

EGRI *FEHÉR/FEKETE*

a Ciszterci Diákszövetség Egri Osztályának hírei
és a Gárdonyi Géza Ciszterci Gimnázium és Szakközépiskola „színes” lapja

A MI HALÁLUNK – AZ Ő HALÁLA

„A búzaszem, ha földbe nem hull,
s nem hal el,
egymaga marad!
Ha földbe hull, pazar termést hoz,
százszorost...” –
Ehhez tartsd magad!

A búzaszem: Jézus, ki meghalt...
Nagy titok:
mi is meghalunk!
Új búzaszem minden keresztény,
mag-titok:
Jézus-test vagyunk!

Halálunk í g y az Ő halála,
s életünk:
az Ő élete!
Keresztény vagy, az Úrral halsz meg,
s vele élsz;
sorsod egy vele!

A búzaszem – ezt ne feledd el –
nagy titok:
Krisztus sejtje vagy!
Maggá leszel, ha benne halsz meg:
szent kalász
áldott Ostya-mag!

Kerekes Károly OCist

KÖSZÖNTJÜK ELNÖKÜNKET

Dr. Kovács Endre Gergely OCist, püspök diáktársunktól, Diákszövetségünk 2002. novemberében újra választott elnökétől egy kicsit el kell búcsúznunk Ez a búcsúzás, hál' Istennek, csak formai – nyugalomba vonulva Miskolcra költözik –, de mindnyájunk öröme, jó egészségben, továbbra is irányítja Diákszövetségünket.

A II. Vatikáni Zsinat óta az egyházi törvénykönyv előírása szerint: „Az a püspök, aki betöltötte 75. életévét, szíveskedjék benyújtania hivataláról való lemondását a pápának, aki az összes körülmények figyelembevételével fogja meghozni döntését.” Kovács Endre 2002. novemberében betöltte 75. évét kérte felmentését a szentatyától, aki 2003. január 15-én ezt elfogadta.

Felmentést kapott Seregély érsek úrtól az érseki helynöki tisztségéből is, melyet 1995 óta, újra Egerbe költözve látott el. A ciszterci Szent Bernát templom templomigazgatói feladatát várhatóan Ráczy István Pelbárt ciszterci atya fogja majd ellátni.

Amikor az egri Ciszterci Diákszövetségünk újból elindult, nagyon örültünk annak, hogy egy püspök diáktársunk, aki ciszterci szerzetes, vállalta az elnöki tisztséget. És tette ezt nemcsak reprezentációs feladatként, hanem az elnökséggel együtt munkálkodva dolgozott az alapszabályzatunkban kitűzött céljainkat megvalósításán. Aktí-

van közreműködött annak érdekében, hogy a Ciszterci Rend visszakapja a rendház épületét és elősegítette annak megfelelő kialakítását. Vezetésével megvalósult Diákszövetségünk legfontosabb célkitűzése: régi iskolánk fenntartója ismét a Ciszterci Rend lett. Gondot fordított arra is, hogy rendezvények, előadások révén az Egerben újra ismertté tegyék szövetségünket: ezt a célt szolgálta a Ciszterci Rend 900. éves jubileumának tiszteletére rendezett ünnepi megemlékezés, vagy Rajeczky Béni neves ciszterci zenetörténész, iskolánk volt diákjának 100. születésnapján tartott ünnepség.

Munkás életének méltatásáról több újságban is – Új Ember, Heves Megyei Hírlap, Magyar Nemzet – olvashattunk. Az újságoknak nyilatkozva mindig kiemeli, hogy a ciszterci gimnáziumban kapott nevelés alapozta meg élethívását.

Diáktársai is köszöntik „nyugalomba vonulása” alkalmából, mely azonban nem jelenti számára a püspöki szolgálatának teljes megszűnését. Sok helyre hívták bérálni, és a káptalan nagyprépostjaként is tovább tevékenykedik.

Kívánjuk, hogy ezután is jó egészségben tudjon eleget tenni nemes és szép hivatásának, és munkálkodjék diákszövetségünk céljainak megvalósításán.

**Értesítjük a kedves olvasóinkat, hogy újságunk ez évben háromszor jelenik meg:
Húsvét, Veni Sancte, és Karácsony idején.**

Érettségi találkozót terveznek 2003-ban:

- a **60** éve, 1943-ben érettségizettek **június 22-én**;
- az **59** éve, 1944-ban érettségizettek **május 31-én**;
- az **56** éve, 1946-ban érettségizettek **június 28-án**;
- az **55** éve, 1948-ban érettségizettek **június 14-én**;
- az **54** éve, 1949-ben érettségizettek **május 31-én**.

EMLÉKEK NAGY ANZELM IRVINGI APÁTRÓL

Pataky Barnabás budai diáktársunk mondja el „nagyon személyes” emlékeit Nagy Anzelmről (1916–1988), a magyar ciszterciak által alapított irvingi monostor első apátjáról. Nagy Sándor Anselm alsós gimnazista korában, 1927–30 között az egri Szent Bernát gimnázium diákja volt.

Dr. Pataky Barnabás 1948-ban Budán érettségizett kedves diáktársunkra sokan gondolnak szeretettel. Tőle kaptuk ajándékként az általa gondozott, terjesztett, Pataki Vidor tanár úr Magyar történelem c. könyvét Barnabás 1964-ben Franciaországba emigrált, és ott, Felső-Savojában, majd 1994-ben hazatelepelve itthon is a ciszterci élet minden rezdülését figyelemmel követi és mindnyájunknak segít abban, hogy ezt megismerjük.

Ki a közülünk, diákszövetségi tagok és szervezők közül, aki a Rend tanító ágának az Egyesült Államokba települése elsősorú végrehajtójáról, Nagy Anzelmről valami emberközeli dolgot ismer? Nem csoda, hogy ilyenek kevesen vannak, akik pedig, mint korábbi rendtársai közül azok, akik az irvingi monostorból ma köztünk vannak, tudomásom szerint ez ügyben eddig nem voltak közlékenyek. Pedig személyes élményeim alapján elmondhatom, hogy ez a rendkívüli egyéniség megérdemelné, hogy mi, magyar ciszterci diákok jobban megismerjük életét, tevékenységét.

Hogy Anzelm apát nem vált ki régi tanárainkhoz hasonló rezonanciát, abban semmi csoda nincs, hiszen egyik gimnáziumban sem tanított, ez a kapocs tehát hiányzik. Anzelm Bujákon született, édesapja Pásztón építőmester volt, egy fivére szintén pap lett, még két nővére volt. A teológiát Rómában végezte, hazajövetele után Hagyó-Kovács Gyula segítőtje lett, gazdasági kérdésekben szakértőnek számított. Az orosz megszállás bekövetkeztével apátja, Vendel, azzal a megfontolással, hogy megpróbáljon előkészíteni a rendtagok számára egy olyan helyet, ami az akkori geopolitikai helyzet ismeretében a „vörös” zónán bizonyosan kívül fog maradni, az Egyesült Államokba küldte. Ez akkoriban csak egy Vendel-kaliberű vezető megérzése lehetett. Az is igaz, hogy az 1927-ben választott ciszterci generális apát, François Jassens már nagyon szíven viselte a Rendnek az amerikai kontinensre való betelepítését, de kísérletei az akkori idők növekvő gazdasági nehézségei miatt, a kanadai Rougemont és a brazil kongregáció kivételével nem lettek igazán sikeresek.

A következőkben személyes találkozásainkori beszélgetéseinkre alapozom emlékeimet, episztoláris forrásaim nem nagyon dúsak, viszont ezek pontosan idézhetőek; a zöm azonban verbális alapokon nyugszik. Az ebből eredő pontatlanságok csak saját esendő memóriám bicsaklásai, amiért előre az olvasó elnézését kérem, de hát ezek korrigálására az említett szemtanúknak módjuk marad, ha azt szükségesnek ítélik.

Egyszóval a zirci apát megbízásából Nagy Anzelm (aki Budán érettségizett 1934-ben, osztálytársai voltak Alpár Lucián és Lékai Lajos rendtagok), egyik rendtársával, Molnár Rajmuddal meglehetősen kalandos módon – úgy emlékszem – Triesztben szállt hajóra az Újvilág felé. Ez a hajó azokból a fajtákból volt, melyeket az amerikaiak ezerszámra gyártottak az utánpótlás biztosítására s meglehetősen hozzávetőleges hajózási tulajdonságokkal rendelkeztek. Ez persze elég nagy fizikai terhet is rótt az utasaira.

Azonban sikerrel átjutottak s ideiglenes otthonukban, az osztrák ciszterciak által alapított, de akkorra – Lékai Lajos szerint – elnéptelenedett wisconsini Spring Bankben próbáltak új életet kezdeni, (a monostor Okaucheenben volt). A helyi, milwaukeei érsek nagy jóindulattal volt irántuk. Zirc alá rendelt önálló priorsági formát kaptak 1947-ben (Lékai: Les moines blancs, Seuil, 1957 szerint). 1949-re már tizenegy, a zirci kongregációhoz tartozó rendtárs volt ott. '56 után még többen érkeztek a kimenekült ciszterciak közül. Így azután az akkor felajánlott két letelepedési lehetőség közül – tekintettel tanári képesítésükre, melyet legtöbben itthonról vagy Rómából hoztak – 1956-ban az akkor Dallasban megalakult egyházmegyei katolikus egyetem alapító-társaiként a Dallas mellett választották és Irvingben monostort is alapítottak. Ennek apátjává 1963. december 25-én Nagy Anzelmet nevezték ki az O.C. Directorium 1985-ös kiadása szerint.

Ezen az egyetemen működtek tanárokként egészen a legutóbbi időig. Az 1970/71-es egyetemi évkönyvben a tanárok névsorában tizennégy monostori tag neve található. Az egyetemi oktatásból származó jövedelmük nem elhanyagolható segítséget jelentett a monostor létesítésével és berendezésével kapcsolatos kiadások fedezésére. Anzelm addigra végzett ott kezdett matematikai tanulmányaival. Érdekes volt, hogy megegyeztünk a matematika és a teológia bizonyos síkú párhuzamosságában.

Anzelmet 1970-es kinevezése után két ízben, először 1976-ban választották a monostor apátjává. Az 1982-es

választást megelőzően az apáti tisztelettel a feltétellel vállalta, hogy a teljes kórus továbbra is része lesz liturgiájuknak. Utódja a ma is irvingi apát, Farkasfalvy Dénes lett, akit 1988. április 17-én iktattak tisztebe.

Vele való kapcsolatunk a véletlen műve, magam tulajdonképpen nem is vettem részt a kezdeményezésében. Történt ugyanis, hogy Luzern mellett élt osztálytársam, azóta elhunyt Tarczay Andor (aki különben evangélikus volt), valamilyen módon szert tett az irvingi monostor címére s írt nekik. Választ kapott Nagy Anzelm apáttól, aki melegen köszöntötte a kapcsolat felvételéért. Bandi úgy gondolta, hogy ennek folytatása már nem rá tartozik, ezért ezt a levelet nekem küldte el, valamilyen hic Rhodus-féle buzdítással. Mivel ekkor – 1980. volt – már nálunk javában folytak az érettségi találkozó címen elindult összejövetelek, írtam Anzelmnek, tudósítván itteni ténykedéseinkről, a következőre őt meg is hívván. A személyes találkozásra még egy darabot várni kellett, addig pedig levélben tartottuk a kapcsolatot.

Közben, 1981-ben is találkoztunk iskolatársainkkal Savojában, ez Pünkösdre esett, s Rajeczky Béni bácsi is részt vett rajta. Neki is elmondtam újvilági kapcsolatomat s írtunk is közösen egy üdvözlő lapot Irvingbe, hiszen Béni bácsi Anzelm tanára is volt annak idején. Meg is örült neki Anzelm, ahogyan azt következő levelében írta. Ebben közölte Lékai Lajos 1981. november 18-i agyvérzését, amiből – sajnos – már nem épült föl, annak ellenére, hogy Anzelm hetenkénti, nála való szentmise-bemutatójaival igazán lelki gondját viselte volt osztály-, később rendtársának. Ennek részleteiről sokat beszélt. Valóban megható volt bensőséges együttlétük. (Érdekes, hogy Lékai Lajos másik két paptestvére is agyvérzése volt.)

Külön visszatérő beszédtemája volt a különböző rendek külföldi alapításával foglalkozó szerzetesek életének, működésének története. Több volt iskolatársamtól kaptam olyan véleményeket, melyek felrögták az irvingi cisztercieknek, hogy elsődleges céljuknak nem az itthoni zirci munka folytatását tekintik, de pl. az Észak-Amerikai Ciszterci Öregdiák Szövetség éves összejöveteleire mindig eljött az irvingi monostor képviselője. Olyan kanadai osztálytársam is volt, aki szintén azt gondolta: az amerikai alapítás arra való, hogy az ott szerzett vagyomból újraindíthassuk az itthoni ciszterci életet, gimnáziumokat. Erről is beszélgettünk Anzelmnel, aki azt vallotta, hogy a ciszterci tanító-ág amerikai megalapítása a feladata, ahogyan III. Béla alatt a clairveaux-i ciszterciek Zirc 1182-es alapítására jöttek. Azt is levonta tanulságul, hogy az alapító halála után általában mutatkozik visszaesés, de véleményem szerint a folytatás biztatónak látszik, hiszen Irvingben már két „benszülött” ciszterci mondta el nemrég ezüstmiséjét.

A „preparatory school”, azaz a mi nyolc osztályos gimnáziumunk valami újat jelentett az Egyesült Államokban. Ha valamit, akkor ezt az oktatási rendet az Ürményi-féle Ratio Educationis nagyon jól kigondolta: a pubertáskori problémákkal eltelt fiataloknak „megspórolta”, hogy az iskola-, iskolatárs- és tanárváltásokkal még tetézzék ezt a nehéz időszakot. Ezt hozták magukkal a magyar ciszterciek s sikerük nagy lett. 1962-ben nyitották az első két osztályt 50 fiúval, 1984-ben 265 tanulójuk volt. Dél-

Texas eléggé katolikus, az iskola hamar az elit gyermekeinek iskolája lett. Az évenkénti uniószerzte végzett ellenőrző vizsgálatokon kimagasló eredményeket produkáltak diákjai (Scholastic Aptitude Test-rendszer). Pár éve pl. az ott végzett öt jelentkezőből négyet a stanfordi egyetem föl is vett (egyik legjobb amerikai egyetem).

Az „elit-diákok” sikeres üzletmberi családokból is származtak. Ennek sok előnyét élvezte a monostor. Amikor például 1983-ban az iskolát egy természettudományi épülettel (Science Building) akarták bővíteni, a rendelkezésre álló, kb. egymillió dollár kevésnek bizonyult, az épület berendezését egyszerűsíteni akarták. Amikor ezt a szülők megtudták, nem engedték a változtatást, ami hiányzott, azt összeadták, és a Science Building az eredeti tervek szerint készült el. Az adakozásban azok a szülők is részt vettek, akiknek fiai már végeztek ottani tanulmányaikkal.

Vagy itt van a monostor címének története – idézem Anzelm levelét: „A «Cistercian Road»-nak története az, hogy a mi monostorunk városon kívül fekszik egy országút mellett és itt házszámok nincsenek kiírva, de sőt több útnak a neve sem, főképp ha azok magánutak. Így mindig nehézség volt valakinek megmagyarázni, hogy hol találjanak meg minket. De szerencsére Dallas legnagyobb újságja kiadójának fia a mi iskolánkba járt és rajta keresztül meg lehetett közelíteni Texas állam egyik szenátorát, aki elérte azt, hogy az állami utak fennhatósága kiírta az országútra: Exit: Cistercian Road. Erre föl aztán az irvingi városi hatóság megengedte, hogy a hozzánk vezető út neve Cistercian Road legyen. Így aztán rajta van ez a név a hivatalos térképeken is. Erre persze mi is büszkék vagyunk.” (Érdemes megfigyelni a több mint 35 éve ott élő Anzelm nyelvkészségét. Ezen a kivonaton semmit sem változtattam.)

A monostor magyar szerzetesei életében a nyelvi probléma – főleg a kiejtés – meglehetősen stressz forrása lett. Amikor azonban azt tervezték, hogy több laikus tanárt alkalmaznának, hogy a diákok számára – no meg a magukéra is – csökkentsék az ebből eredő nehézségeket, a szülők határozott ellenállásába ütköztek, akik azt mondták, hogy a gyerekek úgyis angolul élnek odahaza. Ami fontos: a tanítást-nevelést az atyák végezzék, ahol csak lehet. Még az angol nyelv és irodalom oktatására sem engedtek „benszülött” civil tanárt fölvenni. Ez azután ilyen jellegű aggályait eloszlatta.

Súlyosabb hatással volt a második vatikáni zsinat azon rendelkezése, hogy a szerzetesek is vernakuláris (nemzeti) nyelven mondják liturgiájukat. Az egyik, ez időben tartott káptalanról visszajövetben volt nálunk Anzelm, amikor arról tett említést, hogy a káptalanon részt vevő, a rendi öltözetben jelenlevő apát-társak közé berobbant a lérins-i prézes apát civilben, pulóveresen s nagy előadást tartott apát-társai előtt arról, hogy teljesen meg kell újulniok, a régi könyveket el kell égetni s más utakat kell keresni. Ez Anzelmet is nagyon megrázta, szerencsére a káptalan nem követte a gall tanácsokat.

A káptalanra való átjöttét Anzelm arra is kihasználta, hogy Bécsben testvéreivel, s amíg élt, édesanyjával találkozhasson, sőt – mint egyik levelében írta – a ’84 június-júliusi párnapos nálunk tett látogatása után szintén

Bécsben három novíciustársával találkozott, hogy a reini ciszterci monostorban velük megünnepelje noviátusba való belépésük ötvenedik évfordulóját. Bécsben időnként Rajeczky Borcsával is találkozott (Béni bácsi hűgával, akit köszönet illet értékes felvilágosításaiért.)

A monostori élet mindennapjainak változatosabbá tételére egy közeli kis tó partján vettek egy házat, ahová néhánynapos szusszanást igénylő rendtársai elvonulhattak.

A monostor konyhájába vietnami katolikus menekülteket vettek föl, akik nagyon tanulékonyak bizonyultak abban is, hogy magyar ízlés szerinti étek készítését megtanulják, s azokkal tarkítsák étrendjüket. A vietnami háború befejeztével sok odavaló, főleg katolikus menekült érkezett az Egyesült Államokba. Ezzel kapcsolatban az az eset, mely első látogatásakor történt nálunk. Feleségem ugyanis azt kérdezte tőle, van-e valamilyen étel, amit már nagyon régen evett és szívesen enné másnapi ebéd gyanánt. Kis fejtörés után azt mondta, hogy az úgysem lehetséges, amire gondolt. Addig erősködtünk, mire kimondta, hogy vagy töltött káposztára, vagy füstölt csülkös bablevesre gondolt, de hát ebben az időszakban azok nem állhatnak rendelkezésre. Mit tesz Isten, Anikó elővarázsolta a töltött káposztára valót készleteiből, amit azután másnap nagy csodálkozással, de nagy gusztussal evett meg.

Polikárp főapát urunknak a generálisi tisztre való megválasztásakor elküldte az erről kiadott sajtóközleményt. Megjegyezte, hogy Polikárp jogilag az irvingi közösséghez tartozott, bár csak háromévenként töltött ott egy-egy hónapot, egyébként Rómában lakott.

1987 júniusában részt vett Stamsban Kerekes apátúr beiktatásán, onnan jött hozzánk ismét pár napra. Az irvingi monostor számára ez a beiktatás annyit jelentett, hogy anya-monostora, Zirc, melynek eddig az irvingi apát volt a vikáriusa, most közvetlen fölöttese lett, mivel az anya-monostor apáti székét betöltötték.

Első személyes találkozásunkra 1984. június 30-án került sor, amikor a genfi repülőtéren vártam a délelőtti

római géppel. Közepes termetű, az akkori időben már arrafelé szokatlan, kifogástalan „clergyman” öltözékben, tiszteletet parancsoló, de közvetlen embert találtam magam előtt, aki természetességével közel került nemcsak hozzám, hanem feleségemhez s édesanyjához is. Egyáltalán, az intellektust és a közvetlenséget tartom legjellemzőbb vonásainak. A délutáni, teraszon folytatott eszmecsere közben az előttünk fekvő, kilátásunkat képező hegykoszorúra mutatva, félig tréfásan azt mondta: nem olyan ez egy kicsit, mint Nyikom (Pásztó melletti hegy)? S másnap, vasárnap, a tőlünk negyedórányi sétára fekvő kis, savojai hegyi kápolnába kísértük szentmisénkre, ahol a környék gazda-családjai is asszisztáltak. Tolmácsolással még egy kis homiliát is tartott nekik. Mise után megáldoztatta a szomszéd tanya egy ágyban fekvő betegét. Ezt az asszisztenciát is úgy megnyerte magának, hogy évekig érdeklődtek nálunk felőle. Ő pedig ott volt közöttünk abban a ciszterci reverendában, melyet utoljára harmincnégy esztendővel azelőtt láttunk.

Ezt nem lehet elfelejteni...

Függelék:

1970/71-ben a dallasi katolikus egyetemen oktató magyar ciszterciak:

Balás Dávid, a teológiai tanszék elnöke,
Csányi Dániel, a teológiai tanszék tanára,
Csizmazia Placid, az idegen nyelvek tanára,
Egres Odó, az idegen nyelvek tanára
Farkasfalvy Dénes, a teológia előadója,
Hardy Gilbert, a filozófia és teológia tanára,
Kereszty Rókus, a teológia tanára,
Lackner Bede, a történelem és teológia előadója,
Lékai Lajos, a történelem tanára,
Monostori Bánk, a fizikai tanszék elnöke,
Nagy Mójzes, az idegen nyelvek tanára,
Rábay Kristóf, filozófia és teológia tanára,
Simon Lambert, a kémia tanára,
Zimányi Rudolf, az idegen nyelvek tanára

Pataky Barnabás

Búcsúunk Váctól...

Keszthelyi FErenc Jeromos OCist, váci megyéspüspök diáktársunk nyugalomba vonult. Tizenegy évet töltött a patinás váci egyházmegye élén, ahol – mint az egész országban – hosszú, 40 éves „sekrestye-korszak” után kellett elkezdenie a külső és belső – lelki – újjáépítést.

Mi, ciszterci öregdiákok, akik kedves hívására évente többször is meglátogattuk, évről-évre tanúi voltunk ennek a munkának. Örömmel láttuk és nem kis büszkeséggel tapasztaltuk működésének eredményeit.

Köszönjük vendéglátó szeretetét, mely megerősítette az összetartozásunkat a ciszterci családban. Jó egészséget és szép, derűs pihenést kívánunk diáktársunknak.

Lapunkhoz mellékeljük tagjaink részére Diákszövetségünk 2002. november 23-i közgyűlésén elfogadott módosított Alapszabályát

HÚSVÉT ÜNNEPE**Szabó Lőrinc: Valami örök**

Valami örök tovasuhogás
 valami csöndbe, puha végtelenbe,
 valami tegnap, mely mintha ma lenne,
 valami vízalatti ragyogás,
 valami messze, panasznéma gyász,
 valami jaj, melynek már nincs keserve,
 valami vágy s a vágy tilalma benne,
 valami könnyű, szellőhalk varázs,
 valami, ami nem is valami,
 valami kevesebb, az, ami
 valami túntén kezd csak sejteni,
 valami lassú, árnyhús rejtelem,
 valami, ami újul szüntelen,
 valami gyors, lőtt seb a szivemen.

**„A viselkedésben nagyon meglátszik, hogy járt-e tánciskolába,
 tanult-e jó modort. Ezt is meg kell tanulni.”**

***Borotvai Lászlónénak, a Gárdonyi Géza Színház jelmeztervezőjének
 bemutatásával egybe kötött divattörténeti előadása***

Szeretettel köszöntök mindenkit. Úgy gondolom, hogy a bál-i időszak és leányhallgatóság előtt a téma mindenkit érdekelni fog.

Előadásom mottója az is lehetne, hogy bálozni jó, bálozni érdemes. Kifejezetten azért, mert korábban a fiatalok elsősorban a bálokban ismerkedtek. A bálók időszaka pedig a téli idő, azaz vízkereszt és nagyböjt közötti időszak volt. Nyáron erre nem volt idő, mert iskolába kellett járni az úri gyerekeknek, a polgári csemetéknek pedig dolgozniuk kellett. A bálokon külön etikett alapján kellett megjelenni, ezt illet meg tanulni. A táncolásnak, a társalgásnak szintúgy voltak szabályai, amelyet vagy külön tánc tanártól vagy tánciskolában lehetett elsajátítani. A bálba 17–18 éves kortól lehetett megjelenni. A jó magatartás kifejezetten erkölcsös magatartást jelentett. A hölgyeket inkább kellemes társalkodónak tekintették, nem kellett nekik bölcseledő, okoskodó emberekkel beszélgetni. Egyébként a hölgyek is inkább a kellemesebb témákat kedvelték. Szerették, ha dicsérték őket, szépeket mondtak róluk. A hölgyeket mindig kísérni kellett, ismeretlen társaságba egy jóra való hölgynek nem illett megjelenni. Mindig a férfit mutatták be először, és a hölgyet utána, nőt ha nőnek mutattak be, a fiatalabbat mutatták be az idősebbnek. Tegezési viszony nem volt általános, csak a rokonok, régi barátok között volt megengedhető. Társaságban nem illett háttá fordítani egymásnak. Táncosnak a helyét nem illett elfoglalni. A hölgyeket a tánc után az urak helyükre kísérték és megköszönték a táncot. A hölgyek viszont csak bőlintással és mosollyal viszonyozták a köszönetet. Tehát nem kezdeményezhettek beszélgetést. A fiatal lányok ülőhelye mindig az édesanyjuk vagy a gardedamuk mellett

volt. Az első bálozóknak a bálteremben külön helyük volt. A hölgyek csak olyan férfikkal táncolhattak, akiket már nekik előzőleg bemutatottak. A nőket tehát mindig szigorúbban ítélték meg, mint a férfiakat. Tánc közben mindig távolságot kellett tartani, azaz testközelségbe nem kerülhettek. A társaságban lévő hölgyeket csak akkor lehetett felkérni, ha a társaságban lévő uraktól engedélyt

kértek. A báli viselkedéshez hozzátartozott a helyes testtartás is. Így nem volt szabad a szék támlájához dűlni, mert összegyűrődött a ruha. A természetes testtartás kívánatos és nem feszes, de nem is görbe. Lábukat nem teszik keresztbe. Kezeikkel nem malmozhattak, nem gyűrhatték a zsebkendőjüket. Nem piszkálhatták magukat. A járásuk kimért, kecses.

Ma, mikor újra kezdik feleleveníteni a báli szokásokat, például Opera-bált, Anna-bált rendeznek, nem árt, ha ezekkel a szabályokkal, viselkedési normákkal mi is tisztába vagyunk. A viselkedésben nagyon meglátszik, hogy járt-e tánciskolába, tanult-e jó modort. Ezt is meg kell tanulni.

Lényegében ugyan-ezek a szabályok vonatkoztak az estélyekre is. Ezeknél feltétel, hogy elég nagy legyen a ház, legyen külön táncterem, legyenek kisebb termek, ahol társalogni, kártyázni, előadásokat lehet hallgatni. A messziről jött vendégeknek pedig még szállást is illet biztosítani. A bált nyitó tánccal nyitottak és záró tánccal zártak. Ennek ruházata egyforma volt. A ruhaviseletet is szabályok, hagyományok írták elő. A középrétegek meg tudtak felelni ezeknek az előírásoknak.

A ruhákra jellemző volt, hogy szűk felsőrésszel és bő alsó résszel készültek. A századfordulóig használták a fűzőt, ami kellemetlen viselet volt, ugyanis ezzel vékonyították a derekat. A fűző halszállaknak nevezett drótdarabokkal kimerevített ruhadarab, amelyet hátul szabályozható fűzővel láttak el. Ezt összehúзва lehetett elérni a kívánt vékonyságot. Ez volt a darázsderék. Erre öltöztek rá, sok alszoknyával és felsőruhával. Rétegesen öltözködtek, sok anyagot használtak, tehát bő ruháik voltak, és mindig hosszú ruhákban jártak. A polgári rétegek külön viseletük volt hétköznapra a munkába, vasárnapra a templomba, külön a bálókra és külön ün-

nepi alkalmakra. Nadráguk a nőknek nem volt. A XIX. században indult meg bizonyos egyszerűsödés, de a ruha mindig az egyénre szabott volt. Mindenkinek saját magára szabott ruhája volt. Az 1840-es években jelent meg a divatlap, amely szabásmintát is tartalmazott. A varrógépek is nem sokkal ezután jelentek meg, ezeket

úgy alkalmazták, hogy egyik kézzel hajtották, másikkal igazították a ruhát. A szoknya alatt még alszoknyákat találhatunk, amelyek kitarították a ruhát. Ezt a célt szolgálta a drótokból készült szoknyaváz is, amelyet viselni kellett. Így hatalmas nagy kör volt a ruhák alja. Ezt abroncsos szoknyának nevezték. Ma még bizonyos mennyasszonyi ruháknál használnak ilyen abroncsot. A szoknya sok fodrossal készült. Fodros, bő ujjú, bőséges díszítésű ruhákat is készítettek. A

férfiaknak is készítettek ekkor öltözéket. Ez volt a frakk, illetve a smoking. A frakkhoz fehér ing, fehér mellény, fehér nyakkendő, és fehér kesztyű társult. Mindenkorra jellemző volt, hogy a hölgyek is, az urak is kesztyűt hordtak, sőt még tánc közben sem vetették le. A századforduló után már merészebbek voltak a ruhák dekoltázsai, több testfelület volt szabadon. A szoknyák alja szűkebb, harangszerűekké váltak a szoknyák, azaz derékban már szűkült, csak az alja bővült. A ruha díszét adta a csipke: az újj, és a nyakkörűli csipkedíszítés, a rózsza. Lassan eljutunk napjainkhoz, hiszen a mai bálókön is meg lehet jelenni ezekben a ruhákban. A polgári lányok ruhái díszítésükben és anyagjukban egyszerűbbek, mint az úri lányoké. A bálók rétegenként különültek el. A polgári rétegre nem volt jellemző a fűző. Régen a ruhák csak természetes alapanyagokból készültek. Ilyen a pamut, a len, a kender, a gyapjú és az igazi selyem. Nagyon sok fajta anyagot ismertek, illetve fantáziánévvel láttak el. Rendszerint varrónők készítették a ruhákat. Ma már sok műszál alapanyagot használnak.

„Áldom a sorsot és a jó Istent, hogy itt tétette le velem a vándorbotot ...”

Dr. Nagy Sándor nyugalmazott főiskolai tanár előadása Gárdonyi Gézáról

Nyolcvan évvel ezelőtt halt meg Gárdonyi Géza. A mi találkozásunknak ez adja az alapját, hiszen az iskola névadójának haláláról szeretnénk méltó módon megemlékezni.

Az idő rövidsége miatt olyan kérdésekről szeretnék beszélni, amelyek az író közelebb hozzák az iskola jelenlegi diákjaihoz, és hogy ezzel kedvet kapjanak a diákok a műveinek olvasásához és az író jobb megismeréséhez.

Az előadás központi gondolata pedig Gárdonyi és Eger kapcsolata lesz.

Gárdonyi 1863. augusztus 3-án született a Fejér megyei Agárdpusztán, e település mellett van Gárdony, ahonnan az írói nevét vette. Az eredeti neve Ziegler volt. Amikor 1881-ben az egri tanítóképzőbe került, a Füllentő nevű tréfás élclapban, amelyet Iglódi Győző ügyvéd szerkesztett, jelent meg még diákként az Egy kínos perc

című novellája, s ez alatt szerepel aláírásként először Gárdonyi Ziegler Géza neve.

Hosszú és kanyargós út az övé, mert a család az országban vándorolt. 1878-ban, amikor éppen Kálban, pontosabban

Nagyútpusztán a Károlyi grófok birtokán volt az édesapja uradalmi gépész, a család a beteg édesapa tanácsára - ahogyan akkor mondták - a „szegények iskolájába”, azaz a tanítóképzőbe iratkozott be. 1881-ben képesítőzött, és a dunántúli falvakban tanított. Majd a pályát elhagyva újságíróskodott Győrben, később Szegeden. Meghatottan írt a Szegedi Híradó szerkesztőségében annál az asztalnál, amelynél korábban Mikszáth Kálmán dolgozott. De írt a híres Szegedi Naplóba is, majd egy kis aradi kitérő után az 1890-es évek elején a pesti Magyar Hírlap újságírója lett. Nehezen kiküzdött pálya és érvényesülés az övé, míg végül aztán Pestre kerülve jelentek meg novelláskötetei. 1897-ben egy kicsit belefáradva a nagyvárosi életbe és az újságírói robotba úgy határozott, hogy vidékre költözik. A megjelenő könyvei teremtették meg számára az anyagi alapot, hogy tervét megvalósítsa. Először Szegedre akart menni, majd Gödöllő is szóba került, s végül Bródy Sándor tanácsára Eger mellett döntött.

Minden fiatal, kezdő újságíró is, irodalmár is – már akkor is – a fővárosba törekedett, ott akart karriert csinálni. Az ismert író pedig már el akar a központból menni. Így vetődik fel az írói életmű első alapkérdése, hogy mi készítette őt a már révbe érkezett író, az ismertnek mondható publicistát arra, hogy a vidéki csendet válassza. Miért ez a látványos kivonulás? A menekülő művész típusa: a természethez, a csendhez, az egyszerűhöz, az ősihez való közeledés nem ritka a XIX. század végén. Gondoljatok csak a Tahiti-ba menekülő Gogenne, mert a kapitalizálódó, urbanizálódó világ már akkor is szétszakította az emberi kapcsolatokat, elszemélytelenítette az embert. A világ atomizálódott, a dolgok egyre jobban áttekinthetetlenekké váltak. A menekülés kerítette hatalmába többször Mikszáthot is, vagy a Temesváron élő Gozsdu Eleket, akinek a lakása valóságos kis szecessziós múzeum volt, ahol megtalálhatók voltak a primitív törzsek használati tárgyai. Vagy a földbirtokos Juszt Zsigmond, aki a fehér, templomi nadrágjában a parasztjaival klasszikus görög drámákat adatott elő. Ezek a menekülések új életítmust jelentettek, de a dehumanizáltságot is hozó világ elől egyben felfoghatóak lázadásnak is. A menekülő lázadás azzal a hittel fordult az egyszerűhöz, a csendhez, hogy külön világá-

ban egy újfajta értékrendet tud magának kiépíteni, amely emberségesebb, magasabb rendű, mint amelyet elhagyott.

Sokan mondják Gárdonyira, hogy egri remete volt, s ezt a remeteséget elmarasztaló értelemben használják. Valóban, ide költözik, megveszi az akkori Takács utca 24. számú házat a vár fölött, s itt is lakik haláláig, 1922. október 30-áig, tehát huszonöt évig. Itt alkotta meg életművének nagy részét. 1899-ben – amikor éppen Konstantinápolyban járt Gárdonyi, hogy a készülő regényéhez az anyagokat gyűjtse a szultáni levéltárban – a városi magisztrátus az írónak ajándékozta a háza előtt lévő közterületet, hogy bővítse birtokát, és az alkotáshoz szükséges csendet biztosítsa. Hazajöve értesült az ajándékról köszönő levelében a következőképpen írt: „Áldom a sorsot és a jó Istent, hogy itt tétette le velem a vándorbotot az egri vár mohos kövei mellett, és nagyon remélem, hogy ehhez soha nem leszek érdemtelen.” És így is lett, mert az ő neve és Eger ma már összeforrott. 1912-ben nevezték a Takács utcát Gárdonyi Géza utcának, tehát már életében.

A legfontosabb talán az, hogy Gárdonyi esztétikájával tisztában legyünk. Ő azt gondolta, hogy az irodalom feladata, megtalálni a minden dolgokban benne lévő lelkületet, mert lelke van a fűnek, a fának, az embernek. A külső csak egy életforma, de mindannyiunkban meglévő lelkiséget az írónak, az irodalomnak fel kell mutatnia. Ezt a lelkiséget a szeretetben találta meg, abban, hogy minden dolog szép a világon, ha arra szeretettel nézünk. A századvég széthulló, elembertelenítő, értékvesztett világában a menekülő lázadás egy újfajta morált, egy újfajta erkölcsiséget keresett és talált. És ezt az emberi kapcsolatokat megtartó szeretetben találta meg. A szeretet – Gárdonyi szerint – a szenvedésből fakad leginkább, mert a szenvedés mozgatja meg leginkább az emberi lelket, hoz létre olyan belső indulatokat, amelyek lelki rezgéseket eredményeznek. A megnyugvó lelki rezgés a szeretet eszméje. Szépnek is azt tartja, amit szeretettel nézünk. Dosztojevszkij Raszkolnyikovja vagy Victor Hugo Quasimodoja szebbek lehetnek, mint Jókai daliás vízei. A világba vetett és a maga értékeiért küzdő szenvedő lélek volt számára a legfontosabb. Azt írja feljegyzéseiben, hogy egy törött kóró szebb lehet, mint egy mályvacskor, mert a törött kóró látványában benne van a tökéletesség elvesztésének minden tragikus fájdalma. Az életünk tele van olyan emberi kapcsolatokkal, amelyek vagy beteljesületlenek vagy későn teljesülnek be, mert mindenkinek szeretni kell valakit. Erről szól a „Láthatatlan ember” című történelmi regénye is. De ez a központi gondolata Az „Isten rabjai” című regénynek is, amely Szent Margit mártír-szenvedésének a története. Társadalmi regényeiben is a szereteteszmény széthullásának a tragikus fájdalma emelkedik értékke. Ilyen az 1905-ben írt „Az öreg tekintetes” című kisregénye, ahol a főhős a külvárosba, azaz egy más értékrendű világba kerül. Idős emberként még a halála előtt kihullik az életből, és e szeretet nélkülség vezet el az öngyilkossághoz. A színműíró Gárdonyi is erről beszél. 1901-ben mutatták be a Nemzeti Színházban a leghíresebb színdarabját, „A bor”-t, amelyben egy parasztházaspár italozás miatt szakít, majd a szeretet miatt kibékül egymással. Lenyűgöző – Gárdonyi könyvtárát átnézve – az a

tudományos és művészeti háttér, ahol ez a sajátos világgép kialakul. Jellemteremtés tekintetében Dickens a példa, élete végéig tisztelte Dosztojevszkijt, az ő emberképe: a szenvedő ember, hiszen ő mindig drámákat ír a regényeiben is. Szituációk sorozatán keresztül vonultatja hősét, ahol valamilyen ütközés következik be, ami tovább löki a történetet, újabb lelki rezgéseket keltve ezzel. Majd a mű eljut a legmagasabb pontra, a záró részre, a nagy jelenethez, ami nem valami féle jókais színpadi jelenet. E jelenet nem a látvány, hanem az élet mélysége felé mutat. Gondoljunk „Az egri csillagok” című regény végére, amikor Cecey Éva ugyanolyan mélységes anyai szeretettel öleli magához Bornemissza Jancsikát, mint a török asszony az ő elveszettnek, meghaltanak hit kisfiát. Nem az ostrom látványos jelenetei a fontosak, hanem amikor a vérzivataros történelemben két asszony visszakapja élete értelmét, a gyermekét. Ahhoz az kellett, hogy Gárdonyi első személyű előadásmódban írjon, hiszen ez az előadás teszi szubjektívvá, hitelessé és átélhetővé ezeket a jeleneteket. Érdekes, hogy maga Gárdonyi írta, hogy regényei rosszul szerkesztettek, jelenetek sorozatával indulnak, újra kellene írni. Hibás az

indítás, mert nem ellentételezett szituációból indulnak a regények. – Ezért is gondolják az irodalomtörténészek, hogy Gárdonyinak a kisregényei, a novellái jelentősebbek, jobban sikerültebbek, mint a regényei, mert a lélekrezdüléseinek bemutatására a kisformák és a szubjektív előadásmód jobban megfelelnek. – Már sikere volt Az egri csillagoknak, mikor leírta, hogy a regény nem jól indul, mert nagyon messziről kezdődik, s talán jobb lenne, ha olyan vitézzel kellene elmondani a történetet, aki részese volt a harcoknak. Az első személyűség atmoszférikusabb levegőt teremtett volna a történetnek. Így lépte túl a hagyományos, a teljességre törekvő regénymodellt, s teremtette meg a kis térben, kevés történettel dolgozó, inkább az érzéseket, hangulatokat hangsúlyozó műformát, amellyel nagyon is korszerű és modern alakzatot hozott létre. Ez az ő irodalomtörténeti jelentősége.

Átmeneti jelenség tehát, a XIX. század romantikus, kedélyeskedő stílusa és a XX. század lélekelemző művészi alakzatok között. Világképe, szereteteszménye a korának tükrö, aki ezt a kort ismerni szeretné, feltétlenül Gárdonyit kell olvasnia. Olvassátok ti is!

„A szabadság megalkotója és az egyenlőség híve.” Arcképvázlat Kossuth Lajosról

Dr. Veliky Jánosnak, a Debreceni Egyetem Új - és Legújabbkori Magyar Történelem Tanszék vezetőjének az előadása

Nagyon köszönöm a meghívást, és nagyon örülök, hogy egy keresztény pontosabban szólva egy katolikus gimnáziumban tarthatok előadást. A kereszténységnek és benne a római katolicizmusnak az európai politikai kultúrában egészen kiemelkedő szerepe van, mégpedig a szabadságeszmény megteremtésében és elterjesztésében. A Nyugat-római Birodalom bukása után kialakult hatalmas rendetlenségben és zűrzavarban éppen a kereszténység hozott rendet, és ebben a keresztény rendben született meg a politikai értelemben vett személyiség. Mind a mai napig a katolicizmus erősebben teszi le a voksát az individuális szabadság mellett, míg a protestánsok sokkal inkább közösségiek. Eötvös József – hogy közelebb kerüljünk a témánkhoz – egy nagy európai civilizációtörténetet készült írni, aminek csak részei készültek el. Egy ilyen rész, amely önálló állam-filozófiai műként is egészen kiváló „A XIX. század uralkodó eszméinek hatása az álladalomra” címet viseli. Ebben a műben korának nagy filozófiai áramlatait a keresztény szabadságeszméből vezeti le.

A XIX. század magyar politikusai a modern szabadság és a modern politika kidolgozói voltak. Ebben pedig kiemelkedő szerepe van Kossuth Lajosnak. Nem egyszerűen arról van szó, hogy őt ismerjük a legjobban, hanem arról, hogy emblemátikus személyisége ő a magyar és a közép-európai XIX. századnak, már a hosszú élete folytán is: 1802-ben született, és kilencvenkét évet élt. Életében benne van az egész XIX. század, (műveltsége is korának megfelelő). A század az utolsó nagy rendszert alkotó filozófiai irányzatnak, a pozitívizmusnak is a százada.

Modern műveltségében a természettudományos ismeretre jó példa, hogy azokon a fotókon, amelyeket az emigrációban, a turini lakásában készítettek róla, mindig láthatóak a csillagászat eszközei vagy a közetgyűjteménye. Debrecenben az egyetemen az ásványtani tanszék előtti gyűjteményben

van néhány közet, ami az ő gyűjteményéből való. A természettudományos ismeret éppúgy fontos szerepet kapott tehát ismeretei között, mint a humántudományok. Ezek között a politikai filozófiának, politikai ismereteknek van kiemelkedő jelentőségük. Az sem meglepő, hogy ebben a korban nem ő az egyetlen ilyen személyisége történelmünknek. Széchenyi, amikor a 20-as évek közepe-n eldönti, hogy politikus lesz, naplójába egyrészt beírja,

hogy „Van céloom: nemzetet teremteni!” Nem sokkal később pedig az szerel a naplójában, hogy „...jogot és közgazdaságtant fogok tanulni!” Mivel arisztokrata volt és igen gazdag, nem járt iskolába. Kossuth igen szegény volt, így rendszeresen járt iskolába, jogot tanult, majd később közgazdaságtant. Amit ma az informatika jelent, azt jelentette a XIX. században a közgazdaságtan.

Származása révén is benne van a XIX. században, nemesi származású. Büszke is erre, ugyanakkor teljesen tisztában van azzal, hogy kevés jelentősége van a nemességnek a modern korban. Számára az már csak eszköz, noha humorosan még kijelenti, hogy az én családom a rómaiaktól származik, de már ő sem veszi ezt komolyan. Úgy illik, hogy a nemes a misztikus múltban keresse gyökereit, de számára a nemesi származás már csak arra eszköz, hogy tevékenykedjen. 1848-ig nemesi rendű intézmények voltak, így politizálni csak azok tudtak, akik kiváltságosak voltak. Tehát szüksége van a nemesi származására, hogy részese legyen a modern világ megteremtésének.

A XIX. században sok festmény készült a politikusokról, de készültek már fotók is. Az első dagerrotípa – ami már majdnem fotó, s így már eléggé hiteles – 1849-ben készült róla. Akkor 47 éves, de a képről legalább egy hatvan éves ember néz ránk. Nyilván sokat dolgozhatott a szabadságharc napjaiban. Kossuthról tudjuk, hogy nagyon szorgalmas volt, a munkát tisztelte. Ha azt gondolják, hogy ez egy nemesi származéktól idegen, nagyon tévednek. A magyar nemesség nemcsak patópálokból állt, s ha összevetjük a környék társadalmának elitjével a magyar nemességet, akkor láthatjuk igazán a magyar nemesség erényeit is. Egy művelt, társadalmilag kötődő elitről van szó. Egy fanarióta, havasalföldi nemes nem románul, hanem görögül beszélt, tehát teljesen kizárt az együttműködés, a szolidaritás a társadalom más rétegeivel. Széchenyi Ferenc viszont halála előtt szokás szerint leírja gyermekeinek, hogyan kell viselkedniük. Inti fiát – ami egyébként általános felfogás volt –, hogy a birtok a tiéd, de a jövedelme nem a tiéd. Az a nemzeté, s azzal úgy kell gazdálkodni. Így tehát nem véletlen, hogy Széchenyi Ferenc megalapítója a Nemzeti Múzeumnak és a Nemzeti Könyvtárnak is.

Ebbe a felfogásba illik bele Kossuth is, de személyes adottságai folytán ki is emelkedik a nemességből. Írásait még nem gyűjtötték össze teljesen, még csak egy részét adták ki, de ez is tizenhárom kötetet tesz ki. Még 48 előtt – visszatekintve életének korábbi szakására – azt vallja, hogy „én arra vagyok büszke, hogy én mindig saját munkámból éltem meg.” És ez így is van. Turóc megyei kishemesi családból származik, az atyja az Andrássy grófok birtokain volt ügyvéd, s nem hagyott vagyont a fiára. Az anyja, akit Wéber Karolinának hívtak egy frissen nemesített postamester lánya volt. Az egyetlen fiúnak nagyon gondos nevelést adtak. Evangélikus származása ellenére a református Sárospatakon jogi tanulmányokat folytatott, katolikus iskolába járt Eperjesen. Széleskörű és alapos műveltséget kapott tehát, és már a húszas években készít egy időrendi táblát a francia forradalomról, mert kíváncsi a nagy változásokra. De nem volt soha híve a forradalomnak, nem volt radikális. Robespierre igen, de Kossuth nem volt forradalmár. Közvetlenül a szabadságharc leverése után írt leveleinek egyikében ez olvasható: „Ha

Robespierre lettem volna, akkor az események, tovább folynak. De nem voltam Robespierre. Ebben a nehéz helyzetemben egyedül az vigasztal, hogy kezem vértől mocsoktalan.” Változásokat sürgetett, sőt még fenyegetett is azért, hogy ne legyen forradalom. A legismertebb ilyen fenyegetése, amit tőle idézni szoktak: „menjünk, különben menettünk!” Menjünk, azaz változtassunk, menettünk, azaz kényszerítetek, s ez a forradalom.

Sátoraljaújhelyen élte meg az 1831-es koleralázadást. S kolerabiztosként megismerte a társadalom szociális és etnikai feszültségeit. S így válhatott igazi profi politikussá. Politikájával pedig egy új világot jelenített meg. Nem egyedül ugyan, de ő a liberális demokratikus politizálás megformálója és nagy képviselője. Ma ez a politikai gyakorlat nem létezik, hiszen nincs olyan politikai irányzat jelenleg Magyarországon, amelynek elveiben és gyakorlatában ez a két irányzat egyszerre jelen lenne. A feudalizmus lebontásakor, egy új alkotmányos világ kezdeténél ennek a politizálásnak óriási jelentősége volt. A szabadság megalkotója és az egyenlőség híve. Mások, nagy vitapartnerei nem így gondolkodtak. Széchenyi például liberális elitista. A „kiművelt emberfők sokasága” elitista gondolat. A szabadságot nem akármik csinálhatják, mert az esetleges tévedésük beláthatatlan következményekkel járhat. A politikát tehát csak a vagyonosok, a műveltek és a hazaiak csinálhatják. Ugyanakkor hangsúlyozta, hogy a szabadság fontos dolog, és nem tekinthetünk el attól, hogy mindenkinek van véleménye, nem lehet azt mondani, a vagyonos polgár véleménye számít, a vagyontalané nem. Ugyanakkor Eötvös tisztán és erősen individuális liberális gondolatnak a híve. A változások után tisztán mindenki a tehetsége után fog vagyonosodni, a tehetsége szerint éli az életét. Mindez jelzi, hogy Kossuth nem volt egyedül a reformkorban. Álláspontjának a kialakításában komoly szerepét játszottak az egymással folytatott vitáik. Én óva intek mindenkit, hogy akár Kossuthot, akár másokat ebből „a hálóból” egyedül kiemelve az igazság megtestesüléseként fogjon fel. Ma már nem lehet őket szétválasztani, ma már ők a magyar alkotmányos politikai alakzatot közösen alkotják. Nem lehet a hagyományban váltogatni! A reformkor nemzedékének és benne Kossuthnak akkora a hagyatéka, hogy ma már nem lehet kikerülni.

Kossuthot 1884-ben a több tízezer példányszámban megjelenő Budapesti Hírlap arra kéri, hogy csináljon egy nagy önterjűt saját magával. Megkéri azonban, térjen ki arra is, hogy mi volt egykori nagy ellenfele, Széchenyi és közte a politikai ellentét. Azt a címet adja írásának, hogy „A gróf liberális arisztokrata volt, én pedig demokrata”. Tehát a tudományos igazság és Kossuth saját magáról vallott felfogása teljes mértékben összecseng.

Kossuth nem szívesen maradt emigrációban, nagyon szívesen hazajönne, de nem jön. Képviselővé választják 67 után többször is, de nem jön. Nem jön, mert politikai, ideológiai értelemben is egyedül maradna. A világ megváltozott: támogatók nélkül maradt az a liberális demokratikus politikai felfogás, amely szerint a nemzeti modernizáció és a függetlenség együtt járnak, ha útjaik elágaznak, végzetes lehet. Ezt gondolja, s úgy véli, hogy ezt a gondolatát még akkor sem szabad feladnia, amikor már egyedül képviseli. A dualizmus idején a nemzeti modernizáció és a függetlenség útjai elváltak, és ő tudja, hogy hazajöve egyedül maradna. Egyedül maradt, de kitart,

mert – mint egy kései írásában kifejti – a jövőnek, a következő nemzedékeknek szeretné ezt a hagyományt megőrizni. Vagyis Önöknek.

Ennek a gondolatnak akkor is van üzenete, ha most a politika a globalizációtól hangos. Az előadás elején mondtam, hogy a kereszténység is egy nagy érték teremtő globalizáció volt. A mai globalizációban a piacnak fontos szerepe van, de fontos az is, hogy mit veszünk be megvalósítandó célnak. Egy tizenöt-húsz évvel ezelőtti programban még a nemzetek Európája volt. Egy másik program a kisebbségek Európájáról beszélt. Vagy a említhető régiók Európája is. Ha ez a globalizáció, akkor az nekünk is jó. Ami pedig a hagyományok jövőjét érinti. Van egy nagy

európai hagyomány, az egyensúlynak a hagyománya. A Nyugat-római Birodalom volt Európában az utolsó nagy diktatúra, amely évszázadokig tartott. Kísérletek nyilván voltak, de ezek mind törvényszerűen elbuktak. Törvényszerűen, mert Európában egyensúlyok vannak. Az egyensúly hagyománya kioltotta ezeket e politikai törekvéseket. Ez az egyensúly figyelhető meg az eszmék szintjén is. Kossuth is azt vallotta, hogy közel kell menni a társadalomhoz, és nem szabad nagyon előre szaladni. Nem mondja, hogy éljen a szabadság, de azt sem mondja, hogy éljen az egyenlőség, hanem egy olyan programot ad, amelyben mind a kettő megvalósításának a gondolata és akarata is benne rejtőzik.

„Még álmunkban sem lehettünk nyugodtan.”

Rácz István Pelbárt atya visszaemlékezése a kommunista diktatúra áldozatainak emléknepjén

Köszöntelek benneteket ez alkalommal is. Ti már nagyon sokat hallhattatok a kommunista diktatúra magyarországi 45 esztendejének eseményeiről nagyszülei-

tektől. Ennek az időszaknak most nem a számotokra hihetetlennek tűnő embertelenségeiről szándékozom szólni, mert arról tavaly ilyenkor dr. Olofsson Placid bencés atya – aki 10 esztendőt töltött a szovjet Gulag-táborokban – beszámolójából elétek tárult valami. –Én a honi börtöneinkben töltöttem – csupán 39 hónapnyi – tapasztalataimból kívánok mozaikokat kiragadni.

1953 márciusában vitt el a rendőrség az egyik Zirc-közeli községből, ahol hitoktató és plébános voltam. Útközben felvették azt a társamat is akinek pár éve káplánja

voltam. 31 éves, lelkileg és testileg egészséges; sem erkölcsi sem anyagi „vaj” nem volt a fejemen: nem volt félni valóm. Bár tudtam, hogy a legbecsületesebb emberbe is bele tudnak kötni. Sőt, közülük sokakat utáltak, mert ellentétben álltak velük. - Akinek nincsenek erkölcsi normái, gátlástalanul cselekszenek, nem gondolnak, nem törődnek tetteinek hatásával.

Minket a veszprémi rendőrkapitányság fogdájába vittek és természetesen más-más zárkába tettek. Beszélni csak a zárkatársakkal lehetett. A börtönben tanácsos bizalmatlannak lenni, mert nem tudja az ember, ki közülük a „beépített”. Akivel szót szeretne váltani az ember, annak más-más helyen másként de módot találhat rá. Pl. nekem itt: A rendőrök abban az időben motorkerékpárral jártak. Ezek tisztítását a rabok szívesen végezték. A fegyőr (=smasszer) ezt a munkát rám bízta: helye a börtön (=csurma) folyosója volt. A fegyőr legtöbbször kiment, és ránk zárta a csurma ajtaját. A motor tisztítását, gumijának javítását („sallerozását”) folytattam tovább. Ekkor volt lehetőségem, hogy bármelyik zárkához odamenjek, beszélgettem bárkivel, a rendtársammal is... A börtönökben abban az időben az élelmezés különböző szinten gyenge volt. Akkor még sok évig a börtön nem szanatórium volt, mint mostanság, tévével és ilyen-olyan követelőzéssel, hanem büntetés-végrehajtó hely. Igaz, hogy ma sok nagy gazember is kiköt ilyen intézetben, s mint ilyenek (több mint gazemberek: nagy gazemberek) megérdemlik a nép pénzén a jobb ellátást. A mosogatást a rabok közül kiválasztva rám bízta. Átvittek a rendőrségi konyhára, és az ebédelés ideje alatt elmosogattam a fehérédényeket. Érdekesnek tartottam, hogy több nő fogolytárs közül az én feladatomra tették e munkát.

A kihallgatások befejeztével átadtak az ügyészségnek, ahonnan a Markó utcába továbbítottak.

A Markó utcai ügyészségen különösen gyenge volt a koszt. A reggeli országszerte – talán 4 dl – fekete (pót) kávé, benne bróm nyugtatóként, és vele együtt kaptuk meg az egész napi (25 dkg barna) kenyéradagot. Gyakran kaptunk savanyított káposztát főve, de az még rántást sem nagyon látott. Többen szédelegtek, amikor a zárkában lehajoltak az ágyról, s akkor is, mikor reggelente le

kellett mennünk az udvarra, s ott libasorban sétáltunk félórányt (hátrattett kezekkel). Az udvar közepén állt a levelező fegyőr, az udvar négy sarkán a toronyban is 1-1 ór. Örültek a cigarettázók a sétának, mert egy-egy csikket megláthattak, és séta közben mellé érve épp akkor oldódott ki valakinek a cipőfüzője, amiért lehajolt, és a megkötés ürügyén felvette a csikket. A fegyőr talán néha nem is akarta észrevenni. (A meggyújtási formákról nem is szölok, mert többféle módot kitaláltak rá.)... A zárkák – még az úgynevezett magánzárka osztályoké is – tömve voltak: 12-en emeletes ágyakon feküdtek, de éjszaka a földre is tettek szalmazsákokat, nemegyszer 24-en zsúfolódva egyetlen zárkába. Nappal a szalmazsákokat a fal mellett körben egymásra tettük, és azokon ültünk. A lakók vegyes társaságot alkottak, akik közül némelyek a külvilágban szóba sem álltak volna egymással, de itt – a behozott csikket valamilyen üvegdarabkával a söprűnyérlől lekaptapaporrall kiegészítve – egyetlen csikkból 14-15-en is szív- tak egy-egy slukkot. A szenvedélyük, íme, „egyenlővé” tette őket.

Elítélésünk előtt a saját ruhánkat használtuk. Volt, aki ha hozzájutott egy egész „spanglihoz” (cigaretta- hoz), képes volt a napi egész kenyéradagját vagy az ingét odaadni érte. Íme a kétszeresen rabok.

Ebben a leggyatrább táplálásban is (az egész országban nem volt hús, még Pesten sem, amit pedig törekedtek az átlagnál jobban ellátni, nehogy lázadásra indítsa a munkásokat a nyomor,) volt ésszerűség: tíznaponként adtak 10 dkg szalonnát, 10 dkg kristálycukrot (legtöbbször kifőtt tészta- ra szórva). A szalonnát a vaságyon kifent alumíniumkanállal vagy – ahol megengedték a zárkánként 1 db bicskát – bugylibicskával vághattuk el. Legtöbbször naponta fogyasztottunk belőle, mert aki egyszerre megette az egész szalonnát az egy napi kenyéradagjával, az egész héten nézhetett, és a hét végére olyan szorulása lett, hogy keserűsöt kellett bevennie. Hús – két evőkanál- nyi pörköltfélé – kéthetenként egyszer kaptunk valamire ráhíntve.

1953. június 24-én (szentelése- m napján) ítélték el 12 évre. Július 26-án vittek vissza vonaton Veszprémbe: „rangomhoz illően” (a 10 év fölötti elítéltek járó) vándor- vasban: a bal lábam és a jobb kezem volt összebilincsel- ve. Innen aug. 9-én vitt el az ÁVH. Ez a szervezet a többi- től eltérően és függetlenül működött. Itt aztán megkaptuk a magánzárkát: az éppen kb. 180 cm széles és 350 cm hosszú volt. Éjjel-nappal égett benne a villany, mert abla- ka nem volt. Bútorzata 1 db lebetonozott, kb. 65X180 cm acélszerkezetű fapriccs, megemelt fejrész- sel, egy pokróc- cal. Aug. 9-én fáztam benne, (noha nem vagyok fázós), de decemberben sem fáztam jobban.

Napirendünk: Reggel valamikor az ór felszólítására 1 óra séta a zárkában. Ezután egyenként kiengedtek a bádogyályús mosdóba. Itt egyetlen törölköző szolgált valamennyiünk számára. Utána: „Ülj le!” (a pricc- s végére). Este valamikor 1 óra séta a zárkában. Ezt követte a „hipis”, azaz a motozás. Ennek szinte liturgikus formája a következő: a zárkavégbe kellett állni a fal felé fordulva, halkán mondani a nevet, nekem – mivel már elítélt voltam – a törzsszámomat, ezt követően kifordítani a zseb- ket, majd térdben hátra hajlítani egyenként a lábat, hogy lát- hassa a cipő talpát az ór, aki még végignézte a fehér falakat is, majd kiment. Amikor minden zárkában végzett,

„lefe- küdni!” felkiáltással zárta a napunkat. A „sláfcere- mónia” nagyon egyszerű volt, az ember lehúzta a cipőjét, és lefe- küdt úgy, hogy kezei a takarón kívül mara- danak... Ezt a napirendet a napi háromszori étkezés „zavarta meg”: reggel a már említett nemzetinek monda- há pótkávé kenyérrel, délben az ebéd – ezen az ÁVH- s smasszerok ebédjéből egy fogás értendő, de hús nélkül. A vacsorára már nem emlékszem, hogy miféle volt. Való- jában ott és akkoriban elégséges volt. A személyi felsze- relés mindössze egyetlen zsebkendő, mert a cipő füzői, sarokvasa, a nadrág szíja, alsónadrág madzagja, gumija, papír, ceruza és bármi egyéb elvéve és leltárba téve. Nekem jutott az a „kitüntetés”, hogy a mosakodás befejez- tével kimossam a törölközőt, továbbá hogy az étkezések után a csajkákat elmos- sam. Ebből tudtam mindig, hogy hányan vagyunk. Törekedtek félvezetni, mert több csaj- kába öntöttek ételt, mint ahányan voltunk, ám nem volt nehéz észrevenni, hogy melyik csajkából itták az ételt, és melyikbe csak a szájánál szélesebb sávban bele-, illetve kiöntöttek.

Nem szolgálta a kényelmünket, ha valamelyikünk éj- szaka a takaró alá húzta a kezét alvás közben, mert pl. fázott. Ilyenkor a gumipadlós folyosón sétáló egyik ór a „cirklin” benézve rögtön bekia- lított (minden zárkabeli föléb- redt rá): „Hol a keze?”

Abban az évben már nem verték a rabokat, hanem „ro- hasztottak”, mert rájöttek, hogy sokan – nem szelle- mi típusúak – nehezebben viselik a semmittevést, és hama- rább vallanak, csak kikerüljenek ebből a heteken át tartó némaságból. Volt, aki azt mondta (10 hónapig volt az ÁVH- n): inkább vertek volna néhány hétig, s aztán dobtak volna ki dolgozni, mert így majd megőrültem.

Nekem előnyt jelentett az elítéltségem, mert ekkorra dörzsölt lettem, és tudtam vigyázni a vállatásnál, nehogy a 12-re még rátegyek egy lapáttal. Az egyedül- létem alatt szinte a legjobb lelkipraktort véltem elvégezni. Nem untam magamat. Lélektanilag is jó volt: ketyeg a 12 évem órája.

December 18-án befejezték vállatásaimat, és visszaad- ták leltár szerinti dolgaimat: a gatyamadzagot, a cipőről leszedett orrvasat, stb., és visszavitték oda, ahonnan behoztak: a Megyei Ügyészség börtönébe. Csak később jutott a tudomásomra, hogy kik voltak rendtársaim közül velem egyidejűleg a az ÁVH „vendégei”. Az a társam is itt volt, akit velem együtt kapcsolt le a rendőrség. Amikor szabadulásunk után egy-két évvel találkoztunk és beszél- gettünk, akkor mondta el nem akármilyen lelkipásztori munkáját: A zárkák egyformák voltak... Egész nap pricc- s végén kellett ülnie... Egyik napon – ráér- vén – halkán kopogtatni kezdett a priccse melletti falon És jött rá a vissza- kopogás.... Mivel a társam cserkész is volt diákkorában, morzézni kezdett a falon. A szomszédja is ismerte a mor- ze- jeleket, így válaszolt neki. Lassan lehetett haladni e társalgási móddal, de idejük mindkettőjüknek volt... Meg- ismerkedtek annyira egymással, hogy a szomszédja a fal morzéz- zás útján elvégezte a szentgyónást, és ugyanezen a módon jutott a feloldozáshoz is. Az Úr útjai ezerszer és ezer módon mutatkoznak meg. Itt így.

A veszprémi börtön csak 1954. márc. 8-án küldött el a „nagy házba”, azaz a letöltőházba, Vácra. (Az ügyészségi börtönökben ugyanis a legfeljebb pár hónapra ítélték töl- tik le büntetésüket.) Amikor odaértünk, éppen akkor jöttek be

reggeli sétáról az MZ (magánzárka) osztály lakói. Fal felé fordulva álltam, általában ez a rab „illendő” testhelyzete, és a feljövők közötti egyik rabtársam felismert... Alig jutottam a zárkába, mikor az egyik „házi” munkás leadta a drótot: két nap múlva visznek át innen valamelyik munkás osztályra, igyekezzem úgy helyezkedni, hogy egy zárkába kerüljünk. Sikerült is. A mérőszalag- és gombüzembe kerültünk. Vác az egyik politikaiakat fogva tartó országos intézmény volt. Tudtommal akkoriban 41 pap volt Vácott, közülük éppen 10-en voltunk ciszterciek... Csak szabadulásom után több évvel értesülhettem arról, hogy Endrédy Vendel apáturunk is Vácott volt abban az időben, de ő titkos lévén, kölcsönösen nem tudhattunk egymásról.

Elég alapos orvosi vizsgálat után tízünket Oroszlányba vittek bányamunkára. 1500–1600 rab dolgozott itt, két aknára jártunk. Egyetlen „solni” (8 személyes lift) szállította le a két akna dolgozóit, mert a föld alatt kellett átgyalogolni a távolabbi aknába. Ezért az ide beosztottak pl. a reggel 6 órakor kezdődő műszakhoz 3 órakor keltek, és „falézőlés-vorlesen” (névsor-törzsszám) olvasás után ök szálltak le és gyalogoltak át kb. 2 km-t, majd leültek a vágatban, és vártak a 6 órás munkakezdetre. A közelebbibbe járók 4-kor keltek.

Ebben a táborban fejedelmi volt az élelmezés. Rabok főztek, és nem volt mód a nyersanyag meglopására. Kint az országban lévő nagy szegénység mellett feltűnő volt a nagy különbség. Én itt „revires”-ként (karbantartó iparosként, villanyszerelőként) dolgoztam. A munkahelyemen (a váci üzemi munkáért is) fizetést kapott a rabtartó, amiből levonta a rabtartást (450 Ft/hó), a maradékot nyilvántartotta, és a teljesítmény %-a szerint lehetett könyveket vásárolni, esetleg „spájzolni” (teát, cukrot, kekszet, zsírt). Erre Oroszlányban nem volt szükség. Annál jobban rászorultunk a kiegészítésre Tatabányán, ahol pont 1 évet írtam le. De közben Márianosztrán is töltöttem félévet fegyelmivel, mert Oroszlányban a szobánkban (4 db 45 ágyas szoba volt egy barakkban, középen a megfelelő vizes-

blokkal) felfedtek egy „vamzert” (besúgót). Nem részletezem. Ezért a szobagazdát, a szobaírnokot és még kettőnket másnap elvittek Nosztrára. Átadáskor felolvasták a körletparancsnoknak fegyelmink okát: munkamegtagadás! Előző napon még dolgoztunk délutános műszakban. Le kellett tölteni... Ezt annak illusztrálására közlöm, hogy látható legyen, amikor úgy látták jónak, gátlástalanul hazudtak, a valósággal mit sem törődve. Korábban is, később is sok esetben, akárcsak kint a szabad világban – azóta is tapasztaltam.

A börtönben tapasztaltak növelték emberismeretünket. Amikor az elhelyezésünk: egyik ágy a másiktól – zömében emelete ágyak – kb. 50 cm-re volt, módunkban állt megismerni egymást. Van, aki horkol, amikor ég a villany; a kövön kopog a csizma, mert az iparos szobabeliek vegyesen jártak, azaz nem voltak műszakonként külön szobában. Ilyen körülmények között egyik ember sem tud „váltani”, mint a kinti munkahelyen, ahonnan hazamehet. Ha meghajolni kényszerült a munkahelyén, lehetett basáskodó otthon, vagy fordítva: ha kiélte hatalmi igényét, esetleg jó papucs volt otthon. Itt a jelleme szerint viselkedett, akármilyen volt is a végzettsége, nem volt alkalma álarcot viselni, váltani. Voltak – főleg a „nagyidősek közt páran – akik átmenteni kívánták életüket, karakánságuk megtört, és a könnyebb munkáért stb. besúgók lettek.

Mindig, mindnyájunknak – ma is – érdemes emberismeretre szert tenni, és nem a szavak, hanem a tettek, az életvitel alapján minősíteni embertársainkat.

Abban a korban, amelyikben nagyszüleitek – sokszor keservesen kínlódva – éltek, mert kifosztották sokukat a vagyonukból, meghurcoltatásban lehetett részük legtöbbször senkihez sem fordulhattak, egyedül az Úristenhez. Ő sok hozzáfordulónak adott erőt, hogy egészségben, lelkiileg is egyensúlyban maradván éljék át azokat az évtizedeket. Míg az Istent nem ismerők, el nem fogadók közül, hitük hiányában sokan váltak ronccsá, vagy öngyilkosként pusztultak el.

RIPORT A GÁRDONYI RÁDIÓ MŰSORÁBÓL

A nagybörtönben szokásos lelki napokban az elmélkedéseket *dr. Korzenszky Richárd* atya OSB tihanyi perjel tartotta. A tanári rekollektió után még szívesen válaszolt *Kovács Ottóné* tanárnő kérdéseire.

Azt szeretném megkérdezni az atyától, hogyan fogják a húsvétot tölteni?

Mi Tihanyban a húsvétot úgy ünnepeljük, hogy nagycsütörtök – nagypéntek – nagyszombat egységet alkotó a liturgiájával emlékezünk az utolsó vacsorára, Jézus szenvedésére és kereszthalálára, majd a nagyszombati liturgiában a föltámadásra. Húsvét liturgiájának szimbolikája nagyon sokat mondó, a húsvéti gyertya hozzátartozik húsvét ünnepléséhez. A gyertya lángol, a fény és a sötétség harca az ember életében ott van állandóan, és mindenki szeretné a fénynek a győzelmét, mindenki szeretné az életnek a győzelmét. Amikor a templomba bevonulunk a tűzszentelés után a húsvéti gyertyával, akkor erről a gyertyáról gyújtja meg a több száz jelenlévő hívő – fiatalok és idősek – a maga gyertyáját. Annyira érdekes, hogy a sötét templomban a sötétség egyszer csak megszűnik. Mindannyian képesek vagyunk arra, hogy világítsunk. A húsvétnak az üzenete, hogy nem a halálé a végső szó, hanem az életé. Weörs Sándornak van egy érdekes verse, mintha szójátékokból állna, de ettől sokkal több. Az első versszak így hangzik:

„Elmegyek elmenni. Maradok maradni. Maradok elmenni. Elmegyek maradni.” És a negyedik, az utolsó versszak pedig így szól: „Születek születni. Meghalok meghalni. Születek meghalni. Meghalok születni.” A húsvétnek az üzenet ez: Meghalok születni. Nem a halálé a végső szó, hanem az életé. Hozzátartozik minden ember életéhez az a megta-
pasztalás, hogy korlátjaink vannak, és szeretnénk, hogyha az életünk nem korlátok között telne, hanem végtelen lenne.

Szeretném, ha megüzenné az Atya a diákjainknak, hogyan tehetik teljesebbé a húsvétot!

Hogy mit üzennék? Azt üzenem, hogy próbáljon mindenki rácsodálkozni ezekben a napokban a körülötte lévő életre, a megújuló természetre, a virágzó fákra, a növényekre, a madarakra. Aztán próbáljon rácsodálkozni a mellette lévő emberekre, a hozzátartozóira, az emberekre, és vegye észre, hogy mindenkinek az élte egyszeri és megismételhetetlen. És mindenkinek az élete végtelen érték.

HÍREK, ESEMÉNYEK

„A ciszterci rend története napjainkig”

2003 februárjában iskolánkban „A ciszterci rend története napjainkig” című kiállítást láthatták tanulóink és az iskolát meglátogató vendégek. A kiállítás gondolata iskolánk igazgatónőjétől, *dr. Pisákné Balogh Évától* származik. Ő volt az is, aki igazgatói teendői mellett elvégezte kiállítási anyag gyűjtését, rendezését is. A megvalósítás fáradságos munkáját pedig *Fedics Miklós* tanár úr, iskolánk rajztanára végezte.

A kiállítás megnyitására január 30-án került sor iskolai ünnepség keretében. *Dr. Pisákné Balogh Éva* igazgatónő először köszöntötte a megnyitó vendégeit: *dr. Kovács Endre* püspök urat, egykori ciszterci diá-

kot; *Agyagási Dezső* vezető-főtanácsos urat, Eger város kulturális irodájáról, *Ballagó Zoltán* urat, a közoktatási iroda vezetőtanácsosát, valamint iskolánk házfőnökét, *Rácz István Pelbárt* atyát.

Megnyitó ünnepségünkön elsőként a *Kovács Beáta* tanárnő által vezetett énekkarunkat hallgathattuk meg. Évtizedeknek kellett eltelni ahhoz, hogy újra elhangozzon itt, az iskolában Szent Bernát himnusza.

Majd *Zay Orsolya* 9. K osztályos tanuló szavalata el Kerekes Károly apát úr „Szent gyökerekből szent ág, szent gyümölcs...” című versét:

Az ágak szentek lesznek, ha szent a gyökér,
Mint ahogy szent búzalisztból lesz szent kenyér.
Isten Könyvéből ilyesmit tanulhatunk,
Ha szívünk megnyílik, s csak Őreá hallgatunk.

Íme a prófétai szó: Ó, jöjj el hozzánk, Jessze gyökere
Hagy fújjon ránk az Úr Lehelete,
Hogy ami Mennyből földre hozható,
E gyökérből sarjadjon bennünk mind, mi szent, mi jó.

E szent gyökér bennünk él-e még, Urunk,
Vagy már csak hervadt, tört virág vagyunk?
Atyáinkban e gyökér gyümölcsöt hozott,
Szent gyümölcsöt... Urunk, lehessünk ez mi most!

Ezek után *Rácz István Pelbárt* atya mondta el személyes élményeit, elevenítette fel, hogy milyen is volt egykor ciszterci diáknak lenni. „... én két egyházi iskolába is jártam. Kecskeméten a piaristáknál kezdtem az iskolát, és az utolsó két diákéveimet a pécsi Nagy Lajos Gimnáziumban jártam, ahol ciszterciek tanítottak. Én igazából egy dolgot vettem észre, pedig a tanárok mindkét helyen reverendába jártak, ugyanazokat a tantárgyakat tanították, de a tanítás módja, velünk, a diákokkal való törődés a pécsiéknél egy kicsit családiasabb volt. ... Példa erre az a történet, amit most elmondok nektek. Két diáktársam – tizenhárom-tizennégy évesen – elment engedély nélkül moziba. Egyik tanárunk észrevette őket, és másnap szóvá is tette. A két diák – akik rendes fiúk voltak – letagadták a mozit. A következő nap elmentek az igazgató úrhoz, és elmondták neki, hogy ők

valóban voltak moziban, de a tanár úr őket nem láthatta. A tanár úr kitűnő tanár volt, jó pedagógus, jó nevelő, de a tanulók magatartásának a jegye megváltozott volna, ha bevallják a mozit. Az igazgató úrnak viszont el merték mondani. Kecskeméten – ha tettünk volna ilyet – nem mertük volna elmondani az igazgatóknak sem. A pécsi igazgatónak a diákok be merték vallani a hibájukat. Természetesen nem volt minden tanár egyforma Pécsen sem. Volt olyan, akinek nehezebben mertük volna elmondani a kisebb nagyobb gondjainkat. Voltak közöttük szigorúak is. A szigorúság nem baj, ha nem öncél, ha a tanításban a diákokat szeretettel, de következetesen rendre kívánja szoktatni a tanár. ... Legyen meg az a közvetlenség közöttünk, mert csak így lehet igazán emberré alakítani a fiatalokat, így lehattunk mi is csak barátoságosak, segítőkészek egymáshoz. Ezt a szellemet

szeretnénk mi is itt most veletek elérni, és gyakorolni. És ha ti ezt elfogadjátok, ennek a gyümölcsét vigyék majd magatokkal, ha elhagyjátok ezt az iskolát. Sikerüljön ezt nektek is elsajátítanotok!

Majd dr. Pisákné Balogh Éva igazgatónő megnyitó beszéde következett: „Nem tudom, kedves diákok, elgondolkodtatok-e már azon, hogy ha a falak beszélni tudnának, akkor talán visszaidéznék az 1770-

és Magyarországon legelőször itt Egerben, 1776-ban Beitler Metód közbenjárására határozott úgy Mária Terézia, hogy a pilis-pásztói apátság átveszi a jezsuiták által alapított gimnáziumot. Tehát a ciszterci tanító munka ebben az iskolában, ezen falak között kezdődött el. Később, több gimnáziumot is átvettek, a pécsi, a székesfehérvári és a bajai gimnáziumokat. Ezek az iskolák ferences és jezsuita alapításúak

es éveket, amikor a ciszterciek itt megkezdték tanító munkájukat. Talán beszélnének a ciszterci diákok széleskörű tudásáról, nemes érző, művelt és hazafias vonásáról. Beszélnének arról, hogy a fehér-fekete reverenda sok közös értéknek a jelképe volt. Hivalkodás nélkül jelképezte a magyar, a keresztény és az általános emberi értékeket. Mi valamennyien ennek az értéknek az örökösei vagyunk. Kötelességünk tehát a múltat ismerni, mert ott vannak a gyökereink. És ezek a gyökerek táplálnak bennünket. Kiállításunkkal az volt a célunk, hogy közelebb hozzunk benneteket a múlt ismeretéhez. Hiszen a ciszterci rend története nagy történelmi távlatot fog át. A ciszterciek azok a szerzetesek voltak, akik már 1098-ban Róbert apát vezetésével Burgundiában, a mai Franciaországban Dijontól nem messze új monostort alapítottak Cisztercium névvel. Innen ered a rendnek a neve is. És ezután a ciszterci szerzetesek fáradságos munkája révén számtalan ciszterci kolostor jött létre, és ezekben a ciszterci kolostorokban azokat a hívő embereket hívták, aki Isten országába szerettek volna eljutni. Akik vállalták az egyszerűséget, a közösséget, a közösségben a jellemformálást, az imádkozást és a dolgozást. A tanító munka később alakult ki,

voltak. Békefi Remig apát úr lelkes munkájának köszönhetően úgy döntöttek, hogy Budán is alapítanak gimnáziumot. Az I. világháború majd az ezt következő nemzeti tragédiák után a budai Szent Imre Gimnázium 1929-ben nyílt meg.

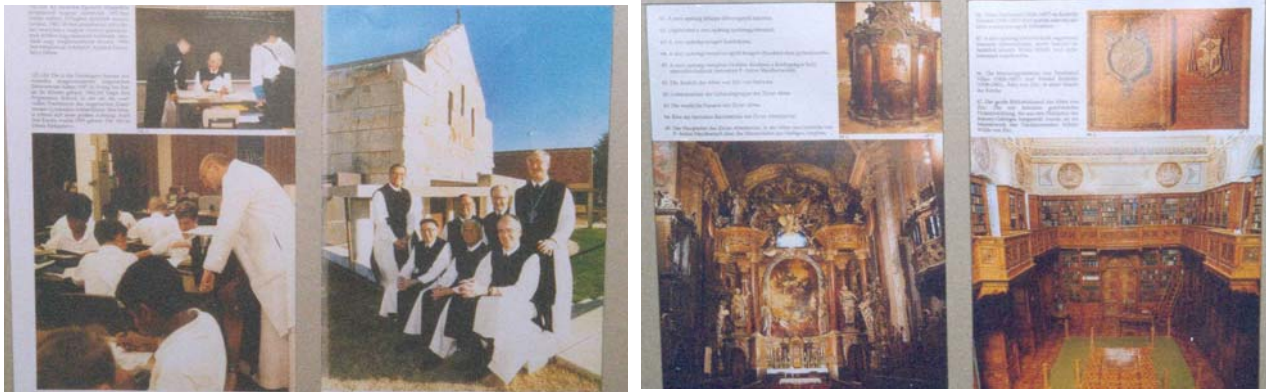
A gimnáziumoknak közel háromezer tanulója volt az országban. Az iskolák felszereltsége országosan is elismert volt. Iskolánkban is kiemelkedő volt a természettudományi szertár felszereltsége. Ha felmentek a második emeletre, akkor ezek közül az eszközök közül még néhányat ma is láthattok a fizikai és a biológiai előadó folyosóján. Természetesen nagyon sok eszközt elvittek a főiskolára és a Mátra Múzeumba.

Ötven év kényszerű szünete után, a kilencvenes évek óta ismét a ciszterci rend üzemelteti az iskoláit, bár megváltoztak a körülmények. De mi, akik ciszterci iskolában tanítunk, szeretnénk tovább vinni a ciszterci szellemiséget, és arra tanítani benneteket, hogy méltó utódai és örökösei legyetek ennek a szellemiségnek. Törekedjete arra, hogy a múltat megismerjétek, hogy a gyökerekből sokáig jól tudjatok táplálkozni. Ez a szellemi táplálék egy egész életen át erőforrás legyen. Ezért hoztuk létre ezt a kiállítást, s ezért ké-

rem, hogy nézegessétek a szünetekben a képeket, olvassátok a hozzájuk kapcsolódó történeteket, hogy ti is ismerjétek az elődeinket, és méltón vigyék tovább ezt az örökséget.”

Végezetül dr. Kovács Endre püspök úr – aki 1938–46 között volt iskolánk diákja – megköszönte a kiállítás megszületését, s arra kérte a jelenlegi diákokat,

hogy alakítsanak ki az iskolás évek alatt egymással olyan baráti kapcsolatot, hogy a ciszterci diákság egy egész életen át tartó kapocs legyen. Alakítsák ki azt a családiasságot, amelyről Pelbárt atya beszélt. Befejezésül azt kívánta, „*hogy az iskola újból virágozzék, és az ifjúság tanítása és nevelése terén valóban sokat tudjon tenni*”.

Két fénykép a kiállításról

Árvai Tímea Árvainé Kovács Krisztina tanárnő és Árvai Sándor második leánygyermeké 2003. február 8-án megszületett. Az új szülöttnek és az édesanyjának jó egészséget kívánunk!

Sítábor

2003. február 9 és 15 között iskolánk 22 tanulója Némedy László tanár úr szervezésében és vezetésével a szlovákiai Vysne Ruzbachyban (Felsőzúgón) – Podolin mellett – sítáborozáson vett részt, amelyről az „Így írunk mi” rovatban olvashattok beszámolót.

Rendhagyó irodalom óra

2003. február 13-án Basiledes Barna színművész Az éj zsoldára” címmel Ady verseiből és publicisztikájából tartott rendhagyó irodalom órát a „régizsoltáiban”.

Farsang a nyolc évfolyamos osztályokban

Másodszor tartottuk meg a nyolcosztályos tanulóinknak a farsangot. Az eseményről a 6. C osztály három tanulója számol be.

A diákok egyik legjobban várt ünnepe a farsang, amelyre már hetek fel előtt lázasan készültünk, tervezgettük a jelmezeket. Végre elérkezett a nevezetes nap, február 27-e. Reggel már mindenki izgatottan ébredt, s egész nap nehezen bírtak velünk tanáraink.

A műsorhoz még át kellett rendezni a dísztermet. Kialakítottuk a táncoló helyet, és a szülők készítette süteményeknek és más finomságoknak is megcsináltuk az asztalokat. Az izgalom ezután lett a legnagyobb.

A műsor azzal kezdődött, hogy iskolánk színjátszó csoportja dr. Loboczkyné Hársasi Ibolya tanárnő tanításában egy élvezetes részt mutatott be Karinthy Frigyes Tanár úr kérem című művéből. Majd az osztályok felvonulása következett. Az ötödikesek lányok csoportos jelmezben egy cicacsapat rosszalkodását mutatták be. Mi, hatodikosok eljátszottuk a Dáridó udvarházát, amelyhez még egy vidám jelenetet is előadtunk Krimi a divat címmel. S végül volt szerencsénk Ali babával és a negyven rablóval találkozni, akiket a hetedikesek jelenítettek meg. Az egyéni jelmezesek is ötletesek és mulatságosak voltak. Volt Szabadság-szobor, messzi földről jött madárrijesztő és voltak bundás kenyerek is. A zsűri nagy bajban lehetett az eredmények megállapításánál, mert sokáig tanácskoztak. Végül megszületett a sorrend mind a két kategóriában. Az egyéniben A tündér, aki zuhanórepülésben eltörte a karját lett a harmadik helyezett (Szücs Annamária 5. C osztály.). Második helyen Jáksó László, a híres rádióriporter végzett (Mezei Bence 5. C osztály). A győztes pedig Tell Vilma lett (Karmyicz Alinka 5. C osztály). A csoportoknál harmadikok lettek a rosszalkodó cicák, másodikok az Ali baba és a negyven rabló, míg az elsők a Dáridó udvarház. A jelmezesek eredményhirdetését egy közös éneklés zárta, amelyet Köből Zsolt tanár úr tanított meg. Az énekszám címe „Legyetek jók, ha tudtok...”.

A győztesek elfogyasztották jutalomként kapott a tortákat, és elkezdődött a mulatozás. Néhány táncos lábú pajtásunk az egész estét végigtáncolta, de voltak, akik beszélgettek, mások fogócskáztak. Volt olyan tanárunk

és tanárnőnk, akik beálltak közénk táncolni. Egyre jobb lett a hangulatunk, s már sajnáltuk, hogy fél nyolc körül be kellett fejeznünk a bulit. Rendet pakoltunk, és hazamentünk.

Másnap már csak emlék volt a farsang, de mi még ma is sokat beszélgetünk róla. Reméljük, hogy jövőre is lesz, és ugyanilyen jól fog sikerülni.

Barta Viktória, Hoór Dorottya és Szilágyi Szandra

Testvériskolai kapcsolat

2003. február 27. és március 4. között Arnold Stracke úr vezetésével négyfős olpei diákcsoport látogatott iskolánkba. A látogatás utolsó pillanataiban, a csoportfényképre készülés közben a búcsúzó vendégeink a következőket mondták:

Miért jöttek el Magyarországra?

A barátainkhoz jöttünk. Akikkel most találkoztunk, és együtt töltöttük az elmúlt napokat, régi barátaink. Már több levelet váltottunk egymással.

Megfelelt-e elképzeléseiteknek mindaz, amit itt Egerben láttatok?

Teljesen elégedettek vagyunk, és szeretnénk minél előbb visszajönni Magyarországra!

Mi volt számotokra a legkedvesebb?

Nagyon szép a város, sok lehetőséggel, sok kedves programmal. Külön kedves volt számunkra a szép uszoda. Sok, kedves emberrel ismerkedhettünk meg. Kitűnőek az éttermek. Megnéztük a régi belvárost is. Voltunk a minaretben, a várban és vásároltunk is.

Akkor remélhetjük, hogy a nyáron újra visszatértek?

Igen, szeretnénk.

Tehát úgy kell köszönünk, hogy „Viszontlátásra Egerben!”

Viszontlátásra Egerben!

Az együtt eltöltött napokról Sipeki Anett 10. A osztályos tanuló számol be - stílusosan németül:

Der Besuch unserer deutschen Freunde in Eger !

Im Februar 2003 haben Schüler und Schülerinnen aus Olpe in Ungarn einen Besuch gemacht. Zwei Jungen und zwei Mädchen und natürlich ihr Lehrer, Herr Arnold Stracke sind nach Eger gekommen. Bei uns haben sie nur ein paar Tage verbracht, aber diese Tage waren erlebnisvoll. Auch die ungarischen Schüler haben sich über die Ankunft der deutschen Gäste sehr gefreut. Sie haben an den Gesprächen mit den deutschen Besuchern sehr gern teilgenommen. Die deutschen Schüler haben sich mit uns sehr viel unterhalten und wir haben einander ein bisschen kennengelernt. Wir haben die Stadt zusammen besichtigt und viel Interessantes gesehen. Wir haben die Burg besucht, wovon es auf die Stadt eine herrliche Aussicht gibt. Wenn man aus der Burg einen Blick auf die Stadt wirft,

kann man sofort die alten Kirchtürme bewundern. Natürlich hat sich auch Herr Stracke die Sehenswürdigkeiten von Eger angesehen. Die Stadt wurde ihm von Frau Patkó und Frau Rák gezeigt. Die Gäste haben sich auch das Minarett angesehen, das einen an die Türkenzeit erinnert. Vom Minarett aus bietet sich auch eine herrliche Aussicht auf die Stadt. Unsere deutschen Gäste hatten die Möglichkeit, auch die drittgrößte Kirche Ungarns zu besichtigen. Die im neoklassizistischen Stil gebaute erzbischöfliche Kathedrale wurde vom Papst in den Rang einer Basilika erhoben. Herr Stracke war auch auf unser neues Bad neugierig. Hoffentlich haben sich unsere lieben deutschen Gäste hier in Eger gut gefühlt. Wir freuen uns sehr darüber, dass auch wir nach Deutschland fahren können. Dank unserer Partnerschaft haben auch Schüler und Schülerinnen unseres Gymnasiums die Möglichkeit, in Deutschland schöne Tage zu verbringen.

Tanulmányút Németországban

A Német Katolikus Püspöki Konferencia, a katolikus iskolákat fenntartó szerzetesrendek és a Konrad Adenauer alapítvány támogatásával szerveztek egy rendezvénysorozatot a kelet-európai országok, Franciaország és Belgium katolikus iskoláiban német nyelvet tanító tanárok számára Németország több városában március 9–21. között. A német oktatásban használatos dokumentációkkal, módszerekkel a Bonn melletti Bad Honnefben ismerkedhettünk meg. A Köln melletti Eichholzban többek között egy speciális program megvalósulását is megfigyelhettük. A program két hetes szociális intézményben eltöltött munkát jelent, ahol a tanulók a testileg-lelkileg sérült emberekkel való foglalkozást, gondozást ismerhetik meg. Majd előadásokat hallgattunk meg Európa történelméről, az Európai Unióról és a jelenlegi világpolitika helyzetéről, természetesen német szemszögből.

Külön örömet jelentett számomra, hogy egy hetet tölthettem el iskolánk olpei testvériskolájában. A tavalyi kapcsolatfelvétel óta már mint régi ismerőst köszöntöttek az ottani tanárok, de a diákok közül is néhányan. A délelőtti óralátogatásokkal teltek el, s nagy öröm volt számomra, hogy még mindig megismerhettem olyan új módszereket, melyeket majd az itthoni munkámban is hasznosítani tudok.

Igen kellemes hangulatú volt az az este az olpei gimnázium könyvtárában, ahol az Egerben járt tanárok, a nyáron Egerbe érkező diákok és azok szülei jöttek össze. Felelevenítettük a kapcsolatunk történetét, felidéztek a programok emlékezetes mozzanatait és felejthetetlen pillanatait. Tájékoztattam leendő vendégeinket az iskolánkról, a látogatás várható programjáról. S a találkozó végén megfogalmazódott bennünk, hogy mind a két iskolának, a tanulóinknak nagyon fontos, hogy ez a kapcsolat a jövőben is tovább erősödjön és működjön. Reméljük így is lesz.

Rák Sándorné tanárnő

Keresztelés és elsőáldozás

2002. április 19-én, Nagyszombaton Kovács Endre püspök úr megkeresztelte és az elsőáldozás szentségében részesítette iskolánk tanulói közül a következőket: *Sramkó Zita* és *Tardy Anna* 9. K osztályos, valamint *Sereg Dóra* és *Szegedi Flóra* 10. A osztályos tanulókat. A szentségek felvételére a felkészítését *Köböl Zsolt* tanár úr végezte.

VERSENYEREDMÉNYEK 2002/2003. TANÉVBEN

III. rész

Sportversenyek

2003. január 13-án tartották meg Egerben a Bitskey-uszodában a Városi Úszó Diákolimpiát, amely egyben Rüll Csaba-emlékverseny is volt. Iskolánk tanulói az alábbi eredményeket érték el.

<u>Fiúk:</u>	II. kcs	<i>Göboly Attila</i>	5. C osztály	50 m gyors	II. hely	megyei döntős
				50 m hát	IV. hely	
	III. kcs	<i>Saléti Péter</i>	6. C osztály	4X50 m-es gyorsváltó	V. hely	
		<i>Fekete Márk</i>	5. C osztály			
		<i>Mezei Barna</i>	5. C osztály			
		<i>Györfi László</i>	5. C osztály			
	IV. kcs	<i>Jakab Dániel</i>	7. C osztály	100 m hát	III. hely	megyei döntős
	IV. kcs	<i>Farkas Péter</i>	7. C osztály	100 m pillangó	III. hely	megyei döntős

<u>Leányok:</u>	IV. kcs	<i>Gledura Bianka</i>	7. C osztály	100 m gyors	I. hely	megyei döntős
				100 m pillangó	II. hely	megyei döntős
	IV. kcs	<i>Cseh Diána</i>	7. C osztály	100 m pillangó	III. hely	megyei döntős
				100 m hát	II. hely	megyei döntős
	II. kcs	<i>Vincze Veronika</i>	5. C osztály	4X50 m-es gyorsváltó	IV. hely	
		<i>Gaál Anna</i>	5. C osztály			
		<i>Rakamazi Réka</i>	5. C osztály			
		<i>Susányi Vivien</i>	5. C osztály			
	III. kcs	<i>Jenes Janka</i>	6. C osztály	4X50m-es gyorsváltó	IV. hely	
		<i>Bozsik Csilla</i>	5. C osztály			
		<i>Kacsor Fanni</i>	5. C osztály			
		<i>Szalay Barbara</i>	6. C osztály			

2003. január 22-23-án tartották meg Egerben a Megyei Úszó Diákolimpiát, amelyen iskolán következő tanuló az alábbi eredményeket érték el:

<u>Fiúk:</u>	II. kcs	<i>Göboly Attila</i>	5. C osztály	50 m gyors	II. hely	
	IV. kcs	<i>Jakab Dániel</i>	7. C osztály	100 m hát	III. hely	
	IV. kcs	<i>Farkas Péter</i>	7. C osztály	100 m pillangó	III. hely	
	V-VI. kcs	<i>Jankó Gergely</i>	11. D osztály	100 m mell	I. hely	országos döntős
				100m pillangó	I. hely	országos döntős
	V-IV. kcs	<i>Pálfalvi Gábor</i>	11. A osztály	100 m mell	II. hely	
	V-IV. kcs	<i>Bocsi Gergő</i>	12. A osztály	100 m gyors	VI. hely	
	V-VI. kcs	<i>Bial Viktor</i>	9. A osztály	4X50 m-es gyorsváltó	III. hely	
		<i>Jankó Gergely</i>	11. D osztály			
		<i>Pálfalvi Gábor</i>	11. A osztály			
		<i>Bocsi Gergő</i>	12. A osztály			

<u>Leányok:</u>	IV. kcs	<i>Cseh Diána</i>	7. C osztály	100 m pillangó	III. hely	
				100 m hát	II. hely	
	IV. kcs	<i>Gledura Bianka</i>	7. C osztály	100 m gyors	II. hely	
				100 m pillangó	I. hely	országos döntős
	IV. kcs	<i>Mutina Ágnes</i>	9. B osztály	100 m gyors	I. hely	országos döntős
				100 m mell	I. hely	országos döntős
	VI. kcs	<i>Menner Nóra</i>	11. A osztály	100 m gyors	I. hely	országos döntős
				100 m hát	I. hely	országos döntős
	IV kcs	<i>Cseh Diána</i>	7. C osztály	4X50 m-es gyorsváltó	I. hely	országos döntős
		<i>Gledura Bianka</i>	7. C osztály			
		<i>Mutina Ágnes</i>	9. B osztály			
		<i>Bajzáth Daniella</i>	9. K osztály			
	V-VI kcs	<i>Szarvas Zsófia</i>	9. K osztály	4X50 m-es gyorsváltó	II. hely	
		<i>Hajdú Katalin</i>	11. K osztály			
		<i>Hóczka Gréta</i>	9. K osztály			
		<i>Menner Nóra</i>	11. A osztály			

Kísérőtanár *Bóta Mariann* tanárnő volt.

2003. március 23-án Székesfehérvárott volt a Diákolimpia Országos Döntője, ahol iskolánk tanulói a következő eredményeket érték el:

IV kcs	<i>Cseh Diána</i>	7. C osztály	4X50m-es gyorsváltó	X. hely
	<i>Gledura Bianka</i>	7. C osztály		
	<i>Mutina Ágnes</i>	9. B osztály		
	<i>Bajzáth Daniella</i>	9. K osztály		
IV. kcs	<i>Gledura Bianka</i>	7. C osztály	100 m pillangó	XI. hely
IV. kcs	<i>Mutina Ágnes</i>	9. B osztály	100 m gyors	I. hely
			100 m mell	VI. hely

A 2003. február 8-án a szlovákiai Kokován megrendezett alpesi sísportág a diákolimpiáján a 6. korcsoportos országos bajnokságon *Keresztes Anna* 12. A osztályos tanulónk a III. helyen végzett. Ugyanitt és ugyanekkor megtartott sí megyei döntőben *Varga Kitti* 10 K osztályos tanulónk az I. helyet szerezte meg. A tanulókat Bóta Mariann tanárnő kísérte el.

2003. február 12-én a fedettpályás atlétikai versenyen iskolánk *Hajdu Attila* 10. B, *Kakuk Péter* és *Némedy Tamás* 10. K, *Nagy Zsolt* 11. B osztályos tanulóiból álló fiú csapata a II. helyen végzett. *Felkészítő tanár Némedy László tanár úr.*

2003. március 14-én városunkban megrendezett 1848 méteres futáson a leányoknál I. helyezett *Hócza Gréta* 9. K osztályos tanuló, II. helyezett *Jakab Linda* 10. E osztályos tanuló. A fiúknál *Kovács Ádám* 10. B osztályos diák lett az I. helyezett. Felkészítő tanár *Némedy László* tanár úr.

2003. március 24-én megrendezett városi mezei futáson *Göbölly Attila* 5. C osztályos tanuló a II. helyen végzett. A négy nap múlva, 28-án megtartott megyei mezei futáson pedig az V. korcsoportban versenyzőink a következő eredményeket érték el:

egyéni	fiú	<i>Kovács Ádám</i> 10. B	I. hely,
	leány	<i>Hócza Gréta</i> 9. K	II. hely;
fiú csapat		<i>Kis Gábor</i> 9. A, <i>Hajdu Attila</i> 10. B, <i>Gáspár Gergő</i> 10. B, <i>Kovács Ádám</i> 10. B, <i>Kovács András</i> 10. K	II. hely
leány csapat		<i>Hócza Gréta</i> 9. K, <i>Pázmándi Nóra</i> 10. A, <i>Jakab Linda</i> 10. E, <i>Rózsa Beatrix</i> 10. E	II. hely.

A VI. korcsoportos *Nagy Zsolt* 11. B osztályos tanuló a VIII. helyen ért célba. A tanulókat *Bóta Mariann* tanárnő és *Némedy László* tanár úr készítette fel.

Hegedűs Sarolta 9. B osztályos tanuló a községi lövészklubok Gyöngyösön megtartott versenyén a léghuska 20 lövéses versenyszámban I. helyezést ért el 314 köregyességgel.

„Ki tud többet Egerről?”

Az Érseki Szent József Kollégium a város kollégiumaiban lakó 9. évfolyamos tanulóinak városismereti vetélkedőt rendezett 2003. január 28-án. Iskolánk *Zay Orsolya* 9. K osztályos, *Simon Csilla* és *Holló Dávid* 9. A osztályos tanulókból álló csapata *Oraveczné Kelemen Júlia* tanárnő felkészítésében az I. helyet szerezte meg.

2003. március 13-án a Dobó Gimnáziumban rendezték meg a „Ki tud többet Egerről?” várostörténeti versenyt. Iskolánk *Zay Orsolya* és *Kovács Réka* 9. K osztályos és *Holló Dávid* 9. A osztályos tanulókból álló csapata *Oraveczné Kelemen Júlia* tanárnő felkészítésével az I. helyet szerezte meg.

OKTV

A 2002/2003. tanév második fordulójába iskolánkból az alábbi tanulók jutottak be a következő tantárgyakból:

<i>Kántor Zsuzsanna</i>	13. K osztály	magyar irodalom	szaktanára: <i>Lapinskasné Máté Erika</i>
<i>Turcsányi Mária</i>	11. D osztály	magyar irodalom	<i>Kovács Ottóné</i>
<i>Szabó Edit</i>	12. D osztály	magyar nyelvtan	<i>Kovács Ottóné</i>

Tanulmányi Versenyek

A Pázmány Péter Katolikus Egyetem Tanulmányi Versenyén *Gyúró Éva*, *Lakatos Georgina* és *Szilágyi Petra* 13. K osztályos tanulók angol nyelv és irodalom tárgyból bejutottak a második fordulóba. Majd a szóbeli forduló után *Lakatos Georgina* és *Szilágyi Petra* felvételt nyertek az egyetem angol nyelvi szakára. Felkészítő tanáruk: *Csákváriné Veréb Valéria* tanárnő volt.

A Goethe-Intézet és a német Padagogischer Austauschdienst országos német nyelvi pályázatán és tanulmányi versenyén a döntőbe kerültek *Sipeki Anett*, *Dóra*, *Pázmándi Edit* 10. A, *Kuzsella Szilvia*, *Nagy Nóra* 11. A osztályos tanulók. A március 10-én kihirdetett eredmény alapján *Pázmándi Edit* 10. A; *Kuzsella Szilvia*, *Nagy Nóra* 11. A osztályos tanulók ösztöndíjat és háromhetes németországi tanulmányutat nyertek. A felkészítők *Rák Sándorné* és *Dr. Patkó Györgyné* tanárnők voltak.

A „*Lenkey János és az 1848/49 – es forradalom és szabadságharc*” emlékére rendezett történelmi vetélkedőn iskolánk csapata a IV. helyen végzett. A csapat tagjai *Farkas Péter*, *Kiss Dóra*, *Pásztor Anna*, *Szabó Edina* 7. C osztályos tanulók voltak, a felkészítést *Feketéné Kovács Ildikó* tanárnő végezte.

2003. március 24-én Mátrafüreden tartották meg a megyei Palotás József Matematika Versenyt, ahol *Juhász Anikó* 12. C osztályos tanuló az V. helyet szerezte meg.

A Heves Megyei Önkormányzat Pedagógiai Intézete Megyei Számítástechnika-prezentáció versenyt rendezett április 8-án, amelyen iskolánk tanulói közül az A-II kategóriában *Nagy Zsolt* 11. B osztályos tanuló az I. helyet, *Mátrai Péter* 11. B osztályos tanuló a II. helyet szerezte meg. A B-II kategóriában *Rábai Orsolya* 11. B osztályos tanuló szintén II. helyet szerzett. Szaktanáruk: *Kovács Mária* és *Prázmári Éva* tanárnők.

„Szép magyar beszéd”

2003. március 11-én Egerben tartották meg a „Szép magyar beszéd” verseny megyei fordulóját a szakközépiskolák tanulói számára, ahol iskolánkat *Tóthné Török Anna* tanárnő felkészítésében *Szabó Marianna* 11. E osztályos tanuló képviselte, és a III. helyezést szerezte meg.

„KÖMAL-pontverseny”

A Középszintű Matematika és Fizika Lapokban több mint száz éve folyik az országos pontverseny matematikából és fizikából. Iskolánk tanulói 1960 óta vesznek részt ebben a pontversenyben. A hetvenes évek elején a Gárdonyi diákjai matematikából országosan a harmadik helyen végeztek. Az országos pontverseny kilenc fordulóból áll, október és június között. A versenyzők felkészítését *Csák György* tanár úr végzi. A pontverseny jelenlegi állása négy forduló eredményeit tartalmazza:

C jelű matematika gyakorlatok versenye, 1-10 osztályosok

<i>Telek András</i>	10. B osztály	45 pont	szaktanár: <i>Csák György</i>
<i>Lányi Tamás</i>	10. B osztály	41 pont	szaktanár: <i>Csák György</i>
<i>Pázmándi Edit</i>	10. A osztály	41 pont	szaktanár: <i>Mlinkó Lászlóné</i>
<i>Huber Mária</i>	10. B osztály	40 pont	szaktanár: <i>Csák György</i>
<i>Marton Miklós</i>	10. A osztály	35 pont	szaktanár: <i>Csák György</i>
<i>Kovács Ádám</i>	10. B osztály	30 pont	szaktanár: <i>Csák György</i>
<i>Molnár Enikő</i>	9. B osztály	20 pont	szaktanár: <i>Nagygyörgyné Béres Ildikó</i>
<i>Numan Réka</i>	10. A osztály	19 pont	szaktanár: <i>Mlinkó Lászlóné</i>
<i>Szabó Anita</i>	9. B osztály	18 pont	szaktanár: <i>Nagygyörgyné Béres Ildikó</i>
<i>Balázs József</i>	10. D osztály	15 pont	szaktanár: <i>Csák György</i>
<i>Sípos Ádám</i>	9. B osztály	13 pont	szaktanár: <i>Nagygyörgyné Béres Ildikó</i>
<i>Sinkovics Péter</i>	9. B osztály	10 pont	szaktanár: <i>Nagygyörgyné Béres Ildikó</i>
<i>Majoros Richárd</i>	10. B osztály	8 pont	szaktanár: <i>Csák György</i>
<i>Koós Andrea</i>	9. B osztály	5 pont	szaktanár: <i>Nagygyörgyné Béres Ildikó</i>
<i>Tuza Viktória</i>	9. B osztály	5 pont	szaktanár: <i>Nagygyörgyné Béres Ildikó</i>

C jelű matematika gyakorlatok versenye, 1-10 osztályosok

<i>Rábai Orsolya</i>	11. B osztály	86 pont	szaktanár: <i>Csák György</i>
<i>Juhász Anikó</i>	12. C osztály	81 pont	szaktanár: <i>Hevesi László</i>
<i>Czene Boglárka</i>	11. B osztály	72 pont	szaktanár: <i>Csák György</i>
<i>Izsóf Rita</i>	12. B osztály	54 pont	szaktanár: <i>Csák György</i>
<i>Buri Alexandra</i>	11. B osztály	42 pont	szaktanár: <i>Csák György</i>
<i>Homonnai Rita</i>	11. B osztály	41 pont	szaktanár: <i>Csák György</i>
<i>Mátrai Péter</i>	11. B osztály	37 pont	szaktanár: <i>Csák György</i>
<i>Szegedi Tamás</i>	11. B osztály	19 pont	szaktanár: <i>Csák György</i>
<i>Nagy Zsolt</i>	11. B osztály	14 pont	szaktanár: <i>Csák György</i>
<i>Mátrai Ferenc</i>	11. B osztály	9 pont	szaktanár: <i>Csák György</i>

Fizika mérési feladatok versenye, 1-12 osztályosok

<i>Juhász Anikó</i>	12. C osztály	30 pont	szaktanár: <i>Békési Zoltán és Varga B János</i>
---------------------	---------------	---------	--

Fizika elméleti feladatok versenye, 12 osztályosok

<i>Juhász Anikó</i>	12. C osztály	26 pont	szaktanár: <i>Békési Zoltán és Varga B János</i>
---------------------	---------------	---------	--

Versmondóverseny

A magyar kultúra napja alkalmából „Ötágú síp üzenete” címmel megyei versmondó versenyt rendeztek, ahol határon túli költők verseiből készülhettek a jelentkezők. Iskolánkat *Sziklay Éva* és *Érsek Nikolett* 7. C osztályos tanuló képviselte. A zsűri *Érsek Nikolett* tanulót különdíjjal jutalmazta. Szaktanára *dr. Loboczkyné Hársasi Ibolya* tanárnő.

A budapesti Piarista Gimnáziumban 2002. február 1-én megtartott Vörösmarty – Pilinszky Szavalóversenyen *Sziklay Éva* 7. C osztályos tanulónk képviselte iskolánkat, és a II. helyezést szerezte meg. Szaktanára *dr. Loboczkyné Hársasi Ibolya* tanárnő.

Előadóverseny

A Művészetek Háza által 2003. február 11-én megrendezett városi angol nyelvű előadói versenyen iskolánk három színjátszó csoportja is kiválóan szerepelt.

Az általános iskolai kategóriában a 6. C osztály tanulói *II. helyezést* szereztek. Szereplők: *Barta Viktória, Berencsik Petra, Bozsik Csilla, Golen Richárd, Hoór Dorottya, Jenes Janka, Lakatos Kitti, Magyar Georgina, Polonkai Bálint, Szabó Ágnes, Szarvas Fruzsina, Szántósi Zsófia, Szilágyi Szandra, Tiba Zsenett, Tóthpál Tímea, Tőkés Ágoston.* Felkészítő tanárunk *Egedné Gerencsér Ildikó* tanárnő volt.

A gimnáziumi kategóriában az iskolánk A csoportja – *Pócs Dávid* és *Ulviczky Réka* 10. K, *Horti Vivien* 11. K osztályos tanulók – az *I. helyen* végeztek, míg a B csoportja – *Mészáros Krisztina, Smid Róbert, Tajti Mariann* 10. K osztályos

tanulók – a *III. helyet* szerezte meg. Mindkét csoport felkészítő tanára *Nicholas Karsai* tanár úr volt.

2003. április 9-én Solymáron rendezték meg a 12. Angol Nyelvű Dráma Fesztivált. Iskolánk két tannyelvű osztályából szerveződött társulat egy Hamlet-paródiával vett részt a versenyen, és 9. helyen végeztek. A csoport tagjai voltak: *Tajti Marianna, Ulviczki Réka, Smid Róbert, Pócs Dávid, Mészáros Krisztina* 10. K, *Jánvári Katalin* és *Várady Nóra* 11. K, *Horti Vivien* 12. K osztályból. *Sallós Szilvia* 11. K osztályos tanuló volt a dekoratőr. A társulat munkáját *Nicholas Karsai* tanár úr irányította. (A fénykép az iskolai főpróbán készült).

„Együtt talán odaérünk”

Pethes Katalin 11. B osztályos tanuló a Diák- és Ifjúsági Újságírók Országos Egyesülete (DUE) által meghirdetett Országos diákújságíró, diákrádiós és diákújság pályázatán az „Együtt talán odaérünk” című riportjával a *II. helyezését* érte el. A díjazott riportot majd az évkönyven olvashatjuk. Szaktanára: *Kovács Ottóné* tanárnő.

Irodalmi pályázat

Az Egészségügyi, Szociális és Családügyi Minisztérium pályázatot hirdetett „Egészséges Környezetet gyermekeinknek” címmel, amelyre iskolánkból *Barta Viktória* 6. C osztályos tanuló készített dolgozatot. A megyei fordulóban a pályamű *I. helyet* szerzett, s tovább küldték az országos fordulóban. A tervek szerint a helyezett dolgozatokat egy angol nyelvű kiadványban meg fogják jelentetni.

Galéria

Ebben az időszakban *Juhász Anikó* 12. C osztályos tanuló rajzai láthatók az első emeleti galériában.

Kolacsovkovszky Emlékverseny

2003. április 12-én tartották meg a Kolacsovkovszky Lajos Emlékversenyt, azaz egy természetjáró túrát, amelyen iskolánk ifjúsági csapata (*Szókovács Balázs, Gáspár Gergő* 10. B osztályos tanulók) a *III. helyen* ért célba.

Elsősegélynyújtó Verseny

A Magyar Vöröskereszt Eger Területi Szervezete április 24-én rendezte meg a Területi Elsősegélynyújtó Versenyt, amelyen iskolánk 9. E osztályából két csapat indult. A, *Buri Mária, Gál Mária, Pintér Daniella, Rana Szabina, Szarvas Melinda* alkotta csapat a *II. helyet* szerezte meg. A *Csintalan Erika, Káló Hanna, Menczer Alexandra, Székely Viktória, Tóthpál Ágnes, Vince Erika* összetételű csapat pedig az *V. helyet* szerezte meg.

Nagyböjti lelki napok

2003. április 14-16 között tartottuk meg iskolánkban a nagyböjtben szokásos lelki napokat. A négy évfolyamos osztályok tanulóinak a Szent Bernát templomban *dr Korzenszky Richárd* OSB tihanyi perjel mondta a

Szentbeszédet. Az 5., 6. és 7. osztályoknak is a Szent Bernát templomban volt a rekollekció, amelyet *Rác Iván Pelbárt* atya tartott.

Mind a három napon a foglalkozások előtt *Urbán Péter* úr, a Bazilika karnagya orgonált. A rekollekció minden napját szentmise zárta, amelyet az atyák celebráltak. A lelki napokon elhangzottakat az iskola évkönyvében szándékozzuk megjelentetni.

Az ez évi lelki napokra a *dr. Loboczkyné Hársasi Ibolya* tanárnő által vezetett diákszínjátszó kör passiójáték-kal készült, amelynek néhány pillanatát bemutatjuk:

ÍGY ÍRUNK MI...

Élmény a télben

Iskolánkban már az ősszel lehetett sítáborra jelentkezni, s hál' Istennek korán beköszöntött az igazi tél. Az indulás napjára – február 9-re – már síelésre alkalmas óról szólta a meteorológiai jelentések.

Sok-sok meleg öltözékkel felpakolva izgatottan várkoztunk az indulásra a nevezetes nap reggelén. Nem túl népes, de annál elszántabb kis csapatunk, Némedy tanár úr vezényletével felpakolta a sífelszereléseket és a poggyászokat a kisbusz utánfutójára. Az aggódó szülőktől érzelmes búcsút vettünk és elindultunk a szlovákiai – számomra kimondhatatlan nevű – úti célunk: Vysne Ruzbachy felé. Némedy tanár úr, egy szülő és huszonhárom diák számára jó hangulatban

telt el az út, s Isten segedelmével kora délután meg is érkeztünk a szállásunkra, egy csodálatos környezetben lévő kicsi falu panziójába. A szobák 4–5 személyesek voltak, s miután elfoglaltuk helyeinket felfedező útra indultunk: megtaláltuk a panzió társalgó szobáját, ahol televízió, videó és pingpongasztal is volt; de miniket igazából a sípálya érdekelt. Némedy tanár úr a másnapi megpróbáltatásokra gondolva bemelegítő gyakorlatokat végeztetett velünk. A sípálya nem volt túl messze a szállásunktól, de mi ezt busszal tettük meg. Akik nem tudtak síelni, Némedy tanár úr rövid, de alapos kiképzése után megtanulták a legfontosabb mozdulatokat, s így bátran vállalkoztak lesiklásra. A hala-

dókkal egy főiskolai hallgató, Gyula Tamás foglalkozott.

Az időjárás megréft bennünket, mivel volt olyan reggel, amikor –23 fokra ébredtünk. Ekkor – sajnos – nem volt ajánlatos síelni, de mégsem maradtunk program nélkül. Délelőtt ellátogattunk a közelben lévő kráterhez, ami valamikor működő vulkán volt. Jelenleg gőzölgő termálvíz fogadja az odalátogatókat. Délutánra már enyhült az idő, és újra síelhettünk. Megnéztünk több műemlék jellegű épületet is.

Reggelként az általános reggelit kaptuk, az ebédünk hidegebéd volt, amit a sípályán fogyasztottunk el. Este hat órákor pedig finom, meleg vacsorát kaptunk. Majd vacsora után a klubban általában beszélgettünk a takaródóig. Minden nap volt mit megbeszélünk, hiszen minden nap, minden lesiklás új és új élménnyel gazdagított bennünket. A sok mozgás, a jó levegő és a

kellemes hangulat kellőképpen biztosította a kikapcsolódásunkat. Nagyon kellemesen, de túl gyorsan teltek napjaink. Madarak szárnyán szálltak a napok, hamar péntek este lett, és csomagolni kellett. Szombaton már nem mentünk ki a pályára, mert a hazatérésre kellett készülnünk. A helyi ajándékboltban vásárolgattunk, és a csapat haza felé indult.

Délután öt órákor érkeztünk meg az iskola elé, ahol már szüleink vártak bennünket. Nekünk pedig az egész este sem volt elég ahhoz, hogy elmeséljük élményeinket. Reméljük, hogy jövőre is lesz tábor, és még többen kapnak kedvet a téli kikapcsolódáshoz. Azt sem szabad elfelejtenünk, hogy ezekben a napokban nemcsak síelni lehetett megtanulni, nemcsak új környezetet ismerhettünk meg, hanem elmélyíthetjük és gyarapíthatjuk az iskolatársainkkal a barátságunkat.

Király Fruzsina 9. A osztály

A Biblia jelentősége, hatása a művészetekre és az emberi gondolkodásra

„Nemcsak kenyérrel él az ember, hanem minden igével, amely Isten ajkáról való” (Mt. 4,4)

Gárdonyi Géza: Írás a Bibliára – Az Újszövetség Könyve elé - (részlet)

Ez a könyv a könyvek könyve,
Szegény ember drágagyöngye.
Égi harmat lankadtaknak,
Világosság földi vaknak.
Bölcsességnek arany útja:
Boldog, aki rátalál!
Szomjas lelkek forrás-kútja.
Hol a pohárral Krisztus áll!

Ez a könyv az örök törvény,
Királyon lánc, rabon napfény,
Tévelygőknek hívóharang,
Roskadónak testvéri hang.
Elhagyottnak galambbúgás.
Viharvertnek ereszet,
Haldoklónak angyalsúgás:
„Ne félj: fogd a kezemet”.

A Biblia görög eredetű szó (bűblosz), jelentése: könyvek, könyvecskék, valamint teleírt lap, könyvtekerics. A Biblia két fő részből áll: Ószövetség (45 könyv) és Újszövetség (27 könyv). Az Ószövetség a zsidó nép történetét és Istenrel való kapcsolatát, Az Újszövetség Jézus Krisztus életét, tanítását és az első keresztény közösségek kialakulását mutatja be. Az Ószövetség ma is a zsidó vallásúak, a teljes Biblia pedig a keresztények szent könyve. A Bibliát a legtöbb ember a „könyvek könyve”-ként említi. Nem véletlen, mert ezt a könyvet fordították le a legtöbb nyelvre, ezt olvassák a legtöbben, ez a „világirodalom gyöngyszeme”. A tartalma több mint kétezer év történéseit, eseményeit örökíti meg, ezért történelmi szempontból is nagy jelentősége van.

A Biblia jelentősége abban is megmutatkozik, hogy máig is nagy hatással van a különböző művészetekre. A képzőművészetek szinte minden ágában nagyon sok olyan remekmű született, amelynek tárgya, témája az ó- vagy az újszövetségi Szentírás egy-egy eseménye, jelenete. Az emberi kéz alkotta építmények közül a templomok a leginkább szemet gyönyörködtetőek. A templomok falain belül található freskók, festmények és szobrok mind bibliai témá-

júak, és vallásos érzelem ihlette létrejöttüket. Gondoljunk csak Rómában a Sixtusi kápolna freskóira, ahol időben a Teremtéstől az Utolsó ítéletig ível a megörökített jelenetek sora. A bibliai alakok nemcsak a templomokban jelennek meg, hanem különböző kiállításokon, képtárakban, múzeumokban. A művészeti bemutatókon is megtalálhatóak a kiváló művészek alkotásai. (Ebben a témában kiemelkedő művészek: Michelangelo: Dávid, Pieta, Mózes, Utolsó ítélet; Leonardo da Vinci: A Sixtus-kápolna mennyezetfreskói, Szent Anna harmadmagával; Rubens: A kereszt felállítása; M. S. mester: Mária és Erzsébet találkozása, Kálvária; Munkácsy Mihály: Ecce Homo; Rembrandt: A tékozló fiú hazatérése; Rubljov: Szentháromság; Hild József: Az egri Bazilika.) Az írókra és költőkre is nagy hatással volt a Biblia. Világirodalmi és magyar írók is szívesen merítették ebből témát. Pl.: Dante: Isteni színjáték; Madách Imre: Az ember tragédiája; Ady Endre istenes versei. Lehetne még sorolni Goethe, Gárdonyi Géza, Pilinszky János, Dzsida Jenő, József Attila, Berzsenyi Dániel, Vörösmarty Mihály, Arany János műveit is. A klasszikus és a modern zenében is megtalálható a Biblia ihletése. Pl.: Bach: Máté passió, János passió; Haydn: Teremtés. Lehetne még itt is sorolni Mozart, Liszt Ferenc és Kodály Zoltán műveit is. A filmművészetben és a színházakban is megtalálhatóak a bibliai témák. Pl.: Jézus Krisztus Szupersztár, Jézus élete, Ben Hur; Mária evangéliuma. Ezek az alkotások is a Szentírás mindenkorai időszerűségét, az emberre gyakorolt hatását tükrözik és bizonyítják.

A Biblia minden ember gondolkodására hatással van. Az irodalmi, a képzőművészeti és a zenei alkotások egy részét bibliai ismeretek nélkül nem érthetnénk meg teljesen. Éppen ezért a Biblia ismerete hozzátartozik az általános műveltséghez.

A biblia igazából a vallásos ember gondolkodására és magatartására van nagy hatással. Ezért a hívő ember számára a Biblia a „Szentírás”-t is jelenti. A végtelen Univerzumban a számtalan sok bolygó között van egy bolygó, amelynek a neve: Föld. Ezen a planetán van élet. Élnék itt növények, állatok és itt él az EMBER. Az élőlények keletkeznek, táplálkoznak, növekednek, szaporodnak és elmúlnak. Így van ez az emberrel is, de az ember elsősorban attól ember, hogy nyitott a végtelenre, tudni akarja, mi célból van ezen a világon, s mi lesz vele a földi élet a halál után. A Szentírás erre ad magyarázatot. A kereső, nyitott szívű embert elvezeti Istenhez, a hívő embert pedig megerősíti Istenbe vetett hitében. A keresztény ember számára a Biblia Isten üzenete. A Bibliával nemcsak úgy kerülhetünk kapcsolatba, hogy a kezünkbe vesszük és elolvassuk, hanem minden vasárnap a szentmisén hallgathatjuk Isten üzenetét. A templomban találkozhatunk a legközvetlenebb módon Istennel és a hívők közösségével. Ez a közösség mondja egy szívvel az Úr imáját, a Miatyánk-ot, amire Jézus tanította az őskeresztényeket. A Biblia a hívő ember számára lelki támasz és táplálék a mindennapokban. A vallásos ember könnyebben veszi a megpróbáltatásokat, akadályokat. Nem a problémák miatt akar választ kapni, hanem elfogadja Isten akaratát, hogy ezzel van valami szándéka az Ő életében.

Dolgozatomban szerettem volna bemutatni, hogy a Bibliának milyen nagy jelentősége van az emberiség életében, s egyéni életünkben is: a munkánkban, s mindennapi tevékenységeinkben. A Biblia mindig időszerű, mindig mond valami újat nekünk: „Valahányszor felnyitom a Bibliát, mindannyiszor közvetlen célzást találok benne saját életemre.” (J. W. Goethe)

Bartha Viktória 6. C oszt.

Népszavazás

2002. április 12-én, szombaton népszavazáson dönthetett a magyar választópolgár arról, hogy „Egyetért-e Ön, hogy a Magyar Köztársaság az Európai Unió tagjává váljon?” Igen vagy nem. A magyar választópolgár dönthetett. Önként és szabadon, a legjobb belátása szerint, úgy, ahogyan illik az új magyar demokráciában.

Április 10-én, csütörtökön egy hirtelen jött ötletként megfogalmazódott bennem, hogy megkérdezem iskolánk néhány tanulóját, ők hogyan gondolkodnak erről a kérdéstről. Feltettem 144 tizenegyedikes és tizenkettedikes tanulónak – hat osztálynak - a népszavazás kérdését. Ezeknek a tanulónak a döntő többsége még nem szavazó polgár, így a kérdés csupán közvélemény-kutatásként értelmezhető. Egyébként is az összesített eredmény még csak most olvasható először. Kommentár nélkül, úgy, ahogyan illik az új magyar demokráciában.

Az összesített végeredmény a következő: 74 igen, (5138%) 68 nem, (47,22%) 2 tartózkodás(1,38%)

Ha évfolyamonként vizsgáljuk az eredményt, a következő megoszlás állapítható meg.

Tizenegyedikes tanulók: 47 igen (61,84%), 27nem (35,52%), 2 tartózkodás(2,63%)

Tizenkettedikes tanulók: 27 igen (39,7%), 41nem (60,29%).

A népszavazáson a 8 millió választópolgárból 3 669 252 fő szavazott, ami 45,62%-os részvételi arányt jelentett. A szavazatok közül 0,49 % volt az érvénytelen, míg az érvényes szavazatok száma 3 648 717 volt. Ezen szavazatok közül

3 056 027 igen (83, 76%), 592 690 nem (16,24%)

A választópolgároknak 38%-os igen döntésével a magyar nép az Unió mellett kötelezte el az országot.

Kovács Ottó tanár úr

ANDORNAKTÁLYAI SEGÉDLELKÉSZ Ágoston Julián az '50-es évek elején

E sorok megírása nagyapám, Ágoston Géza emlékezésének köszönhető, aki halála előtt testvérével, dr. Ágoston Julián Imrével kapcsolatban sok történetet mesélt el nekem. Nagyapám idős kora ellenére vissza tudott még emlékezni a csaknem ötven évvel ezelőtti események többségére. A cikkem az ő emlékeire hagyatkozva íródott.

Az Úr kegyelme a kunszentmártoni három hónapos internálás után kaput nyitott nagybátyám számára, aki felszentelt papként, kápláni állást kapott Eger szomszédságában, Andornaktályán.

Andornaktálya Andornak és Kistálya községek egyesítéséből keletkezett 1939-ben. Temploma és plébániája Kistályának volt, mely ősi birtoka volt az egri püspökségnek. Filiáján, Andornakon nem volt templom, az iskolában rendeztek be egy helyiséget kápolnáknak

Ágoston Julián Imre, 1950 kora őszén itt kezdte meg igen nehéz körülmények között papi szolgálatát, dr. Ligeti József kispóstopost mellett. Az elszegényedett vidéki kis plébánia nem tudott több segédlelkészt javadalmazni ezekben a „szűk esztendőknél”. Egy kántortanító azonban még működött a faluban, egyházi szolgálatban, Szántó Béla.

Imre nagybátyámat a kunszentmártoni deportálás után, egyelőre az új rendszer nem bántotta, nem lehetett honnan lebuktatni, hiszen a mélyben volt ügyis: rangtalanul, tisztség nélkül, egy heves-megyei kis községben, eldugva a „világ szeme elől”, távol az irodalmi élettől és még távolabb a tanári katedrától, méltatlan helyzetben.

Andornaktályán (Kistályán, ill. Andornakon) bácsikám a vasárnapi istentiszteletek gyakorlott szónoka, híven szolgáló kiváló prédikátora lett, aki mágnesként vonzotta a falu plébánia templomába a környék híveit. Neve Andornaktálya környékén, az eltelt hónapok alatt, ismertté vált a hívek körében.

Az elmúlt évben, 2002. őszén, megpróbáltam Ágoston Imre Julián emlékfoszlányainak nyomára akadni a község plébániáján, de ez az eltelt ötven esztendő távlatából, mint utólag kiderült, igen nehéz feladatnak bizonyult.

Megkerestem a községben olyan idős hívő embereket, akik korosztályából még emlékeztek a hajdan negyvenes éveiben járó, fekete hajú, középtermetű káplánra.

T. Jánosné, aki a község plébániatemplomában jelenleg is a harangozó, tisztelettel és szeretettel beszélt a falu volt segédlelkészéről s elmondta többek között, hogy 1951-ben Erzsébet nevű lányát sok más újszülöttemmel együtt, hajdan a fiatal káplán keresztelte meg. *(Az andornaktályai kereszteltek anyakönyvében megtalálható a bejegyzés)*

Az egyház a népi demokráciában, miután javadalmi földjeit az államosítás során elveszítette, nehéz anyagi helyzetben került: egyre nehezebben tudta fenntartani plébániáit. A szerény jövedelemből a legszerényebb háztartás mellett sem jutott másra, csak a legszükségesebbekre: kenyérre, lisztre, cukorra. Az anyagi összeomlástól a plébániának azonban mégsem kellett tartania a nehéz időkben, mert a hívő nép áldozatvállalása megmentette azt. Ami hiányzott azt előteremtette: élelmet, télen a tüzelőt, no meg ha kellett, sokszor a hiányzó pénzt is. – *Így emlékezett ezekre az időkre T. Jánosné Andornaktályán 2002 évben.)*

Imre bácsikám testvére, Géza nagyapám ezzel kapcsolatban egy andornaktályai epizódot mesélt el: „Imre 1951 végén elkeseredett hangú levelet küldött Egerbe az érsekségre – bízva segítségükben –, tételesen megemlítve, a falu parókiájának sanyarúan nehéz körülményeit, valamint a plébánia és a hívek mindennapi gondjait.

A levelére, mint később kiderült, soha nem érkezett válasz. A történetet némi ironiával, gyakran emlegette Imre azzal a megjegyzéssel, hogy a magas méltóságok valószínű ugyanazon az állásponton lehetnek, mint az Úristen, Madách: Az ember tragédiája c. drámájában: „Csak a hódolat illet meg, nem bírálát”

Ágoston Imrének, a lelkeszi szolgálat bokros teendői mellett, jutott ideje az írásra is. Andornaktályán írt vallásos témájú írásaiból akkoriban nem jelenhet meg egy sem. Verseinek gyűjteményét kéziratoss formában jelenleg a zirci levéltár őrzi, más írásaival együtt. *(Ágoston In: Triduum Mária mennybemenetelének dogmája alkalmából, Andornaktálya 1950. dec. 28.; Szentségimádási óra, 1951. jan.18.; Egyháztörténeti előadás, 1951. febr.18. stb.)*

Ágoston Julián Kistályán, 1951.április

Egyetlen támasza Imre bácsikámnak a szerzetesrendek feloszlása utáni nehéz években, édesanyja volt, akit haláláig mindig nagy szeretettel és tisztelettel „anyikának” szólított. Egerben az Érsek utca és Széchenyi utca sarkán még ma is álló ház első emeletén lakott „anyika”, kisebbik fiával, menyével és unokáival: Imrével és Máriával. Nagybácsikám ha csak tehetett, gyakran meglátogatta egri rokonait. Ilyenkor, mindig felkereste azokat a jól ismert helyeket, ahová emlékei fűzték.

Rajongásig szeretett édesanyjával, csendesesen beszélgetve, gyakran sétáltak az egykori ciszterci rendház Csiky Sándor utcai szárnya felé, ahol még pár éve az emeleten könyvekkel telezsúfolt szobája volt. Az ajtóval szemben ott állt hatalmas diófa íróasztala, rajta Erika írógépe. A városi sétájuk, minden alkalommal a ciszterci templomnál ért véget. (*A zirci levéltár őrzi kiadatlan írását: Kirje, Kirje, Kisdedecske, 3 elmélkedés az egri cisztecita plébánia templomban; Eger, 1950. dec. 28.*)

1951-es esztendő tele igen hideg volt, nagyapám elmondása szerint. A nagy hidegben a hótorlaszok miatt Imre testvére kerékpárjával nem tudott Egerbe feljutni. Ilyenkor kénytelen volt vonattal megtenni az utat. A vonatköltséget utólag mindig „anyika” rendezte fiának.

Vízkeresztkor az állomásról a székesegyházba, az esti szentmisére sietve összefutott Kardoss Lászlóval, akitől első kézből hallott a kitelepítési hullámról, amely akkor már országos méreteket öltött. (*Kardoss László szerkesztő kollégája volt, akivel 1945-ben, együtt szerkesztették az Egri kiskalendárium c. évkönyvet.*) Pár szót váltottak csak. Kardoss rokonaitól érkezett, akiket Pestről néhány hete kitelepítettek.

A kitelepítettek közül aztán Andornaktályára is jutott. Egy kora tavaszi reggelen, ponyvás teherautók féltucatnál is több családot hoztak a faluba. Voltak közöttük idősek, gyerekek, nők és betegek, segítségre és orvosi ellátásra szorulóak. Megérkezésük délutánján, Imre bácsikám hittelemmel és jó szóval, kereste fel a reményvesztett embereket, a kitelepített családokat, új otthonaikban.

„Másnap, miután megtapasztalta a nélkülöző családok reményvesztett helyzetét, elment a falu párttitkárhoz – akit mindenki emberséges embernek ismert a faluban – megkérdezni, engedélyezné-e a legrászorultabb családoknak elszállásolását a parókián, ahol meleg ételt tudnának osztani néhány családnak.

A pártember miután a kérést meghallgatta, felháborodva oktatta ki, a jámbor atyát: Kivánsága nem teljesíthető, mert ellenkezik a deportáció célkitűzéseivel. Olyan osztályidegen elemekről van ugyanis szó, akik ellen büntető intézkedés folyik. Imre bácsikám erre a kijelentésre csendesesen csak ennyit mondott: kérem szépen én is voltam internált, ezért szeretnék segíteni.

A pártember megjegyezte: „Na, jó kérem! Az magának csak dicsőséget jelenthet, de nekem szégyen lenne ha bármilyen engedelményt is tennék!” (Nagyapám visszaemlékezése, 2002. február)

A vasárnapi istentiszteletek alkalmával, Imre bácsikám a prédikációjában mindig utalt a nélkülöző családok szomorú helyzetére; mise végén felhívta a hívők figyelmét, hogy segítsenek erejükhöz mérten a legrászorultabbaknak.

A község pártvezető embere nem nézte jó szemmel a kisprépost és a káplán lelkes szolgálatát. A rendőri közeg a nyár elején kihallgatásra rendelte be mindkét papot a községi örsre. Az ügy következményeként dr. Ligeti Józsefet letartóztatták, nagybátyámat, Ágoston Juliánt csak hónapokkal később vette az ÁVH őrizetbe, államellenes tevékenység vádjával. A szomorú hírt nagybátyámról, pár nappal ezelőtt egy andornaktályai parasztember vitte meg a családnak Egerbe: „Imre bácsit a rendőrség letartóztatta!”

Aldottnak mondta dédanyám az 1952-es esztendő, mert fia karácsonykor kiszabadult a börtönből. Kistarcsáról. Beresztóczy Miklós a papi békemozgalom elnöke és Horváth Richárd, alelnök, egyik volt ciszterci rendtársa, járt közbe ügyében. 1952. december 17-én az ÁEH elnökéhez írt kérvényben: 32 pap – köztük „Ágoston Imre káplán volt cisztercita” szabadon bocsátását kérték. (*Pál J. Békepapok. Katolikus békepapok Magyarországon 1950-1989; Egyházforum, 1995. In. 108.o. Beresztóczy Miklós elnök és Horváth Richárd alelnök kérvénye az ÁEH elnökéhez*)

Nagybátyám több mint egy év után jött ki börtönéből. Nagyapám így emlékezett vissza, Ágoston Imre Julián börtönben eltöltött időszakára:

„Imrét sokat büntették magánzárkával, ami örjítő lett volna a számára, de ő úgy bírta ki, hogy zsoltárokat énekelt. Egyik alkalommal, amikor kihallgatásra vitték, a kihallgató tiszt irodájának íróasztaláról egy óvatlan pillanatban ceruzát lopott, amit zsebébe rejtett. Ettől kezdve naponta pár sort lefordított – természetesen fejben – Aeneis-ből, a sorokat WC papírra írva. Három veszélytelen órája volt naponta a magánzárkában erre a munkára, amikor az őrszemélyzet nem tekintett be váratlanul a kémlelőnyíláson: reggeli, ebéd és vacsora kiosztásának idején. Ilyenkor az ügyeletesek azzal foglakoztak, hogy a cellák ételbeadó ablakain átadják az étellel töltött csajkákat a foglyoknak.

Írását sohasem fedezték fel, de ettől a szellemi elfoglaltságtól nyugodtabb és kiegyensúlyozottabb lett.

Humorát sem veszítette el, nem vált kedélybeteggé a börtönben eltöltött idő alatt.

Szabadulása napján, karácsony előtt, amikor a börtönparancsnok közölte vele a hírt, hogy szabadon engedik, ezt kérdezte: „Börtönparancsnok elvtárs, kérem szépen, talán itt vannak az amerikaiak?” – A börtönparancsnok ekkor – nagyapám elmondása alapján – így szólt: „Na te disznó, hogy mersz így beszélni!” – Mire a káplán így válaszolt. „Azért, kérem tisztelettel, mert amikor becsuktak, a börtönparancsnok elvtárs azt találta mondani nekem: Na te disznó innen csak akkor fogsz szabadulni ha itt lesznek az amerikaiak!”

Ágoston Zsolt

TÉLUTÓ

Ágoston Julián Andornaktályán írt szonettje

Címe egy későbbi átíratában található

Küzd még a tél. Fagy-fogát viczorítja.
Dermesztő szél az alvó föld felett.
A fák tar-karja didergőn remeg
s vérrel füstöget a nap alkonypírja

Küzd még a tél. Fagy-fogát viczorítja.
Dermesztő szél az alvó föld felett.
A fák tar-karja didergőn remeg
s vérrel füstöget a nap alkonypírja

borongó felhők riadt raja szálldos
február ez még; fehér temető
s ha kipattan egy rügy, gyors, reszkető
simulással búvik vissza az ághoz

borongó felhők riadt raja szálldos
február ez még; fehér temető
s ha kipattan egy rügy, gyors, reszkető
simulással búvik vissza az ághoz.

Mégis hiába minden. Harsanó
örömmel készül lenn a föld ölében
a száz titkú tavasz. S a messzi égen

Mégis hiába minden. Harsanó
örömmel készül lenn a föld ölében
a száz titkú tavasz. S a messzi égen

ezer rikkantás kél, s a föld alól
üdén és kéken kél ki a tavasz,
– s öreg szivemből ifjú dal fakad

ezer rikkantás kél, s a föld alól
üdén és kéken kél ki a tavasz,
– s öreg szivemből ifjú dal fakad.

A(ndornaktálya), 1951. febr. 20.

A, 17. febr. 20.

Diákénekkari hangverseny Egerben

Félkerek hatvanöt évvel ezelőtt, 1938 májusában, nagy diákkórus-hangversenyt rendeztek az egri Líceum udvarán. A város valamennyi középiskolájának énekkara szerepelt (a polgári iskoláké is). Az udvar egyik sarkában hatalmas színpadot állítottak fel, ott hangzottak el a karművek. Székeket nem vittek a nézőtérre. Ez nem okozott gondot, mert a hallgatóság legnagyobb részét azokból a fiatalokból állt, akik nem voltak énekkari tagok – az a fiatalok még bírta a gyűrődést. A hangverseny nagyon hosszúra nyúlt, sok volt a kórus – a délután közepe táján kezdődött, és sötét este fejeződött be. Az utolsó műsorszámok alatt erős elektromos fénnel világították meg a színpadot, amely így szép és izgalmas látványt nyújtott. Nagyszerű volt a szervezés és a fegyelem, a kórusok gyorsan váltották egymást; amikor az egyik levonult, a nyomába ment fel a színpadra a másik, impozáns rendben. Gondolható, milyen megkapó látvány lehetett, ha most, hat és fél évtized múltán így emlékszem rá, meg velem együtt talán még egy-két diák.

Egyházzenei műsor volt, ilyenként hirdették, csak vallásos ihletésű műveket énekeltek, valamennyit a *capella*, mert orgonát nem vihettek oda, más hangszert sem. A cisztercita

gimnázium énekkara, ugyanúgy, mint a többi, két művet énekelt, Rássy tanár úr vezényletével, és a rendezőség neki osztotta azt a megtisztelő szerepet, hogy a teljes kart is vezényelhesse (Gebhardi: Glória szálljon a mennybe fel... és az Ah hol vagy magyarok... kezdetű éneket.)

A hangverseny utolsó két száma a tömött színpadon hangzott el: a sok száz – vagy majdnem ezer – dalnok együtt énekelt. A két záró közös ének közül az egyik Halmos László ma is híres zsolttára, a „Minden földek, Istent dicséritek” volt. (Azóta szeretem nagyon a Halmos zsolttárt. Szerzőjével az élete végén leveleztem.)

A hangverseny után a hatalmas kórusvezető az érseki palota oldalához vonult, és az érseknek adott szerenádként ott újra elénekelt a 97. zsolttárt.

Feledhetetlen szép nap volt, a tavasz miatt is, a zenei esemény miatt is. Nekem azonban egy kis szomorúságot okozott: nem énekelhettem, mert éppen változott (mutált) a hangom, és Rássy tanár úr úgy látta helyesnek, hogy abban a tanévben ne vegyek részt az énekkar munkájában.

Dr. Bán Ervin

hírek...hírek...hírek...

• CISZTERCI HÍREK

Új novíciusok Zircen – Szent Polikárp emlékünnepeén, február 23-án *dr. Zakar Ferenc Polikárp* főapát úr két novíciust öltöztetett be: **Grónai Gábort**, aki **Damján** és **Kara Nándort**, aki **Patrik** rendi nevet kapta. Ekkor tette le első fogadalmát a novíciátus után Imrefi Mór testvér. (*Fehér/Fekete – Pécs*)

Papszentelés Zircen – Húsvéthétfőn szentelte pappá *dr. Szendi József* ny. veszprémi érsek **Csécs Zoltán Dániel** (1974), **Kiss Gábor Péter** (1975) és **Szkaliczki Csaba Örs** (1972) diákonusokat.

Apátnő választás Kismaroson – A Zirci Kongregációhoz tartozó ciszterci nővérek kismarosi monostorában *dr. Timár Ágnes* a Konstitúció szabálya szerinti életkora betöltésével lemondott apátnői tisztéről. Az örökfogadalmas nővérek *dr. Horváth Olga* eddigi perjelnőt és magisztrát választották meg apátnőjüknek. A választást *dr. Zakar F. Polikárp* a Ciszterci Rend Zirci Kongregációjának főapátja megerősítette és az új apátnőt tisztségébe beiktatta. (*Fehér/Fekete – Pécs*)

• **A VIGILIA 2002. 11 ÉS 12. SZÁMAINAK** borítóján a “Következő számainkból” cím alatt olvashattuk, hogy tervezik *Ágoston Julián* írásának közzétételét. Az idei számokban azonban hiába kerestük ezeket. Érdeklődő levelünkre a Vigilia szerkesztőjétől az alábbi választ kaptuk:

Köszönjük megtisztelő érdeklődését Ágoston Julián írásaival kapcsolatban. A múlt év őszén a ciszterci atya unokaöccse, Ágoston Zsolt keresett meg bennünket azzal, hogy kiadatlan verseket közöljünk a hagyatékból, amit ő gondoz. Rövid kis bevezetőt is írt hozzá. Az anyag közzétételre vár, és kizárólag terjedelmi okokból nem jelent még meg. Tehát nem mondtunk le a közzétételéről, nagyon reméljük, hogy valamelyik tavaszi számunkban végre megjelenhetnek, és megemlékezhetünk a méltatlanul elfeledett költőről. Öszinte tisztelettel: Bende József szerkesztő.

A 68. évfolyamában járó Vigilia a modern katolikus irodalom folyóirataként 1935. Gyertyaszentelőjén indult. *Ágoston Julián* közeli kapcsolatban állt a lappal. Versei, írásai folyamatosan jelentek meg. *Ha két a nap* c. versét 1936 szeptemberében közölte és nem sokkal halála előtt, az 1968 augusztusi számban olvashattuk *Úszik a hold* c. versét.

Értesülésünk szerint a Vigilia 2003 májusi számában olvashatjuk *Á. Zsolt* cikkét.

• **GERNEY BÉLA** Amerikában élő diáktársunkról kaptunk híreket *Várfi István*, az Észak-Amerikai Ciszterci Diákok Egyesülete (Cistercian Alumni Assoc. of N. America) elnöke révén. Béla bátyánk osztálya ez évben ünnepelné 80. érettségi találkozóját. Ő 1915–1919 években az alsó négy osztály végezte a *Ciszterci Rend Egri Kath. Főgimnáziumában*, majd szüleivel 1919-ben Amerikába vándorolt ki. Ujságunk révén már évek óta kapcsolatban vagyunk vele, de az utóbbi időben nem hallottunk hírt róla. Nem régiben kaptunk levelet fiától, melyből megtudtuk, hogy a májusban 98. évét betöltő édesapja a New Jerse-i államban, Woodbridge-ben egy lengyel apácák vezette szeretetotthonban él. Mint a levélben olvashatjuk: „*Az édesapám írása igen megnehezült, már nem tud levelet írni, viszont tud, és nagyon szeret olvasni és levelet kapni. Tehát ha Ti, a ciszterci öregdiákok küldtök neki levelet, vagy üdvözlőlapot, biztos vagyok benne, hogy rettentően örülne.*” Címe: *A. B. GERNEY* St. Joseph's Senior Home – 1-3 St. Joseph's Terrace – **Woodbridge, NJ** – 07095, USA

Béla bátyánkat – a legidősebb egri diáktársunkat 98. születésnapja alkalmából az egri ciszterci öregdiákok nevében szeretettel köszöntjük. Isten sokáig éltesse jó egészségben!

• **KÖSZÖNET A NAGYLELKŰ ADOMÁNYOKÉRT!** – Diákszövetségünket támogatták adományukkal: *Fluck Ottó* (1947) Mc Lean USA – **135 \$**, *Puky Pál* (1943) Peterborough, Kanada – **100 EUR**, *Mohi Sándor* (1946) Schweinfurt Németország – **20 EUR**.

HALOTTAINK

Diáktársaink, akiknek halálhíréről értesültünk:

Dr. Horkay Ferenc (1944) – Budapest

Juhász András (1949) – Gyöngyös

Keresztes Attila (1946) – Budapest

Kertay Zoltán (1940) – Budapest

Veress Tibor (1946) – Budapest

Águsztinyi Béla (1944)

Érsek Gyula (1949) – Ózd – Belpátfalva

Sipos István (1938) – Nyíregyháza – Tiszaujváros

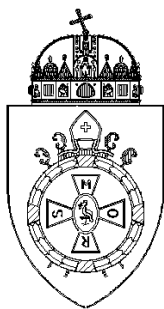
Nagy Emil (1946)

Ficzere Imre (1943) – USA

Requiescant in pace!

Ha közölnivalód lenne, légy szíves írd meg vagy telefonáljál Tóth Kamill, 3300 Eger, Vallon u. 33. tel.:(36) 429 642 ill. Oláh Gyula, 1114 Budapest, Bartók Béla út 25. III. 5/A tel.:(1) 386 2295 vagy E-mail: olah@hcbc.hu – címére.

Az Egri FEHÉR/FEKETE 2003. húsvéti számát Oláh Gyula, a „Színés”-et Kovács Ottó állította össze.

EGRI *FEHÉR/FEKETE*

a Ciszterci Diákszövetség Egri Osztályának hírei
és a Gárdonyi Géza Ciszterci Gimnázium és Szakközépiskola „színes” lapja

Clairvaux-i Szent Bernát halálának 850. évfordulóján

A szeretet iskolájával, lelkipásztori buzgósággal, sokoldalú tudományos felkészültséggel, „mézajkú” ékesszólással és egyéb kiváló isteni adományokkal felékesítve Szent Bernát clairvaux-i apát az Egyházat páratlan fénybe vonta, és minden idők embereit magához vonta és vonzza még ma is – írta II. János Pál apostoli levelében, 1990-ben Zakar Polikárp akkori ciszterci rendi generális apátnak. A ciszterci család tagjai ezekkel a ma is szívünkhöz szóló gondolatokkal emlékeznek meg Szent Bernátról halálának 850. évfordulóján. Az egri öregdiákok számára pedig különösen kedves a ciszterciek legnevesebb szentje, hisz gimnáziumunk viselte nevét. Mint az 1921/22. évi értesítőben olvashattuk: „1921-ben a rend e legrégibb intézetének a Szent Bernát főgimnázium nevet adta, hogy virágozzék az egyház és a haza javára annak a szentnek az oltalma alatt, akit a ciszterci rend második alapítójának ismer és tisztel.”

Oltalmát és segítségét kérjük iskolánk mai tanáira és diákjaira is.

Vannak olyanok, akik szellemi munkában elfáradva és elbágyadva, mintegy lélekben megfogyatkozva, szomorúan járnak az úr útjain, száraz és fásult szívvel fognak bele minden rájuk bízott feladatba... Amikor megtörténik, hogy valami ilyesmit szenvedünk, ha az Úr irgalmasan hozzánk közeledik azon az úton, amelyen járunk és elkezd beszélni az égről Ő, aki az égből van, elkezd énekelni nekünk valamit a mennyei énekből, szólni Isten országáról, az ország békéjéről, az örökkévalóság békéjéről, az örökkévalóság életéről: mondom nektek, hogy vinni fogja ez az örvendező elbeszélés az aluszékony és lusta lelket, úgyhogy a hallgató lelkéből elűz minden húzódozást, testéből minden fáradságot... Mintegy szól hozzánk az isteni Jegyes, ha Róla, dicsőségéről, szépségéről, erejéről és hatalmáról elmélkedünk. Ha szomjúhozó értelemmel forgatjuk tanúbizonyosságait és ajkának ítéletét, törvényéről elmélkedünk éjjel és nappal, biztosan jelenvalónak, hozzánk szólónak kell tudnunk Őt, hogy ne fáradjunk el a munkában akkor, amikor beszédében gyönyörködünk.

Szent Bernát: Az Énekek Énekéről mondott beszédeiből – Brisits Frigyes fordítása

Találkozónk 2003-ban

60 évesek – (1935–1943) – *Ágoston Julián* tanár úr osztályának jubileumi találkozájáról *dr. Csank István* diáktársuk igen hangulatosan és részletesen beszámolóját olvashatjuk.

Nagyon szép és kellemes időben, július 21-én a Hatvani temető bejáratánál gyülekeztünk. Először a ciszterciek sírboltjához mentünk, és ott egy-két mondatos megemlékezés után koszorúztunk. Ezután Volárik Feri, Száva Jóska, Tóth Imre, és Intze Trak Géza sírjánál tisztelegtünk egy-egy szál fehér szegfűvel. A temetőből a városba jövet betértünk a „rossz-templom”-ba, ahol éppen Aba-Novák és több jeles festőnk kiállítását tekinthettük meg. Ezután végig sétáltunk a Káptalan (ma Kossuth L.) utcán, kimentünk a piac (ma Dobó) térre, majd a Fő utcára

kanyarodtunk az Uránia moziig. A volt Werner apát (ma Bródy S.) út lépcsőin felkapaszkodtunk az orgonás mögött levő térre – ez a Kacsapart –, és az itt levő „Borok háza” múzeumba tértünk be. Ennek egyik pinceágában már finom hideg vacsorával vártak minket. Négyféle borból volt kóstoló is. (A bormúzeum pinceágaiban akár négy-ötezer ember is elférne, ugyanis a „légős időkben” ezen a környéken a pincéket összevágták. Nagyon jól éreztük magunkat, énekelgettünk és így tértünk nyugovóra.

22-én már ½10-kor gyülekezgettünk a primuszon. Volt nagy ölelkezés, baráti pacsik és egymásra csodálkozás. A szentmisét „öexcellenciája” Mecssei Antal kanonok-plébános úr pontifikálta. – Nos, hát itt egy kicsit meg kell állni. Tóni mióta leérettségizett egyetlen egy találkozónkon sem jelent meg. Mindig arra hivatkozott, hogy állandóan helyezgetik ide-oda, és mire megszokna egy helyen, már mehet is tovább. Így meglehetősen nehéz körülmények között tudta ellátni egyházi hivatását, s arról pedig szó sem lehetett, hogy helyettést kapjon. Ugyanis Tóninak egy nagy bűne volt: nem lett belőle „békepap”. Évekkel ezelőtt Miskolcra helyezték, és azóta ott él egy kis plébánián. A mostani találkozóra sem akart eljönni. Erre cselhez folyamodta. Meg kértem Kovács Endre püspök urat, Diákszövetségünk elnökét, aki nemrég költözött Miskolcra, hogy „egyházi hatalmánál fogva” parancsoljon rá Tónira, s jöjjön el a találkozóra. Ő persze ezt mosolyogva elhárította, de felajánlotta Tóninak, hogy a találkozón napján helyettesíti, s így nem volt kibúvó. Tóni valóban meg is érkezett, és ő mondta a szentmisét. A templomban elhelyeztük Julián képét, melyet Molnár Jóska festet, és így Julián tekintete simogatta volt diákjait. A szentbeszéd „találkozó” beszéd volt, s Tóni több ízben könnyekkel küszködött, de elmondta becsülettel és nagyon szépen.

Mise utána gimnázium első emeletén a világháborús hősök emléktáblájánál Molnár Jóska emlékezett meg hősi halált halt osztálytársainkról, valamint a II. világháború áldozatairól. Ezután a bejáratnál levő „Panteonba” mentünk, ahol Gárdonyi Gézát és Szvorényi Józsefet ábrázoló dombormű, valamint Berze Nagy János néprajztudós, Asztalos István a kommunisták által elítélt pócspetri plébános, Rajeczky Benjamin ciszterci zenetudós, Tarnai Andor irodalomtörténész osztálytársunk emléktáblái vannak. Itt található a gimnázium új zászlója is. Molnár Jóska tisztelgett mindnyájunk nevében, és itt is és a hősök táblájánál elhelyeztünk egy-egy fehér-fekete szalagos koszorút.

Ezután az osztályterembe mentünk, ahol a nagy osztályablót és Julián portréját is elhelyeztük. Először a gimnázium igazgatónője dr. Pisákné Balogh Éva kérésünkre tájékoztatott bennünket iskolánk jelenéről és a jövő tervekről, beszélt az iskolánk szelleméről, a tanulókról. Ezután a távollevők leveleit ismerttettem: először Rédey tanár úrét, majd Kaló Géza, Balla Albert, Pataky (Tagu) feleségének leveleit. Következett egy kis „szabad beszélgetés”, mindenki elmondta történeteit. Mindenek előtt Mecssei Tónit hallgattuk meg, aki az elmúlt rövid hatvan évről tájékoztatott bennünket. Ezzel bezárult a találkozó hivatalos része és ebédelni a vár főbejáratával szemben levő Imola udvarház éttermébe mentünk. Ebéd után abban egyeztünk meg, hogy – ha Isten éltet minket – a 65 éves találkózót is Egerben tartjuk meg...

A találkozón részt vettek: *BacsKay Ottó* és felesége, *Csank István* és felesége, *Erdős László* és felesége, *Gallai László* és felesége, *Inczedy György*, *Janka Ferenc* és felesége, *Komoróczy László*, *Madarász András*, *Mátray Imre*, *Mecssei Antal*, *Molnár József* és felesége, *Nagy Lajos*, *Nagy Sándor* és felesége, *Puky Pál*, *Simon Miklós* és felesége. *Szkladányi József*, *Szontágh Pál*. Vendégek: dr. Pisákné Balogh Éva, az iskola igazgatója, dr. Habis Györgyné, özv. dr. Szabó Enréné, Vongrey Márta, BacsKay Ottóné hozzátartozója, Mecssei Antal házaspár-rokonai

(Dr. Csank István)

61 évesek – (1934–1942) – *Tobákos Kilit Pál* tanár úr osztálya találkozóit az 5 éves összejöveteleken kívül rendszeresen Kismaroson szokta tartani. Sajnos az idei június 14-i, szombati „bogrács party” inkább az aszszonyok és lányok összejövetele volt, mint az osztálytársaké. A fúkat Kerekes Lajos bácsi, és hogy ne legyen egyedüli férfi, Tarcsányi Róbert bácsi is képviselte.

A résztvevők – tekintve, hogy nagy meleget jósoltak e napra – két részletben érkeztek. Akik nagyon féltek a melegtől már 9-kor vidáman kaptattak fel az enyhén emelkedő úton: *Molnár Tamásné Márti* néni, *Rédey Rezső* tanár úr felesége *Muci* néni, *Szikora Mihályné Otti*, és *Wahlner Aladárné Irike* néni. Nem sokkal utána érkezett autóval *Berta Feri bácsi családja*: *Magdi* néni, *Marcsi* és *Katica*. A társaság többi tagjai – *Wolszky Lászlóné Anikó* néni Anita lányával és kis Anita unokájával, *Nyizsnyánszky Tiborné Gabi* néni Gabi lányával, és *Érsek Dénesné Jutka* Miskolcra, valamint *Kerekes Lajos* bácsi és *Tarcsányi Róbert* bácsi Egerből – ½11-kor érkezett az állomásra Őket édesanyám, *Nagy Ivánné Cini* várta. Így 11-kor már mindnyájan – összesen 17-en – együtt voltunk.

Ebéd után az autóbusz, ill. a vonat indulásáig beszélgettünk, megállapodtunk, hogy szeptember 7-én ismét találkozunk.

A fogadó bizottsági, tűzmesteri feladatot e sorok rója *Nagy Györgyi* látta el a kukta i tevékenységgel együtt.

A bográcsban főtt gulyás elfogyasztása előtt Kerekes Lajos bácsi mondott köszöntőt, majd édesanyám modta el kiről mit tud. Ebéd után tovább folyt a beszélgetés, egyesek elvonultak egy kis szundikálásra. A jól sikerült találkózóról a társaság a 18-kor induló pesti vonattal távozott.

(a krónikás:Nagy Györgyi)

59 évesek – (1936–1944) – *Falubíró Győző* osztálya május 31-én tartotta találkozóját Egerben.

A 10 órai „diákmisén” együtt vettünk részt az 1949-ben érettségizett diáktársainkkal. Az oltárt a két osztály papjai állták körül – tőlünk Ritter Marci és Kalapos Jóska, a 49-es osztályból Varga Béla és Zsurkai János, a főcelebráns pedig dr. Kovács Endre püspök úr. A szentbeszédet Ritter Marci mondta. Mise után egy kicsit összekeveredve próbáltunk a másik osztályból ismerősöket találni. Annak idején nagy volt a távolság, hiszen öt osztállyal „jártak alattunk”, és diákkorunkban „lefelé” legfeljebb csak a családi kapcsolatok mentén volt némi érintkezés. Persze mára ez a távolság teljesen eltűnt és örömmel fedeztünk fel ismerős arcokat.

Az iskolában az emeleti kápolnából alakított osztályteremben beszámolókkal folytatódott a találkozó. Mindenki sorra került a névsorból. Először megemlékeztünk az utolsó találkozásunk óta elhunytairól: Wolsky Agenorról, Horkay Ferencről, Augusztynyi Béláról. A résztvevők: *Balla János* (Nagytálya), *Fügedi István* (Budapest), *dr. Grenda Andor* és felesége *Terike* (Miskolc), *Horváth Lajos* (Jászapáti), *Kalapos József* (Nagykálló), *Kiss István* és felesége *Éva* (Soponya), *Lieszkovszky Gyula* és felesége *Marcsi* (Budapest), *Oláh Gyula* és felesége *Mandi* (Budapest), *dr. Papp János* és felesége *Klári* (Budapest), *dr. Ritter Márton* (Németország), *dr. Sávoly Titusz* (Szigetszentmiklós), *dr. Székely György* és felesége *Margit* (Debrecen), *dr. Szerdahelyi Ferenc* és felesége *Nóri* (Eger), *dr. Tóth Ferenc* (Eger), *dr. Turcsányi Tibor* (Budapest). Mindenkit megszólaltattunk, ki a családról, ki a világ szép és „csúnya” dolgairól mondott valamit.

A mostani találkozónkon is volt egy örömteli meglepetés: Kiss Pista hosszú évek után – talán huszonöt éve, vagy régebben – újból eljött közénk. Így az ő szavaira figyeltük leginkább. Mint kiderült, másfél év óta élnek újból itthon, Soponyán (?) méghozzá aktív „dolgozókként”.

A távollevők leveleit, üzenetét is meghallgattuk. *Dobrányi Laci* telefonon jelentkezett. *Erényi Tibi* hosszú beszámolót küldött, de sajnos az egri útra már állapota miatt nem vállalkozott. *Földes Menyusról* is csak Tóth Feri elmondása alapján értesültünk: ugyan Egerben lakik, a Szt. Vince kórház lelkésze, de szinte mozgásképtelen, *Intze Pista* telefonon üzent: jól van, *Juhász Tibor* megtudtuk, hogy több malőr érte, de már kilábal bajából. *Kakuk Jenci* telefonon jelentkezett, lábával bajlódik és igen szűk környezetben tud csak mozogni. *Kékesi Gyurka* Kanadából küldte üdvözlését. *Lőcsey Ivántól* is kaptunk egy kedves lapot. *Mohi Gyurka* már évek óta nem tudja programjába beilleszteni a találkozót. *Morgós Jenci* telefonon jelentkezett beszámolva sorsáról és jókívánságait küldte a találkozó résztvevőinek. *Sági Lali Zánkáról* küldött üdvözlést és ígéretet, hogy jövőre együtt lesz velünk. *Sávoly Mikiről* bátyja Titi számolt be. *Szemerédi Dini* sajnos megint csak telefonon jelentkezett. *Versényi Gyurka* is levélben küldte üdvözlését, melyből olyasféléket is ki lehet olvasni, hogy a 60 éves találkozóra eljön. *Oláh Elemértől*, *Szabó Gábortól* *Tóth Albintól* nem kaptunk értesítést Végül is megállapítottuk, hogy a 44-ben érettségizetteknek mintegy fele van még életben, s akik az alsóbb osztályokban jártak velünk azokról kevesebbet tudunk.

Változatosság kedvéért most az iskolánk melletti Szanthofer vendéglőben ebédeltünk. A beszélgetés itt – mint máskor is – Tóth Feri finom borának köszönhetően egyre élénkebben tovább folytatódott. Ebéd után a társaság egy része Szerdahelyi Feriékhez ment egy kis kávéra no meg feleségének Norikának finom süteményeit (a kiváló Dobos- és puncstortáját) kóstoltgattuk és még sokáig beszélgettünk. Remélve, hogy az Isten megtart bennünket, elhatároztuk, hogy a 60. éves jubileumi érettségi találkozót **2004. június 19-é, szombaton** tartjuk meg. (Ezt mindenki írja fel a naptárába!).

(O.Gy.)

57 évesek – (1938–1946) – *Varga Bennó* (I-VI.) és *Károly Asztrik* (VII-VIII.) osztálya – már korábban elhatározták, hogy nemcsak jubileumi alkalmakkor jönnek össze. Az évek múlásával csak fokozódott az együtt tartozás érzése és az Alma Mater iránti nosztalgia.

Így történt ebben az évben is, amikor június 28-án a templomunk előtt köszönhették egymást az öregdiákok. Nagy örömünkre *dr. Kerekes Károly* apáturunk– egyetlen élő rendi tanárunk – jó egészségben eleget tehetett meghívásunknak és Kovács püspök osztálytársunkkal együtt celebrálták a szentmisét.

Megjelentek: *dr. Bereckei Ottó* és felesége, *dr. Kovács Endre*, *Molnár Béla* és felesége, *Pók Tibor* és felesége, *Póta György* és felesége, *dr. Sturm József* és felesége *Szamosvölgyi Ferenc* és felesége, *Veres Tiborné Zsuzsa* asszony

A szentmisén megemlékeztünk elhunyt osztálytársainkról és imádkoztunk beteg barátaink gyógyulásáért, akik – *dr. Betes Béla*, *Erdődy Imre*, *Keszthelyi Ferenc* és *dr. Törő Béla* – nem tudtak eljönni. Amikor az orgonán most is felhangzott Sturm Jóska keze alatt „Te vagy földi éltünk vezérszavára” – mindannyian meghatódva gondoltunk vissza 57 évvel előtti ballagásunkra.

A szentmise után az osztályteremben visszaidéztük a diákélet sok vidám napját és meghallgattuk egymás családi eseményeit, gondjait, no meg az unokák pályafutásáról szóló beszámolókat. Károly apáturunk kivételesen nem énekeltette meg a társaságot, de a „feleségek dicséretéről” szóló szavai nagyon szívünkhöz szóltak.

A nagyszerű ebéd után poharazgatás közben még sokáig jó hangulatban együtt voltunk, s emlékezetes maradt bennünk Adynak az a néhány sora, melyet valamelyikünk felidézett: „*Én iskolám köszönöm most neked, hogy az elmúlt élet-csaták között mindig volt hozzánk vig üzeneted,*”

(Pók Tibor)

55 évesek – (1940–1948) – v. Rássy Pulin osztálya, június 14-én Egerben tartotta találkozóját. Az érettségizettek száma 52 fő, a meghívottaknak küldött levél sajnos 31 volt. A betegségek és más akadályok miatt 16 osztálytársunk megjelenésének örülhettünk.

Jelen voltak: *Bérces Imre* (Budapest), *Deli János* (Eger), *Fejér György* (Eger), *dr. Gonda Imre* (Eger), *Jászberényi Ágoston* és felesége *Magdika* (Budapest), *Keskeny Ferenc* (Budapest), *uzoni Kovács Zsoln* (Budapest), v. *Mátray Dezső* (Budapest), *Mocsáry Béla* (Budapest), *Nagy Ferenc* (Gyöngyös), *Németh György* (Piliscsaba), *Papp Géza* (Eger), *dr. Suba János* (Eger), *özv. Szalay Károlyné* (Budapest), *dr. Szilvássy Sándor* (Budapest), *Szpolesznik Sándor* (Szepsi –Moldava, Szlovákia), *Tóth Endre* és felesége *Mária*, leánya *Ágnes* (Debrecen), A korábbi években az osztállyal járt *Homonnay Tibor* (Abaújszántó), és *Korózs László* (Eger).

Hiányoztak: *Bóta Csaba*, *Czompó Andor*, *Erniei László*, *dr. Kádár István*, *Kristóf Imre*, *Kulcsár Ödön*, *Lukács József*, *Magassy Zoltán*, *Prisztóka Tibor*, *Somody Kálmán*, *Stokker Béla*, *Teleky Elemér*, *Tuhrinszky Ferenc* és *dr. Várkonyi Bernát*.

A találkozót *Deli János* és *Papp Géza* osztálytársaink rendezték, ami hangulatos és családi volt.

A szentmisét *dr. Kerekes Károly* ny. zirci apátúr *Deli János*, *dr. Gonda Imre* és *Papp Géza* osztálytársaink kíséretében celebrálta. Szentbeszédében megemlékezett 21 elhunyt osztálytársunkról. Mise után a gimnáziumunk VIII-os osztálytermébe vonultunk. Itt a szokásos névsorolvasást *Deli János* osztálytársunk tartotta, és a távollevő osztálytársainktól kapott leveleket, telefonüzeneteket ismertette. Elhunyt tanárainkra emlékezve v. *Mátray Dezső* osztálytársunk bemutatta a temetkezési helyeikről készült fotókat

A gimnáziumból a „Hatvani” temetőbe mentünk és a megemlékezés koszorúját helyeztük el a Ciszterciak síboltjánál és a temetőben nyugvó osztálytársak sírjainál.

Ebédre a Ferencesek díszterme várt, ahol a Szent Lőrinc Vendéglátó Szakiskola többfogásos ízletes ételeit fogyaszthattuk. Eközben a találkozóinkat pezsgővel köszöntöttük. Ebéd után még sokáig együtt maradva beszélgettünk, majd egymástól elköszönve, jó hangulatban indultunk haza.

v. *Mátray Dezső*

54 évesek – (1941–1949) – május 31-én tartották az érettségi találkozójukat Egerben.

A megemlékezés az 1944-ben végzetek osztályával közös szentmisével 10 órakor kezdődött., melyeket diák- és osztálytársaink celebráltak *dr. Kovács Endre* püspök úr, *dr. Ritter Márton* (1944), *Kalapos József* (1944), *Varga Béla* (1949), és *Zsurkai János* (1949) közreműködésével. Ezúton is köszönjük idősebb diáktársainknak a közös ünneplést.

Mise után a gimnáziumba mentünk, a volt VIII.-os osztályba egy rövid kötetlen beszélgetésre. Ennek keretében emlékeztünk meg az utóbbi időben elhunyt osztálytársainkról: *Barta a. Szilárd* (1988.), *Deteky Gusztáv* (2002.), *Rokfalussy Dezső* (2002.), *dr. Nagymihályi István* (2002.), *Szemerey László* (2002.), *Barta L. Alfonz* (2003.) és *Juhász András* (2003.) barátainkról.

Két diáktársunk számolt be hosszabb távollét után élete alakulásáról: *dr. Bánházi János*, örömről személyesen, *Molnár László* egészségi okok miatt egy hosszabb levélben.

A találkozón részt vettek: *dr. Bánházi János*, *Böjthe László* és felesége, *Fecske László*, *Homonnay Tibor*, *dr. Kovács Jenő* és felesége, *Ladányi Jenő* és felesége, *dr. Lakatos István* és felesége, *Nickl Károly*, *dr. Póta Béla* és felesége, *Szalmási Pál*, *dr. Szamosvölgyi Ottó*, *Szedlacsek József*, *Székelgy György* és felesége, *Szemző Gyula*, *Varga Béla*, *Zsurkai János*.

Levélben, telefonon kimentették magukat: *Gyulai György*, *dr. Kékesy Tibor*, *Molnár László*, *Pozder Miklós*, *dr. Tanyi László*. Reméljük a jövő évi kerek 55 éves találkozó hiánytalanul leszünk együtt és amely találkozó szempontjait ugyancsak röviden megbeszéltük. A beszélgetés után virágot helyeztünk el a Hatvani temető ciszterci síremlékénél, ezután érettségi bankettünk színhelyén, a Tulipánkert vendéglőben közösen megebedeltünk, beszélgettünk és bizakodva váltunk el a jövő évi viszontlátás reményében.

(*Dr. Póta Béla*)

50 évesek – (1945–1948–1953) – június 21-én Egerben tartották meg találkozójukat.

Az egri Dobó István gimnáziumban 1953-ban, a IV. B osztályban, 38-an fejeztük be tanulmányainkat, akik közül a Ciszterci Rend egri Szent Bernát Gimnáziumban az 1945–48–49 években több osztálytársunk járt. Az érettségi találkozóinkat eddig öt évenként mindig megtartottuk, majd 2000-ben rendkívüli találkozóra gyűltünk össze, érezve, hogy egyre jobban fogyatkozunk. Az 5 évenkénti találkozóinkra a feleségeket is meghívtuk, kik eleinte többen, majd egyre kevesebben jelentek meg, így a 2000. és a 2003. évi találkozóinkon már csak az osztálytársak vettek részt.

Az 50 éves találkozókon örömmel üdvözölhettük sorainkban a meghívásunkat elfogadó *dr. Petercsák Tivadarnét*, a Dobó István gimnázium jelenlegi igazgatóját, *dr. Kerekes Károly* ny. zirci apáturat, volt osztályfőnökünket és *dr. Kovács Endre* püspök, érseki helynök urat. Volt tanáraink közül *Szontágh Edit* tanárnőt és *Fejér Barna* tanár urat.

Az osztálytársak és kedves vendégeink az iskola udvarán találkoztak, majd az egyik osztályteremben foglaltak helyet. A szervezők nevében dr. Kovács Sándor üdvözölte a megjelenteket, majd dr. Petercsák Tivadarné, a Dobó gimnázium igazgatónöje az iskola nevében köszöntötte a jubilánsokat. Megjelent tanáraink, megköszönve a meghívást, megemlékeztek az osztályunkban történt néhány jellegzetes eseményről.

Ezután a névsorolvasás következett:

osztálylétszám érettségikor	38 fő volt.
Az 50 éves találkozón megjelent	12 osztálytárs;
betegség miatt távol	3 osztálytársunk;
külföldön él	1 osztálytársunk;
igazolatlanul (visszaigazolás nélkül) távol	5 osztálytárs;
tudomásunk szerint meghalt	17 osztálytársunk.

A megjelent osztálytársak elmondták a diákevek jó és nem eléggé emlékezetes emlékeit. Az iskolától azzal búcsúztunk el, hogy a következő években is itt kezdjük az osztálytalálkozóinkat – „ha lehetőségünk lesz, az újabb 50 éves találkozóinkat is”.

Ezután a megjelentek átmentek a ciszterci Szent Bernát templomba, ahol a misét dr. Kerekes Károly és dr. Kovács Endre celebrálták. A mise után a minorita templom kriptájában megkoszorúztuk *dr. Habis György* volt osztályfőnökünk sírját, majd *Fecske István* diáktársunk rövid megemlékezés keretében méltatta munkásságát

Az érdeklődők számára rövid városnézés következett: az új fedett uszoda és a strand új létesítményeinek megtekintése.

A korábbi szokásainkhoz híven a megjelentek a Szépasszonyvölgybe, Kovács Sándor osztálytársunk minden igényt kielégítő pincéjébe mentek. Itt ismét az emlékezés percei következtek, és a elhozott írásos emlékeket tekintettük meg. Ezután következett a vacsora, azt követően a véget nem érő beszélgetés, egy-két nótával tűzdelve. A találkozó pirkadatig tartott, a „távolsági közlekedő eszközök” indulási ideéig.

A jelenlevők úgy határoztak, hogy a jövő – 2004. – évtől kezdődően külön értesítés nélkül minden évben tartunk találkozót **július első szombatján** 10 órai kezdettel. A találkozás helyeként a „*Jóbarát*” kisvendéglőt jelöltük meg, melyhez az osztály több tanulójának – mint Szanthofer kocsma – számos emlénye fűződik. A szervezők vállalták tanáraink meghívását és a találkozó helyszínének rendezését.

(*Szervezők: Borics Béla, Fazekas István, Holló Albin, dr. Kovács Sándor.*)

Egy életút a XX. század második felében

Mohi Sándor (1946) iskolánk volt diákja emlékezik. Megírja 1949-ben kezdődött kalandos élettörténetét. Visszaemlékezik életveszélyes epizódokban is bővelkedő, külföldre vezető útjának indítékaira, kemény munka utáni „révbe érkezésére”. Ma a német társadalomnak megbecsült tagjaként is egri ciszterci öregdiák-szívvvel érzi magát hozzászólónak. Vallja: a ciszterci nevelés is részben abban, hogy embertelen viszonyok között is volt erőtartaléka jóra törekvő emberségét megőrizni.

Az alábbi írás az eredetinek kérésünkre történt rövidített változata.

A „felszabadulás” során, melyet menekülteként Sopron városában éltem át, kezdett megérlelődni bennem, 16 éves diákban az elhatározás: elhagyom az immár idegenné vált hazát. Horthy kormányzónk helyett kommunista párttitkár uralma, rendezett keresztény élet helyett istentagadó proletárdiktatúra.

Az infláció rohanva tette meg pengőromboló útját. Édes pánkózdai gyári fizetése néhány óra múlva már semmit sem ért. Használt ruháért, cipőért lehetett az Alföldön kukoricalisztet, napraforgóolajat és más élelmet cserélni. 45 szeptemberétől a frissen szervezett ózdi állami gimnáziumban folytattam tanulmányaimat, és ott érettségiztem, majd Budapestre kerültem

egy bányászati vállalathoz sofőrként. És itt kezdődik önkéntes disszidálásom története.

1949. április 9-e, szombat. Kocsimmal, javító műhelyben ért a kérés: vontassam be három USA követési alkalmazott defektes autóját. Helyzetük szorongatót: az ÁVH letartóztatása elől menekülniük kell. Kérték, még az éjjel vigyem őket Jugoszláviába. Ha sikerül Belgrádig eljutnunk, az ottani USA követség segítségével néhány nap alatt New Yorkban leszünk. Itt a várva-várt alkalom – gondoltam. Belementem az ajánlatba.

Lélekszakadva száguldottunk Szeged felé. A városban rendőr állított meg, de tovább hajtottunk. Katymár határfalunál, már a sötétben eltévedtünk, határőrökbe ütköztünk. Ezek utánunk is lőttek, szerencsére sértetlenek maradtunk. Egy árok állhatta utunkat, a kocsit belezökkent, így gyalog, futva menekültünk tovább. Hajnalodott, amikor jugoszláv határőrök puskalövésétől porzott fel előttünk a föld. Fenyegető integetésükre eléjük mentünk. Most hagytuk el végleg Magyarországot.

Kihallgatásra kísérték, holminkat elvették, de ígérték, hogy megjavított autónkon Olaszországba hajthattunk tovább. Erről persze később szó sem esett. Április 11-ére az UDBA (a jugoszláv ÁVH) zombori börtönébe kerültünk. A cellában zsúfolva, bolhák ezrei

között, szalmatörek „fekhelyen”, silány élelmen, tisztálkodás nélkül szeptemberig tartottak fogva. Lefogytam persze, és ha lábra próbáltam állni, elsötétült előttem a világ. Alaposan megismertem a szerb börtönélet humánus viszonyait. Közben többször kihallgattak, és biztattak homályos értelmű kilátással: „Maguk majd mennek fölfelé”. „Fölfelé” indulásunk előtti állomásunk még Nagybecskerek volt, ahol szögesdrótok közötti táborból, kb. 300-an bolgárok, románok, magyarok dolgozni jártunk. Enni kaptunk, lehetett mosakodni, alsót mosni. Néhány hét alatt lábra álltam, elértem régi testsúlyomat. Amerikai társaim sorsáról azóta sem tudok.

November felé járt az idő, amikor kezdtük megérteni, mi is az a „fölfelé”. Ez észak felé, Magyarországot jelentette. 140-es csoportunkból titokzatos éjszakai vonatozások között kb 100-at „átdobtak” a magyar határon. Taktikájuk szerint az egész magyar határőr-ség mozgósítódik a 140 ember elfogására, ezalatt egy másik határrészen átsétálhatnak a szerb kémek. Én „véletlenül” a 40 között Jugoszláviában maradtam. Több félelmes esemény között (számos társunkat éjszaka legéppisztolyozták), december 22-én, két nappal a szenteste előtt az olasz határra kísérték, s megengedték, hogy átfussunk. Rohantunkban öreg olasz parasztba ütköztünk: „Buon, buon, voi siete in Trieste!” – biztatott megnyugtatóan. A halálveszélyt a hátunk mögött hagytuk. Végre nyolc és fél hónap után, nyugaton!

1950-től 1956-ig éltem változatos lágeréletet Triesztben. Itt barátságosabb volt, tapasztalatokban sem szegény.

Lágerünk Trieszt fölött, Opicina elővárosban feküdt, gyönyörű kilátással az Adriára. A háború után a jugoszlávok szerették volna Triesztet megkaparintani. Végül 1953-ban egy mozgalom során, melyben az olasz lakosság a megszálló angolok ellen kelt fel, az olaszok megtarthatták Triesztet, Jugoszláviáé lett az Isztriai félsziget.

Ellátásunk az angol parancsnokság alatt jó lehetett volna, ha az IRO (International Refugee Organization – Nemzetköz9 Menekültügyi Szervezet) segélye eljut hozzánk. Az olaszok tették rá a kezüket, mi rongyainkban teleltünk át. Csak tavasszal kaptunk feketére festett ócska katonaruhát, szakadt bakancsot. Ezekben kezdtük tavasszal a szőlőhegyeken a nehéz, rosszul fizetett munkát. Meg is próbáltunk jobb reményekért Ausztriába szökni, de félúton elfogtak és Triesztbe vittek vissza az olaszok. Ekkor találtam jobb, piaci munkát. 1951 telén Kanadába, Ausztráliába, Dél-Amerikába toborzó kivándoroltató kommissiók érkeztek. Magas vérnyomásom miatt nem voltam „tauglich”. Akik odakerültek, meg is bánták. Mi maradtunk s az egykori K.U.K. leszármazottakkal kis magyar kolóniát képeztünk. Hamarosan jól beszéltem

olaszul, hétvégeken szórakozhattunk is. 1952-ben az amerikaiak autószerelőket kerestek. Ezt szerettem csinálni, meg voltak velem elégedve, és jól is fizettek. 1953-tól valamilyen megfontolásból az olaszok hermetikusan lezárták a táborunkat, igazolványunkat elvették, s bünözőkként kezeltek. Ehhez nem volt joguk, 3 napi éhségstrájjal feleltünk, újságicikket csempesztünk ki, s ezután békén hagytak.

Ebben az évben jutottam ki egy jótévőm által 6 hónapi útépítő munkára Svájcba. Ígérték, hogy utána Németországba kerülhetek, erre azonban még várnom kellett.

Újabb táborunk a Campo Profughi Giesuiti volt, egy jezsuita kolostor, mely előttünk börtönként is szolgált. 12-en laktunk egy cellában. Volt tábori rendőrség, konyhai szolgálat, borbély, kis üzletek. Néhány ügyesebb társunk meggazdagodott, csicskást is tartott. Szinte kis várost alkottunk. Karácsony előtt vendéglőbe, kávéházakba betlehemezni jártunk. Énekeltek a Mennyből az angyalt, s a vallásos, nagylelkű olaszok nem fukarkodtak a jutalommal.

Érdekes epizód volt a Rómából érkező, hazatérőket toborzó küldöttség. A táborban fizetett besúgóik voltak. A rendőrséghez fordultunk, leszerelték őket.

1956 felé közeledtünk. A forradalom híre felvillanyozott. Összecsomagoltunk, indultunk Ausztrián keresztül haza. A magyar határt nyitva találtuk. Győrig jutottunk el, jelentkeztünk a felkelőknél, kaptunk igazolványt, karszalagot, járőröztünk. November 4 után vissza kellett térnünk Triesztbe, de 57 januárjában a trieszti német kolónia segítségével Frankfurtba mehettünk kvarcitfejtő bányamunkára. Innen pedig júliusban gipszbányába Sulzheimbe. Itt ismertem meg jövőendő feleségemet Bertát. Schweifurtban is dolgoztam a világhírű SKF csapágygyárban. Mindenütt megbecsülve, jó keresettel. Kezdtém embernek érezni magam.

Az esküvőnk 1959. december 22-én volt. 31 éves voltam ekkor. 1961-ben és 64-ben két fiunk született. Szakképzettséget szereztem, s mint autószerelő mester dolgoztam. 1966-ban német állampolgárságot kaptam. A Sachs gyár motortervezőjeként mentem nyugdíjba 1992-ben.

Családommal is jártam már itthon. Fiaink csak németül beszélnek ugyan, de a Mohi nevet megtartották., ezt fél-magyarságuk megbecsülésének érzem.

Sok viszontagságon, veszedelmen, inségen keresztül jutottam végül biztos egzisztenciához, családhoz, második hazához. Feladni: erre sohasem gondoltam. Előre nézni, a próbákat keményen állni: erre tanítottak a tapasztalatok. A kitartáson kívül a szerencse, vagyis a Gondviselés is mellém állt. Hála érte! Otthonomra, szüleimre, ciszterci iskolámra is hálával és szeretettel gondolok

Mohi Sándor, Schwinfurt, Németország.

A 2002-03-as tanév végén nem jelent meg az újság „Te Deum-os” száma. Az elkészített anyagból több cikk az idő múlásával elvesztette aktualitását. *Jászberényi Á. Gusztáv* okl. közgazdász, ny. min. főtanácsos visszaemlékezése, amely 2003. március 27-én a 9. A osztályban hangzott el azonban kiállja a múltó idő problémáját. Bizva bízunk abban, hogy gondolatait megismerve a Kedves Olvasók közül sokan osztják ezt a véleményt.

„Köszönjük, kedves *Alma Mater*, ez jó mulatság, férfi munka volt.”
Egy ciszterci diák emlékei 1940-1948-ból

Kedves Osztályfőnök Úr, Kedves Diákok!

Mindenekelőtt köszönöm a meghívást és lehetőséget, hogy erről a katedréről szólhatok a mai ciszterci diákokhoz. Isten kegyeltje az, aki 55 év után – egészségben - unokája-korú fiataloknak mondhatja el emlékeit.

Nos, nem is olyan „régén”, mindössze 63 éve léptem be először e falak közé, és idén 55 éve, hogy érettségiztem. Nekem magamnak is érdekes, hogy ennyi idő - vagyis egy emberöltő - után mire emlékezem, mi ragadt meg bennem, tudatosan vagy tudat alatt, de elkísért az életemben amiből merítettem: ami alapot, támpontot adott ennek az emberöltőnek a végigjárására, átélésére. Ahhoz kevés egy osztályfőnöki óra, hogy 8 év emlékeit, élményeit mind elmondjam. Ezért vázlatosan, sűrítve megkísérlek valamit összegezni.

Annak idején elemi iskolának hívták azt a mai általánost, aminek a negyedik éve után megfelelő bizonyítvánnyal be lehetett kerülni a gimnáziumba. A gimnázium akkor nyolc osztályos volt, és az 1-es osztályzat volt a jeles, a 4-es az elégtelen osztályzat.

1940-ben, de még 1948-ban az érettségi idején is magas kőkerítés zárta le a templom oldalfala melletti udvart, a „primust”. A nevével valószínűleg onnét kapta, hogy ez volt az „első” udvar, ahonnét a gimnáziumba lehetett jutni. Benn az épületek által körbefogva volt a „nagy” udvar, és fölötte az „orgonás”. Télen vagy nagy esőben a széles folyosókon zsi bongtunk, de mindig volt egy felelős, karszalagos ügyeletes diák, aki a rendre felügyelt, akinek az intő szavát illetet respektálni. A harmadik térség inkább kert volt, a templom és rendház között, ahol gimnáziumunk védőszentjének, Szent Bernátnak a szobra állt. Ma már újra áll ez a szobor. Ide csak május 20-án, a védőszent névnapján sorakoztunk fel az ünnepi beszéd meghallgatására. Benn az épületben a lépcső alatt egy perces bácsi kínálta friss illatú áruját. Jól emlékszem még a fizikai és természetrajzi szertárra és az előadó termekre, és külön terebben voltak a rajzórák is - ma ez a terem a díszterem -, amelyeknek kötetlen hangulata mindig feloldotta az aznapi feszültséget.

A tárgyi emlékeken túl persze sokkal többet és maradandóbbat jelentenek azok a tanári, nevelői megnyilvánulások, amelyek nemcsak a tantárgyi órákon, hanem az igen sokrétű délutáni foglalkozásokon, szinte észrevétlenül belénk szívódtak. Melyek voltak ezek a délutáni foglalkozások?

- Az intenzív cserkészélet, amelyeken játékba iktatva kaptuk a magatartás és a társadalmi együttélés alapvető szabályait. A különféle ünne-

pekre való felkészüléssel a szervezés gyakorlatát kaptuk, a nyári táborok lehetőséget adtak az egymáson való segítség természetességére, az önzetlenségre.

- A Vitkovics önképzőkör – melynek az utolsó évben ifjúsági elnöke voltam – nívós irodalmi délutánokat szervezett.
- A gimnázium énekkarának is tagja voltam egy ideig. Egy próba alkalmával ugyanis Rássy osztályfőnök úr – mert akkor Ő volt az énekkarvezető – maga elé hívott, és kérte, hogy skálázzak. Alig kezdtem el, leintett: „Nos, kisfiam, ha majd eldöntöted, hogy basszus leszel, vagy szoprán maradsz, eljöhetsz. Addig csak mutálj otthon”.
- A gimnáziumnak nívós fúvós és szimfonikus zenekara is volt és az utóbbiban, mint hegedűs én is tag voltam, míg a háborúban a bal karom meg nem sérült.
- Emlékezetesek a különféle kirándulások a Nagy-Egedre, Berva-völgybe, Síkfőkútra, Szarvaskőbe, amelyeken természetrajzi ismereteket szereztünk, volt úgy, hogy a francia órát is a Nagy-Eged oldalán tartottuk meg. Külön emlékezetes egy szeszfőzdei kirándulás, mely után többen érezték a föld kilengését.
- Minden évben szép tornabemutatókat tartottunk, melyek az év végi vizsgák részét képezték.

A tanár-diák kapcsolatról sok maradandó emlékem maradt. Komoly érdeklődés formájában mindig minden kérdést fel lehetett tenni, és csak ritkán fordult elő, hogy cinikus, provokatív megjegyzést, vagy kérdést megengedett magának a diák. Az

azonban számíthatott az alapos kioktatásra, sőt - Uram bocsá! - egy esetben még egy pofon is elcsattant. Élénken él bennem ma is az az érettségi előtti matematika óra, amelyen dolgozatot javítottunk, és amelyen drága osztályfőnökünk azt a megjegyzést tette, hogy gyengék az eredmények, pedig egyik-másik példát egy elemista is meg tudta volna oldani. Az egyik ilyen kritikus példát a tanár úr a táblán akarta levezetni, de valószínűleg a cwikkere csillogása miatt, az egyik sort a másikonál jobb csúsztatta, s így egy pillanatra a példa felírása megakadt. „Hogy is van ez?” - kérdezte szinte magától, kissé hátra lépve, amikor az első padban ülő Cs. Zoli megjegyezte: „Pedig ezt egy elemista is meg tudja oldani!” Kedves osztályfőnökünk ezt a mérhetetlen pimaszságot hallva letette a krétát, és megfordulva akkora pofont adott Zolinak, hogy az kiesett a padból. Döbent csend lett az osztályban, ilyen nyolc év alatt nem fordult elő. osztályfőnökünk szinte reszketve a felindulástól, szó nélkül elhagyta a termet. Mi nekiestünk Zolinak, hogy tehetett ilyen szemtelen megjegyzést, menjen az osztályfőnök úr után, és kérjen bocsánatot. Erre azonban nem volt ideje, mert Osztályfőnök urunk ismét bejött. Maga volt a nyugalom, és a katedrára érve felénk fordult: „Uraim, elnézést kérek, elragadtattam magamat!” Erre Cs. Zoli állt az osztályfőnök úr elé, és mondta: „Én pedig szemtelen megjegyzésemért kérek bocsánatot az Osztályfőnök úrtól.” A hatvanöt éves osztályfőnökünk erre kezet nyújtott Zolinak, és szent volt a béke.

Egyébként testi fenyítés csak egy tanárunknál volt divatban. A földrajz tanár úrnál, ha valaki otthon hagyta az atlaszt, választhatott: vagy három körmös, vagy hármat a feszes nadrágra. Ez a módszer elég hatásosnak bizonyult a feledékenység ellen, mégis 1943-ban az Igazgató úr beszüntette az emlékeztetjavitó pedagógiát.

A mi időnkben általános és természetes volt, hogy a gimnáziumban mindenki megadta a másinak járó tiszteletet. Ez nemcsak a tanárokkal szemben volt egyértelmű, hanem egymás között is, elsősorban persze a felsőbb osztályba járókat illetve meg a föltétlen tisztelet. A tisztelet megadásában nagy szerepe volt a cserkészletnek. A gimnáziumból igen sokan megtisztelőnek tartottuk, hogy a 213-as Koháry István cserkészcsapat tagjai lehettünk. Ott pedig a beosztások, a rangok a kiérdemlés sorrendjében voltak elérhetőek, melyek által a katonás renddel együtt járó tisztelet természetes lett.

A gimnáziumi évek alatt nemcsak összeszokott, hanem össze is nőtt - persze szellemi és érzelmi tekintetben - osztályunk. Az egymáson való segítség, a szervezett együttgondolkodás az összetartozás érzéséből fakadt, ami kritikus esetekben is többször megnyilvánult. Ilyen volt például a „patkányos” francia óra. M. Feri, a mókamesterek egyike egy alkalommal egy döglöttnek hitt patkányt talált a gimnáziumba jövet, az alélt állattal a farkánál fogva ijesztgette a fiúkat. Az osztályteremben azonban el kellett dugnia, mert jött a „Monsieur”, a franciatanár. Gyorsan bedobta az állatot a már használaton kívüli cserépkályhába. Az azonban egy idő után magához tért,

és örült ugrálást, dörömbölést csapott a kályhában. A tanár úr előbb értetlenül nézte a vihogó osztályt, majd megkérdezte: „Mi van a kályhában?” Minthogy rögtön nem kapott választ, kinyitotta a kályhaajtót. Abból pedig kormosan és pernyefelhő közepette kiugrott a patkány. A tanár úr ugyan meglepődött egy kissé, de rövidesen lecsendesítette a tomboló osztályt, és közölte, hogy tíz perc múlva visszajön, addigra legyen rend. Páran a patkány üldözésébe fogtak, amit aztán nagy ívben kidobtak az ablakon, mások partvisért rohantak, ismét mások felmosó vödörért és törőért. Az osztály egy ember meggondolatlanságát jóvátette, és tíz percen belül rend és nyugalom volt. Mikor a tanár úr visszajött, körülnézett, és csak ennyit mondott: „Tres bien.” (Jól van.)

A fegyelem - nem tudom, ma mennyire erős - akkoriban, nyugodtan állíthatom: a ciszter gimnáziumokban mintaszerű volt. Moziba például csak osztályfőnöki engedéllyel lehetett menni. Tehát be kellett írni az ellenőrző könyvbe, hogy mikor, milyen filmet kíván az ifjú megnézni, és az osztályfőnök döntött, hogy azt a filmet megnézheti-e az ifjú, és egyedül, vagy szülői kísérettel. Nagyon ritkán fordult elő, hogy valaki ezt a rendet nem vette volna figyelembe, ha mégis megtörtént, az beszédtema volt a gimnáziumban.

Külön élményt jelentettek az osztályfőnöki órák. Ezeket sokat tanultunk a társadalmi érintkezés, a viselkedés szabályairól, hogyan kell az utcán viselkedni, hogy az étkezés a társadalmi élet egyik fontos formája is. Hogyan kell tisztálkodni, alkalomszerűen öltözködni, és mindezzel az otthonról hozott nevelést egészítettük ki vagy erősítettük meg. Még arról is beszéltünk, hogyan kell az utcán vagy a diák-korzón viselkedni, hogy ne kerüljünk kellemetlen helyzetbe. Erről jut eszembe egy kis történet, ami a kedves magyartanárunkkal, Habis tanár úrral és egyik osztálytársunkkal történt. A tanár úr civil tanár volt, akkori nyelven „világi” ember. A Széchenyi utca elején állt a járda szélén, és láthatóan várt valakire. Alacsonyabb és vékony termetű ember volt, és nem volt nehéz hátulról összetéveszteni egyik osztálytársunkkal, akit szintén Györgynek hívtak. Egy másik osztálytársunk arra haladva azt hitte, hogy diáktársunkat látja, és nagyot csapott a vállára: „Mi az Gyurka, te is lányra vársz?” „Nem kérek, én már túl vagyok a randevún, és a feleségemet várom.” - fordult meg Habis tanár úr mosolyogva, és élvezte, hogy társunk alig győzi magát kimagyarázni és bocsánatot kérni.

Külön kell szólnom a háború alatti és utáni eseményekről, melyek sokunk életét igen lényegesen befolyásolták, és amit a gimnáziumunk és tanáraink is végigszenvedtek. Sajnos, ezek az idők is hozzátartoznak az itt eltöltött szép és maradandó emlékekhez.

A háború alatt - azt hiszem -, 1942-ben bevezették a honvédelmi ismeretek tantárgyat, ami előszel volt annak, hogy a puskaport közelebből is megszagoljuk. 1944 őszén ki kellett ürítenünk a gimnáziumot, mert abban hadikórházat rendeztek be. Akkor a Liceum épületében kapott osztályunk helyet, hogy amíg lehet, a tanítás ott folytatódjon. November elején azonban a tanítás félbeszakadt,

mert közeledett a front, és a légitámadások is gyakoriak voltak. Ennek ellenére még akkor sem tudtuk olyan tragikusan felfogni a háborút, mint azt később igen nehéz, sőt életveszélyes körülmények között átéltük. Engemet egy nálunk elszállásolt német tiszt édesapámmal együtt magával vitt a visszavonulás-kor, majd amerikai fogságba kerültünk, és csak 11 hónap után tudtunk hazajönni. 1945 október közepén nagyon úgy nézett ki, hogy egy évet veszíték, de tanárain jóindulata és segítőkészsége, illetve egyik osztálytársam, Sal László áldozatos, napi együtt-tanulása azt eredményezte, hogy hat heti, szinte szó szerinti éjjel-nappali tanulás után levizsgázhattam az 5. osztály anyagából, és utolértem osztálytársaimat. Tanárain közül ezt elsősorban Rassy osztályfőnök úrnak és Habis György tanár úrnak köszönhetem, akik nemcsak biztattak, de hittek is elszántságomban és képességeimben.

A saját nagy „élményeim” mellett más, gimnáziumunkat érintő élményeim is maradtak, amelyek a háború és a szovjet megszállás utáni igen szűkös és eszmeileg is zavaros időket kissé fellazították. Ilyen sokunkat érintő hír volt, hogy ciszterci tanáraink közül is kijelöltek két fiatalabb tanárt, hogy az USA-ban, Dallasban felállítandó ciszterci gimnázium megszervezésében részt vegyenek. Lékai tanár úr még kapott útlevelet, és így hivatalosan utazott ki, mely kiutazásról, az óceán feletti – akkor még nagyon érdekesnek számító – repülőútról hosszú, színes levelekben számolt be az osztálynak. Ferenczy tanár úr már csak úgy tudott átjutni a határon, hogy naponta breviriáriumozva hozzászoktatta a határőröket, hogy a szentgotthárdi rendház mellett ez neki napi teendője. Míg egy alkalommal „átimádkozta” magát a határon (akkor még nem volt műszaki zár), a kiskatona szólt neki: „Eltévedt Atyám, nem jó helyen jár!” „Tévedsz fiam, én már jó helyen vagyok!” – válaszolt, és futva igyekezett az osztrák határőrök felé.

A sok szép, nagy megszépült emlék mellett mi is az a leülepedett, besűrűsödött erkölcsi érték, aminek az erejét az itt „beprogramozott” viselkedés adja? Itt a ciszterci gimnázium falai között tanultuk meg, hogy mi a teendő, mi a mértékadó, miben meddig lehet elmenni, hol a kompromisszum határa, vagy ha valamit vállalni kell, tudjuk vállalni akkor is, ha nehéz, sőt keserves lesz. Vagy ha az ember elszámította magát, rosszul döntött, és kellemetlen, sőt reménytelen helyzetbe került, akkor is itt, e falak között tanultuk meg, hogy soha nem szabad feladni. Ha az ember meg van győződve az igazáról, akkor nincs reménytelenség, akkor sem, ha pillanatnyilag nem látja a kiutat. Mert mindig van kiút. És arra is rájön az ember, hogy gyakran nem mindig az az egyetlen megoldás van, amit egy adott pillanatban lát!

Az ide belépő gyermek még ösztönösen vagy a ráhatás kényszereként teszi a dolgát: tanul, játszik, és nem gondol arra, nem is foghatja föl, hogy az ilyen szellemi és érzelmi környezetben eltöltött idő milyen meghatározó lesz egész életére. Mert mit láttunk mi, szinte napi megszokásként anélkül, hogy tudatosan éltük volna át a tenni valók sorozatát:

- Isten tudatot és nem Isten félelmet.
- Hazaszeretetet és a magyar nyelv őrzésének, művelésének a kötelességét.
- Napi rendszerességet, szorgalmat és állhatatosságot.
- Az egymás iránti tiszteletet, felebaráti szeretetet.
- Inkább szerénynek lenni, mint hivalkodni.
- Tudatosan fejleszteni a tűrőképességet, a toleranciát.
- Egymást segíteni előítéletek nélkül.
- Tévedéseinket beismerni, sőt bocsánatot kérni.
- Itt tanultuk meg azt is, hogy a jog nem mindig esik egybe az igazsággal. (Quod licet Jovi, non licet bovi. Tartja a latin közmondás, ami így hangzik magyarul: „Amit szabad Jupiternek, nem szabad a kisördögnek.)
- Azt is fontos tudni, sőt magunkat ahhoz tartani, hogy a jog és a kötelesség összetartozó fogalmak.

De hogyan kerülnek ide a vidám diákélményeket idéző percekbe ezek az erkölcsi normák? Úgy kedves barátaim, diáktársaim, hogy a Ciszterci Rend elmúlt 900 éves, és 300 éves tanító-rendi múltra tekinthet vissza. Tehát egy óriási tapasztalata, kikristályosodott elvi irányvonala biztosíték arra, hogy nevelésének alapelvei és gyakorlata a keresztény magyar társadalomban a legtöbb ifjú embernek megfelelnek. Így azokkal az erkölcsi normákkal, amelyek itt át kell, hogy hassanak mindannyiunkat, az innét kikerülő naponta élhetnek. Sokszor nem is tudatos mindez, hanem mint a szivacs, ha nyomás alá kerül, azt engedi ki magából, amit felszívott, amivel átitatódott.

Az utolsó évek most érettségiznek. Mi is az érettségi vizsga? Valójában az érettség felmérése és bizonyítása. Ha a mi időnkben ezen túlvoltunk, a lányokról lekerült a matrózgallér és a patent harisnya, kisasszonyként öltözhetek. A fiúkból fiatalúr lett, járt a kalap és a sétapálca, a tekintetes titulus. Ma már más a divat, de azért amikor minden izgalom elcsitul, és kezetekben az érettségi bizonyítvánnyal végleg kiléptek ezen ódon falak közül, álljatok meg, és nézzetek vissza a kapuból és hálás szívvel mondjátok, amit én is mondtam: „Köszönjük, kedves „Alma Mater”, ez jó mulatság, férfi munka volt.”

VENI SANCTE SPIRITUS 2003

2003. szeptember 1-jén 9 órakor a Bazilikában tartotta meg iskolánk a tanévnnyitó, ünnepi szent miséjét. A Veni Sanctén az iskola 789 diákja, 59 tanára, szülők és vendégek vettek részt.

A Rácz István Pelbárt atya által celebrált szent misében az Evangéliumot Szent Lukács könyvéből hallhattuk. (4:16 – 30) Majd prédikációjából a következő gondolatokat emelhetjük ki:

...Kell, hogy legyenek céljaink, amelyekért munkálkodunk, küzdenünk kell, amelyek ösztönöznek bennünket nap mint nap. De nem mindegy, hogy ezek a vágyak milyenek! Mi felé hajtanak bennünket! Igazi, emberi vágyaink

kell, hogy legyenek! Nem igazi emberi vágy az, hogy naponta tele legyen a hasam, tele legyen az erszényem, vagy az, hogy az élvezetek vágyát teljesíthessem! Ezek nem vágyak, hanem délibábok, amelyek sohasem fognak teljesülni. Éppen azért állunk ide a tanév kezdetén, hogy a Szentlélek Urísten erősítsen meg igazi vágyainkban, amelyek teljesülhetnek. Ilyen vágyunk az, hogy legyen támaszunk és vigaszunk a mindennapok megpróbáltatásaiban, akikhez oda tudunk fordulni biztató, segítő, gyámolító szóért. Legyen erőnk, erős akaratunk, hogy ne csüggedjünk el a fáradozásainkban. A Szentlélektől kapjunk tanácsot a döntéseink előtt, hogy helyesen tudjunk választani. Részesüljünk a Szentlélek értelmében és bölcsességében, hogy céljainkat helyesen jelöljük ki, hogy erőnket értelmesen használjuk fel. S így biztonságosabb életet élhetünk, emberi élet lesz az osztályrésztünk.

Ezért jöttünk el tehát ma a templomba, hogy ilyen gondolatokkal kezdjük el a munkánkat. S ne higgyétek, kedves testvérek, hogy csak egyszer, a tanév elején elegendő erre gondolni! Ne higgyétek, hogy elegendő, ha csak egyszer álltok itt az oltár előtt, s kérietek a Szentlélek segítségét. Annyiszor és úgy kell ezt elvégeznetek, ahogyan az egy hívő lélektől illik. Úgy kell végeznünk az Istenhez fordulást, mintha a barátunkhoz vagy a szüleinkhez fordulnánk, hiszen Atyánk Ő a Mennyben, akinek gondja van ránk, aki akarattal és értelemmel bíró embernek terem-tett, hogy küzdjünk meg, és érdemeljük ki a földi életünk jutalmát nemcsak a földi vágyak beteljesüléseként, hanem az elnyert örökélet jutalmaként is. Ámen.

A szent mise végén Zay Orsolya 10. K osztályos tanuló Sík Sándor: Az Úr érkezése című versét szavalt el, majd dr. Pisákné Balogh Éva igazgatónő az alábbi gondolatokkal nyitotta meg a tanévet.

Tisztelt Pelbárt Atya, Kedves Diákok, Kedves Szülők és Kedves Kollégák!

Egy régi kínai közmondás szerint: Minden út, a leg-hosszabb is, az első lépés megtételével kezdődik, de mindegyiket meg kell tenni ahhoz, hogy célba érjünk. Mi is itt állunk most ismét az út elején, egy új tanév kezdetén, és a mai nappal el kell indulnunk a tudás megszerzésének útján. Mindannyian jól tudjuk, hogy ez az út hosszú és fáradságos lesz. De azt is jól tudjuk, hogy ezen az úton diákjainknak végig kell menni, a tudást meg kell szerezni, az ismereteket el kell sajátítani. Erre a feladatra közel nyolcszáz diákunk készül az elkövetkezendő tanévben.

Szeretettel köszöntöm az 5. és 9. évfolyamos tanulóinkat, akik most kezdik meg tanulmányaikat iskolánkban. Úgy vélem, nekik lesz a legnehezebb helyzetük, hiszen egy új környezetben, új tanárok követelményeinek, elvárásainak kell megfelelniük. Számotokra a

legfontosabb hogy legyen meg bennetek az akarat és a kitartás. Ne csüggedjétek el, ha kudarcok érnek, ha nem sikerül majd az első dolgozat vagy felelet! Sohase adjátok fel! Szívleljétek meg Szent Pál apostol szavait: „Jót cselekedve nem csüggedünk, mert annak idején aratni fogunk, ha kitartunk.”

A végzős tanulóink is komoly feladat előtt állnak. Hiszen nemcsak az iskolai év követelményeinek kell megfelelniük, hanem fel kell készülniük az érettségire és a felvételire is. Kérlek benneteket, hogy használjátok ki az időt, mert az értékes, és a döntő fontosságú idő gyorsan elmúlik. A pillanat, amelyben életre szóló döntéseket kell meghoznotok, egyszeri és megismételhetetlen.

A 10. és 11. évfolyamos tanulóinknak már az új, kétszintű érettségi vizsgára kell készülni. Ezért alaposan át kell gondolnotok, hogy milyen irányban szeretnétek továbbtanulni, milyen tárgyakat célszerű emelt szinten tanulnotok.

Iskolánk nevelő - oktató munkájában tudatosan kötelezi el magát, hogy az egész ember kifejlesztésén munkálkodjék, hiszen Krisztusban, a tökéletes emberben, minden emberi érték teljesen kibontakozik, és egymásba fonódik.

Kedves Diákok!

Az ifjú nemzedéknek minden korban megvolt, és ma is megvan a jövőt formáló feladata. A Ti nemzedékek már az Európai Unióban kell, hogy boldoguljon. De boldogságotok záloga, hogy tudatában legyetek annak, hogy jövőtök a múltunkban gyökerezik. Múltunk pedig csak egy van. Ez a múlt magyar és keresztény.

A Teremtő Ábrahámmal kötött szövetsége alapján Nektek áldott nemzedéknek kell lenni. De ez a szövetség kötelez, az áldott nemzedék áldás is kell, hogy legyen népére, hazájára, Európára és az egész világra. De ezt a küldetést csak a tanulás által megszerzett tudás birtokában lesztek képesek kifejezni.

Seneca római filozófus azt írja egyik levelében: „Non vitae, sed scholae discimus.” („Nem az életnek, az iskolának tanulunk.”). Senecának abból a szempontból igaza van, hogy az iskola jelöli ki a tanulás kereteit, az iskola mondja meg, mit és hogyan kell teljesíteni. A középkor szerzetesei azonban megfordították Seneca bölcséletét, és azt hirdették: „Non scholae, sed vitae discimus.” („Nem az iskolának, az életnek tanulunk.”). Mennyire igaz ez a mondás ma is! Napjaink civilizált társadalmában az iskola már nem

kizárólagos közvetítője a tudásnak. Sokféle információt lehet megszerezni a médiából és az Internet hálójából. De sajnos a sokféleségben benne van értéktelen és a romboló tudás is. Ezért a ma már arra is kell törekednetek, hogy meg tudjátok különböztetni az értékeset az értéktelentől, az igazat a hamistól. De ki mondja meg, hogy mi az értékes, és mi az igaz? Melyik út a helyes? Keresztény ember számára könnyű a felelet. János evangéliumában van a válasz. Jézus ezt mondja Tamásnak: „Én vagyok az Út, az Igazság és az Élet, senki sem juthat el az Atyához csak általam.”

Ezen az úton indulunk el ma ismét, kérve a Szentlélek kegyelmét, hogy felmelegítse szívünket, hogy megvilágosítsa értelmünket az előttünk álló tanévben is. Kívánok ehhez valamennyi diákunk és pedagógusunk számára erőt és egészséget.

A 2003/2004. tanévet Szent Pál Rómaiakhoz írt levelének néhány sorával megnyitom: „Töltsön el benneteket a reménység Istene teljes örömeivel és békével a hitben, hogy a Szentlélek erejével bővelkedjete a reményben.”

Iskolánk legújabb polgárai az 5. C osztályból.

VÁLTOZÁSOK A TANTESTÜLETBEN...

Iskolánk tanárai közül ettől a tanévtől nyugdíjba vonult a kollégiumból *Farkas Anna* nevelőtanárnő; a tantestületből pedig *Juhász Irma* tanárnő, *Kántor Tibor* és *Pajtók Benjamin* tanár urak. Mind a négyüknek jó egészséget, és hosszú boldog életet kívánunk

!

Új tanáraink

Szegediné Magyar Mária vagyok. Tiszafüredről származom, ott végeztem alap és középfokú tanulmányaimat. Két éve élek Egerben a családommal. Férjem hivatásos katona, két lányom van, akik 11 és 6 évesek. Jelenleg az Eszterházy Károly Főiskola informatikus könyvtáros szakán tanulok, harmadéves vagyok.

Augusztus közepe óta dolgozom a gimnázium könyvtárában, s ezzel régi álmom vált valóra. Már gyerekkoromban is mindig a könyvtárban ültem, és búvárkodtam a könyvek között. Nagyon szeretném, ha az iskola minél több tanulójával személyesen is találkozhatnék a könyvtárban

„A könyvben nem az az érték, ami le van írva, hanem amit kiolvassunk belőle.” (Kosztolányi Dezső)

Bisztriczky Zoltán

1978-ban születtem Miskolc városában, Egerben érettségiztem, és az Esterházy Károly Főiskola ének-zene szakán szereztem diplomát. Az első tanítási évemet a Deák Ferenc Római Katolikus Általános Iskolában töltöttem, és véleményem szerint ez az év különösen jól sikerült.

Most már a negyedik évemet kezdem, ezúttal a Gárdonyiban. Korai lenne még tapasztalt tanárnak nevezni magamat, de - úgy vélem - jól megtanultam már a diákok nyelvét, és könnyen szót értettem velük. Remélem ebben az iskolában is így lesz. Kívánom minden diáknak, hogy örömeiket leljék az éneklésben és az ének tantárgynak a tanulásában.

Dicsértessék a Jézus Krisztus

!

Harmat Adrienn

Egerben születtem, és ebben az intézményben érettségiztem 1997-ben. A Miskolci Egyetem Bölcsészettudományi Karán magyar nyelv és irodalom szakon szereztem diplomát 2002-ben. Idén februárban a muzeológia szakot is befejeztem. Jelenleg a Pázmány Péter Katolikus Egyetem kommunikáció szakán a másoddiploma megszerzésére törekszem. Megtisztelő számomra, hogy abban a gimnáziumban végezhetem napközis nevelőtanári munkámat, mely engem is felnevelt.

Nicole Suzanne George

Hello! My name is Nicole George and I am new this year at Gardonyi Geza. I come from Phoenix, Arizona, USA. Phoenix is in the desert, so it is hot there almost all year. I attended Arizona State University in Tempe, Arizona from 1997-2002. I studied literature and history, focusing on the Medieval and Renaissance periods.

In my freetime, I enjoy reading, listening to music and doing outdoor activities. My favorite book is *Pride and Prejudice* by Jane Austen. I love folk music, and my favorite band is U2. I like to hike, camp and play ultimate frisbee. This fast-paced sport is similar to football (soccer) with a frisbee.

I have one brother, who lives in Arizona with my parents. My dad is Hungarian (he left Hu in 1956 with his parents) and I am excited to be living here in the land of my father.

.....

HÍREK, ESEMÉNYEK

2003. május 25-én megszületett **Barna Boldizsár** *Barna Béla* és *Barnáné Fekete Mónika tanárnő* gyermeke. 2003. június 21-én megszületett **Békési Lilla** *Békési Zoltán* tanár úr és *Békési Katalin* tanárnő második leánygyermeke. Az új szülötteknek és az édesanyáknak jó egészséget kívánunk!

Galéria

Ennek a tanévnek az első kiállítása a „Egy tanév képei 2002/03” címmel fényképeken mutatta be a tavalyi tanítási év néhány emlékezetes eseményének egy-egy pillanatát. A kiállítást Kovács Ottó tanár úr fényképeiből Fedics Miklós tanár úr készítette.

VERSENYEREDMÉNYEK 2003/2004. TANÉVBEN

I. Rész

Sportversenyek

2003. június 20-22 között volt a szlovákiai Pezinokban az ifjúsági tájfutó Európa Bajnokság, amelyen iskolánk diákja, *Kovács Ádám 11. B* osztályos tanuló a II. helyezést elérő csapat tagja volt.

2003. szeptember 6-án volt Egerben a megyei diákolimpia tájfutás versenye, amelyben *Kovács Ádám 11. B* osztályos tanulónk az II. helyezést érte el.

2003. szeptember 13-án volt Egerben a megyei diákolimpia tájfutás versenye, amelyben *Kovács Zita 9. B* osztályos tanulónk az I. helyezést érte el.

2003. szeptember 19-én Budapesten a Magyar Olimpiai Akadémia „Olimpiai iskolák uszóversenyé”-t rendezte meg, ahol iskolánk következő tanulói az alábbi eredményt érték el.

<i>Gledura Bianka</i>	8. C oszt.	100 m mell	II. hely	4x50 m vegyes váltó	II. hely
<i>Mutina Ágnes</i>	10. B oszt.	100 m gyors	II. hely	4x50 m vegyes váltó	II. hely
<i>Menner Nóra</i>	12. A oszt.	100 m pillangó	II. hely	4x50 m vegyes váltó	II. hely
<i>Petrovai Anna</i>	9. B oszt.	100 m hát	I. hely	4x50 m vegyes váltó	II. hely
<i>Jakab Dániel</i>	8. C oszt.	100 m hát	III. hely	4x50 m vegyes váltó	III. hely
<i>Jankó Gergely</i>	12. D oszt.	100 m pillangó	III. hely	4x50 m vegyes váltó	III. hely
<i>Rácz Ákos</i>	9. A oszt.	100 m mell	II. hely	4x50 m vegyes váltó	III. hely
<i>Vincze Ádám</i>	9. K oszt.	100 m gyors	III. hely	4x50 m vegyes váltó	I. hely

2003. szeptember 20-án az Egri Tenisz Alapítvány által megrendezett UMWELT teniszkupán *Szeles Éva* 9. A osztályos tanuló az I. helyet szerezte meg.

2003. szeptember 26-án Hatvanban *Hócza Gréta* 10. K osztályos tanuló a X. Duetlon Gála versenyen korcsoportjában I helyezést ért el.

„KÖMAL-pontverseny”

A 2002/03-as tanévben a Középszkolai Matematikai és Fizikai Lapok megoldásaiban iskolánk tanulói a következő eredményeket érték el (Az osztályok számozása tavalyi tanévnek megfelelő):

C jelű matematika gyakorlatok versenye, 1-10 osztályosok

115-116.	<i>Telek András</i>	10. B osztály	120 pont	szaktanár: Csák György
120.	<i>Pázmándi Edit</i>	10. A osztály	117 pont	szaktanár: <i>Mlinkó Lászlóné</i>
147-148.	<i>Numan Réka</i>	10. A osztály	98 pont	szaktanár: Csák György
149-152.	<i>Lányi Tamás</i>	10. B osztály	97 pont	szaktanár: <i>Mlinkó Lászlóné</i>
153-155.	<i>Huber Mária</i>	10. B osztály	96 pont	szaktanár: Csák György
158-159.	<i>Marton Miklós</i>	10. A osztály	94 pont	szaktanár: Csák György
209-213.	<i>Molnár Enikő</i>	9. B osztály	70 pont	szaktanár: <i>Nagygyörgyné Béres Ildikó</i>
256.	<i>Szabó Anita</i>	9. B osztály	58 pont	szaktanár: <i>Nagygyörgyné Béres Ildikó</i>
272-278.	<i>Balázs József</i>	10. D osztály	52 pont	szaktanár: Csák György
279-283.	<i>Kovács Ádám</i>	10. B osztály	51 pont	szaktanár: Csák György
345-350.	<i>Mészáros Tamás</i>	10. B osztály	37 pont	szaktanár: Csák György
394-397.	<i>Majoros Richárd</i>	10. B osztály	30 pont	szaktanár: Csák György
398-408.	<i>Sípos Ádám</i>	9. B osztály	29 pont	szaktanár: <i>Nagygyörgyné Béres Ildikó</i>
409-413.	<i>Sinkovics Péter</i>	9. B osztály	28 pont	szaktanár: <i>Nagygyörgyné Béres Ildikó</i>
414-418.	<i>Koós Andrea</i>	9. B osztály	27 pont	szaktanár: <i>Nagygyörgyné Béres Ildikó</i>
423-430.	<i>Godó Roland</i>	10. B osztály	25 pont	szaktanár: Csák György
431-447.	<i>Tuza Viktória</i>	9. B osztály	24 pont	szaktanár: <i>Nagygyörgyné Béres Ildikó</i>
485-505.	<i>Nagy Zsófia</i>	10. B osztály	20 pont	szaktanár: <i>Nagygyörgyné Béres Ildikó</i>

C jelű matematika gyakorlatok versenye, 11-12 osztályosok

30-31.	<i>Rábai Orsolya</i>	oklevél	11. B osztály	186 pont	szaktanár: Csák György
55-56.	<i>Czene Boglárka</i>	oklevél	11. B osztály	156 pont	szaktanár: Csák György
58-59.	<i>Izsóf Rita</i>	oklevél	12. B osztály	154 pont	szaktanár: Csák György
60-61.	<i>Juhász Anikó</i>	oklevél	12. C osztály	151 pont	szaktanár: <i>Hevesi László</i>
88.	<i>Buri Alexandra</i>		11. B osztály	121 pont	szaktanár: Csák György
125-126.	<i>Homonnai Rita</i>		11. B osztály	91 pont	szaktanár: Csák György
142.	<i>Mátrai Péter</i>		11. B osztály	73 pont	szaktanár: Csák György
146-148.	<i>Szegedi Tamás</i>		11. B osztály	70 pont	szaktanár: Csák György
198-200.	<i>Tari Emese Kinga</i>		11. B osztály	42 pont	szaktanár: Csák György
205-208.	<i>Kiss Adrienn</i>		11. B osztály	38 pont	szaktanár: Csák György
229-231.	<i>Nagy Zsolt</i>		11. B osztály	30 pont	szaktanár: Csák György
359-371.	<i>Mátrai Ferenc</i>		11. B osztály	9 pont	szaktanár: Csák György

Fizika mérési feladatok versenye, 1-12 osztályosok

5.	<i>Juhász Anikó</i>	díjazott	12. C osztály	45 pont	szaktanár: <i>Békési Zoltán</i> és <i>Varga B János</i>
----	---------------------	----------	---------------	---------	---

Fizika elméleti feladatok versenye, 12 osztályosok

87.	<i>Juhász Anikó</i>		12. C osztály	26 pont	szaktanár: <i>Békési Zoltán</i> és <i>Varga B János</i>
-----	---------------------	--	---------------	---------	---

Szavalóverseny

2003. szeptember 19-21 között Kunszentmártonban tartották meg „A magyar költők istenes versei” versmondó versenyt, amelyen iskolánkat *Tóth Éva* 11. A, *Glück Viktória* és *Sziklay Éva* 8. C osztályos tanulók képviselték. *Tóth Éva* és *Glück Viktória* a II. helyen végeztek, míg *Sziklay Éva* különdíjban részesült. Felkészítő tanáruk *Kovács Ottóné* és *dr. Loboczkyne Hársasi Ibolya* volt.

„VISZEM A SZÍVEM, A LEGSZEBB MÁJUSI FÁT”

A mai fiatalok körében nincsenek méltó helyen az istenes versek. Ezt a hiányt igyekezett pótolni Kunszentmárton egyik lokálpatriótája, *Tóthné Barna Mária* tanárnő, aki tavaly versenyt szervezett általános és középiskolásoknak istenes versekből. Sikerült e rendezvény „anyját” egy riport erejéig „kisajátítanom”, s egy nyúl-farknyi interjút készíteni vele. Ezt különös megtiszteltetésnek veszem, mert ő az az ember, aki a kétnapos rendezvény alatt minden résztvevőt saját vendégének tekint, gondoskodik arról, hogy mindenki jól érezhesse magát, s szinte személyes kéréseket is teljesít.

-Marika nénit, mi indította el a verseny megszervezésében? (Elnézést az olvasóktól a személyes hangnemért, de immáron másodsorra lehetek itt, s az említett Marika néni nem idegen számomra.)

-1950-ben a szerzetesrendek feloszlásakor idetelepítették a ciszterci papokat, köztük *Ágoston Juliánt is. Még azon a nyáron három hónapot töltött köztünk, s egy füzetnyi verse született. A deportált szerzetesek és Ágoston Julián emlékére szerveződik évenként a verseny. Szeretnénk, ha ez a tematika eljutna a fiatalokhoz is, s a versek segítségével lelkiileg feltöltődnének. Igyekszünk, hogy a magyarországi s határon túli fiatalok megismerjék egymást, ne csak egy verseny, hanem egy kellemes hétvége keretében.*

-Akadtak támogatói e kezdeményezésben?

-Önerőből nem tudnánk finanszírozni. Pályázni kell, melyet a *Városi Művelődési Központon* keresztül nyújtunk be. A *Karmelita Rend is támogatást nyújt. A rendház egyben a verseny helyszíne is. Ma és akkor - 1950-ben is - vendégszeretők voltak. A segítők helybeli lelkes barátaim, a Szent Márton Énekkar tagjai, kollégák. Lezsák Sándor és a Lakiteleki Népfőiskola révén nagyvonalú ajándékokat kaptunk.*

-Honnan érkeztek a résztvevők?

-Igyekeztem, hogy minden felekezetről legyenek vendégek, hisz egy az Isten. A határon túlról is érkeztek: *Kárpátaljáról, Erdélyből, a testvérvárosból, Csíkszentmártonból, Kaplonyból, amihez egy személyes kapcsolat is fűz, itt volt édesanyám első munkahelye. A délvidéki gyerekeket a háború miatt féltek elengedni a szülei.*

-Mint minden versenynek elengedhetetlen „kelléke” a zsűri. Milyen szempontok alapján lettek meghívták meg a tagokat?

-*Jó lett volna, ha Ágoston Juliánnal van valamilyen kapcsolatuk. Sokan el is fogadták a meghívást, de sajnos néhányan megbetegedtek.*

Ami riportból kimaradt...

Az előbbieken említett rendezvény tulajdonképpen egy egész hétvégén át tart.

Péntek délután érkeznek meg a versenyzők igen hosszú, és fárasztó utat hagyva magunk mögött. Első alkalommal föl is tettem magamban a kérdést: Megéri öt órán át végigzötykölődni a vonaton kis hazánk egyik pontjából a másikba, egy számunkra eddig szinte csak könyvekből ismert vidékére? Odaérve kellemesen csalódtam: igaz, ami igaz, teljesen más itt a környezet. A szemünk - anélkül, hogy megakadna egy erdővel borított hegyvonulaton -, nyugodtan pásztázhatja a pusztát, ami nem is puszta, csak észre kell venni a rejtett kincseit!

Az ott élő emberek rendkívül nyitottak, egyszerűbbek, mint mi. Örülnek az arra vetődő „idegeneknek”, mint amilyenek jómagunk is voltunk. Ez vendéglátóinknál sem volt másképp. Már első este finom vacsora, és ami a legfontosabb, meleg szeretet fogadott bennünket. A másnapi megmérettésen már frissen, kipihenten vehettünk részt. A zsűri, mindenkit két vers alapján rangsorolt. Egy kötelező *Ágoston Julián-vers*, s egy szabadon választott költemény alapján, mindössze annyi kritériummal, hogy istenes legyen. Ezeket hallgatva valóban sokat okulhattunk egymástól. A zsűri szakmai tanácsát is mint hasznos útravalót hozhattunk haza. Mennyi mindent kell csiszolni produkcióinkon!

Mikor ez a nagy esemény véget ért, sokkal felszabadultabbá vált a légkör, s gondtalanul élvezhettük a változatos programokat, így a múzeumlátogatást, lovas kocsikázást. Megismerhettük kis hazánk egyik gyöngyszemét, a Szarvasi Arborétumot, s külön szerencse, hogy mindezt ősszel, hisz most az erdő nemcsak a zöld árnyalataiban pompázik, hanem mint egy festékpaletta színekavalkádja díszel. Sajnos, mint minden jó, ez a kellemes hétvége is hamar véget ért, de már alig várjuk a következő találkozást a kedves ismerősökkel.

S hogy az előzőekben emlegetett *Ágoston Julián* miért is olyan fontos nekünk, ciszterci diákoknak?

Ez idáig jómagam sem tudtam, hogy ez a rendkívüli ember iskolánk tanára volt éveken át.

Mi már sajnos nem ismerhetjük őt, de a verseny előestéjén az egyik régi tanítványa megosztotta velünk emlékeit, s ezáltal hiteles képet festett egykori kedves nevelőjéről. Azóta sok víz lefolyt a Dunán, olykor vértől szennyezett is. Szép lenne, ha iskolánk ismét kivívná magának a régi, híres rangját, de ehhez igen sok *Ágoston Julián-lelkületű pedagógusra* lenne szükség!
Tóth Éva 11/A oszt

CSERKÉSZHÍRADÓ

„Kell egy csapat”

„A régi idők focija” című filmben mondta ezt *Minarik Ede*, aki elszántan akart egy focicsapatot létrehozni.

Ezt mondtam magamnak én is, amikor 2002 szeptemberében elvállaltam a cserkészcsapat vezetését. Újjá kell szervezni a csapatot, hiszen a régi cserkészek már elballagtak, továbbtanultak. Az első cserkészgyűlésre sokan eljöttek. Talán maguk sem tudták mire vállalkoznak.

Ki is lehet cserkész? Minden fiú és leány, aki iskolánkba jár, és akiknek fontos a keresztényi értékrend, az Isten, a haza és az embertársak. Szereti a természetet, az állatokat, és védi is ezeket az értékeket. Gyere közénk! Legyél te is egy jó csapat tagja!

Mit csináltunk eddig? Túrázunk, például emléktúrákon vettünk részt, sőt még a Mikulással is együtt jártuk a hegyeket. Táboroztunk, például nyáron Szegeden. Vetítéssel egybekötött előadást hallgattunk a Bükk madarairól

és növényeiről, de ismerkedtünk az ásványokkal is. Játékosan tanultunk sátort verni és bontani. Megismertük a cserkész törvényeket is, amelyek betartására kell a mindennapokban ügyelni. Minden szerdán a 6. óra után találkozzunk a hittanteremben. Megtanuljuk majd a térképet használni, énekelünk, játszunk, imádkozunk, sokat túrázunk ebben a tanévben is. Nyáron megint sátorozunk, táborozunk és kalandtúrákat teszünk.

Az első cserkészjelöltek – Hoór Dorottya, Szilágyi Szandra, Reszegi Bernadett, Szabó Ágnes, Barta Viktória, Tóthpál Tímea, Glück Viktóra - 2004 tavaszán tesznek fogadalmat. A cserkészcsapat most egy ősre való gyerek, ám ők valóban komolyan gondolják a cserkészetet. Igazán örülök, hogy az idén sok ötödikes cserkészjelöltünk van, Kevés azonban a felsőbb évfolyamra járók aránya. Mi őket is szeretettel hívjuk és várjuk! Szükség van tapasztalt, más csapatban dolgozó cserkészekre is!

Kell tehát egy csapat! Jelentkezni lehet a cserkészfoglalkozásokon, Köből Zsolt tanár úrnál vagy nálam, Köves Eszter tanárnőnél.

Jó munkát!

Köves Eszter segéd-tiszt-jelölt

ÍGY ÍRUNK MI

Természetjáró gyerekek országos találkozója-

2003. július 23-án indultunk Szegedre a szikásfürdői kemningbe a TERMÉSZETJÁRÓ GYEREKEK ORSZÁGOS TALÁLKOZÓJÁRA. Háromórás vonatkozás után érkezünk Szegedre, majd félórás buszozás következett. Megérkezünk a táborba, és még meg kellett birkóznunk a sátor felverésével. (Ez elég jól sikerült, a hét folyamán egyszer sem szakadt ránk a sátor.)

A megnyitó ünnepségen sokan köszöntötték a résztvevőket, köztük a polgármester is. Az ünnepség után felderítettük a tábor területét, hamar megtaláltuk a két medencét. A sötétség beálltával éjszakai túrára indultunk: egy térkép és egy útmutató segítségével a sötétben kellett megtalálnunk elrejtett pontokat, és időre kellett épségben visszatérni a táborba. Izgalmunkat nevetéssel próbáltuk leplezni. Sosem gondoltuk volna, hogy ilyen jól tudunk a sötétben tájékozódni, majdnem minden pontot sikerült megtalálnunk. Éjjel egy órára értünk vissza a biz

tonságot nyújtó táborba. Másnap a bőséges reggeli után városismereti vetélkedőre vártak bennünket. A verseny közben megismertük a Tisza körutat, a Széchenyi teret és még sok díszes épületet. Végül egy tesztet kellett kitöltenünk Szeged hírességeiről és nevezetességeiről. Ezt az akadályt is sikeresen vettük. Délután szabad programunk volt: fürödtünk, sportoltunk, beszélgettünk. A harmadik napon felejthetetlen kirándulást tettünk Ópusztaszerre. Megnéztük a Feszthy-körképet, érdekes előadást hallottunk őseink bevonulásáról, sétáltunk az emlékparkban. Délután nappali túraversenyen madarakat, leveleket kellett meghatározni, Csongrád megye városait kellett megnevezni. Itt is sok értékes pontot gyűjtöttünk. A negyedik napon különösen nagy megpróbáltatás várt ránk: az ásatthalmi teljesítménytúra. Tűző napon, legalább 40 fokos hőségben gyalogoltunk húsz kilométeren keresztül. Legnagyobb örömünkre az ásatthalmi strand volt a cél. Így frissítő lubickolás után indultunk vissza a táborba. Késő délután volt az eredményhirdetés: ötvenkét csapatból a hetedik helyezést értük el. Csapatvezetőnk, Köves Eszter tanárnő elégedett volt a teljesítményünkkel, hisz nekünk ez volt az első nagy táborozásunk.

Ez aztán kaland volt a javából!

Hoór Dorottya – Reszegi Bernadett – Szilágyi Szandra 7. C oszt.

A szeretet szigete

A szaléziak jól bevált nevelési módszere az, hogy a fiatalokat a természettel és a játékokkal próbálják meg közelebb hozni Istenhez. Így szerzett nagy elismerést a fiatalok között Bosco Szt. János, ki a fenytételeket mellőzve szelíden, játékosan próbált hatni az ifjúságra. Magyarországra a XX. század elején, 1913-ban jöttek. Első központjuk Péli-földszentkereszt volt, mely a Pilis szívében, Nyergesújfalutól csupán néhány km-re fekszik. Itt rendezik meg az immár hagyománnyá váló animátorképzőt, azaz ifjúsági vezetőképző tábort. Ezt közvetlenül egy pár napos kis hittantábor követi, melyre a programokat és a jó hangulatot a frissen felkészített animátorok biztosítják. A szaléziak célja a táborral és a zárandokházzal az volt, hogy a fiatalokat felkészítsék a mindennapok lelki megpróbáltatásaira, kísértéseire. Hisz tisztában vagyunk azzal, hogy a világból megannyi veszély leselkedik a hitünkre. Sokszor érezhetjük magunkat pontosan ezért kirekesztettnek vallásunk, értékrendünk miatt ha éppen nem vallásos környezetben lennénk. Már-már fölösleges tehernek érezhetjük ezeket, de nekünk éppen ekkor kell a legerősebbnek lennünk, hogy megőrizhessük legfőbb kincsünket: a hitünket. A tábor jelszava a Dzsungel könyvéből való volt: „Egy vérből való vagyunk, te meg én!” És valóban! Mérföldes lelki öröm az, amikor az ember látja, hogy hitével nincs egyedül a világon, és sokan mások is úgy,

olyan aktivitással gyakorolják a hitüket. Új erőre kapunk ilyenkor, és aktívan bekapcsolódhatunk a csapat szellemébe. A kicsik és nagyok, kortól és nemtől függetlenül megértik egymást. Ebben támogatóink a szalézi atyák, kik az életüket áldozták a fiatalságnak. Példájukat ma is világszerte követik. - Eredményesen!

Kormos Péter Pál 10. A oszt.

Szlovákia

Túrabakancs, hátizsák, zsebkés csokoládé, kulacs; mindezek a túrázás elengedhetetlen kellékei. Pihentek a helyükön, hogy a nagy nyári erőpróbára újra elővehessem őket. Hívott minket a távoli hegy, a Magas-Tátra.

Sokan kérdezték már, miért jó hegyet mászni. Miért is?

Az egyik augusztusi reggel már fél ötkor csörgött a vekker, de most örömmel ugrottam ki az ágyból. Pakolás, rohamtea, reggeli. Még egy utolsó csomagátnézés. Minek ez a hosszú selyemruha? Sose lehet tudni, lesz búcsúest is. Tömeg, tolongás a parkolóban. Ezernyi aggódó szülői kérdés. Telefonszámcsere. Úgyis kikapcsolom. Fő, hogy ők ezt nem tudják. Minden csomag és gyerek a helyén. Indulhatunk.

Végre fent vagyok a hegyen. Hajnalban kelek. A táborból jól látszanak a Tátra sziklacsúcsai. Hihetetlenül tiszta a levegő. Szikrázó napsütés. Már nem is vonz többé az ágy. Gyors reggeli, ki tud többet falatozni akció. Vajon mitől oly nehéz a hátizsákom? Konzerv, kifli, zsebkés, esőkabát, fél liter víz (még szerencse, hogy ez nem a Szahara). Az üveg méz talán túlzás, bár ha összetalálkozom egy medvével.... még jól jöhet.

Gyönyörű tájakon jártam. Sok helyen már sokadszor. Az idén egy álmom is megvalósult. Feljutottam a Kárpátok tetejére, a Gerlachfalvi csúcsra.

Még sötét volt. Aludt az egész tábor. S mi húszan – köztük Telek Tamás, Szókovács Balázs és én – dideregve indulunk el a NAGY hegyre. A hajnali derengő fényben összekoccanó foggal vettük fel a beülőket (ez egy hegymászó segédeszköz) és kapcsoltuk össze magunkat a kötéllal. Tapostuk az utat egyre feljebb. Kapaszkodtunk sziklába, láncba, kötélbe. Meg kell mászni ezt a nagy hegyet, ami előttünk magasodik! 2644 méter. Az már a felhők felett van. Fel kell jutni a tetejére. Hogy miért is? Mert ott van.

Már négy órája gyalogoltunk, amikor feltűnt a csúcs. Fáradtan, de feljutottam. Őrület. Odafent minden más dimenzióba kerül. Nem érted, miért pocskoltad eddig a szabadidődet másra. Van a természet, és vagy te, és vannak az érzéseid, a vágyaid és a félelmeid. Korlátot csak saját korlátaid jelentenek. Ez maga a szabadság.

Lefelé ereszkedve a sziklafalon, függve a kötélben, szinte eltűnik a félelem. Koncentrálni próbálok, hogy elérjem a láncokat. Mire leérek a lábam már csak egy sajtó tömeg.

Eltelt a hat nap. Haza kell menni. Legszívesebben sírva fakadnék, amikor eltűnik a messzeségben a hegy. Már azt tervezem, mikor térek vissza. Nem ugyanaz az ember jött le a hegyről, mint aki felment. Minden megváltozott. Az eddigi lényegesnek vélt dolgok lényegtelenné, a lényegtelenek fontossá váltak.

Elértem a célt, megmászta a hegyet, legyőztem önmagam.

Fiúk, lányok másszunk még hegyet EGYÜTT!!!

Köves Eszter tanárnő

Lengyelország

Ahogy véget ért a tanév, néhány nap múlva a családommal elindultunk Lengyelországba, Zakopaneba nyaralni.

Korán reggel kellett indulnunk, Bánrévénél léptük át a magyar határt. Poprád felé ismerős tájakon haladtunk, mert már többször jártunk a Magas-Tátrában. Délután érkeztünk meg Zakopaneba, ahol hamar megtaláltuk a számunkra ideális szállást. Estefelé pedig elindultunk felfedezni a 25 000 lakosú várost. Eljutottunk a sísáncokhoz, ahol a nyári meleg ellenére sielőket is láttunk.

Másnap elkezdődtek a hegyi kirándulások. Nekigyürkőztünk, és mindjárt a Giewont csúccsal kezdtük, ami 1894 méter magas, s a tetején egy 15 méter magas kereszt áll. Úgy hírlík, 1900-ban rabok cipelték fel és emelték a keresztet a hegy tetejére. Nekünk két és fél órással útba került, míg feljutottunk oda, a végén már sziklába szerelt láncokon kapaszkodtunk fel a keresztig.

Harmadik napon kocsiba ültünk, és meg sem álltunk Wieliczkáig. Ott megnéztük a sóbányát, majd Krakóban megtekintettük a Wawelt. Ez egy vár, amelyben sok érdekes kiállítás és egy koronázó terem is található, mivel a lengyel királyokat ebben a várban koronázták meg. Majd a főtéren sétáltunk.

A következő napon elhatároztuk, hogy megkeressük Morskie Oko. Ez egy tengerszem a lengyel-szlovák határ közelében. Egy kilenc kilométeres ösvény vezet fel a tóhoz, aminek a megtételéhez nekünk két órára volt szükségünk. Nagyon elfáradtunk felfelé menet, de amikor felértünk, a látvány minden fáradságunkért kárpótolt bennünket. A tó vize nagyon tisztán csillogott, a környező hegyek tükörképeit is látni lehetett a vízen. A felhők pedig olyan alacsonyan szálltak, hogy majdnem meg tudtam fogni őket.

Másnap reggel már csomagoltunk, és indulunk haza felé, de a szlovákiai Ruzbachy mellett egy hajdani kráterben letkezett tóban még meg is fürödtünk.

Csodálatosan teltek tehát ezek a napok, és mindenkinek javasolom, hogy – ha teheti – látogasson el Lengyelországnak erre a természeti adottságokban és történelmi emlékekben is gazdag vidékére!

Kovács Balázs 6. C oszt.

Road to Manchester

A békéscsabai Manchester nyelviskola az ország számos városában szervez nyelvtanfolyammal egybekötött utakat Angliába. Iskolánkból a tavaly nyáron már több tanuló is részt vett ezen az utazáson. Az idén négy tanulóknak és Kovács Ottóné tanárnőnek volt erre lehetősége.

Az utazás várva várt napja július 4-e volt. Ez a nap az amerikaiak számára a Függetlenség napja, nekünk pedig irány Anglia. Strassbourg, Köln, Brüsszel érintésével a harmadik nap hajnalán keltünk át a csatornán. Warwick kastélyát és Shakespeare szülőházát néztük meg először.

Manchesterben családoknál laktunk. Velünk lakott még két hongkongi és két svájci fiú is. Délelőtt iskola volt tudásunk szerint csoportokra osztva, délután programokkal kötötték le fölös energiáinkat. Jártunk Yorkban és Chesterben, Yorktownban pedig végigsétáltunk egy angol kastély pompás termein és lenyűgöző kertjén. A

tájékozódással néha baj volt egyeseknek, mivel minden ház vöröstéglából épült, és nagyon egyforma. De a város tele van szebbnél szebb parkokkal, ligetekkel. Legnagyobb élményt - nekünk fiúknak – a világhírű Old Trafford, a Manchester United – Van-e olyan, ki e nevet nem ismeri? – stadionjának és múzeumának megtekintése jelentette.

Estéinket hangulatos pubokban töltöttük. Az angol emberekkel megismerkedve rájöttünk, hogy nem is olyan fagyosak, mint ahogy hírlík. Kedélyesen elbeszélgettek az idegenekkel, udvariasan érdeklődtek kilétünk felől, és szívélyesen útba igazítottak, ha erre volt szükségünk.

A hatodik napon szomorúan keltünk útra, mert még szívesen maradtunk volna. Hazafelé még egy felejthetetlen napot töltöttünk Londonban, majd június 13-án az ünnepre készülődő Párizsban sétálhattunk a Szajna partján, a Champs-Élysées-n, és végül felmehettünk az Eiffel-toronyba is.

Holló Albert 12.A és Kovács Ákos 12. K osztályos tanulók

Az angliai út Broadstairsbe

Azóta vártuk ezt az utat, mióta a felettünk járó évfolyam hazaérkezett. Egyik pillanatban még irigyelve hallgatunk élménybeszámolójukat, a másikban pedig már a buszon ültünk. Néztük, ahogy elhagyjuk a magyar határt, s éreztük, egyre közelebb kerülünk ahhoz a helyhez, amelyről oly rég óta álmodtunk.

Amilyen gyorsan eltelt az ott töltött tíz nap, annál nehezebben múltak az órák a buszon.

Hol vagyunk? Mennyi van még hátra? - hangoztak a kérdések. Ám mindenki elhallgatott, mikor Brüsszelbe értünk. A belváros hangulata (és a sörfesztivál forgataga) mindenkit elvarázsolt. De sajnos nem időzhettünk sokat, hiszen úti célunk még messze volt. Az éjszakát egy hotelben töltöttük, korán reggel pedig indultunk is tovább, hiszen időben oda kellett érni a komphoz. Ott már az osztály álmosabb fele is felébredt, ha nem az izgatottságtól, akkor a hűvös szélétől. Átérésünk után már semmi sem állíthatott meg minket. Kivéve egy rövid séta a híres fehér doveri sziklákon és a deali városban.

Broadstairsbe vasárnap délután érkeztünk meg. Az osztálytársainkkal csak másnap reggel találkoztunk az iskolában, ahol tapasztaltuk, hogy az ottani tanárok nem olyan hűvösek, ahogy mi gondoltuk, hanem inkább barátságosak. Délután egy rövid városismereti kvízen felfedeztük a fontosabb helyeket és érdekességeket, például az Dickens Múzeumot, melyet később meg is látogattunk.

A második nap kaptuk meg a heti tervünket, melyben szerepelt karaoké, az angol énekek estéje, táncest, uszoda, mozi, bowling, a doveri vár és a canterburyi apátság látogatása és még sorolhatnám. Ezek közül több rögtön elnyerte tetszésünket. Ilyen volt a táncest, melyről nyugodtan kijelenthetem, a legkedveltebb este volt az osztály körében. Itt megtanultunk néhány hagyományos angol táncot, s közben sokat nevtünk saját ügyetlenségünkön. Személy szerint nekem a másik kedvencem az énekest volt, és azt hiszem, még jó páran osztják a véleményemet. Itt olyan öröközöldek csendültek fel, melyeket szinte mindenki ismer. Köztük a Beatlestől az All my lovin' is, mely mára az osztály számává nőtte ki magát.

A délutánok közül pedig talán a bowling volt a kedvenc. Azért nyerte el tetszésünket, mert itthon nincs nagy múltja ennek a játéknak. De ha már játékról és szórakozásról van szó, meg kell említenem a partot is, ahol a legtöbb szabadidőnket töltöttük.

A második vasárnap ellátogattunk Canterburybe egy szentmisére, majd volt pár óránk, hogy felfedezzük a várost.

Az utolsó délután fájó szívvel búcsúztunk el tanárainktól, diáktársainktól és természetesen a tengerparttól, melynél sok örömteli órát töltöttünk el. Rossz volt elválni ettől a kicsit könnyebb és önfeledtebb világtól. A hazajövetel legkellemesebb pontja a párizsi városnézés volt.

Érdekes, hogy több ember az Eiffel-tornyot említi legkiemelkedőbb emléknek. Szerintem nehéz lenne választani London, Párizs, Brüsszel vagy épp a broadstairsi napok közül.

Azt hiszem, nyugodtan kijelenthetem, mindannyian nagyon szép emlékekkel és talán egy-egy életre szóló barátsággal lettünk gazdagabbak. Remélem, hogy ha nem is együtt, de külön-külön még visszatérhetünk ezekre a gyönyörű tájakra.

Misz Kata 10.K oszt.

Egyesült Államok

A szüleim munkahelyén meghirdetett amerikai ösztöndíj segítségével cserediákként töltöttem az Egyesült Államokban egy évet.

Iowában laktam, egy Remsen nevű kisvárosban, ahol 1500-an élnek. A családban – ahová kerültem – négy gyermeket neveltek a csereszüleim. A családtagok rendkívül kedvesek és segítőkészek voltak, elhalmoztak minden jóval. „Apukámat” Ronnak, „anyukámat” Rebeccának hívták. A 11 éves „húgom” Elizabeth, a 16 éves „öcsém” Michael, a 17 éves nővérem Kathryn; s a már főiskolás Anne voltak a gyerekek. Anne már nem lakott együtt a családdal.

Bár már 10 éve tanultam angolul, eleinte voltak problémáim a tudásommal, de „szüleim” sokat segítettek és megértők voltak. A városban két iskola volt, s én a Remsen Union Community High School tanulója voltam, s itt még egy másik cserediák is tanult. Az igazgató úgy ítélte meg a tudásom alapján a négyes, azaz a „Senior” osztályba kerülhetek. Az osztálytársaimmal csak a szünetekben és az ebédlőben találkozhattam, mert az órákon nincs együtt az osztály. Őszintén megvallva az iskolarendszer nagyon könnyű volt, általában naponta 8 órám volt, reggel 8.20-kor kezdődött a tanítás egészen délután 3.25-ig. A tanárok a tanítás nagyon könnyen vették, úgy beszéltek a tanítványaikkal, mint a barátjukkal, rendkívül szívélyesek és megértők voltak. Az osztályzatokról a diákokkal diszkrétan, négyesemközt beszéltek. Minden nap ugyanazok az óráim voltak, és ha egy kicsit odafigyeltem az órán, akkor otthon már tanulnom sem kellett. Ez jó volt, mert az iskola után mindig volt valami program. Ősszel röplabda-, télen kosárlabda-, nyáron pedig softballedzések voltak. Néha pedig az edzések után még énekkari próbánk volt. De szívesen mentem ezekre az edzésekre és a próbákra, mert rengeteg minden tanulhattam ott. A végzős osztályba jártam, így volt szerencsém az év végén el is ballagni a középiskolából. Azt hiszem, életem egyik legszebb emléke ez, hiszen nem mindenki mondhatja el, hogy 16 évesen befejezte a középiskolát az Egyesült Államokban.

Természetesen az iskolával is sokat kirándultunk. Novemberben a közös osztály-kiránduláson megnézhettem New York nevezetességeit. Voltam az Empire State Building tetején, láttam a Szabadság-szobrot, a World Trade Center romjait, a Rockefeller Centerben láttam az NBC stúdióját, és voltam a Broadway-n is. Egy más alkalommal Washingtonban voltunk, ahol a Fehérházon kívül láttam még a Washington sajtóházát, a Jefferson emlékművet, egy kém-múzeumot, a történelmi és természettudományi múzeumot, ahol megdélhadtam a világ legnagyobb gyémántját.

Ballagásom emlékére az iskola zászló előtt

A „családommal” pedig

Iowa Környékét fedezhettem fel. Láttam a Mount Rousmort, ami Washington, Jefferson, Franklin és Hamilton sziklába vésett domborműve. Voltam a Yellow Stone-ban is, ahol Maci Laci lakik, és csodaszép gejzíreket is láttam, amelyek különböző színekben pompáztak. Láttam a Fekete-hegységet, a Missouri folyót, és Omahába az állatkertbe is eljutottam, ahol tehenet fejtem, tevelgettem és egy kis elefánton is ülhettem.

Egy cserediák könnyen tud magának barátokat találni, hiszen mindenki az ő társaságát keresi. Eleinte volt egy kis akcentusom is, így még viccesnek is találták a kiejtésemet. Sok barátot szereztem így, s a hétvégéim is sűrű programokkal teltek.

A kintlétem alatt nagyon otthonosan éreztem már magam, tipikus amerikaivá váltam. Így volt is nagy sírás-rívás a reptéren, amikor haza kellett jönnöm. Aztán 26 órás repülőút után a viszontlátás örömétől szintén sírva borultam a valódi szüleim nyakába Budapesten. Jó volt újra hazajönni, mert a családom, az itteni barátaim már nagyon hiányoztak. Nagyon nehéz volt visszazoknom a magyar körülmények közé, s ha lehetne, még szívesen visszamennék.

Lezsák Dóra 10. A osztály

Németország

Minden évben megrendezi a Goethe Intézet és a „Pädagogischer Austauschdienst” a németnyelvű versenyt, melyen az ország gimnáziumainak 10. és 11. évfolyamos tanulói vehetnek részt. Egy megadott témáról pályamunkát és egy olyan plakátot kellett készíteni, mely visszatükrözi a történet lényegét. Idén még plusz feladatként kaptuk: fogalmazzuk meg, miért fontos az idegen nyelvek ismerete és használata. Hosszú és fárasztó út vezetett el addig a napig, amikor a Goethe Intézet német anyanyelvű alkalmazottja, Helga Fiechtner asszony előtt számot adhattunk tudásunkról. Még tisztán emlékszem arra a napra, amikor kedden reggel kiderült, hogy megkaptam az ösztöndíjat, és három hetet eltölthetek Németországban.

Hamar elszaladtak a tanévnek még a hátralévő hetei, s azon vettem észre magam, hogy ideje bepakolni a bőröndöket, és indulni Budapestre. Június 24-én innen indult a buszunk, s itt találkoztunk azokkal a diákokkal, akik szintén megnyerték ezt az ösztöndíjat.

Első állomásunk Hofgeismar volt, ahol 12 diák vett tőlünk búcsút, majd 24-en továbbfolytattuk utunkat Marburg felé. 11 társammal ebben a gyönyörű szép egyetemvárosban töltöttem el a három hetet. A harmadik csoport pedig 26 órányi út után megérkezett Merzigbe.

Tanulmányút Marburgban

Marburg a 80.000 főnyi lakosával nem messze fekszik Kőlnből, szinte Olpe mellett, hol iskolánk testvérgimnáziuma is található. Gyönyörű hegyek veszik körbe a várost, rengeteg az erdő. Az iskola nagy parkja, lovardája, foci-pályája lenyűgözte a kis magyar csoportot. A hangulatos kis faházikók, melyek tanteremként szolgálnak, örömtelivé tették a tanulásunkat. Minden hétköznap négy óránk volt. Kettő a magyar tanárnőnkkel, Volosinné Lucza Évával, és kettő német anyanyelvű tanárokkal. Legtöbbször németországi szokásokról, hagyományokról beszélgettünk. Természetesen szívesen meséltünk mi is a magyarság történelméről, ünnepeiről. A tanulás mellett szórakozásra is volt lehetőségünk. Kirándultunk Frankfurtba, Kasselbe és a Rajnához. Minden út jelentett számomra valami életre szóló élményt. A kasseli planetárium és a hatalmas park gyönyörű. Minden nap délután három órakor a Herkules szobortól többszáz lépcsőn át, félórán keresztül tartó vízijáték szórakoztatja a turistákat. A játék szépségét csak az élheti át, aki már látta ezt a csodát. A rajnai kirándulás is egy örök emlék számomra. Magyarórán tanultuk Heinrich Heine Loreley című művét, melynek alapja egy monda. Egykoron volt egy aranyhajú lány, aki bájos hangjával a hajósokat a halálba bűvölte. Luxushajós utazásunk során mi is láttuk azt a sziklát, melyen Loreley ült, és haját fésülve elbűvölte a férfiakat.

Egy-egy fárasztó nap után nagyon jó volt visszatérni a vendégfogadó családhoz, ahol az anyuka és lánya mindig finom német specialitásokkal kedveskedett nekem. Az estéket mindig a családdal töltöttem, sokat beszélgettünk. Örömmel meséltem nekik Magyarországról, Eger nevezetességeiről, a magyarok szokásairól. Július első hete Marburg városának az ünnepe volt, melyen nagy meglepetésemre magyar néptáncosok is felléptek. Nekünk, tizenkettőnknek is feladatunk volt, hogy a búcsúestre összeállítsunk egy műsort, mely a magyarokat mutatja be vendéglátóinknak. Az iskolában magunk után hagytuk az általunk készített plakátokat, térképeket, hogy az ott tanuló diákok és tanító tanárok mindig szeretettel gondoljanak ránk.

Utólag is úgy gondolom, hogy a kitaró munka megérte, mert életreszóló élményekkel és barátokkal lettem gazdagabb. Ajánlom minden nyelvet szertő diáknak, hogy foglalkozzon hasonló pályázatokkal, hisz érdemes. Nemcsak a győzelem a fontos, hogy néhány hetet eltölthessünk más külföldi országban, hanem az is, hogy a munkába fordított energiánk, a megtanult szövegek, a szavak később még biztos, hogy hasznunkra válnak.

Pázmándi Edit 11.A osztály

Meine Stipendienreise im Sommer 2003 in Deutschland

In der 11-ten Klasse hatte ich die Möglichkeit, am Landeswettbewerb des Pädagogischen Austauschdienstes teilzunehmen, und ich habe im Wettbewerb ein Stipendium für eine Studienreise in Deutschland gewonnen. So konnte ich im Sommer 2003 drei schöne Wochen in Deutschland verbringen.

Unsere Gruppe fuhr am 24-ten Juni nach Hofgeismar, wo wir bei deutschen Familien wohnen und im Gymnasium lernen konnten. Die Fahrt war ziemlich lang und ein bisschen anstrengend, aber so hatten wir genug Zeit, einander kennen zu lernen. Wir waren zu 12. Unser Begleitlehrer war sehr nett, und mit ihm konnte man alles besprechen.

Ich hatte auch mit der deutschen Familie Glück. Sie waren sehr nett und hilfsbereit. Ich habe mich dort nicht wie ein Gast gefühlt, sondern wie ein Familienmitglied. Wir machten schöne Ausflüge, und abends hatten wir verschiedene Unterhaltungsmöglichkeiten. Wir gingen in Discos, zur Hausfete, zu gemütlichen Veranstaltungen, wo wir viele Menschen kennen gelernt haben.

In Hofgeismar wohnte ich in der Mitte der Stadt, so war uns alles nah. Es war mir interessant, dass in der Stadt mehr ausländische Menschen leben, als Deutsche. Wir besuchten das Gustav Heinemann Gymnasium. Dort gab es im Juli noch Unterricht. Vormittags hatten wir 4-5 Stunden, nachmittags und an den Wochenenden machten wir Ausflüge. Wir fuhren gemeinsam nach Kassel, Detmold, Eisenach und in die Wartburg. Wir hatten auch verschiedene kulturelle und Sportprogramme.

Die Stunden waren sehr interessant. Wir lernten viel, und machten auch lustige Sachen. Dabei sprachen wir alle viel Deutsch.

Ich habe mit vielen ungarischen und deutschen Jungen und Mädchen Bekanntschaft gemacht, sogar auch Freundschaft geschlossen. Ich hoffe, dass ich mich mit ihnen nochmal treffen werde. Vielleicht kommt die deutsche Familie im nächsten Sommer zu uns zu Besuch. Ich würde mich darüber sehr freuen.

Szilvia Kuzsella 12/A

Meine Studienreise in Deutschland. Ich war in Merzig, in Saarland

Im Sommer 2003 hatte ich die Möglichkeit, mit dem Stipendium des deutschen „Pädagogischen Austauschdienstes“ drei schöne Wochen in Deutschland zu verbringen.

Das war ein unvergessliches Erlebnis für mich.

Ich fuhr mit einer kleinen ungarischen Gruppe nach Merzig. Diese Stadt befindet sich in Saarland. Dort habe ich an einem Deutschkurs teilgenommen. Ich wohnte bei einer sehr netten Familie, wo ich wie ein Familienmitglied aufgenommen wurde. Meine Gastgeber waren sehr nett und freundlich, deshalb hatte ich nie Heimweh. Wir machten oft zusammen Ausflüge.

Der Kurs fand im Gymnasium am Stefansberg in Merzig statt. Wir hatten viele Deutschstunden, Vorlesungen und Seminare, und wir durften auch die Unterrichtsstunden im Gymnasium besuchen.

In der Freizeit hatten wir verschiedene kulturelle Programme. Wir besichtigten die Stadt Merzig und machten schöne Ausflüge nach Saarburg, nach Saarbrücken, nach Trier, und nach Losheim zu einem schönen See. In Saarbrücken waren wir im Parlament. In Trier besichtigen wir den Dom, die „Porta Nigra“ und andere schöne römische Baudenkmäler. Unser Lehrer, Herr Edmund Quinten, war ein fantastischer Fremdenführer.

Wir hatten auch die Möglichkeit, nach Luxemburg und nach Frankreich zu fahren. In Luxemburg besichtigten wir die Hauptstadt. In Frankreich waren wir in Straßburg. Dort bewunderten wir den prachtvollen Dom, und dann hatten wir eine interessante Führung im EU-Parlament. Das war ein besonders großes Erlebnis für mich.

Wir waren immer mit den deutschen Freunden zusammen, und wir konnten uns viel unterhalten.

Meistens waren wir in der Schule. Der Unterricht war sehr interessant aber auch sehr anstrengend. Wir konnten nicht nur die Sprache üben, sondern ein bisschen auch die deutsche Kultur kennen lernen. Die deutschen Lehrer waren sehr geduldig, und freundlich. Sie unterrichteten uns so gut wie die ungarischen Lehrer.

Ich freue mich sehr darüber, dass ich diese Stipendienreise gewinnen konnte. Dazu trugen wohl nicht nur die Deutschstunden bei, sondern auch das, dass ich 2002 die Möglichkeit hatte, am Schüleraustausch zwischen unserem Gymnasium und dem Sankt Franziskus Gymnasium in Olpe teilzunehmen.

Nóra Nagy 12.A .

Erdei iskola Vének

Vének. Erdei iskola. – Ezek a fogalmak eddig a 6. C osztály számára ismeretlenek voltak, míg szeptember 22-én el nem indultunk Vénekre, az Erdei Táborba.

A hely csodaszép. Vének Győr – Sopron - Moson megye egyik kis faluja. Annyira kicsi, hogy mindössze 150 ember él itt. A gyerekek száma 12. Ebből következik, hogy osztályunk 32 tanulójának hangja verte fel egy álló hétig e kicsi falu csendjét. A táborunk a falu közepén állt, a Mosoni- és az Öreg-Duna közelében egy piciny ligetben.

A szállásunk egy különlegesen készített jurtaszerű épület volt. A kerítéssel védett kör alakú jurtasátorban ötfős helyiségeket építettek. Ezekben laktunk. Középen volt egy belső tér, amelynek közepén, ott, ahol valamikor a füst szállt ki a jurtából, egy élő, eleven fát ültettek, amely mára már kinőtte a jurtát. A fehérre meszelt, és náddal is borított „sátor” előtti fedett részen tartottuk az óráinkat és a közös foglalkozásainkat. Itt táborozott tehát harminckét tanuló és négy tanár.

A tanáraink lelkesen gondoskodtak arról, hogy soha ne unatkozzunk. Volt részünk minden jóban. Játékosan, természetes környezetben tanultunk

meg sok hasznos ismeretet a környezetünk élő- és élettelen világáról, önmagunkról. Minden reggel és este tornáztunk. Hollóné Judit néni és Kormos Norbert ducitornái hosszú ideig emlékezetesek maradnak számunkra. Fantasztikus túrákon vettünk részt. Bejártuk a Duna piciny szigeteit, ártéri erdőit. Vargáné Réka néni érdekes, biológiai ismereteket tartalmazó vetélkedői jól edzették a szellemünket. Bárdosné Zsuzsa néni szuper focibírónak mutatko-

zott. Kedves humora üdítően hatott ránk. Ibolya néni, az osztályfőnökünk helyenként idegeskedett miattunk, nehezményezte a hiperaktivitásunkat.

A véneki Duna felejthetetlen. Egy hajókiránduláson, ha csak tízperc erejéig is, de kapitánnyá válhattunk. Az őszi Duna-part sokféle színével, a bágyadt napsugár melankolikus hangulatával lírai gondolatokat is elindított bennünk.

Az egy hét alatt csodáltuk a tanáraink kreatív energiáit. Bölcs humorral, helyenként szigorúan, de fantasztikus színességgel, fáradhatatlanul szervezték a programokat. Köszönet nekik mindenért!

Péntek este kissé fáradtan, de elérékenyülve ültünk le a tábortűzhöz. Úgy éreztük, együvé tartozunk. Egy hét alatt összekovácsolódott ez a kis csapat. Köszönjük!

A 6. C osztály tanulói

Németország-Olpe

Ebben a tanévben szeptember 18-29 között ismét lehetőség nyílt arra, hogy, iskolánkból tizennégy fős tanuló-küldöttség - Rák Sándorné és Lénárt Veronika tanárnők vezetésével - ellátogasson az olpei St. – Franziskus – Gimnásiumban. Ez alkalommal a beszámolót Derekas Zsófia 11.A osztályos tanuló készítette.

Szeptember 19-én hajnalban indultunk útnak gimnáziumunk képviselőiként testvériskolánk, az Észak-Rajna-Weszfália tartományban fekvő Olpeba. Nem teljesen ismeretlenként mentünk, hiszen június elején, amikor ők töltöttek egy hetet Eger városában, volt alkalmunk megismerkedni egymással, és voltak közülünk olyanok is, akik azóta sűrűn váltogatták leveleiket. Így szinte már régi ismerősként fogadtak a vendéglátó családok.

A családi hétvége eltöltése után részt vehettünk az iskolai tanórákon, bepillanthattunk a német diákok hétköznapjaiba. Nagy örömünkre szolgált, hogy személyesen is találkozhattunk Peter Liessevel, az Európai Unió parlamenti képviselőjével, ezen a találkozón a lengyel cserediákok is részt vettek. A tanárok közös városnézést szerveztek nekünk, és eljuthattunk az olpei polgármesteri hivatalba is, ahol a város polgármestere előadást tartott a környék szépségeiről. Kedden csoportos kirándulásra indultunk, melynek célja a hegyekben fekvő Panorama Park, ahol minden korosztály jól érezte magát. Lehetőségünk nyílt Köln és Bam megtekintésére is. Az előbbi városban a dómot, utóbbiban a Német Történelmi Múzeumot tekinthettük meg. A hetet a lengyel-magyar-német est zárta, melyet közös főzés és éneklés színesített. Mi, magyarok, megcsillogtathattuk tehetségünket a konyha terén. Előkerültek ínycsiklandozó specialitásaink is - pl. bográcsgulyás –, melyeket mind a lengyelek, mind a németek jókedvvel fogyasztottak.

A búcsúzkodás nem is volt olyan egyszerű, mint sokan gondolnák, mert új barátainktól nehéz szívvel vettünk búcsút, ám hosszú út várt ránk és még egy csodálatos város, Nürnberg. Lehetőségünk nyílt különböző nevezetességek megtekintésére itt is, láthattuk például a várat, de sokaknak maradandó perceket adott a híres festő, Dürer házána a megtekintése is.

És íme egy fénykép arról az utazásról, amelyen örömmel vettünk részt, amely maradandó élményeket adott, s amelyre szívünk szerint újra s újra elutaznánk....

Derekas Zsófia 11.A oszt

Nagymarosi Országos Katolikus Ifjúsági Találkozó 2003.szeptember 27.

Nagymaros történetét nem feladatunk itt bemutatni. Ma már közel harmincéves múltra tekint vissza. Fogalomná vált ez a találkozó a hitüket gyakorló, abban megerősödni, haladni vágyó magyar katolikusok: fiatalok, családok és idősebbek számára egyaránt. Évente kétszer: tavasszal és ősszel kínál hétfégi alkalmat a szeretet gyakorlására, az együttgondolkodásra, éneklésre, imádkozásra. Nagymaros várja azokat is, akik még nem találtak rá Istenre, de őszinte szívvel és kitaróan keresik az emberi élet célját, értelmét.

Szeptember 17-én - a nagymarosi találkozók történetében először tartott - sajtótájékoztatót Nobilis Márió, az Országos Lelkipásztori Intézet főtitkára a tavaszi és az őszi találkozók témáinak egymásra épülését hangsúlyozva elmondta, hogy tavasszal az előadások és a kiscsoportos beszélgetések során az Isten és az ember közötti szeretetről esett szó. Az őszi találkozó résztvevői ahhoz kapnak segítséget, hogy megértsék és felfedezzék, mi is valójában a szeretet, miért jó szeretni, illetve hogyan kell helyesen és jól szeretni.

Annak érdekében, hogy mit jelentett ez a találkozó az iskolánkból önként jelentkező diákok számára, álljon itt néhány példa a tanulók személyes élménybeszámolóiból. „Számomra már nem ismeretlen a lelkiprágya, lelki nap

fogalma. Bár eddigi tapasztalataim jórészt csupán Egerszalókhöz kapcsolódnak, de egy most felkínált lehetőséggel élve a dunakanyari Nagymarosra is eljuthattam. Köszönet ezért elsősorban Istennek, de a velünk utazó tanár úrnak is.

Egerből korán reggel indultunk. Megérkezésünk után, kilenc órákor közös reggeli imával indítottuk a napot, majd a találkozó fő témájával, a szeretettel kapcsolatban hallottunk előadást. Ezt kiscsoportos beszélgetések követték, ezzel egyidőben volt lehetőség fakultációs programokon való részvétellel: a Kerényi Lajos piarista atya által tartott előadásra, illetve a Brückner Ákos Előd ciszterci atya vezette kérdezz-felelek programra. Számomra emlékezetes marad a bevezető előadás egyik alap gondolata, amely éppen a szeretet lényegére világított rá, különbséget téve a valódi, az Istentől eredő önzetlen szeretet és a szeretetnek látszó hamis illúzió között. A nap programjának fontos része volt a kiscsoportos beszélgetés, itt mindenki nyíltan és őszintén tárhatta fel gondolatait, oszthatta meg élményeit és tapasztalatait, vagy akár kérdéseket is tehetett fel az előadáson elhangzottakkal kapcsolatban. Hála Istennek jóval több volt a mondanivaló, mint az erre fordítható órányi idő. A nap fénypontja volt a 16 órákor kezdődő szentmise. Utána Silye Jenőék koncertje következett, mely méltó befejezése volt ennek a lelki napnak.

Ez a nap megerősített hitemben és abban a meggyőződésemben, hogy jó úton járok, amikor Krisztus nyomába szegődök." - Dani

„A nagymarosi találkozó engem megerősített a hitemben. Csodálatos volt annyi katolikus fiatal együtt látni, akik sugározták az örömet és a szeretetet. Volt egy mondat, amit szerintem jó, ha mindenki megjegyyez: „Ha sok kicsi ember, sok kicsi helyen, sok kicsi dolgot tesz, akkor a világ megváltozik.” - Annamária

„Jó volt látni, hogy sokan vagyunk, és mindenki nyitott a szeretetre, kész adni és elfogadni. Itt éreztem meg a kereszténység összetartó erejét, a testvéri közösség békét, harmóniát sugárzó légkörét. Nagymaroson jól éreztem magam. Örülök, hogy ott lehettem. Már ott elhatároztam, hogy a következő találkozón is ott leszek 2004. május 22-én, és mindenkit hívok, aki szívesen töltsen el egy napot a szeretet intenzív gyakorlásában.” - Ági

„Annak kifejezetten örültem, hogy a találkozó fő témája a Szeretet volt, mert a mai fiatalok, mi mindannyian, igen gyakran tájékozatlanok vagyunk, főképp a szeretet gyakorlati megvalósításában. Sokszor azt sem tudjuk pontosan értelmezni, hogy mi a szeretet.

Még az is tetszett, hogy a jelenlévők teljes figyelemmel fordultak a másik ember felé. Lelkileg nagyon sokat kaptam ezen a találkozón. Először voltam nagymarosi találkozón, de biztos vagyok benne, hogy a következőkre is elmegyek, mert hitbeli elmélyedésemet sokkal jobban segíti, mint azok az ifjúsági találkozók, amelyekben eddig részt vettem.” - Zsófi

„Az iskolából tízen vettünk részt ezen az ifjúsági találkozón. A megérkezésünk után reggeli imádságon vettünk részt, ahol hálaadással és kéréseinkkel fordultunk a jó Isten felé. Ezután egy előadáson vettünk részt, majd a szeretetről elmélkedhettünk kiscsoportokban. Az itt megbeszélteket ebédszünet után összefoglaltuk, majd egy szentségimádáson vettünk részt. A találkozó zárásaként következett a nap fénypontja a kb. negyven atya által mondott közös szentmise Beer Miklós váci püspök atya vezetésével. A szentmise után kicsit belehallgattunk a Testvérek koncertjébe, s 19 óra körül indultunk haza. A nap folyamán volt lehetőség szentgyónásra a templomkertben és csendes imádságra a templom alatti kápolnában. A korai kelést és a késői hazaérkezést mindnyájunk számára kárpótolta a nap bensőséges hangulata és lelki üzenete.” - Marika

„A buszon, mikor Nagymarosra utaztam, jól éreztem magam, de még nem tudtam, mi vár rám. Csak tanár úr mondogatta, hogy jól fogjuk érezni magunkat.

A plébánia hatalmas kertjében reggeli imával kezdődött a találkozó programja. A találkozó jelmondata: "Törekedjetek a szeretetre!" - erről szólt a főelőadás.

Elgondolkoztál már azon, hogy mi is az igazi szeretet? Hogyan lehet azt jól megfogalmazni? Én még így soha, csak akkor és csak ott! Csodálatos érzés töltött el, szinte megkönnyebbültem, hogy tudtam beszélni ezekről a dolgokról. Lassan - lassan elérkezett a szentmise ideje. Legalább 45 pap és legalább 3500 fiatal ünnepelt együtt Jézussal. Megfoghatatlan élmény volt ez, le sem tudom írni. Amerre csak néztem mindenki szívből és lélekből imádkozott és énekelt. Ez a szentmise valahogy más volt. Az áldozásnál csak azt láttam, hogy az egész közösség felpattan, felemelkedik, majd több száz hasonló korú fiatal indul a hozzá legközelebb levő áldoztatóhoz, hogy magához vegye Krisztust. A szentmise alatt mindannyian a fűvön ültünk, és így hallgattuk a szertartás és a prédikáció szavait. Nagyon meghitt volt. Talán másabb is, mint a templomban. Amikor elmegyek misére, úgy érzem, maga a templom adja a meghitt érzést, Isten közelségét, itt pedig a természet és a körülöttem lévő több ezer fiatal lelke sugározta Őt. Valóban igaz, hogy az Isten ott tud lenni az emberben. Ezt az ifjúsági találkozón figyeltem meg.

Esteledett. A szentmisét a Testvérek együttes koncertje követte. Nagyon jól éreztük magunkat. Jézusról, a szeretetről énekeltünk. Senki sem vetett ránk gúnyos tekintetet, csak azért, mert keresztény fiatalokként örültünk, felszabadult lélekkel. Ezt melyik szórakozóhelyről mondhatod el??

Mikor elindult velünk hazafelé a busz, sajnáltam, hogy befejeződött ez a nap. Annak viszont örültem, hogy otthon elmondhatom, mennyire boldog voltam.

Igaza volt Csák tanár úrnak, jól éreztem magam... - Kati

A mikrofon előtt elhangzott tanúságtételek és az idézett élménybeszámoló végkicsengése lényegében azonos: "Nagymaros" minden résztvevőt megszólított. Azt üzeni, hogy csak önmagunk elfogadása révén tudunk eljutni a másik ember, a mellettünk élők őszinte, igaz szeretetéhez. Van mit tennünk a tavaszi, a május 22-i találkozóig...

Csák György tanár úr

1948. Táborig napló – írta Renn Oszkár IV. gimn. tan.

Az 1947/48 évi – már igen vékony – iskolai Évkönyvben olvashatjuk: „A 213. sz. Koháry István cserkészcsapat 146 fiút vezetett a cserkész-eszmények útján Vajk Atanáz parancsnok Hervay Levente és dr. Lékai Lajos cserkész-tisztek irányításával. Csapatvezető tiszte Kékesy T. VII. o. t. A cserkészcsapatot az iskolafenntartó 334/1948. sz. rendeletével feloszlatta” – De nyári tábor még volt! A főleg IV és V-es gimnazistákból álló raj a felsőtárkányi Samassa háznál táborozott Vajk Atanáz parancsnok, Kovács Endre és Kádár László rajk-ok vezetésével. Renn Oszkár diáktársunk a Párduc őr tagja, naplót vezetett, mely 55 év után is megmaradt. Eből olvashatunk részleteket.

Reméljük előbb-utóbb a mostani 213-asok tábori élményeiről is hallani fogunk.

* * *

Balatoni táborba nem mehettem anyagiak miatt. Vajk Atanáz parancsnok úrral a Samassa-házhoz készültünk. Jelentkeztünk harmincnál többen.

1948. július 19. Hétfő

Már reggel 6^h-kor lementem ministrálni. Misét hallgatunk és elkészültünk. 10^h-kor jött egy nagy teherautó és felrakodtunk. Elbúcsúztunk a Szt. Bernát szobortól. És elindult a Szt. Bernát tábor. Felsőtárkányig gyorsan haladtunk, és sokat fulladoztunk a portól. A felsőtárkányi iparvasútnál kértünk egy csillét és felrakodtunk rá. Toltuk a csillét. A Varró-háznál a lisztet leraktuk. Itt sütik a kenyerünket. A Stimetz-házig nyögve toltuk a csillét. Itt ahogy lerakodtunk olyan záport kaptunk a nyakunkba, hogy mindnyájan befutottunk a ház pitvarába. Megebédeltünk. (Még mindenki a hazaiból) No, most kezdődött a kinszenvedés. Innen gyalog a szerkocsit húzva kellett fölmenni a Samassához. Palival előre mentünk. Rettentő sáros volt az út. Végre felérkeztünk és megláttuk jövendő otthonunkat. Leraktuk a hátizsákokat és vissza.

Kedd. 20.

½^h-kor volt az ébresztő. Utána reggeli torna. Mosdás jó hideg vízben. Nagyon felfrissültem. Szobavizsgálat rendben talált mindent. Utána az első tábori mise. Sokan áldoztak. A reggeli kakaó volt. A mi őrünknek kellett a latrinát elkészíteni. Palival a sövényt csináltuk. Az ebéd leves és spenót volt. Az én spenótomat a parnok úr ette meg. Du. 3^h-ig a latrinát csináltuk. Utána játék volt. A vacsora paprikás volt. Utána tábortűz. Sokat énekeltünk és elmerengtünk. Gondoltunk társainkra, kik a város poros levegőjét szívják. Ima után lefűvás.

Szerda. 21.

Reggeli ima után léleknevelő elmélkedés volt. Utána mise. Kakaó volt a reggeli. Naposak voltunk. Elmosogattunk. Föltettük az ebédet. Úgy befütöttem, hogy a fiúk nem tudtak megmaradni a konyhán. Délben gom-

baleves volt és zöldbabfőzelék. A gombaleves olyan jó volt, hogy tripetáztam, és alig tudtam mozdulni tőle. Du. játszottunk és olvastunk. (Volt mit, mert parnok úr egy kis könyvtárat hozott magával.) A vacsora zabpehely volt. Nem olyan jó, mint gondoltam, inkább rossz. Nyersen jobb.

Csütörtök. 22.

... Kb. 1^h-kor elindultunk kirándulni. A *Kecskor* hegyese volt az első állomás. Itt sokat fényképezett a parnok úr. Innen indultunk a Tarkőre (950 m.). Rengeteg keserves mászás után felejtethetlen kép tárult szemünk elé. Az egész Déli-Bükk ott pompázott előttünk. A ragyogó napfényben. Innen akartunk a Bálványosra menni. De már nem volt idő. A további út: *Simakő, Vöröskőbérc, Cserepeskő, Peskő*. A Vöröskő csúcsra szándékoztunk menni. A Cserepeskőig minden jól ment, de már innen nem tudtuk, hogy hol járunk. Mentünk össze-vissza. Kerestük a Peskő-barlangot. Kb. 1^h-n keresztül bolyongtunk. Közben Simon Pista elveszett. Egyszer csak kisült, hogy a Peskő-csúcson vagyunk. Innen egy nyaktörő, csalános völgyön sikerült lejutnunk a Vöröskő-forráshoz. Úgy összecsupított a csalán, hogy nem éreztük lábunkat. Végig mentünk a völgyön és haza. A vacsora fásírt. Ima. Lefűvás.

Péntek. 23.

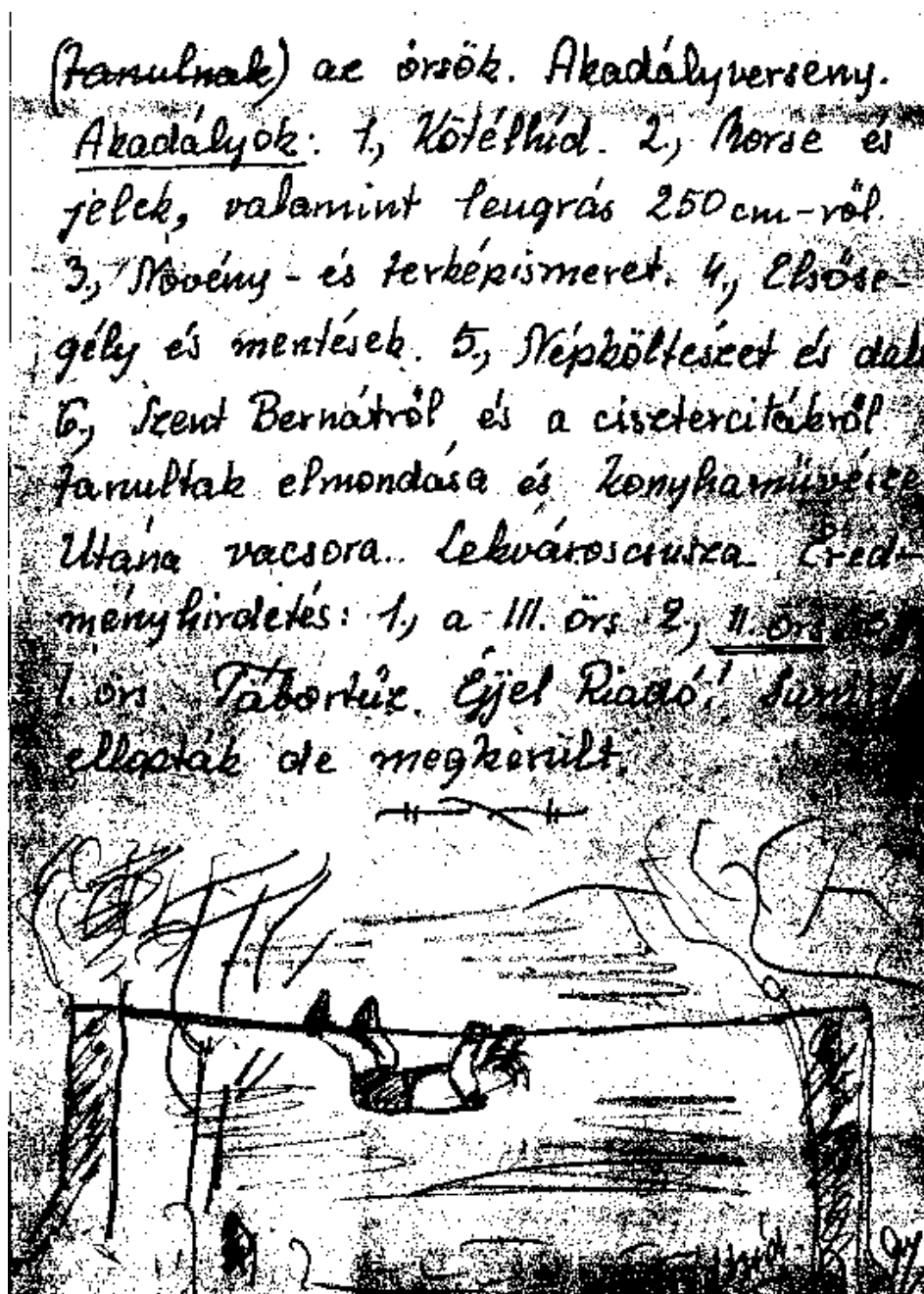
Ima. Elmélkedés. Mise. A reggeli kakaó. De. az oltárt hoztuk rendbe. Az ebéd leves és kelkáposzta. Du. 2^h-kor elmentünk a Varró-házhoz kenyérért. Este felé kézilabdáztunk. A vacsora tejberizs volt. Fain. Utána tábortűz. Rengeteg adoma hangzott el. Sokat nevtünk. Ima. Lefűvás.

Szombat. 24.

Ma korán keltünk. Naposak voltunk. Ima. Elmélkedés. Mise. Reggeli kakaó. Egész délelőtt dolgoztunk. Du. 2^h-kor őrsi portyára mentünk. Hatalmas bozóton keresztül jutottunk el a „Peskő”-házhöz. Ki van füstölve. Innen a barlanghoz igyekeztünk, de nagyon nehezen találtuk meg. Hatalmas barlang. Az ősemlék lépcsőjén lehet feljutni hozzá. Egy kürtön felmentünk a tetőre. Pali meg Sumi találtak egy jó utat. Azon indultunk haza. A Vöröskő-völgyön keresztül érkeztünk az öreg Samassához. Ima Lefűvás.

Hétfő. 26. (ma is kirándulás)

... Innen a *Faktor*-réten keresztül a *Szállás-örh.* felé siettünk. Közben rengeteg málnát ettünk. A Szállás-örházban találkoztunk *Ócsvár* tanár úrékkal. A következő út: Fekete-sár, Keskeny-rét, Háromkő, Tarkő. Már sötét volt. Egy ismeretlen völgyön keresztül mentünk vagy egy óráig (legalább nekem annyinak tűnt). Korán sötét volt. A fiúk már nagyon idegesek voltak. 11h-kor értünk a Samassa-házhoz. Esti ima. Vacsora, lefűvás

A napló egy lapja

Kedd. 27.

Ébresztő. Szokott napirend. Reggel kikötve találtuk Ruzsint. Állítólag ő tört be éjjel az éléskamrába. De nem volt igaz. Éjjel itt voltak Egerből, de annyira aludtunk, hogy nem ébredtünk föl a zörgésre.. Naposak voltunk. Egész de dolgoztunk. Rengeteg fát hoztunk. Ebéd: zöldbaleves és paprikás. Du. számháború és játék. Vacsora: leves (irtó rossz), zabpely (szintén). A tábortűz gyönyörű volt. Lefekvés.

Szerda. 28.

Szokott reggeli rend. De. kiképzés. (Morse, csomók, térképészet, elsősegély). Ebéd: krumplileves, mákos

csusza. Kaptam csomagot. Jó hazai rétes volt benne. Du. ismét tanulás. Később lementünk a Varró-házhoz kenyérért. A vacsora: kenyér pástétommal és szalámmal. Tábortűz. Itt volt *Kefe*. Őrségen voltunk.

Csütörtök. 29.

Reggeli rend. Utána tanulás és fagyűjtés. Olvasom Koszter Atya „Lurkó” c. könyvét. Ebéd: köményleves, kozmás bab és fasírt. Du. lázasan tanulnak az őrök. Akadályverseny. Akadályok: 1./ Kötélhíd. 2./ Morse és jelek, valamint leugrás 250 cm-ről. 3./ Nővény- és térképismeret. 4./ Elsősegély és mentések. 5./ Népköltészet és dalok. 6./ Szent Bernátról és a

cisztercitákról. Tanultak elmondása és konyhaművészet. Utána vacsora: lekváros csusza. Eredményhirdetés: 1. a III. órs, 2. II. órs, 3. I. órs. Tábortűz. Éjjel Riadó! Sumit ellopták, de megkerült.

Péntek. 30.

Reggeli rend. Naposak voltunk. Ebéd: zöldbaleves, lekváros csusza. Du. meglátogattak bennünket a postamesterék. Játszottunk. Vacsora: leves, csusza, hering. Rettentően jóllaktunk. Riadóra készültünk. Eltorlaszoltuk az ajtókat. Természetesen semmi sem történt. I. órs elment 2 napra.. Lefűvás.

Szombat. 31.

Reggeli rend. 11^h-kor elindultunk a Szalajkába. Egész napra. Fölmásztunk a Peskón. Megkerestük a kék utat és azon mentünk végig az *Órkő* háta mögött. Gyönyörű vidékek válogatták egymást. Fenyvesek között mentünk a *Szalajka*-völgybe. A *Szikla*-forrásnál telepedtünk le. Gyönyörű hely. Megebédeltünk. Ebéd után mentünk föl a patak mellett. Csupa vízesés az egész. Két táboron vonultunk keresztül. Felmentünk az ősember barlangjába is. Kutya út volt, és ott a kis Kilián beleesett a tóba.. Visszamentünk a *Szikla*-forráshoz és ott kis Kilián beleesett a tóba. Vissza erős iramban jöttünk. Még világosan hazaértünk. Itt volt a diri. Hervayékkal találkoztunk. A vacsora tejberizs. Ima. Lefűvás.

Vasárnap. Augusztus 1.

Szokott reggeli rend. Utolsó nap a táborban. Ilyen a hangulat is. Behánytuk a latrinát is. Itt találtam meg a nagy fejszét. Lehetőleg minden szemetet eltakarítottunk. Elbúcsúztunk a gyönyörű vidéktől. Utánunk a Samassa-ház már kihalt lesz. Este a parnok úr kiosztot-

ta a nyalánkságok csattanóját. Egy tábla csokoládét, gyógykekszet és cukrot. Utolsó tábortűz. Szomorúan búcsúztunk el a tábortól. „Üres a fészek” Ima. Lefűvás.

Hétfő. 2

Mindenki becsomagolt. Kirakodtunk a tornácra. Kitarítottuk a szobákat. Tisztán hagyunk itt mindent. Felpakoltuk a ládákat a szerkocsira. Felvettük a hátizsákot és elindultunk. Az út kanyarulatából még egyszer visszaneztem. Nagyon szép és élményekben gazdag két hetet töltöttem itt a vadregényes Bükk-hegységben. Testileg, lelkileg felüdülve hagyom itt a Samassa-házat. A Stimecznál várt már a csille. Mi előre mentünk.. Felsőtárkányban még sokáig vártunk az autóra. A felrakodás után gyorsan robogtunk haza. A gazdasági udvaron lerakodtunk. Még egy jelképes tábortűzet rendeztünk, aztán ki-ki ment haza.

* * *

A tábor legkedvesebb nótái:

1. Szőlőhegyen keresztül...
2. Sűrű csillag
3. Túl a vízen

Érdekességek:

- Löttyög a taliga (dal)
- Nem lényeg (gyakori szólás)
- Milyen az agyhangulat? (kérdés)
- Rezegnek az agyszálak (felelet)
- Üüü.. eee.. (borzasztó ordítás)

VÉGE

MARENKO – Diákemlékeimből

Faluhelyi (Fischer) János 1934-ben végzett, a németországi Wiesbadenben élő diáktársunk küldött egy újabb kedves diákkori történetet *Pataki Vidor* egykori tanáráról.

Napokban nagyobbik fiamékhöz voltunk hivatalosak. Feleségének volt születésnapja. Valami édességet akartunk magunkkal vinni, felkerestük az egyik cukrászdát. A kirakatban a süteményeken egy cetlin ott volt a nevük is. Az egyik cédulán elképedve láttam, hogy „MARENKO”. No, nem futott össze a számban a nyál, de ez a szó egy rég elfelejtett emléket ébresztett fel bennem.

Hetedikes gimnazisták voltunk. Már elkezdődött a második félév. Egyik kora tavaszi napon azzal a hírrel fogadtak bennünket az iskolában, hogy csak az első két órát tartják meg, 10 órakor sorakozó és az egész iskola kivonul dr. X kanonok úr temetésére. Ha

nem 16–17 évesek lettünk volna, bizonyára szomorúan gondolhattunk volna a káptalan veszteségére, de mi inkább örömet éreztünk a fölött, hogy három óra elmarad. Így csak latin és hittan lesz, a német, fizika, történelem pedig elmarad. Nyolc óra. Becsengetnek. Nyílik az osztályajtó, de nem a latintanárr, hanem osztályfőnökünk, magyar-történelemtanárnk lép be e szavakkal: Baksa tanár úr rosszul érzi magát, azért most történelem órát tartunk. Elő sem veszi noteszát, csak a mutató ujjával felém, bök (első padban ültem), s mondja: a harmadik napóleoni háború. No de Tanár Úr! A történelem az ötödik óra lett volna, és ha azt nem is számolom, hogy az előtte levő órákon is lehet tanulni a történelmet, közbevetőleg lett volna 4 szünet, az 4x10 összesen 40 perc, az alatt meg tudtam volna „enni” az egész történelem-leckét. Persze, ezt csak gondolhattam, de nem mondhattam, a tanárok úgy is azt hiszik, hogy csak otthon lehet leckét tanulni.

Jól dresszírozott könyveim voltak. Ott nyíltak ki, ahol én akartam. Gyorsan „felvágtam”, a sűrű sorok között szó volt dült betűkkel szedve *Suvarov* és *Marengo*. Ez megnyugtató volt. Mégsem olyan reménytelen a helyzet. Tehát a két ellenfél: Napóleon és az orosz marsall Suharov. A csatátér is megvan: Marengo. Most már csak azt volna jó tudni, hogy ki győzött. Tudom, hogy a franciák Napóleont ma is félistenként tisztelik. Én sose szimpatizáltam vele. Kifejezetten ellenszenvesnek találtam a történetét, a kistermetű emberekre jellemző nagyra törését, aki oly büszke volt, hogy még a császári koronát is maga rakta a fejére, mert senki más erre nem volt méltó. Tehát ki legyen a győztes? Suharovnak Szentpétervárról kellett jönni, Napóleonnak pedig csak a szomszédságba kellett átmennie. Mennyivel fáradtabbak lehettek az oroszok, mint a franciák. Ez Napóleon malmára hajtáná a vizet. No de akármilyen jó hadvezér volt Napóleon, mindig ő sem győzhet. Most az egyszer az orosz marsall fog győzni.

Pataki tanár úr már kérdő szemmel néz rám. El kell kezdenem. Szépen leírtam a csapatok felállását. Az oroszok látszat támadása balról, a franciák ide összpontosítanak, ekkor jön az oroszok igazi támadása jobbról, de a francia erő mind baloldalt van. Szétverik a franciákat.

Pataki tanár úr figyelmesen végig hallgatott. Kész? – kérdezte. Kész, mondtam én. A tanár úr arcán úgy láttam, meg van elégedve velem. Aztán megszólalt: először is gratulálok a fantáziádhoz, de sajnós a harc lefolyása se stimmel. Igaz ugyan a franciák menekülni kezdtek, de a felmentő seregük segítségével ők győztek az *osztrákok* felett. A felelet elégtelen.

Nem volt mit tenni. A hangulatom persze méltóvá vált a temetési menethez. Elképzelhető, hogy ezután minden történelem órára „mint az örült”, úgy készültem, hogy kijavíthassam a szekundát. Eltelt egy hét, két hét, de nem szólított ki a tanár úr. Kezdtém izgul-

ni, mi lesz, ha háromnegyed évkor intőt vagy rovót kapok. Elmúlt a konferencia, nem kaptam sem intőt sem rovót, de jegyemet még mindig nem tudtam kijavítani. Közeledett az évvége, most már igazán most már igazán alkalmat kell kapnom, hogy tisztességes jegy kerüljön a bizonyítványomba, de bizony úgy jött el az évszáró, hogy egyszer sem feleltem. Bizonyítványosztás. Eltakartam egyik kezemmel az osztályzatokat, úgy mentem lefelé az egyik tárgyról a másikra. Végre odaértem: történelem – jó. Megnyugodtam. Utóvégre nem lehet az ember mindig hibát követnie, de van folytatása. A nyári szünetben Anyám levelet kapott egyik leánykori barátnőjétől: férjét váratlanul Pécsváradra helyezték. Kérte, hogy látogassa meg, de engem is vigyen magával – a férje bérraapám volt –, és én maradjak ott 2–3 hétig. Örültem neki. Dél-Magyarország eddig „terra incognita” volt számomra. Ottlétemkor egyik nap vonattal bementem Pécsre. Az állomásról a városba menet ki jön velem szembe: Pataki tanár úr. Megálltunk. Ő elmagyarázta, mit kell Pécsen okvetlenül megnéznem. Búcsúzáskor vettem magamnak a bátorságot: Tanár úr! Köszönöm a történelem-jót. Miért nem tetszett kiszólitani. Minden órára, mint egy örült, készültem. Válasza: Te magad adtad meg a választ, hogy minden órára – mint mondtad –, mint az örült, úgy készültél. Ez volt a céloim. Ha kiszólitlak, megint lazsáltál volna. Azt akartam, minden órára készülj. Egyik módszer, hogy minden órán feleltetek, de ezt ötvenes létszámú osztálynál nem tehetem meg. Marad a másik, hogy soha nem szólítalak fel. Mint látod, bevált. Hét végén Pécsváradon leszek rokonoknál. Az ottani vár tanulmányaim egyike. Vasárnap nyolc órakor a vár kápolnájában fogok misézni. Ha van kedved, ministrálhatsz nekem.

Igy volt. Emlékét szeretettel őrzöm usque dum vivam, et ultra...

hírek...hírek...hírek...

- **SZENT BERNÁT ÜNNEP ZIRCEN** Ez évben is összegyűltek a magyarországi ciszterciak, hogy együtt ünnepeljenek a legnevesebb ciszterci szent halálának 850. évfordulóján. A majdnem teljesen felújított bazilikában *dr. Zakar Polikárp* főapáturat az oltárnál aranymisézés rendtársai – *dr. Nagy Mózses*, *dr. Glósz Efrém* és *Brenner Tóbiás* – vették körül. Az ünnepi szentmise keretében *Tamás* és *Mór* testvér megújította fogadalmát. Majd a már többször ideiglenes fogadalmat tett *István* és *József* testvérek tettek ünnepélyes fogadalmat és így egész életükre véglegesen és visszavonhatatlanul eljegyezték magukat a Renddel. Megkapták az örök fogadalmak ruháját a kukullát. (Az új örökfogadalmak: *Pop (Papp) Sándor István* és *Virth Ferenc József* mindketten 1997. aug. 19-én léptek a Rendbe, és mindketten 26 évesek.)

Jelen voltak – mint az *Új Emberben* olvashattuk – *Keszthelyi Ferenc Jeromos* OCist, ny. váci püspök, az érdi, a kismarosi, az marienkroni (Örvidék, Burgenland) ciszterci nővérek képviselői, a pannonhalmi főapátság és a tihanyi perjelség atyái

- **DR. KERÉKES KÁROLY** ny. zirci apátúrnak augusztus 20-án, Szent István napján a Magyar Köztársaság elnöke „*A Magyar Köztársasági érdemrend Lovagkeresztje Polgári Tagozata*” kitüntetés adományozta. A kitüntetés elsősorban az apátúr személyének szól, de mondhatjuk, hogy megtiszteltetést jelent a magyarországi ciszterciak számára is. Károly apátúr fáradhatatlan, áldozatos munkásságát méltató sorokat örömmel olvastuk az Új Ember augusztus 31. számában: A nyolcvanöt éves ciszterci főpaprak megadatott, hogy... az újrakezdés nehéz éveiben vezetője lehetett a „maradék” közösségnek, és elindíthatta a magyar ciszterci lelkiség és munka Istentől remélt újjászületését. Kivételes kegyelem és hivatás! ...1989-ben ... rendházak nélkül, iskolák nélkül kezdett hozzá félszáz, nagyobbreszt idős szerzetes a szerzetesi élet kiépítéséhez. Apáti működésének eredménye a budai Szent Imre Gimnázium, az egri Gárdonyi Géza Gimnázium és Szakközépiskola, az egri Szent Erzsébet Kollégium, a pécsi Nagy Lajos Gimnázium és Fiúkollégium, valamint a székesfehérvári Szent István Gimnázium rendi fenntartása. 1996-ig látta el apáti szolgálatát.

Az egri öregdiákok örömteli büszkeséggel olvastuk a kitüntetéséről szóló híradást, hisz Apátúr a mi Szent Bernát gimnáziumunkban találkozott először a ciszterci étellel. Szeretettel gratulálunk, és további munkásságához kérjük Isten segítségét és áldását. Domine, salvum fac patrem nostrum, Carolum abbatem!

- **DR. NAGY MENYHÉRT MÓJZES** OCist aranymiséjének ünnepét a székesfehérvári ciszterci templomban tartotta szeptember 14-én. Az emléklapon olvashattuk: Spring Bank (USA), 1953 – Székesfehérvár, 2003. Ebből az ötven évből négy Egernek is jutott – telve komoly feladatokkal, szép eredményekkel. Mi, egri öregdiákok is köszöntjük e szép jubileum alkalmából, megköszönve Egerben töltött évek értékes munkáját.

- **JÉGER KÁROLY** mezőkövesdi apát-plébános 1950-ben érettségizett diáktársunkat augusztus 20-án a város díszpolgárává fogadta. Városának, híveinek szolgálata mellett kiemelkedő a templomok építése és felújítása terén végzett munkája. Diáktársai nevében mi is szeretettel gratulálunk e szép elismeréshez, és Isten segítségét kérjük további munkájához.

- **DR. SZERDAHELYI FERENC** az egri kórház ny. főorvosát, 1944-ben érettségizett diáktársunkat az egészségügyi miniszter miniszteri dicséretben részesítette március 15-én, eredményes és példamutató tevékenységei elismeréseként. A kitüntetéssel kapcsolatosan szép méltatást olvashattunk a Hevesmegyei Hírlapban is. A gratulálókhoz csatlakozva mi is szeretettel köszöntjük kedves diáktársunkat, diákszövetségünknek is tevékeny tagját.

- **KÖSZÖNET A NAGYLELKŰ ADOMÁNYOKÉRT!** – Diákszövetségünket: *Sági Lajos* (1944) München -Zánka – 10 000 Ft adománnyal támogatta.

- **CISZTERCI ALAPÍTVÁNY** a SZJA 1%-ából 2003-ban 55 769 Forinttal részesedett. Köszönet azoknak, akik segítettek. Ebből az összegből tudjuk részben fedezni újságunkban megjelenő „*Színes*”-nek költségeit.

- **DR. HIBAY GYÖRGY** 1941-ben érettségizett diáktársunkat *nyolcvanadik* születésnapján köszöntötte Eger város alpolgármestere szeptember 26-án, szép ajándékkal megtisztelve egri otthonában – olvashattuk a Hevesmegyei Népújságban.. Szeptember 28-án a Rendházban tartott elnökségi ülésen pedig diáktársai koccintottak egészségére szövetségünk ma is aktív tagjának. Ad multos annos!

- **A GÁRDONYI GIMNÁZIUM 2002/03 ÉVKÖNYVE** – Immár harmadik éve jelenik meg az újra indult iskolánk, teljes nevén a *Gárdonyi Géza Ciszterci Gimnázium, Szakközépiskola és Kollégium* évkönyve. (A jövőben fel lehetne írni a címlapra az iskola fennállásának évét: idén a 314. volt.) Szép kiállításban, színes borítóval, fedőlapján a Rendház, a mai Szent Erzsébet kollégium képével. És a belbecs is figyelemre méltó. Hü képet kapunk az iskola életéről, a diákok iskolai tevékenységéről, kicsit kevesebbet a diákok előmeneteléről (talán azért, mert ma már van személyiségi jog is!). Érdemes átlapozni, átolvasni, szemlélni a sok képet az eseményekről, diákokról.

A beköszöntőben Polikárp főapátúr szólítja meg az iskolát: *Semper paratus doceri*. Megszívlelendő jó tanács a diákoknak, tanároknak – és nekünk öregdiákoknak is. Persze aktuális fordítását is olvashatjuk: *Mindig készen vagyok (másoktól) tanulni*.

Örömmel olvassuk iskolánk ciszterci múltjának egy fejezetéről szóló szépen összeállított írást Kovács Ottó történelem szakos tanár, az évkönyv szerkesztőjének tollából. Szvorényi József ciszterci rendi tudós tanár életét ismerteti, aki 1866–1892 között volt iskolánknak igazgatója, és számos aktuális szemelvényt is közöl a régi évkönyvekben megjelent írásaiból. Jól esett olvasnunk e sorokat azért is, mert az iskola folyamatosságát hangsúlyozza. Ismernie kell a mai diáknak, tanárnak a „végképp eltörölni” akart gyökereit.

Megtudhatjuk az évkönyvből, hogy a 795 diákot 54 állandó, 18 óraadó tanár oktatja, a kollégiumban 6 nevelő tanár segíti a diákokat, de ezenkívül a két intézményben a folyamatos munkát 27 irodai és technikai dolgozó biztosítja.

Természetesen megismerhetjük az osztályokat is: névsor, egy közös osztálykép és legtöbb esetben egy-egy oldalnyi beszámoló az iskolai évben történekekről. Vannak vastag- és dült betűsök is – a régi évkönyvek hagyományának folytatásaként. A nappali tagozaton (mert van esti és levelező tagozat is) összesen 26 osztálya volt az iskolának ebben a tanévben. A már három éve elindult 8 osztályos gimnáziumnak egy-egy, a négy ill. öt osztályos gimnáziumnak és szakközépiskolának pedig 23 osztálya. Az osztályok átlagos létszáma 31.

A 210 oldalas évkönyv nagy részében részletes beszámolókat találunk a közös rendezvényekről: évnyitó, elsősök bemutatkozása, karácsonyi koncert, gombavató, farsang, diáknapok, ballagás és még sok eseményről. Megállapíthatjuk, hogy a mai iskolában sokkal több közös programot szerveznek, több szereplésre van alkalmuk a diákoknak.

Természetesen részletesen beszámol az évkönyv az érettségiről is. Ez évben a nappali tagozaton 6 osztályban összesen 148 fő érettségizett, felsorolva a kitűnően és jelesen érettségizetteket, és megtaláljuk az érettségizett osztályok tablójának képét is, és az érettségi írásbeli tételeket.

Ezenkívül a tanárok és diákok érdekes írásait, valamint a külső előadóknak évközben a diákok részére tartott színvonalas előadásai szövegért is olvashatjuk. És még több, az iskola életét bemutató témával foglalkozik ez a kitűnően szerkesztett évkönyv.

Helyet kapott az évkönyvben a Ciszterci Diákszövetség Egri Osztályáról szóló beszámoló is. Ebben az elmúlt esztendő eseményeit találjuk, benne a novemberi közgyűlésen újra választott elnökség adatait, és a – régi hagyományokhoz híven – beszámolót az érettségi találkozókról

A „Értesítő” végén most is, mint régen, érdekes statisztikákat találunk az iskola életéről. Olvasva az utolsó oldalon a tanulók előmeneteléről szóló adatokat, jó képet mutat az egész intézetre vonatkozó 4-es tanulmányi átlag, amiért büszkék lehetünk az újra kezdés után a hatodik évét befejező iskolánkra!

Reméljük, hogy az Évkönyvek hosszú sora – iskolánk folyamatosságát mutatóan – a további években, évtizedekben is folytatódik.

- **ELNÖKSÉGI ÜLÉSEKET** rendszeresen tart a Diákszövetségünk vezetősége dr. Kovács Endre ny. püspök diáktársunk vezetésével a Rendházban Rácz Pelbárt atya, ciszterci házfőnök vendégeként. Két fő téma volt mostanában napirendem: *hogyan tudnának az iskolával szorosabb kapcsolatot kiépíteni*, a másik, fogyó sorainkat tapasztalva, *hogyan lehetne az ifjú „életbe lépőket” megnyerni Diákszövetségünk számára*. Ezzel is összefüggően a tavaszra tervezünk közgyűlést, és szeretnénk, ha e kérdésekről közösen gondolkoznánk.

H A L O T T A I N K

Diáktársaink, akiknek halálhíreről értesültünk:

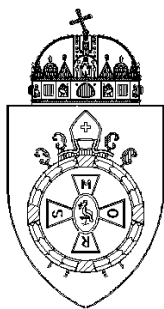
Dr. Vámos László (1943) – Budapest
Uzoni Kovács Zsolt (1948) – Budapest

Szalay László (1943) – Eger
vitéz Korponai Lajos (1943) (meghalt 1995-ben)

Requiescant in pace!

Ha közölnivalód lenne, légy szíves írd meg vagy telefonáljál *Tóth Kamill, 3300 Eger, Vallon u. 33. tel.:(36) 429 642 ill. Oláh Gyula, 1114 Budapest, Bartók Béla út 25. III. 5/A tel.:(1) 386 2295* vagy *E-mail: olah@hbc.hu* – címére.

Az Egri FEHÉR/FEKETE 2003. Veni Sancte-i számát *Oláh Gyula*, a „*Színés*”-et *Kovács Ottó* állította össze.

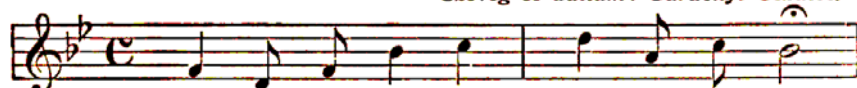

EGRI *FEHÉR/FEKETE*

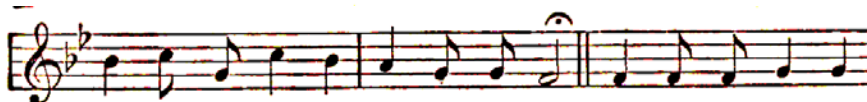
a Ciszterci Diákszövetség Egri Osztályának hírei
és a Gárdonyi Géza Ciszterci Gimnázium és Szakközépiskola „színes” lapja

FEL NAGY ÖRÖMRE...

Szöveg és dallam: Gárdonyi Gézától.

1. { Fel nagy ö - röm-re, most szü - le - tett,
Má - ri - a kar - ján é - gi a lény,

a ki u - tán a föld epedett! } Egyszerű pásztor
is - te - ni kisdéd szűznek ölén. }

jőjj kö - zelebb, nézda te é - des Is - te - ne - det.

2. Nem ragyogó fény közt nyugoszik, bársonyos ágya nincs neki itt. – Csak ez a szalma, koldusi hely, rá meleget a marha lehel. – Egyszerű pásztor térdeden állj, mert ez az égi s földi király.

3. Jőjjetek ide, imádjátok, aki mindenkit ma megváltott. – Borúljatok le itt előtte, szívetek adjátok érette. – Egyszerű pásztor is leborúlt, előtte a földig lehajolt.

*E karácsonyi ének szövegét és dallamát iskolánk névadója, Gárdonyi Géza szerzte ezelőtt 121 évvel, devecseri tanító korában.

A TARTALOMBÓL:

Fehér/Feketé-ből

Beszélgetés Székely György Kossuth-díjas akadémikussal
CSUSZTI – Vongrey Gusztáv Bódog OCist
'38-as diákemlékeimből...

In memoriam dr. Debreczeni Imre Sixtus
DIÁKSZÖVETSÉGÜNK FELHÍVÁSA

a Színes-ből

Beszélgetés POLIKÁRP főapátúrral
Dr. Tóth Ferenc visszaemlékezése az egri sortúzról
HÍREK ESEMÉNYEK
CSERKÉSZHÍRADÓ
IGY ÍRUNK MI

CISZTERCI DIÁKOK VOLTAK...

Beszélgetés Székely György Kossuth-díjas akadémikussal

A mi iskolánk mindig megkülönböztetett érdeklődéssel, szerető figyelemmel kísérte tanítványainak sorsát a diákevek után is. Jóleső érzéssel vette tudomásul, ha a tudomány, művészet, a közélet világában kiemelkedő teljesítményt értek el, hiszen az Alma Mater tanító-nevelő munkájának eredményességét is igazolták.

Ezt a szerető figyelmet a mi nemzedékünk nem tapasztalhatta. Iskolánkat bezárták, tanárainkat szét szórták. Jó pár éve újraéledt az egri ciszterci gimnázium, és hosszú évtizedek után szeretnénk ezt a „figyelő tekintet” életre kelteni. Hiszen hál’ Istennek vannak még néhányan, kiknek életútját érdemes megismertetnünk és bemutatnunk a mai ciszterci diákoknak is.

Először a majd 60 éve végzett *Székely György Széchenyi-díjas akadémikus, debreceni orvosprofesszor diáktársunkat* kérdeztük.

Mindenekelőtt gratulálunk a nemrégiben kapott legújabb kitüntetésedhez: Arany János Közalapítvány Tudományért nagydíjhoz.

Visszaugorva jó pár évtizedet, 1936-ban kerültél Egerbe, a Ciszterci Rend Szent Bernát Gimnáziumába és a Szent József Internátusba, a Foglárba. Nyolc éven át jártál ebbe a gimnáziumba és laktál a Foglárban. Bizonyára maradtak máig is élő emlékeid, élményeid az iskoláról, tanáraidról és az akkori diákéletéről, melyben – a korabeli Értesítőkből olvashatóan – talán voltak nehezebb időszakok is.

Szinte hihetetlen, hogy 1936-ban kerültem az egri ciszterci gimnáziumba, na és a Foglárba, hiszen barátaim, kedves kollégáim közül sokan még nem is éltek, vagy akkor kezdtek születgetni. Nos, hát erről a nyolc évről sok kedves emlékem van, és ezeket az osztálytalálkozó is mindig felfrissítik. Ezt nem is lehet leírni, ezt csak közösen lehet újra végig élni, hogy emlékszel erre, emlékszel arra... Van persze rossz is, nem is annyira a bukkás és az intők, rovók, hanem egyszer az alkohol is bejött, amit a számtantanár ruhája bánt meg (és én). Ötödikesek voltunk, egy hűvös őszi vasárnap délelőttjén a mezőkövesdiekkel játszott a ciszterek futbalcsapata. Utána nem vettem észre, hogy mennyi volt a meggylikőr, csak már azt, hogy a Foglárban a matek korrepetáláson nagyon nehéz volt a szemem. A számtantanár is észre vehette ezt és – ez már az Ő hibája – nagyon közel állt eléem. Ezt a gyomrom nem vehette észre, vagy hogyan is történt, de a meggylikőr újra napvilágot látott, és száradozott a számtantanár ruháján. A folytatásra jobb, ha nem emlékszem. Azért mégis leérettségiztem és annak eredményét már meg mertem mutatni a fiamnak.

Érettségi után 1944-ben először erdőmérnöknek készültél Sopronban (Annakidején mesélted, hogy orvos édesapád nem igen szerette volna, hogy te is az orvosi pályát válaszd.) A háború után kissé kanyargós úton mégis az orvosi pálya mellett döntöttél.

Érettségink olyan „hadiérettségi” volt 1944-ben. Korán volt, tavasszal, a háború szele már érintett minket, nem sok öröm volt benne. Szeptember már Sopronban talált, első éves erdőmérnök hallgatóként. Nagy lendülettel láttam régen dédelgetett szakmámnak, de a háború szét törte a terveket. Édesapámat behívták, a csapattal és a családdal nyugatra mentek, én itthon ragadtam. Egész évre kapott költőpénzemet elvitte a póker, így Kaposváron lakó nagybátyámék fogadtak be, mielőtt a soproni egyetemet evakuálták. A nagybácsi a cukorgyár erőtelepének volt a vezetője, beálltam oda villanyszerelő tanoncnak. Egy évre rá már meg volt a segédlevelem, de a nagy inflációban pénzért nem lehetett semmit se venni, és így kerültem egy kis átmeneti erdőirtásra a téli tüzelőért. Lassan javult a helyzet, a kereset mellé már tudtam kevéske cukrot is csempészni a gyárból, a rokonság is felajánlotta segítségét tanulmányaim folytatására, és 1946 nyarán elküldtem a kérvényemet a Budapesti József Nádor Műegyetem villamosmérnöki karára, minthogy az erdőmérnökségben már nem láttam tovább fantáziát. (Diákkori romantikus vágyaimban Erdély rengetegjei lebegtek szemem előtt.) A budapesti elutasítás nagyon levert. Velem egykorú unokahúgom, aki akkor a második évet fejezte be a pécsi egyetem orvoskarán, avval vigasztalt: ne búsulj, gyere Pécsre, ott mindenkit felvesznek. Megvártam, mikor egy teherautó a cukorgyárból Pécsre ment, kis cökmökommal felkérőtöztem, Pécssett a Questura előtt leugrottam, bementem és beiratkoztam. Ennyit a hivatástudatról.

A doktorátusodat megszerezve lehetél volna körzeti orvos is, „doktor bácsi”. Miért fordultál mégis a kutatás felé? Úgy tudjuk Szentágothai professzor már meglátta benned a jövő tudósát. Mondanál erről valamit?

Nagyszüleim rokonsága segített pécsi letelepedésemben, és tanultam, mint akinek ez az egyetlen lehetősége. Így a második félévben szép ösztöndíjat kaptam (havi 72 Ft-ot!), ebből már tudtam venni zoknit, cipőt, sőt egy év múlva nyakkendőt is! Szépen haladt minden, 1948-ban III. éves lettem, beállhattam az Anatómiai Intézetbe, Szentágothai professzor mellé dolgozni, majd jött a „fordulat éve” (ö.m.a.f.). Ösztöndíjamat, minden más kedvezményemet elvonták, és 1949-ben már csak úgy folytathattam, ha 400 Ft tandíjat befizetek. A nagy bűnöm az volt, hogy szüleim nyugatra távoztak, és nem léptem be a szerveződő diák-egyletbe. Néhány naív évfolyamtársammal azt hittük, hogy ha mi ellenállunk, avval elhalasztjuk a komcsik hatalomra jutását, – legalább az évfolyamunkon.

Abban az időben én 400 Ft-ot sose láttam egyben, elmentem hát Szentágothaihoz bejelenteni, hogy visszatérek a régi mesterségemhez, ti. villanszerelőként folytatom tovább. A maga módján rám rivallt, hogy ne hülyéskedjek, és másnap átadott 400 Ft-ot. Így aztán megkaptam 1952-ben egy summa cum laude diplomát. Ezek után természetes, hogy ott maradtam Szentágothai mellett, bár nem volt könnyű, mert „Pártunk és a Dolgozó Nép” már kijelölte eljövendő karrieremet egy tudógyógyászatban. Akkoriban sok volt a tuberkulózis, és ilyen helyre nem kaptak orvost.

Érdekelne bennünket tudományos pályafutásod, szakte-rületed. Kérünk, foglald össze számunkra, laikusoknak is követhetően.

Megpróbálom röviden ismertetni munkámat, ahogyan kérted. Medikus koromban az ideggyógyászat vonzott, esetleg még az idegsebészet (ez a kettő együtt volt abban az időben). Ezért szívesen vállaltam az idegrendszer fejlődésének vizsgálatára kapott feladatot Szentágothaitól, ami embriókon végzendő finom kísérleti beavatkozással járt. A fő kérdés az volt (és máig is az), hogy az agy sok 10 milliárd idegsejtje hogyan kapcsolódik össze olyan pontossággal, hogy az egy összerendezett, szabályos magatartás-formát tudjon vezérelni, vagyis, hogy úgy működjön, mint ahogy. A kérdés megközelítésére göte, béka, csirke embriók különböző agyrészét egy más agyrésszel pótoltam és vártuk a hatást. Például ha az embrió szemét fordítva tette vissza az ember, az állat fordítva látta a világot, és az eléje tartott kukac után hátra ugrott és vizont. A kor divatos magyarázata az volt, hogy az idegsejteknek jellegzetes biokémiai sajátosságuk van, és az azonos vagy hasonló sajátosságuk a fejlődés folyamán egymásra találhatnak és kialakítják a működés-specifikus ideghálózatot. Evvel és ehhez hasonló kísérletekkel akkoriban jelentős nemzetközi sikert értem el, igen sok meghívást kaptam kongresszusokra és tanulmányutakra, de minél tovább vizsgáltam ezt a problémát, annál több ellentmondás jött elő. Az agy vizsgálat alatt levő részeit elektronmikroszkóppal, kémiai módszerekkel vizsgálva olyan mértékű komplexitást találtunk, ami a kérdés ilyen formájú megválaszolását képtelenné tette, és egyben rámutatott a kérdésfelvetés saját ellentmondásaira is. A problémának ilyen megközelítése mások eredményeiből is hibásnak látszott, ezért jó félévszázados kísérleti anyagomat megkísérleltem a napjainkban divatos rendszerelméleti alapon értékelni. Vagyis az idegrendszert egy olyan hierarchikus komplex rendszernek tekintjük, melyben az egyes csoportok, alcsoportok, alalcsoportok, stb. vannak, melyek nemlineáris kölcsönhatásban állnak egymással és a környezettel. Az ilyen rendszerek képesek szelektív próbaszerencse útján szerveződni, amennyiben a szelekció

forrását egymás között, vagy a környezetben megtalálják. Ez a különböző fead-back mechanizmusokból mindig rendelkezésre áll, és a próbálkozás során minden döntés információt gerjeszt, vagy a rendszer információját növeli. (Pl. a barkhóba játékban a játékosok igen-nem válasza mutatja meg a további kérdések helyes irányát.) A növekvő információ a rendszer növekvő szerveztségét jelenti, és így egy dinamikus, plasztikus rendszer alakulhat ki, amilyen az agyunk is. Az elképzelésre igyekszem bizonyítékokat találni.

Öregkorára, úgy mondják, az ember agya tompul és filozofálni kezd. Így elkövettem egy tanulmányt az agy és elme divatos kérdéséről is*. Ezt olyan ismeretterjesztő olvasmánynak szántam. A gondolat tovább foglalkoztat, néhány hete volt egy előadássorozat a helyi (debreceni) MTA Székházban „Természettudományok és Vallás” címmel. Ott úgy zártam, hogy amennyire az agy racionális ugyanannyira spirituális is a természet (és a rendszerelmélet) által megkövetelt szimmetria következtében. A kettő komplementer viszonyban van egymással, az egyensúly megbomlása krízisekhez vezet. Minthogy az agy racionalitása szervezett, a spirituális aspektusa is szerveztséget kíván. Ennek megnyilvánulási formája a vallás.

Hogyan alakult életed az „aktív” időszakban és az utóbbi években? Egy pár szóval beszélnél erről.

1952-ben végeztem Pécsen. 1953-ban megnősültem. Lányom angol-magyar szakos tanárnő, 8 gyermeket nevel, 3 már egyetemre jár. Fiam a Debreceni Idegsebészet docense (legalább ő az lett). 4 fiú származik tőle, 2 egyetemre jár, így most már a dédapaság fenyeget. Az utóbbi 14 évben második házasságban élek, ott is van egy fiú, aki II. éves medikus. 1975 óta vagyok Debrecenben az Anatómiai Intézet igazgatója, 1985-ben választottak be az Akadémiára, és 1990-ben az Academia Europea is tagjai közé hívott. 1997-ben nyugdíjba kerültem, mint professzor emeritus dolgozgatok tovább. Kaptam időközben Szentgyörgyi Albert díjat, Széchenyi díjat és nem régen az Arany János Közalapítvány nagydíját. Az Akadémia Debreceni Területi Titkárságának elnöki tisztét második periódusban töltöm be.

Hobbim: Olaszliszván van egy nyári házunk a Bodrog partján. Ott úszás és kirándulás mellett borkóstolással és szilvapálinka készítéssel foglalkozom.

Köszönjük válaszaidat, és örülünk, hogy ezeken keresztül a ciszterci családunk szélesebb köre is megismerhetett. Szeretnénk, ha éreznéd: büszkék vagyunk rád. Isten adjon segítséget, jó egészséget, hogy szép, értékes munkádat még hosszú ideig végezhesd!

(Mohi Gy. és Oláh Gy.)

* Székely Györgynek a fentiekben említett tanulmányáról másolatot szívesen küldünk

- *An approach to the complexity of the brain ill.*
- *Agyunk által...*

CSUSZTI

Vongrey Gusztáv Bódog OCist (1925–1985)

2003 júniusában tartotta 60. éves érettségi találkozó-ját Ágoston Julián osztálya. Annak idején az osztály majd minden tagjának volt egy kedves „diák-neve”, melyet azután megőriztek az iskolából kikerülve is. Vongrey Gusztáv az osztályban a „Csusztí” nevet kapta. Így ismerték, szólították őt nem csak az osztálytársai. Csusztí ciszterci lett. Szeretettel és tisztelettel gondolunk rá, hiszen egyike volt, aki iskolánkból a ciszterci-szerzetestanári hívatást választotta.

A 60. éves találkozón már nem lehetett jelen. Most két írással emlékezünk rá.

Először diáktársa és rendtársa Urbán Gusztáv visszaemlékezéséből idézzünk részleteket, melyet 1986-ban írt, és az általa szerkesztett Enchiridion Cisterciense-ben olvasható.

Csak egy évvel járt alattunk, de ha több év különbség lett volna köztünk, akkor is mindenki ismerte volna. Iskolába menet nem lehetett vele találkozni, mert kora reggel már Szalay Gábor bácsi szolgálataiba szegődött. 7 óra körül kezdett misézni az akkor – a 30-as évek vége felé – még nem is annyira idős, de töpörödött formájában, érthetetlen hadarású beszédével sokkal öregebbnek képzelt elaggott tanár. 8 órára, becsengetésre még nem végzett általában, Csusztí sokszor késve ment be az első órára, vagy az első tíz perces szünetben tette rendbe az oratóriumot, mert Gábor bácsinak másfél-két óra kellett egy szentmise bemutatásához. Mit bemutatta? – nyögdécselt, sóhajtozott, egyes részeket újrakezdet, sírt egy sort, fohászzkodott. Alakját egyébként két történet őrizte meg az egri diákok emlékezetében. Az 1925-ös földrengéskor éppen befejezte szentmiséjét a főoltárnál, állítólag még a sekrestye ajtajáig sem ért el, amikor a nagy kereszt lezuhant az oltárlépcsőre. – A másik eset pedig egy bonmot: az első világháború egyik hadiéretségije folyt, ellenőrző tanár volt és észrevette, hogy az egyik jelölt – katonaruhában érettségiztek – puskázik. „Mondja fiam, melyik fegyvernemnél szolgál?” „Géppuskás vagyok.” ugrott fel zavartam a fiú, és igyekezett rejteni a sillabuszt. „Mindjárt gondoltam, hiszen ez nem közönséges puska. Ez valóságos géppuska.” (A történetnek egyébként semmiféle megtorló következménye nem volt, a jelképes vizsgáztatáson a fiúk érettek lettek és mehettek vissza, meghalni a lövészárokbán.)

A másik emlékképünk negyvenöt év után Csusztiról: a fúvószenekar első sorában lépdel Lénárt Misi mellett, ők ketten voltak F-kürtösök...

Kivonul a gimnázium. Ünnepe, talán március 15-ike. A lobogót Horváth Pali emeli, peckesen lépdel, bár látszik, súlyos a lobogó, a szél is fújja. A zenekar fehér nadrágban, sötét zakóban. (Érdekes, a múltból előugró kép kissé jampecesnek mutatja a zenekar öltözékét, de ezt Paulin bácsi intézte és úgy látszik, az öltözék-reformhoz még nem jutott el a direktor...) Két indulót tudtak. A Diviaczky drogériánál Bajnok Laci már pergette a kisdobot, és felharsant a Három bokor saláta. Ismétléssel tartott az Érsek udvarig. Nem sok szünet múltán – a Líceum sarkánál – következett a Klapka-induló. Ezzel el is érkeztünk az Országzászlóhoz. – Visszafelé a Káptalan utca hallotta a Három bokor salátát és a Bablonkay játékkereskedés vásárlói merenghettek a Klapka-induló hazafias ütemein.

Zsibongás a speluncában. Régi egri diákelnevezés, a tornaterem rejtett folytatása. A tufába mindenütt vágtak különféle helyiségeket, az egri polgárnak pince kellett, faszín, akármilyen, ha dombon volt a háza, belevájt a kőbe. A tornaterem mögötti barlang volt a színjátszók öltözője. Fala mindig nedves, amolyan elvarázsolt hely, innen kilépni a színpadra, a fénybe, mámorító érzés. Egy-két anyuka segít a kicsik öltöztetésében, erélyes tanár is kell a csendteremtésre, mert mindenki zsi-bong, lökdösődik, kíváncsi mikor következik. A nyitány hangzik már, minden színdarabhoz írt egyet Kalovits Alajos. Brisits Frigyes budai ciszterci r. gimn. igazgató színdarabját adják elő az egri

Vongrey Gusztáv Bódog Lilienfeldben

diákok, *Az örök legendá-t* (1938. nov. 5-én). A nagy barokk pátoszú szónok mindig szépet kereső fantáziája Citeaux-t, Pilist és az egri intézetet fogta egybe. A második szín a pilisi apátságban: már gyökeret vert a rend magyar földön, ifjúságuk is van, egyre több nemes ifjú lép soraikba. Kicsi a színpad, sok szereplőt nem lehet rajta mozgatni, csak egy fiatal szerzetest jelenít a szerző: Odiló fráter. A budai értesítők Márton Lajos-féle rajzaiban láthattunk hasonló pöttöm cisztercit: ilyen lehetett Csusztí is Odiló fráterként. A 12 éves kisfiú magával vitte volna a furcsakétrészes ruha meleg emlékét, hogy felnőtt korában végleg magára öltse?... Zircen Bódog lett, Lilienfelden a latin formát használta: Felix volt.

1950-ben Bódog nem kapott egyházmegyei beosztást, tanulmányai befejezésére nyert utasítást. Ez esetben némi rendi gondoskodásban részesült. Ez volt abban az időben – az illegális novíciátus mellett – Lóránt atya feladata. A rendtagok havi hozzájárulása fedezte ezt a költséget.

Bódog 1952-ben tette le szakvizsgáit Tanulmányait a Pázmány Péter Tudományegyetemen kezdte 1948 őszén, három félévet hallgatott. A '49-es Névtár szerint alapvizsgálatot tett tanárjelölt a Bernardinumban, azaz már az első év végén alapvizsgázott, élve a tanulmányi idő összevonásának lehetőségével. 1951 januárjában fosztott meg Zsirai dékán mindnyájunkat egyetemi polgárságunktól, mert nem vállaltuk kötelezettségként a diploma megszerzése után a tanítást. És akkor valami hihetetlen történt: két hét alatt létrehozták a Katolikus Tanárképző Főiskolát (Academia Catholica Hungarica Professoribus Erudientis). Úgy emlékszem Sík Sándor volt a kezdeményező, a piaristák adtak helyet az intézménynek, Balanyi György volt a ... – hát a pontos címét nem tudom. Nem írta a neve alá. Leckekönyvemet február 1-én állították ki, a félév szabályos lehallgatását június 6-án igazolta ékes latin nyelvű írásban Sík Sándor „praeses”, de itt már másik pecsét szerepel Comissio Catholica Hungarica Professoribus Examinandis). Mikor változtatták meg az intézmény nevét és lett a Szerzetesrendek Tanárképző Főiskolája, amint azt Bódog gyászjelentése állítja, nem tudom. Funkciója amúgy is rövidesen megszűnhetett, néhány éves fennállása mindenképpen megérdemelné történetének megörökítését. Csizmazia Placid volt amolyan tanárszéki jegyző vagy mondjuk quaestura vezetője, a megmaradt írások, feljegyzések, jegyzőkönyvek valószínűleg a piaristák birtokában maradtak meg volt az intézmény. Bódog szakdolgozata az „Ukkom-pohár” volt, a szövetségi egyezkedés alkalmával használt ivóeszközre vonatkozó emlékek összegyűjtése. Szó ami szó, távol eső téma az ötvenes évek illegálisan élő szerzetesétől, örök dicsérete a tiszta tudományos érdeklődésnek.

Egerben hét évig jártunk egy intézetbe, Zircen négy évet töltöttünk együtt, a Bernardinumban kettőt: azóta nem látam. Emlékeim a huszonöt éves fiatalember örök útítársai a másiktól, fiatalságom osztályosáról. Ha akarnám se tudnám az öregedés tüneteit megadni róla, de a hajdanvolt belüllét látomásos emlékezése bizonyítja személyességem azonosságát. Lilienfeldi társai megírhatják sorsazonosságuk különbözőségeit, de a sorskülönbözőségben rejlő azonosságokat csak én láthattam.

Visegrád, 1986. december

Urbán Gusztáv

A másik visszaemlékezés Farkasfalvy Dénes OCist, ma dallasi apát írása (kis életrajzi korrekcióval) a „Szolgálat” c. folyóirat 1985 Kisboldogaszany (71) számából. Ebben rendtársára emlékezik. (A „Szolgálat” az ausztriai Eisenstadttban – Kismarton – negyedévenként megjelenő magyar nyelvű lelkiségi folyóirat volt.)

1925. augusztus 22-én született Tiszaalucan és 1985. december 14-én halt meg az alsó-ausztriai Lilienfeld kórházá-

ban. Élete egyike korunk tipikus magyar papi és szerzetesi pályáinak, amelyet a lelkesedés fűtött, sok hányattatás és megpróbáltatás kísért, de mindig az Úristen szinte érdezhető kegyelmi jelenléte vezetett.

Gimnáziumi tanulmányait a Ciszterci Rend egri Szent Bernát Gimnáziumában végezte (1935–1943), ott kapta hivatását, amelyet követve novícius lett Zircen 1943. augusztus 29-én. 1948-ig a zirci Hittudományi Főiskolán tanult, utána a Pázmány Péter Tudományegyetemen ill. a Szerzetesrendek Tanárképző Főiskolán végzett egyetemi tanulmányokat. 1949. július 10-én szentelték pappá.

Miután Zircen megszűnt a ciszterci élet, fiatalsága eszményét sokféle körülmények közé, sokfelé vitte magával és élte tovább egyedülálló hűséggel. 1950 és 1956 között geodéta volt az ország különböző részeiben. 1956 végén Ausztriába távozott, ahol a gráci egyetemnek lett hallgatója, a magyar egyetemisták és a környéken megtelepedő magyarok lelkipásztora, papja. Itt kezdte meg szerteágazó művészettörténeti tanulmányait, majd később, kutatásait. De ugyanúgy sokféle törődéssel, lelki és emberi kapcsolattal szolgálta az egyetemi fiatalságot is.

1964-ben ment az alsó-ausztriai ciszterci apátságba, Lilienfeldbe, ahol két évtizedre terjedő kutatómunkát kezdett el. Legtöbbet a 13. század elején épült csodálatos lilienfeldi bazilika múltjával foglalkozott. A restaurálások, ásatások és átalakítások során a történelmi és archeológiai felfedezések sorozatát végezte (sokszor mostoha körülmények ellenére), amelyet igazán csak szakemberek tudnak felbecsülni. 1966-tól 1969-ig átmenetileg Rómában tanult és kutatott. Itt tágult ki művészettörténeti szemlélete és tudása, befogadva a korai keresztény századok hatalmas anyagát. 1969-től haláláig ismét Lilienfeldben élt; működésében egyforma fontosságot adott a tudománynak és a pasztorális tevékenységnek. Széleskörű tudását és érdeklődését jellemzik kiadványai, amelyekben fő helyet foglal el az ún. Exultet-tekerics, egy 9. századi színes-képes déolaszországi remekmű fakszimile kiadása. De kiadta a lilienfeldi templom és monostor építészeti történetének levéltári anyagát, a bajorországi Seligental (ciszterci apácakolostor) építészeti történetét, az alsó-ausztriai Josefsberg templomának leírását és művészettörténeti elemzését is.

A hetvenes-nyolcvanas években meginduló magyarországi ciszterci kutatásokat nagy figyelemmel kísérte, sőt bennük is részt vett. 1984. augusztus 18-án a pilisi ciszterci apátság romjainál tartott jubileumi ünnepségen mondta el talán élete legszebb és legszemélyesebb beszédét a ciszterci szerzetesideál, a papi hivatás, és a magyar föld szeretete és a szépség-keresés összefonódásáról. Akik ott hallották, meggyőződhetnek arról, milyen erőt jelent egy fiatal korban megfogant, hűséggel megőrzött és tisztaságában mindig megmaradó hivatás eszméje, amely a történelmi viharok között nem szűnik meg égni és világítani.

Temetését a Ciszterci Rend akkor megválasztott generális apátja, Zakar Polikárp végezte Lilienfeldben, Isten akaratát megérteni és elfogadni igyekvő édesanyja, nővére, sok-sok rendtársa, számos osztrák és magyar barátja és tisztelője körében.

Farkasfalvi Dénes

Jubilált az Egri Öregdiákok Baráti Társasága

15 éve alakult meg hivatalosan az Egri Öregdiákok Baráti Társasága 1988. október 1-én, azzal a céllal, hogy az egykor az egri iskolákban végzett, s ma már az ország különböző tájain, ill. a határainkon túl élő öregdiákok Eger kultúrtörténetének fejlődését szolgálják. Ennek érdekében a város iskoláiban sorra alakuló öregdiák szervezetek tevékenységét koordinálja.

Társaságunk egyik mottója: Nincs munka, mely több hasznot és áldást hoz, mint az ifjúság jóvoltáért végzett munka. Az elsőrendű célok között szerepelt é

lő, termékeny, közvetlen kapcsolat létesítése a mindenkori diáktársadalommal is. Ennek jegyében indította el a Társaság már 1989-ben az irodalmi pályázati rendszert a középiskolás diákok között, és jutalmazta a nyerteseket.

Kiemelkedő esemény volt a társaság életében 1989. május 26–28-án az a háromnapos rendezvény, amellyel a középiskolai oktatás Egerben történt megindulásának 300 éves évfordulóját ünnepeltük a Gárdonyi Géza (azelőtt a ciszterci Szent Bernát) Gimnáziumban, a ciszterci templomban Zakar Polikárp ciszterci generális apát, Kerekes Károly zirci apát és Kovács Endre püspök által celebrált misével, a Művelődési házban tartott ünnepi közgyűléssel, miniszteri előadóval, majd a Dobó téren tartott záróünnepséggel és a Dobó szobor megkoszorúzásával.

Az elnöki megnyitó szerint. „1689-ben a jezsuiták kezdeményezésével indult el Egerben a középiskolai oktatás, majd magas színvonalra emelve folytatták azt a ciszterciek, 1948-tól pedig állami gimnáziumként működött ez az iskola. (1997 óta újra ciszterci fenntartású.) Azért jöttünk most ide az Alma Materhez, hogy tiszteljük 300 év eredményei előtt, és különösen tiszteljük a fiatal nemzedékeket oly sokszor válságos időben nevelő tanárok előtt. Ezek a tanárok: jezsuiták, ciszterciek, államiak, Széchenyi szellemében azért dolgoztak itt, hogy megműveljék a «nagy magyar parlagot», és hogy elvessék a humanitás, az erkölcsiség, a szellemiség magvait, hogy a kímült emberfő sokasága álljon a nemzet rendelkezésére.”

A 300 esztendő eredményei igazolják, hogy az itt elvetett mag jó földbe talált, Szvorényi Józseftől kezdve jeles tudósok, kiváló írók, neves művészek, kiemelkedő közéleti személyiségek kerültek ki e falak közül.

De innen került ki sok ezer diáktársunk is, akik névtelenül, becsületesen dolgoztak az itt tanult szellemi és erkölcsi normák alapján az emberek hasznára, a haza javára.

Tanáraink nemcsak tanítottak, de neveltek is bennünket, hogyan kell és érdemes élni: *ardere et lucere* – amíg élsz, lángolj és világíts!

Nagy tömegeket, hazait és külföldit, fiatal és öregdiákokot mozgatott meg az Egri Érseki Jogakadémia alapításának 250. éves jubileuma alkalmából rendezett ünnepség, többek között Habsburg Ottó és számos neves hazai és külföldi résztvevő közreműködésével.

Határozottan nyert megfogalmazást: *a jog nem öncél, a jog alapja az erkölcs. A jog erkölcs nélkül nem létezik. A jog nem lehet csak kiszolgáló tényező. A jognak is megvan a maga önálló léte. Amint a matematikának vagy a filozófiának vannak ősi alapigazságai, axiómái, ugyanúgy a jognak is, s ezek főképpen olyanok, amelyekben a jogrend parancsai az általános etika parancsaival egybeesnek. A jognak és az erkölcsnek az egybeesését Óriás Nándor, a nemzetközi híru jogászprofesszor, Justinianus kelet-római császár másfélezer éves törvénykönyvéből vett regulával bizonyította.*

E regula szerint a jog parancsai ezek:

1. *tisztességesen élni,*
2. *mást nem bántani és*
3. *mindenkinek megadni ami neki jár.*

Három rövid parancs, és minden benne van! Milyen jó lenne, ha érvényt tudnánk szerezni ezeknek az egyszerű parancsoknak.

Merész vállalkozása volt a Társaságnak a *II. Világháborús emlékmű* létrehozása és az, hogy 1989. november 1-jén Eger városának átadta. Ennek során Társaságunk elnöke a nagyszámú résztvevő meghökkenésére a *II. Világháború* áldozatait *először nevezte hősöknek*, kiknek névsorát az emlékmű belsejében és a levéltárban is elhelyeztünk. Záró mondat: „Legyen Eger város lakossága továbbra is az első között az alkotó összefogásban!”

Ezeknek a rendezvényeknek mindig nagyszámú fiatal és felnőtt résztvevője volt, és az eseményeket gazdag sajtótudósítás méltatta. A középiskolai oktatás 300 éves jubileumának ünnepségéről az Országos Televízió is részletesen beszámolt.

A társaság rendszeresen részt vesz nemzeti ünnepeinken és koszorút helyez el a hősök tiszteletére.

Ezeket túl a Társaság keresi azokat a formákat, lehetőségeket, mely erősíti a mai fiatal diákokban a közösségi tudatot, az Alma Materhez való ragaszkodást, az osztályközösséghez való tartozást. Biztatni szeretnénk fiatal diákjainkat, hogy *minél jobban ismerjék meg a múltat, szeretve szolgálják a jelent és a tapasztalatok és a tudás birtokában okosan építsék a jövőt.*

Dr. Kerekes Lajos,

Diákszövetségünk alelnöke, az EÖBT elnökségi tagja

Juhász Gyula: Karácsony felé

Szép Tündérország támad föl
szívemben
Ilyenkor decemberben.
A szeretet csillagára nézek,
Megszáll egy titkos, gyönyörű igézet,
Ilyenkor decemberben.

Bizalmas szívvel járom a világot,
S amit az élet vágott,
Behegesztem a sebet a szívemben
És hiszek újra égi szeretetben,
Ilyenkor decemberben.

És valahol csak kétkedő beszédet
Hallok, szomorúan nézek,
A kis Jézuska itt van a közelben,
Legyünk hát jobbak s higgyünk
rendületelen,
S ne csak így decemberben.

Harmatozzatok égi magasok!
Téged vár epedve
a halandók lelke.
Jöjj el, édes Üdvözítőnk!

A karácsonyi koncert műsora:

1. Charpentier: Te Deum
2. Forrás: Egy szó kiált
3. Sillye Jenő: Mária oratórium –
Szolgáló leányod
4. Magnificat Lukács evangéliuma szerint
5. Gen verde: Ave Maria
6. Sillye Jenő: Mária oratórium - Betlehem
7. József Attila: Betlehemi királyok
8. Vivaldi: Négy évszak - Tél
9. Guliani: Etüd
10. Rimszkij-Korszakov: Az indián vendég dala
11. Csendes éj
12. Csillagfényes éjszakán
13. Áldott éj
14. Szent karácsony
15. A végzős diákok karácsonyi
búcsúéneke
16. Reményünk Krisztus

Meghívó

Az egri Gárdonyi Géza
Ciszterci Gimnázium,
Szakközépiskola
és Kollégium

tantestülete és tanulói
szeretettel meghívják Önt

2003. december 17-én 17 órakor

a Szent Bernát templomban
tartandó

karácsonyi
koncertjükre.

Cím: Szent Bernát templom
Eger, Széchenyi utca 17.

A koncert közreműködői:

Berecz Kinga	fuvola
Bisztriczki László	gitár
Bisztriczki Zoltán	gitár
Budai Ferenc	szaxofon
Budai Katalin	trombita
Finta Dorottya	fuvola
Holló Dávid	gitár
Juhász Katalin	hegedű
Kelemen Zsolt	gitár
Kelemenné Oravecz Júlia	ének
Lakatos Vince	ének
Lehoczky Balázs	ének
Lupis Gabriella	zongora
Medve Attila	ének
Melczér Alexandra	furulya
Pintér Anikó	ének
Pintér Daniella	ének
Pintér Imre	ének
Szabó Péter	zongora
Újvári Andrea	hegedű
Veres Tünde	nagybőgő
Zay Orsolya	próza

és az iskola kórusa

RIPORTOK A GÁRDONYI RÁDIÓ MŰSORÁBÓL

Beszélgetés **DDr. Zakar Ferenc Polikárp**pal, a ciszterci rend zirci főapátjával, iskolánk fenntartójával

2003. november 4-én látogatott el Főapát úr iskolánkba, ahol főleg a 9–11. évfolyamos osztályok képviselőinek módjuk nyílt kérdéseiket feltenni. A „sajtóértekezletről” **Bánka Arnold és Sereg Dóra 11. A osztályos tanulók készítettek beszámolót.**

A Főapát urat **Juhász János 11. D** osztályos tanuló **Sík Sándor**: „Ketten a mesterrel” című versével, majd **Kelemenné Oraveczi Julianna** tanárnő **Dienes Valéria**: „Pavintikán” című énekének részletével köszöntötte. A beszélgetést a Főapát úr kezdte a következő mondatokkal:

Az első dolog, ami mindenkinek feltűnik, hogy én két bottal járok. És valószínűleg az első kérdés is erről szólna. A magyarázat erre az, hogy amikor én 1988-ban Brazíliában jártam, kitört rajtam egy nagyon ritka betegség, amelynek az a sajátossága, hogy a vérben nagyon kevés lesz a trombocita. A normális körülmények között egy köbcentiméterben 150 000–400 000 közötti az érték, s ezzel szemben nekem néha lement 5 000 alá. Ennek a gyógy módja az, hogy ki kell venni a lépet; mivel én akkor a ciszterci rend generális apátja voltam, Rómában orvosok nem mertek hozzám nyúlni. Gyógyszereket adtak csupán, aminek hatására tönkretették a hátgerincemet, s 89-ben összeroppantak a csigolyák, s így a hátgerincembe beraktak 14 csavart. Ezért kell nekem két bottal járom. Jelenleg zirci főapát vagyok és életemből „csupán” 46 évet töltöttem Rómában, s hét esztendeje vagyok itthon. Nyakamba szakadt négy gimnáziumnak a sorsa is, de az egri gimnáziummal nem olyan sok gondom van. De most már várom a kérdéseiteket.

Lakatos Vince 9. K: Iskolánkban megemlékeztünk János Pál pápa pápaságának 25 éves jubileumáról és láthattunk egy képet, amin rajta van a Szentatya társágában. Mondana néhány mondatot a pápával való találkozásról?

Főapát úr: Többször is találkoztam János Pál pápával. Az a bizonyos kép, ahol fogja a kezem, akkor készült, amikor én beszámoltam neki arról, hogy mit láttam Lengyelországban.

Balla Ádám 9. K: Mi indította el a szerzetesi hivatását?

Ez a gondolat lassan érik meg. Valószínűleg benne van a dologban, hogy két nagybátyám volt pap, de igazán a bajai ciszterci gimnázium egyik-másik tanára hatott rám úgy, hogy azt mondtam, én is ilyen életet szeretnék élni.

Bánka Arnold 11. A: Az iskolánk évről évre szépül, ezt köszönjük szépen Főapát úrnak, meg van-e elégedve a munkával?

Az eredményekkel meg vagyok elégedve. Aki nem vak, az láthatja, hogy mi történt itt az elmúlt 3-4 évben. Terveim természetesen attól függnék, hogy mennyi

pérez fog rendelkezésre állni. Bizom abban, hogy az iskolának a továbbiakban is legalább annyi pénz fog rendelkezésre állni, mint az eddigiekben, sőt reményeim szerint az eddigi „elvonásokat” meg lehet szüntetni, mivel Péccsett felépült a tornaterem. Azon gondolkodunk, hogy Egerben is szükséges lenne egy tornaterem felépítése, de erről még többet nem tudok mondani.

Derekas Zsófia 11. A: Lát-e lehetőséget ciszterci diákok közös találkozására?

Gondolom, ha igény van, akkor az a sok diák, aki lelkesedik a ciszter iskolákért, meg tudja szervezni.

Kormos Péter Pál 10. A: Három kérdésem lenne: Jelenleg hány ciszter atya van Magyarországon? Megoldható-e, hogy több ciszter atya tevékenykedjen Egerben? Hogyan léphet be valaki a ciszter rendbe, milyen követelményei vannak?

A harmadik kérdéssel kezdeném. Mi érettségizett fiatal embereket veszünk fel, természetesen római katolikus, megkeresztelt, megbérmált fiatalokat. Megfelelő képességekkel kell rendelkeznie az illetőnek, hogy elvégezhesse az egyetemet. Vagy teológiából kell doktorálnia, vagy valamilyen bölcsész szakon kell tanári oklevelet szereznie. Az egyértelmű, hogy szerzetesi lelkület szükséges. A felvétel követelménye elég szigorú nálunk. Sajnos nagyon kevés ciszter atya van ma Magyarországon, és egyre fogyunk, mert az idősök folyamatosan halnak ki; amióta én apát vagyok, 15 rendtársamat temettem el, de 15 fiatal nem tett szerzetesi örök fogadalmat. Az, hogy valamilyen átcsoportosítással tudok-e valakit ideküldeni, az majd júliusban kiderül.

Sereg Dóra 11. A: Miért a Polikárp nevet vette fel?

Amikor én 1948-ban ciszterci szerzetes lettem, akkor még 230-an voltunk. Ennyi embernek különböző neveket adni nem volt egyszerű. Az egyértelmű, hogy a gyakoribb nevek már foglaltak voltak, így maradtak a ritkább nevek, mint a Polikárp. Édesapámnak volt egy jó barátja, akit így hívtak, ezért nem volt tőlem idegen ez a név. Emellett meg is mondták, hogy mit jelent: sok gyümölcs. Ezenkívül azt is megmagyarázták, hogy Szent Polikárp Szent János apostolnak volt tanítványa és Szent Ignác püspöknek volt barátja. Nekem Sulyok Ignác atya tanárom volt, ezért nekem a Polikárp név igenis tetszett.

Simon Csilla 10. A: Milyen tanácsot ad az iskola tanulóinak a tanulással kapcsolatban?

Az első tanácsom az, hogy figyelni kell az alapokra, és minden tantárgyat meg kell alapozni. Felhívnam a figyelmet arra, hogy mindig minden fontos. Ez nem azt jelenti, hogy nagy mennyiségű anyagot kell bemagolni, hanem azt, hogy az ismeretek elsajátítása mellett meg kell tanulni gondolkodni.

„Két nap és két éjszaka folyamatosan folyt a műtét, folyt a kötözés...”

Dr. Tóth Ferenc, az egri kórház ny. főorvosa, iskolánk volt diákja az egri sortűzről tartott visszaemlékezést

Kedves Fiala Barátaim!

Lehet, hogy az, amiről szólni kívánok, nem érdekel mindenkit úgy, ahogy az illő kellene, hogy legyen. De el kell fogadnotok, hogy 1956 nevezetes napjai nemzetünknek nagyon fontos eseménye. Azokról a napokról szerte a szabad világban csak elismeréssel szóltak, míg az akkori szocialista országokban és a Szovjetunióban meghazudtolták azoknak a napoknak valódi eseményeit és eszmeiségét. Jőmagam a forradalmi eseményekben játszott porszemnyi szerepem miatt el kellett, hogy vállaljam az események képviselőjét – az 56-os Szövetség regionális elnöki tisztét töltöttem be –, s azt kell mondanom, hogy az utóbbi években mintha javult volna helyzet, de még mindig vannak, akik egyéni ambíciójuktól indítva igyekeznek kisajátítani az eseményeket.

Higgyétek el nekem, hogy nem akár milyen napok voltak ezek, hiszen már a forradalmat követő héten megjelentek az akkori Európa egyik legnagyobb filozófusának, Albert Camus-nek méltató szavai: *„A legázolt, bilincsbe vert Magyarország többet tett a szabadságért és az igazságért ebben a forradalomban, mint bármelyik nép a világon az elmúlt húsz esztendő alatt. A magára maradt Európában csak úgy maradhatunk hívek Magyarországhoz, hogy soha, sehol el nem áruljuk, amiért a magyar harcosok az életüket adták. És soha sehol, még közvetve se igazoljuk a gyilkosokat.”*

Az események forradalomnak indultak, egy hazug, zsarnoki rendszer bénító uralma ellen, amely néhány év alatt máig felbecsülhetetlen károkat okozott a nemzet gondolkodásában. Megalázta ezeréves történelmét, sivárrá tette jelenét és kilátástalanná jövőjét. A Szovjetunióból kinevezett vezetők megfélemlítették a lakosságot koncepciós perekkel, kitelepítésekkel, állandó zaklatásokkal, és közben folyt a magántulajdontól és így a szabadság lehetőségétől való megfosztás. Lakásokat foglaltak le, üzemeket államosítottak, a földjüktől megfosztott parasztokat pedig termelőszövetkezetekbe, ún. tszcs-kbe tuszkolták. Harcot folytattak az egyház ellen, a vallásos emberek ellen, az egzisztenciájukat féltő, ahhoz ragaszkodó emberek ellen, miközben állandó ünnepléseket szerveztek. A korabeli híradókból – ha néztek ilyeneket – láthatjátok és hallhatjátok az ütemes, felállva tapsoló közönséget, a vezetőket dicsőítő skandalásokat, s azok bárgyúan mosolygó integetéseit. Ezek az önkényeskedő, az embert lealázó, becsületébe belegázoló erőszakoskodások vezettek oda, hogy a magyarság megelégtelte ezt a hatalmat. S természetesen, hogy az élet igazságtalanságaival szemben a legérzékenyebbek, a fiatalság kezdeményezésére elindult a forradalom.

A forradalmi gondolat és a forradalom vállalása a vidéki városokban általában október huszonhatodika körül kezdődött el. Itt, Egerben is megélné a politikai élet – általában a rádióból értesülhetett a lakosság a pesti eseményekről –, s vállalta fel a forradalmi gondolatot. Előző este már az emberek keresték egymás barátságát, tárgyalták az eseményeket kisebb-nagyobb csoportokban, s a színház előtt egy spontán tüntetés is kialakult. Erre az eseményre az akkori városi rendőrkapitánynak, Molnár Jánosnak felhívta a figyelmét Körmöczy alezredes, a megyei rendőrkapitány-helyettes. Parancsot adott neki, hogy a tüntetést szüntesse meg. A városi rendőrkapitányság a kollégiumunkkal szemben lévő épület volt. A már elhalt, Egerbocsról származó, tisztességes ember, Molnár János vette a bátorságot, és kijelentette, hogy ő ebbe nem avatkozik bele, mert az csak olaj lenne a tűzre, s igaza lett, mert így a tömeg rendben fel is oszlott. (Később ezért a cselekedetért a megtorlás éveiben „meg is jutalmazták”, közel három évet ült börtönben.)

Másnap a tömeg bement az AVO-laktanyába, ahol semmi ellenállásba nem ütköztek. Én magam is bent voltam, átnéztük a regisztrált iratanyagot, hiszen mindannyiunkról voltak ott lényegében, naiv, gyermekes feljegyzések.

A következő napon, 27-én, akik részt vettek az előző napok eseményeiben, megpróbáltunk valamilyen szervezeti formát létrehozni, s a főiskolán megalakítottuk a nemzetőrséget, amely főiskolásokból állott. De még aznap a reguláris honvédség több tagja csatlakozott a forradalomhoz, így beléptek a nemzetőrségbe.

A színházban 28-án alakult meg Eger város Nemzeti Tanácsa harminckét taggal, s ebben főleg a munkástanácsoknak a vezetői szerepeltek. Fontos dolog volt ez, mert ezeknek az embereknek volt a feladatuk a

város biztonságának az ellátása. S az egyik olyan intézkedésünk az volt, ami miatt több ember került később börtönbe, hogy a város irányítását kivettük a pártvezetők kezéből. Lényegében lefegyvereztük őket, de voltak közöttük olyanok is, akik önként átadták a fegyvereiket. A régi apparátus emberei azt híresztelték, hogy minden pártember ki lesz végezve. Ebben a városban innentől kezdve egészen december elejéig nyugalom volt. Pedig ebben a városban nem hangzott el egyetlen lövés és nem csattant el egyetlen pofon sem a forradalom napjaiban, de még akkor sem, amikor az oroszok bevonultak. Mindenki végezte a dolgát, működtek az iskolák, az üzletek nyitva voltak, még a szovjet parancsnok, Poljakov is elismerően szólt a város nyugalmáról, s kért bennünket, hogy továbbra is maradjunk a helyünkön. November közepén azonban már érződött a feszültség, mert ekkorra már kezdett kicsúszni a hatalom a munkástanácsok kezéből. A régi pártapparátus kezdte újra kezébe venni az irányítást.

Az oroszok előőrsei egyébként azzal kezdték, hogy Nagytálya – Maklár térségében három forradalmistát agyonlőttek. A Nemzeti Tanácsban az a határozat született, hogy a városban semmiféle ellenállást nem szabad kialakítani, de voltak olyanok is, akik ezzel nem értettek egyet, fegyveres ellenállást akartak; Solcz József, valamikori vezérkari őrnagy a Líceum tetejéről golyószóróval akart az utolsó leheletéig harcolni. Az oroszok bejövetele után azt hirdették, hogy helyreállt a rend és a jog uralma, de valójában tilos volt a gyülekezés.

December 10-én a színház előtt volt már egy tüntetés, ahol elénekelték a Himnuszt, a Kossuth-dalokat és egyházi éneket is. Az éjszakán letartóztattak embereket, s másnap a szovjet parancsnokság előtt újabb tüntetés volt, amelynek hatására a fogva tartottakat elengedték. A tömeg egy része a nyomda felé indult, amely előbb verekedésbe torkollott, majd lövöldözésbe, amely során egy huszonegy éves vájár tanuló a helyszínen, egy tizenöt éves ipari tanuló a kórházban meghalt, és négyen megsebesültek. 12-én a karhatalmisták – ahogy akkor nevezték őket a pufajkások – már felkészültek, s elhatározták, hogy löni fognak a tömegbe. Négyen meghaltak és huszonheten megsebesültek. Az emberek bemenekültek a kórházba, sokukat mások a karjaikban hozták be, a rendőrség is segített a beszállításnál. Él még egy idős hölgy, nevét nem kívánom elárulni, mert teljesen elzárkózott azóta, depressziós lett. Nem is csoda. A keresztcsontjánál hátulról kapott egy lövést, ami szétroncsolta az egész petefészket, tehát női mivoltától örökre megfosztotta ezt az akkor kifogástalan megjelenésű, szép 17 éves leánykát. Képzelnék el, nekünk orvosoknak ezt a műtétet ezen az emberen, s ilyen embereken végrehajtani. Az elkeseredéstől szinte nem is láttunk. A felháborodásba szinte belefulladtunk. Két nap és két éjszaka folyamatosan folyt a műtét, folyt a kötözés. Betöltötte a kórházat a hozzátartozók jajveszékélése, az embereknek a sikoltozása, felháborodása. Összeültünk és létrehoztunk egy tiltakozást az akkori orvostár-

sadalom nevében a genfi konvenciókra való hivatkozással hivatalosan tiltakoztunk az ellen, hogy ilyen bűncselekményt konszolidált államnak magát nevező rendszer hogy hajthat végre. S ezért a tiltakozásért, amit bevittünk az akkori megyei tanácsra, ahonnan kirúgtak bennünket, kettőnköt lázítás büntett elkövetése miatt másfél éves börtönbüntetéssel sújtottak. Dr. Kovács András megyei főorvos volt a másik elítélt.

Ennek a sortűznek a kivizsgálása évekig tartott, 1992-ben indult meg, s lényegében be sem fejeződött. Mi az elkövetőket személyesen ismertük. Nem történt semmi bajuk. A tárgyaláson három személy került vád alá. Egy majdnem magatehetetlen öregember, s két fiatalabb. Mindhárman tagadták a rájuk rótt bűncselekményt. Az egyik azt mondta, hogy ott sem volt, s puskája se volt. A másiknak volt puskája, de ő nem sütötte el. Az egri bíróság két évig tartó maszatolás után kijelentette, hogy nem lehet bizonyítani a bűn elkövetést. Próbáltak az elévülésre is hivatkozni, de közben kiderült, hogy nemzetközi megállapodás szerint az emberiség ellen elkövetett bűnök nem évülhetnek el. Az egri ügyészség minden esetben tiltakozott a felmentő ítélet ellen. Így kerülhetett az ügy a Legfelsőbb Bíróságra. Ott voltam ezen a tárgyaláson, ami 1999. december 9-én következett be. A tárgyalást vezető bíró megkérdezte az első rendű vádlottól, aki akkor hetvenegy éves volt, hogy ha maga sem sütötte el a fegyverét, meg a többi sem, akkor ezek az emberek mitől haltak meg, s mi által sebesültek meg. Az illető azt válaszolta: „Én nem öltem meg őket.” Újra kérdezték, hogy ha az unokái megkérdeznék, hogy mitől haltak meg ezek az emberek, mit válaszolna nekik. Ez az ember ott sirva fakadt, s összerogyott: „Hát, meglőtték őket.” A védője hisztérikus rohamban rárontott, követelte, hogy azonnal vonja vissza kijelentését. A bíró azonban rendre utasította, s befejezték a tárgyalást. Az ítéletben az idős embert úgy minősítették, hogy súlyos, gyógyíthatatlan betegségben szenved. S ez alapján nem róttak rá letölthető büntetést. Ez az ember ma már tudomásom szerint nem él. Sokszor szoktam találkozni a városban olyan emberekkel, akik a sortűzben aktív elkövetők voltak. Elöttem nem is tagadják tettüket. Együtt töltöttük a gyermekkorunkat, fiatal éveinket, s elmondják, hogy ki voltak rendelve. Ők később jelentős társadalmi pozíciókkal lettek jutalmazva. Az első rendű vádlott azt is elmondta, hogy ő 800 forintot kapott azért, mert részt vett ebben a cselekményben. Ami akkor egyhavi fizetésnek felelt meg. Hivatalosan nem ismerték be tettüket, mert attól félnek, hogy a főbűnösök akkor őket ki fogják végezni. Az országban egyébként 75 sortűz volt.

Aztán következett egy másik korszak, amelyet Kádár János vezetése jelez. Kezdetben kivégeztetett – jelen ismereteim – szerint 372 embert, aki között egy sem volt hazaáruló. Ők főleg fiatal munkás emberek voltak, a forradalom mellé állt katonatisztek, s volt fiatal, a büntethetőséget éppen elérő kamasz Mansfeld Péter, vagy fiatal orvostanhallgató, Szabó Ilonka. Ezeket zárták börtönbe évekre, majd még a „szabadulá-

suk” után is láthatatlan felügyelet alatt voltak, s rendszerint megalázó körülmények között élhettek a családjukkal együtt. Ezután megvalósult egy olyan rendszer, amelyet „gulyáskommunizmus”-nak kereszteltek el, s az országot a „legvidámabb barakknak” hívták Nyugaton. Így töltöttük el az életünket hosszú-hosszú évekig. A rendszerváltás után aztán született egy bírósági ítélet, hogy ezek az ítéletek semmiek, jogtalan

ítéletek, de nem hangzott el az az egyetlen szó: *bocsánat!*

Köszönöm, hogy meghallgattatok. Bocsássátok meg, hogy ha néhol személyes hangulatú, vagy csapongó volt az előadásom. Kérek titeket, hogy alkossatok egy sokkal jobb világot, mert ez a nemzet sokkal jobbat érdemel. Az Isten áldjon meg benneteket!

HÍREK, ESEMÉNYEK

Galéria

Októberben *Lezsák Dóra 10. A* osztályos tanulónak az Egyesült Államokban (Remsen, Iowa) készített fényképeiből rendezett kiállítást láthattuk. Novemberben „A négy gyertya” történetét láthattuk fotó montázsokban. Decemberben pedig *Tóth Judit 11. K* osztályos tanulói munkáit csodálhattuk meg. A kiállítást *Fedics Miklós* tanár úr rendezte.

Országos találkozó

2003. október 4-én a „Katolikus Oktatás Napja” címmel országos találkozót tartottak a katolikus iskolák az új Budapesti Sportcsarnokban, amelyen iskolánkból 280 tanuló vett részt.

Megemlékezés

2003. október 28-án megemlékezés az iskolarádióban Gárdonyi Géza haláláról, majd délután a 9. és a 10. évfolyam egri és a kollégista tanulói *dr. Pisákné Balogh Éva* igazgatónő, *Fodor János* nevelési igazgatóhelyettes vezetésével megkoszorúzták Gárdonyi Géza sírját.

Főapát úr látogatása

2003. november 4-én *DDr. Zakar Ferenc Polikárp* zirci főapát úr látogatása iskolánkban, amelyről az osztályok képviselőivel folytatott beszélgetésről külön beszámoltunk. (Lásd a „Riport a Gárdonyi rádió műsorából” rovatot!)

Hírek a kollégiumból

Novemberben minden kedden és csütörtökön a 9. évfolyamos kollégistáknak tánctanfolyamot, keddenként főzőtanfolyamot tartottunk a 10. évfolyamosoknak, míg a 11. évfolyamosok a párkapcsolatok témakörben hallgathattak meg előadásokat.

5. A kollégiumi „golyák avatása”. (Lásd az „Így írunk mi” rovatot!)
12. Az új kollégisták bemutatkozó műsora. (Lásd az „Így írunk mi” rovatot!)
13. Városi kollégiumok közötti népdaléneklési verseny. (Lásd a „Versenyeredmények” rovatot!)
16. Kollégiumi diákmise.
19. Ünnepi megemlékezés Szent Erzsébetről a kollégiumban. (Lásd alább!)

December 2-től az adventi időben hetenkénti gyertyagyújtás a kollégiumban.

4. Mikulás-est a kollégiumban.

A Magyar Tudomány Napja

2002. november 11–12-én a TIT Bugát Pál Egyesülete a Magyar Tudomány Napja alkalmából előadásokat szervezett a „régizika”-nak nevezett előadóteremben a biológia és a történelem egy-egy problémájáról. Az előadók az egri Eszterházy Károly Főiskola tanárai voltak, és a város középiskoláiból került ki a hallgatóság.

„Ciszterci diákká fogadom...”

Ebben a tanévben az iskolánkba bekerült diákok, az iskolánk legfiatalabb polgárai a Szent Bernát templomban tették le fogadalmukat. Erre az ünnepi alkalomra megjelentek *dr. Hibay György* és neje,

dr. Tóth Ferenc, dr. Kerekes Lajos és Tóth Kamill urak a hajdani Szent Bernát Gimnázium volt diákjai is, hogy jelenlétükkel emeljék - az eskün túl – az esemény ünnepi hangulatát.

Az ünnep a Himnusz elénekülésével kezdődött, majd Búzás János: „Ki van jelölve a helyed” című versét Sziklay Éva 8. C osztályos tanuló szavalta. Gen verde Ave Maria című szerzeményét iskolánk énekkara Bisztriczky Zoltán tanár úr vezényletével adta elő, gitáron Nicholas Karsai tanár úr kísért.

Az ünnepség szónoka dr. Pisákné Balogh Éva, az iskola igazgatónője volt, aki a következőket mondotta:

Kedves Vendégeink! Kedves Diákok! Kedves Kollégák!

Életünknek vannak olyan döntései, amelyek hosszú évekre, sokszor egész életünkre meghatározzák sorsunk alakulását. A középiskola megválasztása, a gimnáziumi évek alatt hozott döntések is ilyen sorsfordító döntések. Ti, kedves diákok a ciszterci gimnáziumot választottátok középiskolai tanulmányaitok elvégzéséhez. Egy olyan gimnáziumot, amelynek a falai között háromszáz éve folyik a jövő nemzedékének nevelése és tanítása.

Mit hagytak nekünk örökül a ciszterci tanítók? – a legfontosabbat, az elköteleződést. Elköteleződést munkájuk és Isten iránt. De örökül hagyták a szeretetet, mert jól tudták, mint ahogy dr. Kerekes Károly apát úr egyik versében is írja, hogy csak az él, aki szeret, és csak az szeret, aki mindent odaad. A minden Istené. Örökül hagyták a tudományokban való jártasságot, mert azt is jól tudták, hogy egyedül a tudás az, amely felemeli magát az embert is, de felemeli a nemzetet is és a népeket is.

Nekünk, akik ennek a szellemiségnek az örökösei vagyunk, kötelességünk, hogy a ciszterci szellemiséget megőrizzük és továbbadjuk fiataljainknak. Hagyomány iskolánkban, hogy a ciszterci szellemiség mellett elköteleződést egy ünnepélyes fogadalomtétellel erősítjük meg. Arra tesztek most ti fogadalmat, kedves diákok, hogy méltó utódai lesztek az egykori ciszterci diákoknak, az ő életük példaként szolgál számotokra, a rátok hagyott örökséget gondosan ápoljátok, megtartjátok, és majd ti is továbbadjátok.

Ügyeljetek azonban arra, hogy a fogadalom nem csupán egy ünnepi alkalom, nem formalitás, hanem sokkal inkább a mindennapok tetteiben megnyilvánuló értékrend. Annak, hogy ti ciszterci diákok vagytok, meg kell nyilvánulni a megjelenésekben, viselkedésekben, kiváló szorgalmatokban, szüleitek, tanáraitok és társaitok iránti tiszteletben és abban, hogy tudatában vagytok annak, hogy most a legfontosabb feladatotok a tanulás. Ezek az évek nem térnek vissza soha, ugyanakkor a most megszerzett ismeret útravaló lesz egész életetekben. A tudás felemel benneteket, de igazán nagygyá csak akkor lesztek, ha mindehhez párosul a hit, amely a krisztusi úton a fényt jelenti az életetekben, és mindehhez párosul a szeretet mások iránt, amely erőt ad nektek a küzdelmekben.

Isten áldását kérve kívánom, hogy méltó örökösei legyetek a ciszterci diákoknak.

A fogadalom szövegét Hegedűs Fanni, 12. B osztályos tanuló, a diákbizottság titkára mondta el iskolánk legifjabb polgárai előtt, akik felállva, kezüket a szívükre téve ismételték a mondatokat.

En, a Gárdonyi Géza Ciszterci Gimnázium és Szakközépiskola rendjét mindenben megtartom, az iskola keresztény, katolikus értékrendjét elfogadom, és ennek szellemében élek. Szüleimet, tanárait, az iskola dolgozóit, diáktársaimat tisztelem, rájuk szégyent nem hozok. Szorgalmasan tanulok, képességeimmel mindenkor a tudás megszerzésére törekszem. A ciszterci rend és az egyház hagyományaihoz és hazánkhoz mindenkor hű leszek. Isten engem úgy segítjen!

Az eskü elhangzása után az 5. C

osztály, majd a 9. évfolyam tanulói egyenként átvették igazgatónőtől az iskola jelvényét és a Bibliát. Az ünnepélyes kézfogásra 40 ötödikes és 146 kilencedikes tanuló vonult fel. Amíg a kézfogás megtörtént, Nicholas Karsai tanár úr gitározott.

A Biblia – hangsúlyozta az átadás előtt az igazgatóasszony – nemcsak a kultúra forrása, hanem a hité is. Azé a hité, amelyből a mindennapok nehézségei között, ha érzitek, hogy egyedül vagytok, erőt meríthettek, mert Jézus Krisztus soha nem hagyja el a benne hívőket és az őt keresőket.

A jelvény pedig – melyet rendezvényeinken is büszkén kell viselnetek – az iskola közösséghez, a ciszterci diákközösséghez való tartozást jelenti. Ilyen jelvényei voltak azoknak a ciszterci diákoknak is, akik most ott

ülnek az első padokban, és mi azt szeretnénk, ha a Ti unokáitoknak is lennének ilyen ciszterci jelvényei, és ők is büszkén viselnék majd.

Mindezek után dr. Pisákné Balogh Éva igazgatónő a következő szavakkal fordult a jelenlevő hajdani diákokhoz:

Szeretném átadni az egykor volt ciszterci diákoknak is az ajándékainkat megköszönve nekik, hogy elfogadták meghívásunkat és eljöttek. Így rövid időre ismét átélhették a ciszterci diákságuk élményeit. Kívánunk nekik nagyon jó egészséget, és kérem őket, hogy ha idejük van, látogassanak el az iskolánkba! Meséljék el, hogy milyen volt régen ciszterci diáknak lenni, hogy a mi diákjaink ezekből tanuljanak! Adjanak nekik példát! Mutassanak nekik utat! Segítsenek bennünket abban a munkában, hogy a megváltozott körülmények között is visszataláljunk arra a ciszterci útra, amelyről a negyvenes évek végén szükségszerűségből letértünk!

Azt biztosan állíthatom, s biztos érzik a volt ciszterci diákok, de ti is, hogy a mostani tanulók között is vannak olyanok, akik úgy gondolják, hogy a tanulás fontos dolog, és fontos dolog egy ciszterci intézményben tanulni, ahol nemcsak ismeretet és tudást lehet megszerezni, hanem ennél sokkal többet is kapni lehet. Meg lehet szerezni mindazt a keresztény értéket, amivel közelebb kerülünk a krisztusi úthoz, amely végül is – mint mondtam – mindig fénylő pont lesz az egész életünkben!

Köszönöm még egyszer, hogy eljöttek!

Ciszterci öregdiákok a fogadalomtételen

Végezetül Rác István Pelbárt atya, a volt ciszterci diák, a jelenlegi ciszterci házfőnök és iskolánk spirituális vezetője szövegezt a diákjainkhoz:

Dicsértessék a Jézus Krisztus!

Iskolánk Legifjabb Tanulói, Krisztusban Kedves Kis Testvéreim!

Hallhattuk az igazgatóasszonyunktól, hogy nektek ebben az iskolában milyen feladataitok lesznek; hallottuk, hogy milyen segítséget kaphattok a megvalósításhoz. S azt is hallottuk, hogy ti fogadalmat tettetek arra, hogy az elvárásokat meg akarjátok valósítani.

Látszatra ez a fogadalom nem egyenrangú felek közötti megállapodás. A tanáraitok kérnek, ti pedig fogadjátok, hogy teljesítitek. Azonban mindebből nem az következik, hogy ti diákok kiszolgáltatottjai vagytok tanáraitoknak. Az egyházban, az Isten előtt kötött fogadalmaknál a fogadalmat tevő és vevő ugyanannak az Úrnak szolgál. A két fél között ugyanaz a teremtő Úristen, ugyanaz a Mennyei Atyánk áll és kötelezi a feleket. Tehát titeket is, a tanáraitokat is, ezért nem lehetettek kiszolgáltatva. Hiszen egy úton kell haladnotok tanáraitokkal. Őket is az Úristen hívta erre a létre, azért hogy eljussanak a mennyek országába, amelynek nincs időbeli vége, amely az örök élet. Ezért ez az iskola is a krisztusi tanításokat maga előtt látó, tinéktek azt átadó, az Urat szolgáló, viselkedésükben, életükben Őt megvalló, titeket segítő tanárok lesznek a vezetőitek azon az úton, amelyen eljuthatunk az örök Atyához. Együtt kell tehát haladnotok társakként célunk felé.

Azt kívánom, hogy belső meggyőződéssel, bizalommal tudjatok tanáraitokkal együtt dolgozni. Azt remélem, hogy Krisztus közösségeként békében és nyugalommal jutunk el oda, ahová törekszünk. És biztosan tu-

dom, hogy céljainkat beteljesíti az Úr, ha őszintén igyekezték megtartani azt, amit a fogadalomban megígérték. Segítsen ebben az Úristen mindnyájatokat! Amen.

Ünnepségünk a Szózat közös eléneklésével ért véget.

Halloween-party

Immár tizedik alkalommal, ebben a tanévben is megtartották a két tannyelvű osztályainkba járó diákok a sajátos hangulatú Halloween-party-t. Íme, két emlékezetes pillanat

Szent Erzsébet Nap a kollégiumban

November tizenkilencedike, azaz Árpád-házi Szent Erzsébet neve napja ebben az évben is ünnep volt a kollégiumunkban.

Az ünnepségre az iskola „régizikai”-nak nevezett tantermében került sor, ahol Királyné Fülöp Mária nevelő tanárnő által szerkesztett színvonalas műsorral emlékeztek a kollégium lakói, nevelői és alkalmazottai a névadó szentre. A műsor Szent Erzsébet életével ismertette meg a hallgatóságot, de a narratív szöveget, amelyet *Simon Csilla* és *Kiss Andrea* 10. A osztályos tanulók mondták, a 11.E osztályba járó *Pintér Anikó* gitár kíséretével többször színezte több ismert és kedvelt dal az „Áldjad én lelkem az Urat!” című dalos könyvből, amelyet nemcsak a kórus, hanem a hallgatóságból is többen énekeltek. Az est folyamán felcsendült még Vivaldi: Concerto című darabjának egy részlete is, amelyet zongorán *Lupis Gabriella* 12. B osztályos, fuvolán *Berecz Kinga* 12. K osztályos tanuló adott elő. A zenés betétek mellett *Bakos Edina* 10. E, *Szabó Eszter* 9. K, *Rácz Mónika* 11. K, *Varga Otília* 9. E osztályos tanulók előadásában több vers is elhangzott még, amelyek közül talán Kunszery Gyula verse idézte fel legjobban Szent Erzsébet követendő példaadását:

Rideg, hús falak közt
nem rejté kolostor,
nem suhogott vállán
zord vezeklő ostor;
szerető hitves volt,
s anyja négy gyereknek;
nem rettegett tőle
pogány vagy eretnek;
nem harcolt a hitért,
nem térített népet,
hitvalló ajakkal

vérpadra sem lépett;
nem épít templomot,
nem alapít rendet,
révült látomásnak
nem igen örvendett;
sokat nem tanult ő
bölc és szent papoktól;
nem írt, nem predikált,
nem lett tudós doktor...

S mégis hétszáz éve
zeng róla az ének,
nem halványul híre
dicsőült nevének,
egész világszerte
megünneplik napját,
festik, kőbe vésik
sudár, szép alakját;
színes szép legendák
regélnek felőle,
tudósok, poéták

örök ihletője;
s kiben csörgedezett
Árpád pogány vére;
templomok épülnek
emlékezetére...
Pedig nincs nyomában
Semmi alkotó tett.
Mi hát az érdeme? -
Mit csinált ő? -
Jót tett.

A műsort az „Isten, hazánkért térdelünk elődbe...” kezdetű egyházi énekkel zárták. Ezután ünnepi vacsora következett immár a menzán, amely előtt *dr. Pisákné Balogh Éva* igazgatónő köszöntötte az ünneplőket, majd *Pelbárt atya*, a rendház főnöke az asztali áldás előtt a következő szavakat intézte a diákokhoz:

Szent Erzsébet rövid életéről felolvastátok a legfontosabb mozzanatokot, de talán elkerülhette figyelmeteket a legfontosabbt, nevezetesen az, hogyan lesz az ember szent. Szülei nem voltak szentek, őt magát az akkori szokás szerint már négy-öt éves korában elvitték az eljegyzett vőlegényének a családjához. Az új környezetében nehezen fogadta el az új udvar szokásait, őrizte magyarságának vonásait. Tizennégy éves volt, amikor a házasságot megkötötték, de ellenszegülve az udvari szokásoknak, egyszerű gyerekekkel állt szóba, táncolás helyett lóháton kilovagolt a várból, sőt férjével lóháton hazajött a szülővárosába, Sáropatakra. Ugyanakkor feljegyezték róla, hogy már gyerek korában többször kijelentette, hogy képes volt játékait abbahagyni, s ment szeretni az Istent. Mondtátok, hogy azt tartották róla, hogy pazarló volt, de ő tudta a hite által, hogy amije van, azt mire és kire pazarolja. A mi adottságaink alapján is lehetünk szentek, nem a történelmi adottságok és körülmények a meghatározóak, nem a családi kötelek a döntőek; a döntő az, hogy szeressük Istent, legalább úgy, ahogyan ő szerette. Ehhez hű tudott maradni a megpróbáltatások idején is, mert amikor lesújtotta férjének halála, meg tudott maradni az Isten szeretetében.

Arra érdemes tehát gondolni, hogy mi is válhatunk szentté, mert ugyanannak az Istennek, ugyanazzal a kegyelmével rendelkezünk, s ezt kell felhasználni a természetünk által, s akkor a boldogságotok sem fog elmaradni. Kívánom, hogy így legyen!

A vacsora végén az igazgatónő megköszönte *Vraskó Jolán 12. K* osztályos tanulónak a kollégiumi diáktanács vezetésében az elmúlt években végzett munkáját, és könyvjutalomban részesítette.

Az elsős évfolyamok bemutatkozása

2003. november 28-án tartottuk meg az elsős évfolyamok osztályainak bemutatkozó műsorát – a díszterem felújítása miatt – a tornateremben.

5.C osztály

Töröcsik Attila, Katrinák Márk, Varacskai Ferenc, Jakab Damján, Girind József, Molnár Zsolt főszereplésével „A rátóti csikótojás” című magyar népmesét adta elő.

Az ott kialakított színpadon kellett megmutatniuk, hogy ki miben tehetséges, kikkel gazdagodott iskolánk diáksága, s azt, hogyan teszik meg a közösséggé formálódás első lépéseit. Minden osztály az osztályfőnökök irányításával különös gonddal készült erre a bemutatóra. Hetek óta hallottuk a tantermekből délután kiszűrődő zajokból, hogy lázas munka folyik. A sok-sok próba után az egyes osztályok a következő műsorokat állították össze, amelyekből néhány jelenetet így örökített meg a fényképezőgép.

Az 5. C osztály *Tóth Dávid, Kosina Zoltán, Járdán Rafael,*

A 9. A osztályban Kovács Brigitta volt a bemondó. A műsorban Hossó Eszter, Kovács Esztella és Szeles Éva énekelte el a „Honfoglalás” című film közkedvelt betétdalát, Szabó Péter szavalta el Juhász Gyula: „Pusztaszer felé” című versét. Budai Katalin trombitán a „My Way” című dalt és a „Love Story” című film híres dalát adta elő. Marton Mária furulyán Valentine: Giga, és J. S. Bach: Bach című szerzeményét játszotta el. Szabó Fruzsina és Papp Máté székegyföldi táncokat adtak elő. Brassói Judit, Csufor Gabriella, Hossó Eszter, Kovács Esztella, Kovács Orsolya, Kecskés Anna, Rábai Mária, Vízkeleti Anna a „Hair” című film egy betétdalára táncoltak. Befejezésül pedig az osztály elénekelte a Testvérek együttes „Utam a fény” című dalát.

9. A osztály

9. B osztály

A 9. B osztály Karinthy Frigyes: „Tanár úr kérem” című művéből adta elő Kovács Viktor, Tóth Máté, Tóth Róbert és Tóth Péter főszereplésével a „Rossz tanuló felel” című jelenetet. Majd az osztály közösen énekelte Máté Péter hajdani nagy slágerét, az „Azért vannak a jó barátok” kezdetű nótát.

A 9. E osztály műsorában a versek és a zenei műsorszámok egymást váltogatták. Így hangzott el Arany János: „A méh románca” című verse Polgár Orsolya, Petőfi Sándor: „A négyökrös szekér” című verse Nagy Diána, „Ezrével terem a fán a meggy” című verse Dorkó

Balázs, és Szép Ernő: „Imádság” című verse Zvara Helga előadásában. A költemények között Józsa Péter zongorán játszotta el gróf Andrassy Tivadarné: „Krasznahorka büszke vára” című dalművét, Boros Zsuzsanna Chopin: „Valse” művét zongorán adta elő, Nagy Máté pedig a The Animals együttes „A felkelő nap háza” című dalának, majd a „Börtön ablakába...” kezdetű nótának dallamaiból adott elő szintetizátoron. Dorkó Balázs a „Szatmári legényes”-ből táncolt részleteket. Befejezésül Zvara Helga, Nagy Máté és Mező Brigitta A. de Saint Exupery: „A kisherceg” című regényéből mutattak be egy részletet.

S végül a 9. K osztály műsorában Hegedűs Lilla volt a konferan-szié. A műsor mottóját Juhász Gyula egyik versének részlete szolgáltatta: „Lehet, hogy gyenge még a hangunk, / Lehet, hogy léptünk bizonytalan. / De indulunk, a szépet, s jót akarjuk, / És hitünknek szárnya van.”

Az első részben a Katolikus ifjúsági találkozók zenei anyagából énekelte el az osztály a „Te vagy a Fény, a szívemben Jézus...” és a „Jézus társam, erőm, békém...” kezdetű énekeket, közreműködött gitáron Bisztriczky Zoltán tanár úr, fuvolán

9. E osztály

Finta Dorottya. Majd Reményik Sándor: „Szeretnék példát venni Tőled” című versét *Balla Ádám* mondta el. A második részben Vivaldi: „G – dūr koncert hegedűre” című művét *Pócs Rita* adta elő, zongorán tanárnője, *Kissné Kovács Erika* kísérte. Majd az osztály tanulói ír táncmotívumokból álló táncot mutattak be. S végül *Erdélyi Alex, Tóth Ádám Csaba, Varga Orsolya* és *Lakatos Vince* ízelítőt adott az angol humorból angol nyelven: „A fogorvosnál” című humoros jelenetet játszották el. A zárókép alatt pedig Liszt Ferenc: „Magyar rapszodiája” szöveget, s a felsorakozó osztály előtt *Erdélyi Mihály* sorait mondta el a díszmagyarba öltözött *Gábor Éva* és *Balla Ádám*: „Legyen úgy, mint régen volt, / Adjon Isten békeséget, / Ezer áldást, reménységet, minden jót, / Legyen úgy, mint régen volt // Legyen úgy, mint régen volt, / Hogy ne legyen a magyarnak / Se dolmányán, se csizmáján semmi folt, / Legyen úgy, mint régen volt.”

9. K osztály

Az osztályok műsora után az igazgatónő, *dr. Pisákné Balogh Éva* megköszönte az osztályoknak, az osztályfőnököknek a műsorokat, elismerően szólt azok igényességéről, majd kérte a diákokat, hogy a mindennapokban is éljék meg, valósítsák meg a versekben és énekekben megfogalmazott gondolatokat. S ha ez sikerül, az iskola hírnevén nem fog folt esni, s akkor úgy lesz, mint ahogyan régen volt.

Ezek után a tornaterem rövid idő alatt átalakult táncterem-

mé, és a tanulók az „ismerkedési bálom” szórakozhattak és ismerkedhettek egymással.

2003 karácsonya a Gárdonyiban

Ebben a tanévben is *Rácz István Pelbárt* atya szervezésében és irányításával 2003. december 15-től – 17-ig karácsonyi lelki napokat tartottunk a tanulóinak a Szent Bernát templomban.

Az előadásokat *dr. Lengyel Gyula* atya tartotta és *Urbán Péter* úr, a Bazilika karnagya orgonált. A nyolc évfolyamos tanulóknak az első óra után közös játékokra került sor. *Dr. Loboczkyné Hársasi Ibolya* tanításában az idén is betlehemesítés teremtett bensőséges hangulatot, illetve „A három fa története” című mesejátékot adták elő a diákok. A betlehemesben a 6. C osztály következő tanulói szerepeltek: *Barta Máté, Endrődi Balázs, Fekete Márk, Forrai Melinda, Gál Anna, Huszti Réka, Karanyicz Alinka, Kása Ádám, Kovács Balázs, Mezei Bencze, Molnár Balázs, Nagy Barbara, Susányi Vivien, Szabó Szamanta, Szücs Annamária, Vincze Veronika.* Míg a 7. C osztályból a mesejátékban *Barta Viktória, Hoór Dorottya, Katona Tibor, Magyar Georgina, Polonkai Bálint, Tókécs Ágoston, Szántósi Zsófia* voltak a szereplők.

Mind a három napon szentmisével zárultak a foglalkozások.

A téli szünet előtti utolsó tanítási héten az első emeleti folyosón most is felállítottuk az iskola karácsonyfáját. Szép volt most is, mint általában. A fa melletti kisszékre azonban az idén kikerült egy kis persely, amelyet minden órában más és más kis diák vigyázott. A persely történetéről *Bozóné Tóth Gabriella* tanárnő számol be:

Iskolánkban 2003. december 11-én megalakult a Szent Bernát Karitasz Csoport, melynek célja elsősorban intézetünk nehéz sorsú tanulóinak megsegítése.

Az alakuló megbeszélésünkön – melyen osztályonként két tanuló vett részt – már el is határoztuk a karácsonyi szünet előtti héten, hogy pénzzadományokat gyűjtünk, és az utolsó tanítási napon a diákok által behozott könyvekből, játékokból egyéb használati tárgyakkal karácsonyi vásárt rendeztünk. A pénzzadományokból vásárlási utalványt vetünk, melyeket az utolsó napon eljuttatunk a rászorulóknak. Így 25 tanuló tudunk megörvendeztetni. A karácsonyi vásárt a hittanteremben rendeztük meg. Akiket pénzzadománnyal nem tudtunk meglepni, azokat névre szólóan meghívtuk, hogy választhassanak kedvükre a jószívvel hozott tárgyak közül. Később a többi diák is „vásárolhatott”. Az így befolyt összeg egy későbbi segélyezés alapját képezi.

Megköszönjük a Karitasz csoport tagjainak lelkes munkáját. Hálás szívvel gondolunk az adományozókra, akik hozzájárultak ahhoz, hogy néhány diáktársunknak fényesebbé tették az ünnepet.

„Jót tenni jó!”

Iskolánk pedagógiai programjában szerepel, hogy a tanulóinknak részt kell venni szociális otthonok munkájában, meg kell tanulniuk az elesetteken, hátrányos helyzetűeken segíteni. S így már rendszeres kapcsolatunk alakult ki az elmúlt években a belpátfalvai szociális otthonnal, a Petőfi Sándor úti Időskorúak Otthonával, és a szalaparti Speciális Gyermekotthonnal. Ebben a tanévben is felkeresték tanítványaink ezeket az intézményeket, élményeikről a következőképpen számolnak be.

Karácsony generációk között 2003. december 16-án iskolánk 11. A osztályának tanulói – karácsony közeledténél alkalmából – ellátogattak az egri Petőfi úti Időskorúak Otthonába. „Rövid műsorral érkeztünk, melyet – a tanulás miatt – hosszú felkészülés nem előzött meg, de amikor az idősök előtt álltunk, szívünkben szóltak a dalok és versek. Meglepődve tapasztaltuk, hogy könnyek csordultak ki a megfáradt szemekből, néhány idős bácsi és néni arca pedig mosolyra derült. Olyan kedvesek és őszinték voltak, mint a gyerekek, csak ők már megélték mindazt, amely a mi generációnk előtt még titokként ácsingózik. Félórás műsorunknak sikerült áthidalnia a szakadékot ember és ember, fiatal és öreg között, a karácsonyi énekcsoportot már együtt énekeltek.

A műsor után – *Bíró Ferencné* jóvoltából - betekinthettünk az intézetben folyó munkába, megnézhattuk, hogyan élnek itt az idősök. Nagyon igényesen és szépen berendezett ház ad otthont a 80 idős embernek. Nemcsak magas színvonalú technikai berendezések, hangulatos szalonok, 2-3 ágyas (fürdőszobás) kényelmes szobák állnak rendelkezésükre, hanem állandó orvosi-ápolói szolgálatot biztosítanak számukra. A dolgozók olyan programokat szerveznek, amelyek segítenek abban, hogy az életkoruktól függetlenül fontosnak érezzék magukat, s az intézet munkatársai lelkiismeretesen, személyes kapcsolatot kialakítva gondoskodnak a lakók kényelméről, biztonságáról. De azt is láttuk, hogy egy ilyen intézmény létrehozása a modern, rohanó életforma következménye, mert a lakók épp a legfontosabbat, a családi élet közvetlen melegét nélkülözik. A gyermekeknek nincs idejük, módjuk vagy lehetőségük foglalkozni idős vagy beteg szüleikkel: sokan arra kényszerülnek, hogy elhagyják a szülői házat, más településen, olykor távoli országokban vállalnak munkát, alapítanak családot, így nem jut idejük az életet adó gyökerek gondozására. Mégis azt mondhatjuk, szerencsések a Petőfi úti otthon lakói, mert nincsenek egyedül, mint annyi más kor- és sorstársuk. Sajnos, sok a magányosan éldegélő, elhagyott idős ember a világban, de kicsi országunkban is. Gondoljunk rájuk is. „De ne csak így decemberben.” (*Juhász Gyula: December felé*)
Derekas Zsófia 11. A oszt.

Mikulás mosolya A 11. E osztály tanulói soha nem várták még úgy Mikulás napját, mint 2003 decemberében. Évekkel korábban még ők voltak a megajándékozottak, de ebben az évben nekik kellett örömet varázsolni a kicsik szemébe. Különös gonddal és izgalommal készültünk, verseket, énekeket, szerepeket tanultunk és ajándékokat készítettünk. Izgalmunknak az adott sajátos hangulatot, hogy a kicsik, akikhez mennünk kellett a szalaparti Speciális Gyermekotthon lakói voltak. Azon a pénteki napon mindenki izgatott és feszült volt. Az előadás előtt, ahogy az intézetben a folyosón kirakott fényképeket nézegettük, biztosan sokunknak összeszorult a szívünk.

A terembe lépve talán az izgalomtól csak a sok mosolygós, kíváncsi tekintet láttuk. Az első mondatok után már csak az előadás izgalma élt bennünk. Az előadásunk alatt a gyerekek a Mikulás eljövételét várták a legjobban, s amikor megérkezett, nagy ujjongással és sikoltozással köszöntötték. A műsorunk után az otthon kicsi lakói is verssel köszönték meg szereplésünket, s az egyik kicsi lány örömeiben így kiáltott: „Egyem a szíved Télapó!” Leírhatatlan volt az érzés, ahogyan ők örültek, és amennyire boldogok voltak.

Leírhatatlan volt az az érzés is, amit mi is átéltünk ebben az órában. Megkaptuk tőlük az őszinte szeretetet, láttuk szemükben a boldogságot, és éreztük a szívükből jövő hálát. Megtanultuk átértékelni a világot, hiszen mi sokat panaszkodunk jelentéktelen dolgok miatt, s nem vesszük észre, hogy valójában a létezés boldoggá kellene, hogy tegyen minket, egészségeseket. A velük töltött időt egy éltre a szívünkbe zártuk.

Jakab Linda és Rózsa Beatrix 11. E oszt.

Gombavató

2002. december 19-én tartották iskolánk végzős évfolyamának tanulói a hagyományos a gombavatót. Ebben az évben is az „Ifjúsági Ház” színpadán mutatták be az osztályok a műsoraikat, amelyről videofelvétel is készült. A gombavató műsorából azonban most a fényképek idéznek néhány felejthetetlen pillanatot.

12. A osztály

12. B osztály

12. D osztály

12.E osztály

13. K osztály és a bécsi keringő egy pillanata

VERSENYEREDMÉNYEK 2003/2004. TANÉVBEN

II. Rész

Kitüntetések

2003. november 6-án Eger Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatalának dísztermében a tavalyi tanévben kiemelkedő sporteredményt elért tanulók ünnepélyes fogadására került sor. Iskolánkból *Mutina Ágnes (10. B oszt.) Kovács Ádám (11. B oszt.), Keresztes Anna (volt 12. A oszt.), Petrovai Panna és Flaskay Gábor (9. B oszt.) és Bozó István (6. C oszt.)* tanulókat, valamint *Bóta Marianna és Némegy László* testnevelő tanárokat hívták meg erre az ünnepségre.

2003. november 28-án a Városi Oktatási Közalapítvány kuratóriuma a tavalyi tanévben tanulmányi versenyeken kimagasló eredményt elért tanulók s felkészítő tanáraik ünnepélyes jutalmazására és fogadására került sor. Iskolánkból *Várady Nóra (12. K oszt.), Kása Adám (6. C oszt.), Sziklay Éva (8. C oszt.), Kovács Réka, Zay Orsolya (10. K oszt.) és Holló Dávid (10. A oszt.)* tanulókat, valamint *Gerjárné Csibrány Éva, dr. Loboczkyné Hársasi Ibolya és Kelemenné Oravec Zúlia* tanárokat hívták meg erre az ünnepségre, ahol az iskola adta az ünnepi műsort. *Babits Mihály: „Örökké ég a felhők mögött”* című versét *Várady Nóra (12. K oszt.), Kányádi Sándor: Fától fáig* című versét *Tardy Anna (10. K oszt.)* szavalta el, az énekkar pedig *Gen verde: Ave Maria* című szerzeményét adta elő. Fuvolán *Berecz Kinga (12. K oszt.),* gitáron pedig *Bisztriczky Zoltán* tanár úr játszott.

Sportversenyek

2003. október 4-én Egerben tartották a tájfutás országos diákolimpiai döntőjét, ahol *Kovács Ádám 11. B* osztályos tanuló rövidtávon a II., hosszútávon a III. helyet szerezte meg. Ugyanezen a versenyen *Kovács Zita 9. B* osztályos tanuló a *XXII. helyen* végzett.

Hagyományosan 2003. október 6-án az egri Érsekkertben tartották meg a „Kegeleti váltófutás” elnevezésű versenyt, amelynek távja 2500 méter.

A leánycsapat tagjai voltak: *Mező Brigitta* a 9. E osztályból, *Hócz Gréta és Pásztor Anna* a 10. K osztályból, *Pázmándi Ágnes, Pázmándi Nóra, Sipeki Anett és Takács Edina* a 11. A osztályból, *Lezsák Dóra, Varga Nóra* a 10. K osztályból, *Rózsa Beatrix* a 12. E osztályból.

A fiúk csapatát *Mayer Attila 9. B, Kovács Ádám, Hajdú Attila 11. B, Némegy Tamás 11. K, Pálfalvi Gábor 12. A Nagy Zsolt 12. B, Hajdú János, Molnár Krisztián, Olasz Ákos és Bozsik Zoltán 12. K* osztályos tanulók alkották.

Mivel iskolánk leány és fiú váltója három egymást követő évben nyerte meg az első helyezéért járó serleget, így az végleg az iskola tulajdona maradt.

2003. október 19-én az A. J. K. A regionális karateverseny keleti régiójának a 12-13 éves fiú kumite csoportjában iskolánk diákja, *Juhász Ákos 6. C* osztályos tanuló a *III. helyen* végzett.

2003. október 31-én volt a Heves Megyei Diákolimpiai Lövészverseny, ahol iskolánk tanulója, *Hegedűs Sarolta 10. B* osztály diákja légpuska és a légpisztoly versenyszámban is a *II. helyet* szerzett.

2003. december 2-án Egerben tartották meg a Megyei Diákolimpiai döntőket úszásban, ahol iskolánk tanulóit a következő eredményeket érték el:

Fiúk: IV-V. korcsoport „A” kategóriában, igazolt versenyző (Az első helyet elért versenyző országos döntős o. d.)

<i>Rácz Ákos 9.A</i> osztály	100 m mell	I. hely, o. d.,	200 m vegyes	I. hely o. d.
<i>Jankó Gergely 12. D</i> osztály	100 m mell	III. hely,	100m pillangó	II. hely
<i>Petrovai Márton 9. B</i> osztály	100 m gyors	IV. hely,	100 hát	II. hely
<i>Bial Viktor (10. A oszt.), Jakab Dániel, (8. C oszt.), Petrovai Márton (9. B oszt.), Jankó Gergely (12. D oszt.), Flaskay Gábor (9. B oszt.), Rácz Ákos (9.A oszt.)</i>			6X50 m gyorsváltó	I. hely o. d.

IV-V. korcsoport „B” kategóriában, nem igazolt versenyzőként
Pálfalvi Gábor 12. A osztály 100 m mell I. hely o. d.

Leányok: IV-V. korcsoport „A” kategóriában, igazolt versenyzőként

<i>Cseh Diána 8. C</i> osztály	100 m hát	II. hely,		
<i>Gledura Bianka 8. C</i> osztály	100 m gyors	I. hely, o. d.,	100 m pillangó	II. hely
<i>Menner Nóra 12. A</i> osztály	100 m gyors	II. hely,	200 m vegyes	I. hely o. d.
<i>Petrovai Panna 9. B</i> osztály	100 m hát	I. hely, o. d.,	100 m pillangó	I. hely o. d.

Cseh Diána (8. C oszt.), Gledura Bianka (8. C oszt.), 6X50 m gyorsváltó I. hely o. d.
 Petrovai Panna (9. B oszt.), Mutina Ágnes (10. B oszt.),
 Hóczka Gréta (10. K oszt.), Menner Nóra (12. A oszt.)

IV-V. korcsoport „B” kategóriában, nem igazolt versenyzőként

Bajzáth Daniella 10. K osztály 100 m mell II. hely,
 Marton Mária 9. A osztály 10 m hát I. hely, o. d.

Bajzáth Daniella (10. K oszt.), Pál Noémi (9. E oszt.) 4X50 m gyorsváltó I. hely o. d.
 Marton Mária (9. A oszt.), Demeter Blanka (9. K oszt.)

2003. december 9-én Egerben tartották meg a Városi Diákolimpiai döntőket úszásban, ahol iskolánk tanulói a következő eredményeket érték el:

Fiúk: III. korcsoport „A” kategóriában, igazolt versenyzőként

Jakab Damján 5. C osztály 100 m gyors II. hely, 100 m hát II. hely,
 Göbölly Attila 6. C osztály 100 m gyors IV. hely, 50 m pillangó I. hely,

Jakab Damján (5. C oszt.), Törőcsik Attila (5. C oszt.), 6X50 m gyorsváltó III. hely,
 Révész Csanád (5. C oszt.), Göbölly Attila (6. C oszt.),

Mezei Bence (6. C oszt.), Fekete Márk (6. C oszt.),

IV. korcsoport „A” kategóriában, igazolt versenyzőként

Farkas Péter 8. C osztály 100 m gyors V. hely, 50 m pillangó III. hely,

Leányok: III. korcsoport „A” kategóriában, igazolt versenyzőként

Jenes Janka (7. C oszt.), 100 m gyors IV. hely, 100 m mell V. hely

III. korcsoport „B” kategóriában, nem igazolt versenyzőként

Vincze Veronika 6. C osztály 100 m gyors II. hely, 50 m mell III. hely,

Vincze Veronika (6. C oszt.), Guba Dorina (5. C oszt.), 4X50 m gyorsváltó I. hely

Szalai Barbara (5. C oszt.), Gál Anna (6. C oszt.),

IV. korcsoport „B” kategóriában, nem igazolt versenyzőként

Bozsik Csilla (7. C oszt.), Szilágyi Szandra (7. C oszt.), 4X50 m gyorsváltó I. hely

Bartha Viktória (7. C oszt.), Kiss Dóra (8. C oszt.),

2003. december 16-án Egerben tartották meg a III-IV korcsoportnak a Megyei Diákolimpiai döntőt úszásban, ahol iskolánk tanulói a következő eredményeket érték el:

Fiúk: III. korcsoport „A” kategóriában, igazolt versenyzőként

Göbölly Attila 6. C osztály 100 m gyors IV. hely, 50 m pillangó II. hely,

IV. korcsoport „A” kategóriában, igazolt versenyzőként Farkas Péter 8. C osztály 100 m pillangó III. hely,

Vincze Ádám 9. K osztály 100 m gyors II. hely, 100 m hát III. hely

Leányok: III. korcsoport „A” kategóriában, igazolt versenyzőként

Jenes Janka 7. C oszt. 100 m gyors VI. hely,

III. korcsoport „B” kategóriában, nem igazolt versenyzőként

Vincze Veronika 6. C osztály 100 m gyors II. hely, 50 m mell III. hely,

Gál Anna (6. C oszt.) 50 m gyors IV. hely

Vincze Veronika (6. C oszt.), Rakamazi Réka (6. C oszt.), 4X50 m gyorsváltó II. hely

Szalai Barbara (5. C oszt.), Gál Anna (6. C oszt.),

IV. korcsoport „B” kategóriában, nem igazolt versenyzőként

Bozsik Csilla (7. C oszt.), Szarvas Fruzsina (7. C oszt.), 4X50 m gyorsváltó II. hely

Kácsor Fanni (7. C oszt.), Kiss Dóra (8. C oszt.),

Kísérő Bóta Mariann tanárnő volt.

„KÖMAL-pontverseny”

Az előző számunkban közöltük, hogy a 2002/03-as tanévben a Középiszkolai Matematikai és Fizikai Lapok megoldásaiban iskolánk tanulói milyen eredményeket értek el. Azóta megérkeztek az iskolák összesített eredményei is. Eszerint iskolánk végső eredménye 1855 ponttal a 12. hely. A KÖMAL „C” pontverseny végeredménye pedig 18;1855 pont, amely az országos 5. helyet jelentette. Gratulálunk a versenyzőknek, a felkészítő tanároknak és a versenyzést koordináló Csák György tanár úrnak.

„Édes anyanyelvünk”

2003. október 19-én Sátoraljaújhelyen tartották meg az „Édes Anyanyelvünk” nyelvhasználati verseny országos döntőjét, amelyen Ulvizski Réka 11. K osztályos tanuló képviselte iskolánkat, és teljesítményét emléklappal jutalmazták.

Gárdonyi prózamondó verseny

2003. október 28-án tartottuk meg iskolánk prózamondó versenyét, ahol a következő helyezések születtek:

I. hely	Kása Ádám	6. C osztály	felkészítő tanára: Dr. Loboczkyné Hársasi Ibolya tanárnő.
II. hely	Barta Viktória	7. C osztály	felkészítő tanára: Dr. Loboczkyné Hársasi Ibolya tanárnő.
	Molnár Zsolt	5. C osztály	felkészítő tanára: Köves Eszter tanárnő.
III. hely	Szigili Blanka	5. C osztály	felkészítő tanára: Köves Eszter tanárnő.
	Huber Mária	11. B osztály	felkészítő tanára: Köves Eszter tanárnő.

Tantárgyi versenyek

2003. október 31-én a hatvani Bajza József Gimnáziumban megrendezett „Pro patria et libertate” – II. Rákóczi Ferenc élete és kora című megyei történelem versenyen iskolánk csapata az *V. helyet* szerezte meg. A csapat tagjai *Berta László, Bozsik Zoltán, és Eged Réka* 12. K osztályos tanulók voltak, a felkészítést pedig *Ballagóné Csernyák Éva* tanárnő végezte.

2003. október 12-én az „Egri csillagok” regionális történelem versenyen iskolánk *Csathó Csanád, Odler Norbert, Vékony Gábor* 11. K osztályos tanulókból csapata 45 indulóból a 10. helyen végzett. A felkészítő tanár *Ballagóné Csernyák Éva* tanárnő volt.

Az Országos Általános Iskolai Tanulmányi Verseny (OÁTV) első fordulójában beküldhető dolgozatot írt:
Örkényi Dávid 8. C osztály angol nyelv szaktanár: *Egedné Gerencsér Ildikó*

Az Országos Középszintű Tanulmányi Verseny (OKTV) első fordulójában beküldhető dolgozatokat írtak:
Kovács Ákos 12. K osztály történelem szaktanár: *Ballagóné Csernyák Éva*
Szegedi Tamás 12. B osztály matematika *Csák György*
Sipeki Anett 11. A osztály német nyelv *Rákné Sándorné*
Szegedi Tamás 12. B osztály informatika *Kovács Mária*
Rábai Orsolya 12. B osztály informatika *Kovács Mária*

A Katolikus Iskolák Matematika Versenyén az első fordulóban beküldhető dolgozatokat írtak:
Lénárt Patrícia 8. C osztály szaktanár: *Békési Zoltán*
Horváth Gábor 8. C osztály *Békési Zoltán*

Az Arany János Irodalmi Verseny első fordulójából beküldhető dolgozatot írt:
Kovács Réka 10. K osztály szaktanára: *Lapinskasné Máté Erika*

Tehetségkutató szavalóverseny

2003. november 5-én tartottuk meg az elsősök tehetségkutató szavalóversenyét, ahol az alábbi eredmények születtek:

<i>I. hely</i>	<i>Zakar Klaudia</i>	<i>9. B osztály</i>	felkészítő tanára: <i>Hollóné Kocsik Judit</i> tanárnő.
<i>II. hely</i>	<i>Zvara Helga</i>	<i>9. E osztály</i>	felkészítő tanára: <i>Tóthné Török Anna</i> tanárnő.
<i>III. hely</i>	<i>Képes Kitti</i>	<i>9. K osztály</i>	felkészítő tanára: <i>Köves Eszter</i> tanárnő.
Dicséretben részesültek		<i>k: Bábel Eszter</i>	<i>5. C osztály</i> felkészítő tanára: <i>Köves Eszter</i> tanárnő.
	<i>Varga Ábel</i>	<i>5. C osztály</i>	felkészítő tanára: <i>Köves Eszter</i> tanárnő.
	<i>Nász Barbara</i>	<i>9. A osztály</i>	felkészítő tanára: <i>Tóthné Török Anna</i> tanárnő.

Népdaléneklési verseny

2003. november 13-án a kollégiumban Eger város területén lévő kollégiumok között népdaléneklési versenyt tartottak, amelyen kilenc diáktanulóból huszonegy versenyző indult. A *Korepta Katalin, Pappné Poór Mária* (Lenkey Ált. Iskola tanárnő), *Gyuris Ágnes* (Tinódi Lantos Sebestyén Ált. Iskola tanárnője) által alkotott zsűri a következő eredményt hirdette ki: *I. hely* *Hajdú Krisztina* (Szilágyi Erzsébet Gimnázium Kollégiuma)

II. hely *Vámos Fruzsina* (Egri Csillagok Kollégium)

III. hely *Janovics Zsófia* (Sancta Maria Leánygimnázium és Kollégium).

Dicséretet kaptak *Szabó Szandra* (Kereskedelmi Szakközépiskola Kollégiuma), *Szabó Viktória* (Kossuth Zsuzsa Szakközépiskola Kollégiuma), *Pintye Orsolya* (Egri Csillagok Kollégium).

A résztvevőknek és a helyezetteknek gratulálunk!

Népmese- és népballadómondó verseny

2003. november 11-én volt a Pásztorvölgyi Általános Iskola és Gimnáziumban a városi népmese- és népballadómondó versenyen *Németh Mariann* 11. E osztályos tanuló a *II. helyezést* érte el. *Hollóné Kocsik Judit* tanárnő készítette fel a versenyre.

2003. november 22-én a XII. könyvkukac napok keretében megrendezett a „Palócföld üzenete – palócföldi mesék” című megyei mesemondó versenyen a zsűri II. díját kapta *Kása Ádám* 6. C osztályos tanuló. Felkészítő tanára: *Dr. Loboczkyné Hársasi Ibolya* tanárnő.

Irodalmi pályázat

2003. november 20-án a Tollforgatók megyei irodalmi pályázatán 120 pályázó közül *Barta Viktória* 7. C osztályos tanuló az *I. helyet* szerezte meg. Felkészítő tanára: *Dr. Loboczkyné Hársasi Ibolya* tanárnő.

Rajzpályázat

A Nemzeti Gyermekek és Ifjúsági Közalapítvány rajzpályázatán *Husztai Réka, Mezei Bence, Szűcs Annamária* és *Vincze Veronika* 6. C osztályos tanuló dicséret oklevélben és könyvjutalomban részesültek. Szaktanárunk *Fedics Miklós* tanár úr volt.

CSERKÉSZHÍRADÓ

A 27. Dr. Lénárt János Emlékversenyen 2003. október 4-én iskolánk több csapattal indult, és a következő eredményeket érték el:

Felnőtt kategória:

I. hely *Csák György tanár úr, Csák Péter volt diákunk; Czene Boglárka, Kiss Adrienn, Tari Emese 12. B osztályos tanulók.*

V. hely *Varga B. János, Köves Eszter, Kádár Judit, Papp Valéria, Gulyás Erika*

Ifjúsági kategória:

I. hely *Szókovács Balázs, Gáspár Gergő, Hajdú Attila, Telek Tamás 11. B osztályos tanulók.*

II. hely *Halász Dóra, Pásztor Veronika 13. K oszt., Józsa Balázs, Sályi Mónika, 13.K osztályos tanulók*

IV. hely *Holló Albert, Pálfalvi Gábor 12. A; Isó Gábor 13. K, Nagy Nándor 11. B osztályos tanulók.*

V. hely *Takács Gábor, Gyökér Petra, Csuhay Rita 12. E oszt, Tari Ágnes, Nagy Ágnes 11. B. osztályos tanulók.*

Gyermek kategória:

V. hely *Bátonyi Zsolt, Kiss Dóra, Juhász Katalin 8. C osztályos tanulók.*

ÍGY ÍRUNK MI

Látogatás a Hatvani temetőben

Osztályom, a 10. A október 16-án a Hatvani úti temetőben járt.

Történt ugyanis, hogy magyarórán szóba került: mi, mai ciszterci diákok nem tudjuk, hol vannak eltemetve iskolánk hajdanvolt híres szerzetes tanárai. Bántott bennünket a dolog, s ezért kapva kaptunk az alkalmon, hogy a közeledő Mindenszentek előtt kimenjünk közösen a temetőbe. Az említett napon reggel elindultunk, bár szemerkélt egy kicsit az eső, de ez nem tántoríthatott el bennünket.

Megérkezésünk után körbe álltuk a vaskerítéssel körülkerített sírt, melynek fejfája egy hatalmas fehér márványtömb, melyen egy nagy fekete kereszt található. A keresztben bevésve és arannyal kifestve a ciszterci rend jelvénye, a kereszt alatt pedig kétoldalt 16 ciszterci atya neve olvasható, akik ide ebbe a sírba vannak eltemetve. Megtisztítottuk a sírkövet a lehullott levelektől, az elszáradt virágoktól, majd kis csokrunkat elhelyeztük, s gyertyákat is gyújtottunk. Végigolvastuk az atyák neveit: Szvorényi József, Varga Benő, Károly Asztrik, Fejér Adorján Géza, Kovách Demjén, Dr. Nagy Benjámin, Horváth Ágoston, Kápolnai Tecelin, Dr. Pataki Vidor János, Mayer Móric, Rédey Gerő, Szobek Lóránt, Dr. Maczky Valér, Mártz Sándor, Horváth Zsigmond és Rássy Paulin. Nekünk ők már csak nevek a márványon, így az osztályfőnökünk - olvasmányai alapján -, három személyről mondott néhány mondatot. Próbáltuk elképzelni, hogy milyen lehetett a szigorú történelem tanár, dr Pataki Vidor, aki a vár régészeti feltárásából is kivette a részét; vagy az iskolában emléktáblát kapott Szvorényi József, aki a saját korában híres nyelvész és tankönyvíró volt; s az egri születésű filozófia tanár, Maczky Valér, akit leveleiben „Valér bátyám”-nak nevezett Gárdonyi. Majd a tanárnő szólt arról, hogy - ha nem is gondoljuk- a sírban nyugvó atyák óvó figyelme és gondoskodása kísért bennünket, mert mi ugyanannak a gondolatnak a mai megtestesülései vagyunk, amelyért ők egész életükben munkálkodtak. Nem lehetünk közömbösek irántuk, nem feledhetjük el őket, mint ahogy egyetlen gyermek sem feledheti apját, és tanítóját. Ezután a Bibliából, a Jelenések könyvéből olvasott fel a tanárnő egy részletet, és végül az elhunytakért elmondtunk közösen egy imát.

Lezsák Dóra 10. A oszt.

„Ilyenkor októberben-novemberben, amikor elbukott szabadságharcaink hőseire és családjaink halottaira emlékezünk, legjobb a Jézus –ima. Szavanként átgondolva egészben átélve, reggel és este, ülve és menet közben: Uram, Jézus Krisztus, irgalmazz nekem, bűnösnek! Uram, Jézus Krisztus, irgalmazz nekem, bűnösnek! Uram, Jézus Krisztus, irgalmazz nekem, bűnösnek!...”
Czakó Gábor

A kollégiumi „gólyák avatása”

Mint minden elsős, mi is izgatottan vártuk ezt a napot, mert már hetekkel november 5-e előtt figyelmeztettek a nap jelentőségére a kollégium idősebb, megviseltebb lakói. Mi, kezdők készültünk is rendesen, négy csoportba verődtünk, és jelmezkészítéssel próbáltuk leplezni izgalmunkat. Meg is születtek a bantu négerek, a kerti törpék, az eszkimók, és valami távoli bolygóról megérkeztek az ufók. A rendezők pontoszták a jelmezeinket. Majd következtek a feladatok. Táncolni kellett, ami még sikerült is, de a versírás már kevésbé. „Vezetni” tanultunk, amitől teljesen „kipirosodtunk”. Gyerekkorunk klasszikusát, „Kiskacsa fürdik...”-et kellett áthangszerelni egy lavór málnaszörpben állva, egy seprővel a kézben. Lisztet fújtunk egymás arcába, szétfolyt a tojás a fejünkön, mustáros-kecsapos arcfestésen estünk át, meggették mindenféle finomsággal (olivabogyó, kiwi, citrom, joghurt...). Majd következett a Nagy Ő, azaz bekötött szemmel szerelmet kellett vallani néhány meghívott fiúnak, Bisztriczky tanár úrnak, Klári néninek és az igazgatónőnek. Be kell vallanunk, hogy azokban a percekben nem igazán éreztük jól magunkat, de hátra volt még a legnagyobb megpróbáltatás az eskü szövegének elmondása. Ehhez az előttünk álló bal lábát a bal kezünkbe, bal fülét a jobb kezünkbe kellett fogni. Ilyen kifacsart testhelyzetben kellett megfogadnunk minden lehetséges, és lehetetlen dolgot, amire már alig-alig emlékszünk.

Ezzel a felsőbb évesek számára az igen mulatságos rendezvény véget ért. Mi számunkra emlékezetes marad az este, már csak azért is, mert most már teljes jogú kollégistaként feltakaríthatjuk az ebédlőt.

Nász Barbara és Gregor Ildikó a 9. A osztály kicsi gólyái

Én, ... a Gárdonyi Géza Ciszterci Gimnázium, Szakközépiskola és Kollégium pelyhes gólyája fogadom, hogy ciszter diákhhoz méltón nem dohányozom, alkohol tartalmú italt nem fogyasztok.

A nevelőknek és a felsőbb éveseknek maximális tiszteletet adok, hangosan, érthetően, már messziről előre köszönök; az ajtóban, az étkezőben előre engedem őket. Az ebédlőben az asztalt és a tálcat nem borítom rá senkire.

A zuhanyozóba mindig utoljára és pufajkában megyek, hogy minden felsőbb éves meleg vízben fürödhessen. A wc-t rendeltetésszerűen a megfelelő célokra használom.

A portás néni öröme a kimenő kártyát mindig leadom, és a bejárati ajtót becsukom, „mert fűtünk”.

Az ablakot kommunikációs célokra nem használom. A himngólyákkal csak az irodalmi olvasmányaimat beszélem meg, és azt is csak levélben.

A konyhás legényekkel ki nem kezdek, a vacsorát maradék nélkül elfogyasztom.

A lámpaoltást követően a szobámba vonulok, és a közös esti hálaadás után nyugovóra térek. A gipszkartonfalat nem borítom rá a szomszéd szoba lakóira.

A folyosón nem kiabálok.

A számítógépekhez évente csak egyszer ülök, s akkor is csak a portalanítás céljából.

A csütörtök esti nagytakarításkor túlekedem, hogy az utolsó évesek szobájában rendet rakhassak.

A szentmiséken ministrálásra és olvasásra önként jelentkezem.

A ciszter elődeimre, jelenlegi osztálytársaimra és nevelőimre szégyent soha nem hozok.

Isten engem úgy segítsen!

Egy hét múlva a csoportok egy-egy műsorszámával folytatódott a gólyák bemutatkozása. Így látható volt a Vizsga, avagy az elveszett érettségi bizonyítvány pótlása, A rátóti csikótojás, Restás Barbara (9. K oszt.) álma és egy zenés műsor, amelyet *Bolyki Viktória, Oláh Adrienn 9. E osztályos, Németh Mariann 11. E osztályos* tanulók közös szerzeménye - Petőfi Sándor után szabadon - vezetett be:

Hidegen süt le a téli nap sugára
Az ég tetejéről a kollégium falára.
Főlöslleges dolog sütnie oly nagyon,
Itt mindenkinek úgyis jókedve vagyon.

Szerelem tüze ég fiatal szívünkben,
Nem megyünk mi suliba a jövő héten.
Majd a hétvégén hülyülünk egy nagyot,
De csak akkor, ha ezen a napon már túl vagyok

Ircsi néni figyelmeztet minket, amint kilépünk:
Hogy zárjuk be az ajtót, mert tél van, és fűtünk.
Meg is tesszük gyorsan, és sietünk a suliba,
el is unjuk, de már nem megyünk a koliba.

Fogadalmunkhoz hüen ügyelünk magunkra,
a wc-t is rendeltetésszerűen használjuk naponta.
Vége van a versnek, már el is mehetünk,
de hátra van még az utolsó remekünk.

Majd az Irigy Hónaljmirigy együttes Szarkaláb című zenei számára feledhetetlen táncot lejtettek *Bolyki Viktória, Oláh Adrienn 9. E osztályos, Király Réka, Antal Angelika, Kovács Bernadett 5. C osztályos* tanulók.

Az alábbi képek a műsorszámok egy-egy jelenetét örökítették meg:

A Szűzanya hívása Medugorjeba

Sokaknak Bosznia nevére a háborús és nyomorgó emberek képe jut eszükbe. Utunk során észrevehetők még a háborús nyomai, a szétlőtt házak is, de láthatóak már gyönyörűen kiépített városrészek is. A mohazöld színű Neretva folyó völgyében márvány és gránithegyek között vezetett az utunk. Zarándoklatunk alatt gyakran elővettük "jó fegyverünket", a rózsafüzért és imádkoztunk. Idegenvezetőnk, Orbán Gábor és a lelki vezetőnk, Fejes János esperes atya részletesen beszélt a helyről, a jelenésekről, a háborús időszakról és a jelenlegi viszonyokról.

Az első jelenés 1981. június 25-én történt, s azóta is naponta 1-2 percen át tart. A Szűzanyát csak hat látnok: Vicka és Ivanka Ivanovic, Mirjana és Ivan Dragicevic, Marija Pavlovic és Jakov Colo láthatják. Közülük már néhányan az egyház szolgálatába álltak. Olykor megadatik egyeseknek az a kegyelem is, hogy ők is észlelhetnek egy-egy jelet. Ennek a kegyelemnek mi is részesei lehettünk. A jelenéseket percre pontosan tudják, s ezeket egy-egy természeti jelenség is kíséri. Ilyen a virágillat, főként a viola, a csalogató madárcsicsergések és gyengéd szellő, melyek még kevéssel a naplemente előtt játszódnak le. Ekkor néhány percre megáll az élet, mindenki a maga nyelvén a látnokok imáját (Miatyánk, Üdvözlégy, Dicsőség) ismétli újra és újra, míg véget nem ér a látomás.

A Szűzanya szerint Medugorje Fatima és Lourdes folytatása. Égi Anyánk üzeneteiben visszatérő gondolat a béke, a hit, a megértés, az ima és a bőjt. A helybéliek a Szűzanyát Kraljica Mirának vagy Gospának nevezik. Az Ő kérésére alakították

ki azt az épületegyüttest, amelyről képet is hoztam. Az amfiteátrum 1500 férőhelyes, közepén keresztelőkút van, amely felett márványból faragott bárány áll, s amelyből víz folyik a kútba. Medugorjének ma már létezik saját rádiója is, melynek köszönhetően ki-ki a maga nyelvén meghallgathatja akár a szomszédos településeken is a Gospa üzenetét gyermekeihez. Főleg Olaszországból érkeznek ide festők, akik a látnokok elmondása alapján próbálják megörökíteni a Szent Szület, ám munkájuk sohasem éri el a kívánt eredményt, csupán egy lépéssel jutottak közelebb a valósághoz.

Két hegyről – a Jelenések hegyéről és a Krizsevácról – is érdemes részletesebben szót ejteni. Mindkettőre félelmetesen nehéz és boka-törő utak vezetnek fel, mégis idős és fiatal, egymást segítve halad fölfelé, hogy zarándokútját teljessé tegye. Voltak olyanok is, akik ezt mezítáb vagy

térden állva tették meg. Érkeztek ide már a Távol-Keletről, Angliából és a távoli Amerikából is, de a szeretet által mindenki megérti egymást. A hit itt valóban nagy, csupán a templom bizonyult néha meglehetősen szűkösnek. Mi is kénytelenek voltunk a templom ajtóban végigállni a szentmiséket.

A közel 500 főnyi magyar zarándokszereggel 5 atya és közel 10 esztergomi kispap is tartott. Igazán büszke voltam arra, hogy ottlétünk alatt háromszor is ministrálhattam, s hogy engem zászló hordozásával. A zarándoklatunk egyik csúcspontja a Krizsevác-hegyi keresztút volt, mely méltán viseli a világ legnehezebb keresztútja nevet. A félelmetes kövek láttán először megrökönyödtem, de fölfelé már egyik kezemmel édesanyámat, a másikkal pedig egy ferences nővért segitettem. Útközben természetesen a rózsafüzért végeztük. A tetőn ott állt a krizseváci nagykereszt, onnan pedig a panoráma leírhatatlanul gyönyörű volt. Az estét még ugyan megvártuk, de aztán elindultunk hazafelé, bár szívének egy darabkáját talán mindenki otthagya.

Egyszer az egyik látnok megkérdezte a Szűzanyától, hogy miért ilyen gyönyörű. "Mert szeretlek benneteket" - válaszolta a Szűzanya. Tudjunk hát szeretni, mert a szépség és a szeretet belülről árad.

Kormos Péter Pál 10. A oszt.

A fatimai üzenet

Isten kegyelméből, s a Názareti Család nemzetközi lelki mozgalom nővéreinek meghívására igent mondhattam egy lelkigyakorlatra való meghívásra.

A közösséget már régóta ismerem, hiszen 2000-ben teológiailag lektoráltam a lelkiséget bemutató könyv magyar nyelvű fordítását.

A lelkigyakorlat 2003. november 13–18-án Portugália fővárosában, Lisszabonban volt. Jó volt újra közöttük lenni, rendkívüli szeretettel vetek körül. Közös imák, elmélkedések, előadások, közös szentmise, „megosztás” (csoportos beszélgetés), lelki beszélgetések. Az embernek ilyenkor komolyan szembe kell néznie önmagával, s értékelnie kell az Istennel való kapcsolatát. Fantasztikus érzés azonban megtapasztalni a szeretet és az ima egységét a nyelvi nehézségek ellenére is. A konferenciákon (előadásokon) mindig 2–3 nyelvre fordítottak, de a szentmiséken mindenki a saját anyanyelvén imádkozott. Ennek ellenére nem egy bábeli nyelvzavart éltem át, hanem egy csodálatos összhangot. Az ima szimfóniáját egy nagy zenekarban, melyet a bennünk lakó Szentlélek Isten vezényel.

A lelkigyakorlat végén a portugál nővérek elvittek bennünket Fatimába, Európa egyik leglátogatottabb kegyhelyére. Útközben Nasare-ban megálltunk az Atlanti-óceán partján. A végtelennek tűnő kétség teljesen lenyűgözött minden résztvevőt. Fatima Portugália fővárosától kb. 120 km-re északra fekvő település. A kis városka Mohamed próféta lányáról. Fatimáról kapta a nevét, még a mór megszállás idején.

1917. májusától októberig minden hónap 13. napján a déli órákban megjelent a Szűzanya Cova da Iriában három pásztorgyermeknek: Luciának (10 éves), Ferencnek (9 éves) és Jácintának (7 éves).

Ezeket az eseményeket egy évvel előzte meg az angyal három fontos jelenése, aki előkészítette a kis pásztorokat az Istenanya látogatására. Az angyal és a Szűzanya jelenéseivel az egyházban új lelkület indult el, amit egyszerűen fatimai üzenetnek nevezhetünk. Az angyal meghirdette, a Szűzanya megkoronázta és a három pásztor elsőként élte meg azt az üzenetet, amelyet ma példájukra Krisztus titokzatos testében többmillió hívő gyakorol.

Az üzenet lényege:

- engesztelést saját bűneinkért és helyettesítve minden ember bűneiért, felajánlást Mária Szeplőtelen Szívének
- rendszeres imádságot, különösen a mindennapi Rózsafüzért
- áldozatokat, hűséges köteleességteljesítéssel

A két kis látnokot (Ferenc és Jácinta) korán magához szólította az Úr, amit a Szűzanya előre megmondott nekik. Ma a boldogok között tisztelhetjük őket. Lúcia még ma is él Portugáliában, és egy kontemplatív (szemlélődő) apácarend tagja (sarutlan karmeliták). Ha a Szentatya (II. János Pál pápa) Fatimában járt, akkor mindig személyesen beszélt Lúcia nővérral.

Isten kegyelmének és szeretetének megtapasztalása leírhatatlan élmény. A jelenések és a sok millió zarándok imája megszentelte Fatimát. A Mária kegyzobrot (1920-ban készült) minden körmenetben ünnepélyesen viszik a zarándokok. Magyar nyelven imádkozhattuk a Rózsafüzért a kegyzobor előtt. Felemelő érzés volt, hogy a nemzetközi nyelvek mellett magyar nyelven is felcsendülhetett az Üdvözlégy Mária. Égi Édesanyánk oltalmába ajánlottam szeretteimet, és természetesen iskolánkat is! A másik nagy öröm akkor ért, amikor a csoporttal elindultunk a keresztutat végezni. Kiderült, hogy a keresztút állomásait, a kálváriát és a Szt. István kápolnát magyar hívők építették 1956-ban. Büszke voltam arra, hogy magyar vagyok, s hogy szent királyunkat Portugáliában is ismerik!

Isten ajándéka volt számomra ez az út, s ezúton szeretnék köszönetet mondani az iskolavezetésnek, hogy lehetőséget kaptam erre a csodálatos lelki feltöltődésre.

Karóczkai Júlia tanárnő

Országos Mátra Kupa

A gyöngyösi Városi Természetbarát Szövetség által szervezett Mátra Kupa versenyre 2003. október 25-én került sor. A versenyen A, B, C, azaz felső -, közép - és alapfokú kategóriák voltak, a terep pedig a Mátraházától északra levő Vörösmarty Turistaház térsége volt. A benevezettek az Alföldről, a Dunántúlról, többségükben azonban Budapestről érkeztek, de más tájegységek is képviselték magukat. Heves megyéből is több csapat indult. Mi a Gárdonyi Géza Ciszterci Gimnáziumot képviseltük A és C kategóriákban. Az A kategóriájú pályán indult: *Csák Péter* iskolánk volt diákja és *Telek Tamás 11. B* osztályos tanuló; C kategóriában pedig: *Nagy Ágnes 11. B*, *Nagy Éva 9. E*, *Szókovács Balázs 11. B* osztályos diákok és *Csák György* tanár úr.

A mi C kategóriás pályánkon 4,8 km-es útvonalon kellett végigmennünk, s meg kellett találnunk azt a 11 bóját, amit ezen az útszakaszon rejtettek el a rendezők. Nehezítette a feladatunkat, hogy olykor bizony több bóját is megpillantottunk egyszerre, de a 3-4 bójából nekünk kellett hirtelen döntéssel kiválasztani a számunkra kijelölt egyetlen megfelelőt. Csák tanár úr útközben sok érdekességre felhívta a figyelmünket, ezáltal is közelebb kerültünk a természethez. Amikor már a hetedik bóját is megtaláltuk, tanár úr azt tapasztalta, hogy elég jól tájékozódunk a térkép segítségével, ezért azt ajánlotta, hogy a hátralevő szakaszon önállóan keressük meg a többi bóját. Éva úgy döntött, hogy tanár úrral menetel tovább, Balázs és én előrementünk, hogy korábban érjünk be a célba. Egy negyedórával előztük meg lemaradt csapattársainkat. Nagyon jól éreztük magunkat, szívesen megyünk legközelebb is.

Nagy Ágnes 11. B oszt.

'38-as diákemlékeimből...

Egy különös nap az iskolában

Azon a felhős őszi napon, hatvanöt éve, úgy indultam el az iskolába, hogy nem tudtam semmit az ország-világ megbolydulásáról. Nem volt még rádiónk, nem tudhatam, hogy az előző nap késői óráiban megszületett az úgynevezett első bécsi döntés, a német és az olasz külügyminiszter kötelezte Csehszlovákiát a Felvidék déli részének visszaadására. – széttört a trianoni abroncs. Óriási volt a nyüzsgés, kiabálás az épületben. Nyilvánvaló: itt ma nem lesz tanítás. Már becsöngettek, de minden zajlott tovább, tanár sehol. Egyszer csak egy felsőbb osztályos fiú bedugja a fejét az osztálytermünk ajtaján, és elkiáltotta: „Az énekesek menjenek az énekkerembe, próba lesz!” Mentem én is, mint az iskolai énekkar tagja (tenor...), Gyorstalpalásszerű készülődés a Te Deumra. Igazából be sem tudtuk fejezni a próbát, át kellett vonulnunk a templom kórusára.

Énekeltük, amit és ahogy tudtunk. A latin Te Deum laudamus-szal kezdtük; jól ismertük, a próbán történt egyszeri eléneklés után hiba nélkül adtuk elő, Glóriára Ludovico Crossi da Viadana (1564–1627) szárnyaló, boldog *Exultate iusti*-ja hangzott el. A Hiszekegyre a „magyar” Hiszekegy jutott – a szentmise Credo-tételének „hazafias” giccsváltozata. Nem hibáztatom érte a karnagyunkat, drága emlékü matematikatanáromat, Rássy Gyula bácsit, foglya volt a helyzetnek és a légkörnek. Felhangzott Halmos László 97. szoltára (Sík Sándor szövegével), orgonakisérettel, mert a szólamok támasz nélküli begyakorlására nem maradt időnk. A szertartás természetesen a Himnusszal ért véget.

Aki szégyellte az iskolát

Úgy emlékszem hatvanöt éve történt, ez is lehet jubileum. De talán tévedek, s a dolog egy évvel korábban esett meg.

Még nem terjesztették a levonteképzést az iskolákra, de minden hét egy tornaóráját katonai előképzésre használták fel. (A diáknyelv „bakaóráknak” hívta; a mi iskolánkban ezt az elnevezést nem hallottam.) Akkoriban egy joghallgató volt a kiképző. Nagyon udvarias, kartársias fiatalember, *urazott* bennünket. Egyszer eljött megnézni a „kiképzést” a helyőrség egyik tisztje, úgy emlékszem, alezredes. Télutóján, vagy tavasz elején. A primuszudvaron felsorakozva várta az osztály (amelyiknek diákja voltam, Erdélyi Guidó tanár úr osztálya). Az alezredes úr belépett a kapun. Se szó, se beszéd, még köszönés sem, elkezdett ócsárolni bennünket: micsoda tehetségtelen társaság, még állni sem tudnak rendesen stb. – ahogy akkortájt a kaszárnyákban szokás volt. De a kaszárnyai szabvány-mondanivalót kiegészítette egy

A misét celebráló iskolaigazgatónk felment a szószékre; nem emlékszem már, hogy a szertartásnak melyik mozzanata után. (A Zsinat előtt ez nem volt teljesen tisztázott szabály.) Annyira megrázta a nagy hír, hogy nem tudott szentbeszédet tartani. Néhány, szinte ellenőrzés nélkül kiejtett mondata arról szólt, hogy a kegyelemnek ettől a csodálatos órájától kezdve nem szabad elhangzani káromkodásnak, amely addig a nap minden órájában szállt a magyar földről az ég felé. Aztán egy hangos parancs jött a szószékről: „Álljatok fel!” diák, tanár felállt. „Esküdjete meg, hogy nem nyugszotok addig, amíg minden elszakított föld vissza nem tér az országhoz!” A tömeg eskümondásától visszhangzott a templom.

Addig kábult voltam a több száz diákot összefogó erős, mégis bizonytalan érzelemtől. Ettől az esküjelenettől megijedtem. Mi lesz ebből? Milyen ára lesz? Pedig hirtelenjében nem is jutott eszembe, hogy a visszacsatolást a két fasiszta diktátor álságos nagylelkűségének köszönhetjük. Az még inkább, hogy valószínűleg teljesíthetetlen ígéretet ettünk a lelkiismeretünknek. (Jóval később, egy személyes beszélgetésben az igazgató úr elismerte, hogy a Nagy-Magyarország teljes visszaállítása lehetetlen.)

Az események félszázados évfordulóján Doromby Károly katolikus közíró így emlékezett a Vigiliában a visszacsatolásra: „Túl magas volt az ár, és végül az árú is elveszett.” Tőle tudjuk azt is, hogy a felvidéki magyar értelmiséget ugyanaz a szorongás fogta el, amelyik engem a templom kórusán. Sajnos a megőrült idő igazolta félelmeinket.

megjegyzéssel. „Szégyellem, hogy ebbe az iskolába jártam.” Ilyet soha azelőtt meg azután nem hallottunk. A mi iskolánkat senki sem szégyellte, azok a diáktársak sem, akik 1945 után kommunista párttagok lettek vagy a materializmus valamely más változatához csatlakoztak.

A „vendég” a bárdolatlan bemutatkozás után néhány mutatóvívnyit kívánt látni, olyanokat, amelyeknek nem sok közük volt a honvédelemhez. Például „fegyverfogásokat”, fapuskákkal. Látogatásának egyetlen pozitív emléke, hogy eléggé gyorsan eltávozott.

Később egyszer-kétszer láttam még az utcán. 1944 után egyszer sem. Hazatért vajon, és itt élt segédmunkásként vagy krajcáros nyugdíjasként? Vagy Nyugaton maradt, és új életet kezdett túl az ötvenedik évén? Nem tudom.

Pedig egy kérdés erejéig tárgyalni kellett volna vele. Megkérdezni: valóban szégyellnie kell-e hajdani iskoláját, vagy inkább az iskolának kellene szégyellnie őt?

Dr. Bán Ervin

Ágoston Julián versei

Ágoston Julián irodalmi hagyatékát gyűjtöttem már 2001 tavasza óta, erre biztatott Rónay László irodalomtörténész professzor, Julián családi barátja, tisztelője, pedagógus kollégája. Újságokban, folyóiratokban sok megjelent versét sikerült megtalálnom, még többet a gép- és kéziratban fennmaradtak közül Ágoston Zsolt, Julián unokaöccse közreműködésének köszönhetően. A zirci levéltárban őrzött kéz- és gépiratok között – köszönet Hervay Levente atya segítségének – találtam Julián egyik, halála (1969. márc. 18.) előtt pár nappal írott levelére. Akkoriban nem „otthon” lakott, betegsége miatt segítőre szorult. A legtöbb versét közlő *Katolikus Szó* – kéthetente megjelenő hitbuzgalmi lap – szerkesztőségébe küldött levélhez két verset mellékelte. Az egyiket – *Bőjti szelek* – a lap 1969. márc. 23-i számában, már halála után közölte.

A levelét és a hozzá mellékelte másik verset – *Tavasza* – az alábbiakban olvashatjuk.

O. Gy.

Édes Egybarátom,

íme, két újabb vers: a rövidsoros talán kellő tördeléssel könnyen beszorítható (oszloposan ui. hosszú volna, de ezt már Te jobban tudod.

Persze mindez csak ürügy, hogy magamról írjak. Megvagyok, báréppen két hete megint 39 fölött volt a lázam, s egy hétig kb. 37 körül minden nap. Most megint jól vagyok, mint a gépelésből is látod, s talán pár hét múlva hazaenged az orvos.

Jó hír: lehet, hogy még ezidén lebontják ékes wigwamomat, s akkor valami elfogadható lakást kapok, remélem. Pedig nagyon szerettelek volna ebben a régiben is fogadni, no talán még alkalom nyílik rá.

Boldog húsvéti ünnepeket kívánok, ha addig nem írnék vagy nem találkozánk. Zsuzsikának is kézcsókkal együtt. A régi és változatlan baráti hűséggel ölellek és csókollak egykomád

(1969) márc. 14.

(Imre)

TAVASZ

Kék ormokon
felhő lebben
felhő lebben
szellő rebben
tavaszi fák
rügye pattan
rügye pattan
száz alakban
és mosolya
rájuk kacag
rájuk kacag
s tova szalad
szalad a sok
bokor alatt
bokor alatt
virág-ajak
virág-ajak
mézet váró
szűzi szirmot
napra táró

szívemben is
tavasz-dallam
tavasz-dallam
röpke dalban
illan már a
hegyek felé
hegyek felé
viszi a szél
rácsorog egy
friss faágra
friss faágra
s lesz virága
virága lesz
futó napnak
futó napnak
napnyugatnak
vele száguld
szívem lángja
nappal felleg
este fáklya

megpihen a
hegyek ormán
hegyek ormán
elült orkán
pihegése
mint madaré
kis madaré
fecskepáré
lázás ütem
néha megáll
újra indul
újra indul
megint megáll
hanyatt fekszem
szívem vére
ráfröccsen az
égi kékre
eláll lassan
pihegése
felhők mögül
kéz nyúl érte
s fáradt szívem
belesimul
a rácsorgó
égi kékre
Isten áldó
tenyerébe

1969.3.4.

In memoriam DR. DEBRECZENI IMRE SIXTUS

Ötven év telt el azóta, hogy Sixtus atya, a fiatal ciszterci szerzetes a küzdő egyházból a győzedelmes egyházba költözött. Félévszázad elteltével is sokan élnek és emlékeznek rá ma is azok közül, akiket személyes példaadásával és tanításával Krisztushoz vezetett, vagy tovább segített a keresztény élet megvalósításában, az evangéliumi igazságok, elsősorban az Isten- és

emberszeretet életté váltásában.

Emlékezni rá, felsorolni számtalan jótettét – hívei részéről ez a kegyelet. Ám ami még ennél is fontosabb, hogy hívei ma is hűséges zarándokok, nem térnek le az általa mutatott helyes útról – ez maga a kegyelem.

Debreceni Imre Sixtus 1917-ben született Székesfehérváron. Ikertestvére a keresztségben a Gyula nevet kapta. Édesanyjuk az ikrek születésébe belehalt, ám a két fiú, Imre és Gyula Istennek szentelt életre kapott meghívást: mindketten szerzetesek lettek. Az édesapa második házasságából született újabb ikrek: Miklós és László is papok lettek.

Imre középiskolai tanulmányait Székesfehérváron, a ciszterciek gimnáziumában végezték tünő eredménnyel. Kaszap Istvánhoz, aki osztálytársa és egyben cserkészpartnere volt, szoros barátság fűzte.

1935. augusztus 29-én lépett a ciszterci rendbe. A Sorbonne-on és a bolognai egyetemen tanult. Magyar-francia–olasz szakos tanári oklevelet és doktorátust szerzett. 1942. június 21-én szentelték áldozópappá. 1942–43-ban gyakorló tanár volt Budapesten. Ezután 1943-ban segédlelkészként Előszállásra, majd 1945-ben plébánosként Nagykarácsonyra kerül. Ez a kis település a ciszterci rend szétesztott földbirtokán fekszik, Székesfehérvártól 10 kilométerre. Sixtus atya keresztútjának egyik stációja éppen ehhez a faluhoz, Nagykarácsonyhoz fűződik. Történt, hogy a falubeli katolikus kántortanítót hanyagságok és hitellenes magatartása miatt az egyházi- és tanügyi hatóság felfüggesztette. Erre a sértett tanító úgy reagált, hogy a falubelieket a plébános ellen hangolta. Amikor 1947. szeptember 7-én, vasárnap a nagymiséről kijött Sixtus atya felbőszült férfiakkal találkozott. Ezek földre teperték, és ütni, rugdosni kezdték. A templomból kituduló hívek azonban megmentették plébánosukat. Ezután a felbőszült támadók népgyűlésen aláírásokkal követelték, hogy a lelkipásztor távozzon a faluból.

1948-ban kerül Egerbe, ahol a ciszterci plébánia vezetésére kapott megbízást. Itt fellendítette a hitéletet: családközösségek alakultak, megoldotta az öregek, szegények gondozását, a templom fűtéséről is gondoskodott. A nyári lelki napokon és plébániai kirándulásokon sok száz hívő vett részt. Gyermekfoglalkozásai korcsoportok alapján szerveződtek, minden csoport jól felkészített vezetőt kapott. A sokszínű plébániai élet koordinálását maga végezte. A város területére deportált üldözötteknek a maga szerzett kályhákat nemegyszer a hátán cipelte ki, hogy a hajlékukat elhagyni kényszerült emberek a disznóólakból átalakított szükséglakásokban fűteni tudjanak. Gyakran előfordult az is, hogy a város szélén sok elgyengült öreg háza előtt a járdát havazás után, még hajnali sötétben Sixtus atya söpörte tisztára, hogy ne kelljen büntetést fizetniük.

1951-től kertészeti napszám volt Egerben. Az államhatalom őt sem engedte papként működni. Ismerősöknél olasz-, francia- és latinórákat tartott. Megszervezte és irányította a magánházaknál történő hátom-négy fős csoportokból álló illegális hitoktatást. Ugyanebben az évben

rendőri felügyelet alá helyezték, többször megfenyegették, Eger város területét nem hagyhatta el. 1953 őszén Sixtus atya elmesélte (ezt szemtanúk is megerősítették), hogy két alkalommal a nyílt, szabad úton halálra gázolták volna, ha az autó elől nem ugrik az árokba. Zúzódásokat szenvedett, de megmenekült.

1954. február 21-én vasárnap délután háromnegyed háromkor Sixtus atya a Széchenyi utcán, a Tűzoltó tér fölötti szakaszon, az úttest szélén szabályosan közlekedve maga mellett tolt kerékpárját, amikor egy „katonai” személygépkocsi halálra gázolta. Kb. húsz méterrel távolabb ugyanez az autó egy, az úttesten talicskát toló, ötgyermekes szombatista (vagy adventista) lelkészt is agyongázolt. A kocsiban ittas sofőr és viháncoló lányok ültek. Később a megrendezett bírósági tárgyaláson enyhítő körülményekre hivatkozva felmentették a két lelkészt elgázoló sofőrt.

A tragikus hír megdöbbentette Eger lakosságát. Az emberek az esti sötétben és a következő napokon is csapatostól keresték fel ezt a helyet, némán álltak a járda szélén és imádkoztak. Mindenki meg volt győződve, hogy nem véletlen baleset történt.

A temetés időpontját február 24-én, délután három órára tűzték ki. Az államhatalom ezt is megakadályozta. A holttestet a kórház hullaházából titokban Székesfehérvárra vitette, hogy ott temessék el. A temetési szertartást Ács Kajetán ciszterci atya végezte. Először a temetőben kapott nyughelyet, majd két évtizeddel később exhumálták a sírt, és Sixtus atya testének földi maradványait a székesfehérvári ciszterci templom altemplomában helyezték örök nyugalomra.

Vértanúsággal végződött szerzetespapi útja ma is példa és meghívás az Isten- és emberszeretet tevékeny megvalósításáért minden áldozatra kész, megalkuvás nélküli tiszta életre.

E cikk írója hálát ad Istennek, hogy Sixtus atya felkészítette és elvezette az eucharisztikus Jézussal való találkozásra.

(Csák György ciszt. gimnáziumi tanár)

DIÁKSZÖVETSÉGÜNK FELHÍVÁSÁT MELLÉKELJÜK ÚJSÁGUNKHOZ:

Erősítsük kapcsolatunkat mai iskolánkkal és sorainkba hívjuk végzős diákjait.

Ennek érdekében

- Szövetségünk jutalmazni kívánja azokat a példát mutató, keresztény szellemiségű ciszterci diákokat, akik kitűnnek tanulmányi eredményükkel.
- Szeretnénk, ha öregdiáktársaink közül többen közvetlenül is elmondanák a mai ciszterci diákoknak tapasztalataikat és véleményüket mit adott számukra az iskola
- Segítjük és támogatjuk diákszövetségünk ifjúsági tagozatának megalakulását.

Kérjük olvassátok el a mellékelt felhívást!

- Támogassátok e kezdeményezést véleményetekkel és tanácsaitokkal, melyet írjatok meg a Diákszövetség címére,
- anyagiakkal, melyet az Alapítványunk folyószámlájára fizessetek be a Felhíváshoz mellékelt csekken
- a tavaszi közgyűlésünkön mondjátok el véleményeteket és tanácsaitokat.

BORZAVÁRI EMLÉK

Vízkereszt ünnepe, Kiskarácsony amolyan rejtett ünnep: a háború óta munkanap, de 51-ben még természetesen ünnepi liturgiával és szentmiserenddel tartottuk meg. Előző nap borzavári kisegítő lelkész voltam. 4-én este telefonértesítés érkezett: Alán* égési sérüléseket szenvedett, ágyban fekvő beteg, segítsük ki. Hajnali 4-kor indultam, délutáni séta címén sokszor mentünk mint klerikusok Borzavárra, a 6–7 kilométeres nem nagy távolság, de akkor 25 centiméteres hó lepte a Pintér hegyet, nehéz volt átgázolni. A találkozás kölcsönös vidámkodással járt: Alán örült, hogy látott, én meg a történetén örültem. Disznóvágási tilalom volt (pontosabban: a beadási kötelezettség teljesítéséig saját célra nem volt szabad, de ki vág először – másnak?), a borzavári plébánián három nővér dolgozott a háztartásban Alán édesanyján kívül, az ünnep előtti figyelést ügyesen kivárta, de a téztás karácsony után elhatározta az egyik hízó levágását. A korszak állat-életteni különbségei közé tartozott a néma disznóvágás (normális körülmények között meg kell engedni az állatnak az utolsó sivalkodását!), ez sikerült is, de a katonai kondérok kezelésében némileg járatlan Alán pórul járt: kicsapott a gőz és a hátát (?) – bice lábával gyors reflexszel megfordult – leforrázta. Hason feküdt – már ezen elnevettem magamat – és elmélkedett. A történetnek mindig illik teológiai kicsengést adni, ezt el is vártam egy római doktortól, egyébként sem volt

mindennapi ember, az alkat rétegei bölseleti szálakkal keresztveződtek benne. „Ó, Uramisten, add meg nekem az erényes élet kegyelmét, hogy elkerüljem a pokol tüzének szenvedését!”

Átfagyoskodtam a szentmisét. Tele volt a templom. Ez a nyáron-át-üres falu (erdei emberek: faszén-égetők, mészégetők, talpfa-faragók) téli időben szétfeszíti az istenházát kesernyés füstszagú ködmönökkel, berliner kendőikkel. Feltűnt az oltár oldalán egy-egy díszes, öblös edény, karácsony ünnepe lévén, aprócska fenyők bennük. Még az ősszel hoztam ki az Apátság padlásáról, közölte Alán. Emlékeztem én is, naponta megjelent egy szekérrel és addig bóklászott a Monostorban, amíg megtelt a szekér. Ha volna vaskarika az épület oldalában, elhúzná az egészet – mondta Hugó testvér, mielőtt elment volna a győri papnevelő intézetbe.

Boldogult Ödön apátúr nagy becsben állt Ferenc József előtt, a falusi suszter fia és a császári fenség őszintén szimpatizált egymással. – Történt pedig, hogy az egyik hajmáskéri hadgyakorlat alkalmával tervbe vette az uralgó pár a zirci látogatást.

Természetesen nem tartották titokban a szándékot, no, lett is sürgés-forgás Zircen. Akkor építették a királyi lakosztályt, rendezték be herendi porcelánnal a két királyi fürdőszobát. Herend számára nem jelentett akadályt az „átfutási idő”, a zirci apát kérését azonnal teljesítették. A fenségek nagyon jól érezték magukat, közben eltelt majd’ hetven év és így adódhatott, hogy a királyi ágyak

* Dr. Éber Alán OCist (1916–1971)

alá tolt éjjeli edények lomként a padlásra kerültek, sőt Uram bocsá?, az egyiknek le is tört a füle. Ezeket is összeszedte Alán, vitte magával Borzavárra és mit csináljon velük? – művészi látásmódjával párosult praktikus észjárása hamar feltalálta magát: letörte a még ép bili fülét is, alkalmas tartókat készített és a főoltár mellé

kétoldalt elhelyezte a kétségkívül nem csekély értékű tárgyakat hívei nem kis bámulatára és gyönyörködésére, természetesen mit se szólva eredeti használati feladatukról...

Urbán Gusztáv, akkori ciszterci szerzetes, zirci káplán emlékeiből

hírek...hírek...hírek...

- **A TERMÉSZET TUDÓS MISZTIKUSA** címmel *Szabó László Vilmos* ciszterci atyáról jelent meg egy kis füzet *Mozsgai József Tádé* rendtársának tollából.

Maklári születésű Vilmos atya a Szent Bernát gimnáziumban kezdte középiskoláját. Itt járta az első négy osztályt. Természetszeretetét osztályfőnöke – Varga Bennó – hamar felismerte és bevitte a természetrajzi szertárába, ugyancsak ő segítette a 14 éves ifjút szerzetesi hivatásának elindításában. Vilmos atya emlékei között Varga Bennó iránt érzett hálája kitörölhetetlen volt – olvashatjuk a könyvben. De vajon ki nem örzi szeretettel közöttünk is, még élő egri öregdiákok között Bennó tanár úr emlékét?

Tádé atya végig kíséri hivatását a szétszóratásban is megtalálól, misztikus lélekkel megáldott ciszterci szerzetes életútját. Vilmos atya sokszor nehezen követhető naplója mellett kortársak visszaemlékezéseit, leveleit használta forrásul. Ezenkívül egy tucatnyi képpel is illusztrálta írását. A sorokból érződik az a meleg szeretet, mely a szerzőt egykori tanárához, rendtársához kötötte.

Köszönjük, hogy a „Ciszterciek Egerben” könyvecske után újabb, Egerhez is sok szállal kötődő ciszterci szerzetes életútját ismerhetjük meg Tádé atya jóvoltából. Reméljük, még vannak tervei...

A füzet csak sokszorosított formában jelent meg, de várhatóan a Rend támogatásával nyomtatásban is olvashatjuk.

- **ÁTÖLELŐ SZIVÁRVÁNY** annak az egri Gonda könyvkiadónál ősszel megjelent könyvnek a címe, melyre *v. Bartha István* diáktársunk hívta fel a figyelmünket. Szerzője **dr. Lőkös István** a debreceni Kossuth egyetem professzora, a magyar és a nemzetközi irodalomtudomány elismert személyisége. „Szellemi hidat épített Eger és Zágráb vonalon a magyar és horvát irodalomtudomány között” – olvashatjuk egy róla szóló méltatásban. Lőkös István is Egerben volt középiskolás diák a negyvenes évek közepén. Nem a cisztercieknél tanult, de mint „bejárónak” több diáktársa is a ciszterciekhez járt, Ágoston Julián osztályába. A mindennapos együttlét révén ismerte meg ő is Julián tanár urat. Könyvében „*Egy személyiség varázsa*” c. fejezetben emlékezik erről. „*Nem voltam Ágoston Julián tanítványa. Személyesen nem is találkoztam vele soha. S lám, mégis azt vallhatom: diákként – közvetve bár – de vonzáskörébe kerültem. Diáktársaim jóvoltából mégpedig, akik mindig valami megfoghatatlan lelkesedéssel beszéltek róla. És persze óráiról is. Ahogy Arany Jánost tanította; s ahogy az epigramma műfajának titkaiba avatta be őket.*” „*S mekkora ámulat volt ezután a háború tépázta kisváros szellemi ébredését jelentő vékonyka, de tartalmas folyóirat, a Nemzedékek lapjain olvasni egy igazi Ágoston Julián nevével jegyzett szonettet! Valósággal lázba hozott a felfedezés. Megvallom, akkor némi irigység támadt bennem, hogy barátomnak igazi költő a magyartanára.*” Könyvének ez a fejezete – mely a kilencvenes évek elején íródott így záródik: „*Három esztendeje, az egri gimnázium tricentenáriumára újra egybe gyűltek a rendtagok és egykori diákok. A város egyszerűben a negyven év előtti arcát mutatta. A fehér reverendás, fekete skapulárés atyák megjelenése az egykori rendház épülete előtt az ifjúságot hozta vissza. A még élők közé odaképzelttem magamnak a költő Ágoston Juliánt is.*”

Köszönjük professzor úrnak kedves visszaemlékezését, örülünk, hogy ciszterci iskolánk szellemisége őt is megérintette.

- **„HEVES MEGYÉÉRT”** kitüntető díjat adományozta **Marczisz Demeter** operaénekes diáktársunknak Heves megye közgyűlése, kifejezve megbecsülését és köszönetét a sikerekben és eredményekben gazdag művészeti munkájáért. A díjat 1992-ben alapította a Heves megye közgyűlése, hogy kifejezze megbecsülését azok iránt, akik több évtizedes munkájukkal a megye jó hírnevének hozzájárultak. A kitüntetéshez mi is gratulálunk kedves diáktársunk, aki diákszövetségünknek is lelkes tagja.

- **EMLÉKEIM 1933–1956** címen jelent meg könyve *dr. Csikváry István* diáktársunknak, aki 1943–47 között a gimnázium alsó négy osztályát Egerben a Szent Bernát gimnáziumban végezte, Érdeklődéssel olvastuk a diákevekről szóló fejezeteket. Osztályfőnöke Ágoston Julián volt, kire kedves szavakkal emlékeznek: „*Nála és vele tanultunk megoldozni... Magyar és latin óráin sziporkázott, és szinte játszva került agyunkba a tudomány.*” Vagy: „*Délutáni foglalkozásokon nem egyszer előtornász volt, különösen a szertorna volt a kedvence.*” Szívesen olvassuk a többi – ifjúságunkra emlékeztető – fejezeteket is. Az utóbbi években több diáktársunk foglalta vékonyabb-vastagabb kötetbe életútját, benne az egri diákeveket. Így talán több nyoma marad ezeknek a szép időknél, és talán olvasni fogják iskolánk mai diákjai is.

- **BARÁTI BESZÉLGETÉSRE** jöttek össze a Budapesten élő egri ciszterci öregdiákok 2003. december 18-án. A Bartók Béla-úti cserkészotthonban 25-en találkoztunk. Eljött közénk dr. Kerekes Károly ny. zirci apátúr is. Kérésünkre beszámolt a Rend helyzetéről.
- **KÖSZÖNET A NAGYLELKŰ ADOMÁNYOKÉRT!** – Diákszövetségünket: **Kékesi György** (1944) Toronto, Kanada – **150 CAD**, **Kovách Antal** (1947) Sarasota Fl., USA – **5 000 Ft**, **N.N.** (Franciaország) – **150 Euró**, **Mohi Sándor** (1946) Schweinfurt, Németország – **50 Euró** adománnyal támogatta.
- **CISZTERCI ALAPÍTVÁN** a SZJA 1%-ából 2003-ban **55 769** Forinttal részesedett. Köszönet azoknak, akik segítettek. Ebből az összegből tudjuk fedezni újságunkban megjelenő „*Szines*”-nek költségeit. Aki teheti, **most is ajánlja fel az 1%-át** az alábbi adószámot feltüntetve:

Ciszterci Alapítvány Eger 19134934 – 1 – 10

- **TALÁLKOZÁS MÉCS LÁSZLÓVAL** – címen egy olvasói levelet közöl az Új Ember katolikus hetilap. 2003. dec.7-i száma. Ebben olvashatjuk, hogy a II. világháború után, 1946 tavaszán a költő meglátogatta az egri ciszterci gimnáziumot. Látogatásakor egy hatvantagú szavalókórus – melynek a levél írója, *Hevesi Imre* diaktársunk is tagja volt – előadta Mécs László *Vád és védőbeszéd* című versét (*Én, Isten szavának trombitája...*). „A produkciót követően a költő szokatlanul hosszú, kínos csend után elrészegyenülve szólalt meg tanáraink gyűrűjében: «Amikor ezt a költeményt írtam, ilyennek képzeltem el. Köszönöm!» Ennyit mondott. Ennél nagyobb elismerésben nem lehetett volna részünk. Mindannyian boldogok voltunk, és ma is örülök, mikor ez a találkozás eszembe jut.” – írja visszaemlékezésében kedves diaktársunk, aki nem csak emlékezett, de tollat is ragadott. Köszönet érte!
Sajnos e látogatásnak nyomát nem találtam az akkoriban igen vékony 1945/46-os Évkönyvben. Emlékeimben is él – a negyvenes évek első feléből – ezt a Mécs verset előadó szavalókórus. Talán van, aki jobban emlékezik erre...

**Kérjük a kedves diaktársainkat, hogy a mellékelt csekken a 2004. évi tagdíjat szíveskedjete befizetni, hogy a jövőben is mindenkinek küldhessük újságunkat.
A tagdíjat 1991-ben 500 Ft-ban határoztuk meg, ami ma legalább 1000 Ft-nak felel meg**

_*****

H A L O T T A I N K

Dr. Arató Miklós Orbán OCIST pécsi házfőnök, a Ciszterci Diákszövetség Pécsi Osztályának elnöke életének 81, szerzetességének 57, áldozópapságának 53. évében 2003. október 16-án elhunyt. Orbán atya 1990-től teljes odaadással működött a pécsi ciszterci gimnázium újraindításáért. Munkájának köszönhető a pécsi Fehér/Fekete újság megjelenése, mely a diákszövetség többi ciszterci osztálya számára is mintául szolgált. Fáradhatatlanul dolgozott Ciszterci Diákszövetség újjászervezésében is, melynek során jó együttműködés jött létre a pécsi és az egri osztály között. Az egri öregdiákok szeretettel őrzik emlékét szívükben.

Gerney Béla diaktársunk, aki 1915–19 között volt iskolánk diákja 2003. november 6-án, 98 éves korában hunyt el az Egyesült Államok-beli Perth Amboy-ban. 1919-ben a szüleivel vándorolt ki az Egyesült Államokba. Az Észak-Amerikai Ciszterci Öregdiák Szövetségen keresztül került kapcsolatba velünk. Többször is küldött levelet, melyben kedves szavakkal emlékezett egri diákkorára, emlegetve a Foglárban töltött éveit. Hosszú élete során három feleségét temette el, két fia gyászolja.

Diaktársaink, akiknek halálhíreről értesültünk:

Dr. Stokker Béla(1948) – Eger

Farkas László (1950) –Eger

Dr. Tóth (Csepreghy) Béla (1938) – (Budapest)

Tömösváry (Pavlik) Gusztáv (1939) –Regensburg (Németország)

Fáy Ödön (1931) – USA

Requiescant in pace!

Ha közölnivalód lenne, légy szíves írd meg vagy telefonáljál *Tóth Kamill*, 3300 Eger, Vallon u. 33. tel.:(36) 429 642 ill. *Oláh Gyula*, 1114 Budapest, Bartók Béla út 25. III. 5/A tel.:(1) 386 2295 vagy E-mail: olah@hbc.hu – címére.

Az Egri FEHÉR/FEKETE 2003. karácsonyi számát *Oláh Gyula*, a „*Szines*”-et *Kovács Ottó* állította össze.